

İBRAHİM DİZMAN · İSMAİL ŞEN

BELGELER MANŞETLER ve FOTOĞRAFLARLA
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

BiGA EKONOMİSİ

BELGELER MANŞETLER ve FOTOĞRAFLARLA GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
BİGA EKONOMİSİ

İbrahim Dizman · İsmail Şen

Yapım

Sarnıç İletişim Hizmetleri
sarnic.com.tr

Belge Çevrimyazı

Dr. Şakir Turan

Çevrimyazı ve Çeviriler

Dr. Şefik Memiş, İsmail Şen

Koordinasyon

Mustafa Mutlu
Biga TSO Genel Sekreteri

Tasarım

Gökhan Yıldırım

Teşekkürler

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Kütüphane Başkanlığı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Beyazıt Kütüphanesi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı

Bibliothèque Nationale de France

Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası

Aile albümlerindeki fotoğrafları kitabımızda kullanmamıza izin veren,
kimisi rahmete kavuşan ve isimleri Fotoğraf Albümü bölümünün başında zikredilen
değerli hemşehrilerimiz.

Baskı

ŞAN OFSET

ISBN

978-605-74601-0-3

Biga Ticaret ve Sanayi Odası

İstiklal Mah. Kevser Özengil Cad. No:16 Biga / Çanakkale

e-Posta: bigatso@tobb.org.tr

Telefon: +90 286 316 48 88

Faks: +90 286 316 32 38

www.bigatso.tobb.org.tr

İÇİNDEKİLER

BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU	4
Binlerce Yıllık Ticaret ve Sanayi Geleneği; Biga... Şadan Doğan	5
Geçmişten bugüne, bugünden geleceğe... Melih Akyl	7
BİGA'NIN TİCARET TARİHİ	9
ANTİK DÖNEM	11
OSMANLI DÖNEMİNDE BİGA	15
BELGELERİN IŞIĞINDA BİGA EKONOMİSİ	23
19. YÜZYILDA GELİŞEN ÜRETİM VE TİCARET	27
CUMHURİYET VE EKONOMİ	49
1950'LER VE BÜYÜYEN BİGA EKONOMİSİ	59
1960'LARDAN BUGÜNE	67
BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI KURULUYOR	97
BELGELER KUPÜRLER FOTOĞRAFLAR	109
BİGA EKONOMİ TARİHİNDEN FOTOĞRAFLAR	227

BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU

ŞADAN DOĞAN

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

SEDAT ÇAKIR

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

HÜSEYİN ŞAHİN

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

HAKAN AKIN

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Sayman Üyesi

HÜSEYİN ERDOĞAN

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

CÜNEYT OFLAZ

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

TEVFİK BAŞARIR

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

ŞADAN DOĞAN
Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

Binlerce Yıllık Ticaret ve Sanayi Geleneği; Biga...

Biga bölgesinde ilk yerleşimlerin günümüzden 2700 yıl önce başladığını ve bu yerleşimlerin Akdeniz havzasının en önemli ticaret merkezlerinden olduğunu biliyor muydunuz?

Ya da Osmanlı döneminin ilk tıp fakültesi ve hastanesi olan Bursa Darüttıbbi'nin gelirlerinin Biga'dan sağlandığını...

Anadolu'daki ilk demiryolu olan İzmir Aydın hattının inşaatında kullanılan kerestelerin Biga'dan gittiğini veya Yıldız Çini Fabrikasının tebeşir hammaddesini Biga'daki kendi maden ocağından sağladığından haberinizi var mıydı?

Doğrusu ben de tüm bu önemli bilgileri elinizdeki kitaptan öğrendim.

Yine bu kitaptan öğrendiğimiz bir başka önemli gerçeğe göre Türkiye'nin ilk ticaret ve sanayi odalarından biri olan Biga Ticaret ve Sanayi Odası olarak Biga'mızın henüz haberdar olmadığımız tarihi önemini ortaya çıkarmak için bu çalışmayı başlattığımızda, bizleri bu kadar şaşırtacak bilgilere ulaşılacağını da bilmiyorduk.

Biz, Biga Ticaret ve Sanayi Odası olarak, Biga'mıza olan borcumuzun en azından bir kısmını ödemek için ekonomi tarihimizle ilgili bir çalışma başlattık ama sonuçta bugüne kadar bildiklerimizin buzdağının görünen kısmı olduğunu gördük ve hem şaşırdık hem Biga'mızla gurur duyduk.

"Belgeler Manşetler ve Fotoğraflarla Geçmişten Günümüze Biga Ekonomisi" adlı kitabımızı okuduğunuzda sizlerin de şaşıracığına, sizlerin de gurur duyacağına olan inancım tam. Ayrıca bu çalışma ile Türkiye ekonomi tarihine de mütevazı bir katkı yaptığımıza inanıyorum.

Biga'nın asırlara yayılan ticaret ve sanayi geleneğini yansıtan kitabı, başta Bigalı girişimcilerimiz olmak üzere tüm Türk girişimcilerine ilham vermesi, onları daha büyük adımlar için cesaretlendirmesi dileklerimizle ilginize sunuyoruz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun katılımı ile 24 Ağustos 2017 Perşembe günü açılışı yapılan Biga Ticaret ve Sanayi Odasının yeni hizmet binası...

MELİH AKYIL Biga Ticaret ve Sanayi Odası
Meclis Başkanı

Geçmişten bugüne, bugünden geleceğe...

Sevgili üyelerimiz, değerli Bigalılar... Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın ilk doğuşunun yüz yıldan daha öncelere dayandığını biliyoruz. Odamızın yeniden kuruluşunun ise 46'ncı yılını geride bırakıyoruz. Demek oluyor ki, Biga'nın ve ülkemizin yüzlerce yıldır ekonomisine hizmet etmeye çalışıyoruz.

Temel bir ilkedir. Toplumlarda, devletlerde "süreklilik" esastır. Cumhuriyetimizin ekonomik temelleri de Osmanlı İmparatorluğu'ndan devraldığımız "sanayi ve ticari miras" üzerine inşa edilmiştir. Biga'da da ekonomik ve sanayi yapılarının temelleri eskilere dayanmaktadır. Ticaret kültürü olarak oldukça zengin bir birikime sahibiz.

Türkiye Cumhuriyeti, başta ekonomi, ticaret ve sanayi olmak üzere her alanda kendine ait gelenekleri oluşturdu. Biga Ticaret ve Sanayi Odası da bu süreçte önemli görevler üstlendi ve üyeleriyle birlikte tüm ticari ve sınai birikim ve deneyimlerini ülkemizin hizmetine sundu. Yeni girişimcilerin ortaya çıkması için öncü ve yol gösterici oldu. Eğitim çalışmaları yaptı. Tacir ve sanayicilerin yurtiçi ve yurtdışı fuar organizasyonları sayesinde dünya ile bağlantısını geliştirdi.

Bugün, çok güçlü bir meclis ve yönetim yapımız var. Geleceğe sağlam adımlarla ilerliyoruz. Sizlerle çıktığımız "uzun soluklu yolculuk"ta ilerlemeye devam ediyoruz. Odamızın bulunduğu noktadan dolayı hep birlikte gurur ve onur duyabiliriz.

Kuruluşundan bugüne kadar Biga Ticaret ve Sanayi Odası'na katkıda bulunan üyelerimize ve çalışanlarımıza şükranlarımı sunuyorum. Hayatta olmayan büyüklerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

SPONSORLARIMIZ

BİGA'NIN TİCARET TARİHİ

Milattan Önce 300'lere tarihlenen bir yüzünde Gorgon başı,
diğer yüzünde inek bulunan Parion parası...

ANTİK DÖNEM

Biga, bilinen en eski dönemlerden beri, geniş verimli toprakları, onu besleyen akarsuları, ormanları ile zengin bir tarım bölgesi olduğu kadar denize açılan coğrafyası nedeniyle de ticari faaliyetlerin merkezinde olagelmıştır.

Antik dönemde Biga; Parion, Priapos, Didymoteikhos ve henüz tam bilemediğimiz birçok yerleşim yerinin ortak adı olmuştur sonraki dönemlerde. Bu yerleşimler, Biga Ovası'nın kuzey batı bölümünü oluşturan Adresteia Ovası'ndadırlar.

Dardenler, Thraklar, Teukroslar, Lykialılar ve Miletosluların yaşadıkları, bölgenin M.Ö. II. yüzyıldan itibaren çeşitli yerlerden yoğun göç aldığı kaynaklarda not edilmektedir. Bu göçün temel nedeni elbette verimli toprakların ve ticaret yollarının cazibesidir.

Antik dönem Priapos'unun yerinde bugün Karabiga ve Cenevizlilerden kalma kale harabeleri var.

Bugün Karabiga olarak adlandırdığımız kıyı kasabasının yerinde ve hemen ilerisindeki Priapos, aynı zamanda çoktanrılı dönemde bereket tanrısının da adıdır. Bir dönem denizlerin ve balıkçıların koruyucusu olarak da anılan Priapos'un varlığı, yöredeki deniz ürünleri üretimi önemini de gösterir.

Priapos, şimdiki adıyla Karabiga, geçmişten beri Biga'daki her türlü üretimin başka yerlere sevk edildiği bir liman olmuştur. Bu liman kasabasının kuruluşunu M.Ö. 5. yüzyıla işaretleyen kaynaklar, balıkçılık kadar bağcılık ve dolayısıyla şarapçılığın da bu topraklarda gelişmiş olduğunu söyler. Büyük İskender'in de Perslerle savaşmadan önce buraya geldiği, kentin bu büyük komutana savaşmadan boyun eğdiğini de belirtmeliyiz. Öte yandan, Roma İmparatorluğu'nun amansız düşmanı, Anadolu'da istilacılara karşı savaşan Pontus Kralı Mithridates VI Eupator'un de Priapos'a geldiğini biliyoruz. Roma İmparatorluğu ile savaşan Mithridates, M.Ö. 72-73 kışında, Parion'dan deniz yoluyla Nikomedia'ya (İzmit) geçerken Priapos'a uğradı ve burada, dünyaca ünlü Artemis Tapınağı'nı yağmaladı. Strabon, Priapos, yani Karabiga'yı şöyle tanımlar: "Deniz kıyısında bir liman kentidir... Zengin bağlarla kaplıydı." Böyle bir yerde herkesin gözünün olması elbette doğaldır.

Yörenin bir başka antik dönem şehri ise Parion'dur. Kaynaklar, boğazın çıkışını tutan bu kenti Miletoslular, Erythraeililer ve Parosluların M.Ö. 8. yüzyıl başlarında kurduğunu not eder. Strabon da dönemin önemli kentlerinden olan Parion hakkında ayrıntılı bilgiler verir: "Parionkenti deniz kıyısında ve Priapos'ununkinden daha geniş bir limanı vardır, kentin toprakları Priapos'un zararına olarak artmaktadır." ¹

Parion kazılan
süredükçe
bölgenin önemi
artıyor.

Parion da Priapos gibi verimli bağlarla kaplıydı, Strabon'a göre. Burada, ticari ve askeri hareketliliğin sürdüğü dönemde 80 kadar geminin yanaşabileceği büyüklükte bir limanı olduğundan

Antik dönemde Biga yöresini gösteren bir harita

söz eden kaynaklar, şehrin adının orayı kuran Paroslulardan geldiğini iddia eder. Ancak Bilge Umar aynı fikirde değildir:

“Adın öz biçimi belki Parina yani ‘para ülkesi’ idi; nitekim yakın yörede bir Barenos kentçığı vardı. Baris diye de anılan bu kent, ağzında bulunduğu ırmağın (daha ünlü adı: Granikos; şimdi, Kocabaş Çayı, Biga Çayı) Barenos diye tanınması dolayısıyla bu adı taşıyordu. Dikkate değer ki Parion kenti de Kemer köyünde Marmara’ya akan bir derenin ağzının doğu yanı başındadır.”²

Parion, dolayısıyla yöremiz için ilginç bir bilgi de dilci Athenaios’un Deipnosophistae’sinde vardır:

“Hellespontos’ta, Parion’da güzel çörekler yemek mümkündür, orada yaşayanlar bunu doğrulayacaklardır. Çünkü Aleksi, Paros’taki çöreklerden bahsederek dolaşırdı. Arkhilokhos da şöyle der: Ey sen Paros’ta yaşayan şanslı yaşlı kişi / O ülke ki bütün her şeyden daha güzel iki şey üretiyor / Tanrılar için mermer, ölümlüler için de çörekler.”³

Yöremizin geçmişine ve ticaret hayatına bakarken, tarihçi Strabon’un cümleleri, Biga civarındaki üretim ve ticaretin zenginliğini de gösteren cümlelerle dolu:

“Pitya, Parion toprakları içerisinde, Pityous’ta, çamlarla kaplı bir dağın eteğinde, Linon yönünde, Parion ile Priapos arasındadır. Linon’da yeryüzündekinin en iyisi olan salyangoz yakalanır (...) Parion’dan Priapos’a kıyıda seyahat ederken, eski ve hem de yeni

Bizans dönemi
İstanbul'u

sos Vadisi (Gönen ve Erdek yöresi) üzerinden doğuya ya da daha güneye Pergamon'a (İzmir civarı) uzayarak devam eder. Bu yol yörenin önemini arttırmıştır.

Biga sonraki yüzyıllarda da üretimin ve ticaretin kaynağı ve geçiş noktası olmayı sürdürmüştür. Bizans döneminde, Anadolu'yu Yunanistan üzerinden İtalya'ya ve oradan da bütün Avrupa'ya bağlayan "Via Egnatia" adı verilen yolun ana bağlantılarından biri Biga'dan geçer.

Bizans döneminde Biga ve yöresi, İstanbul'daki görkemli hayatın, saray yaşamının sürdürülmesinde önemli rol üstlenmiştir. Bizans İmparatorluğu'nun sebze ve meyve deposu olarak bilinen yöremiz için, Bizanslı tarihçiler "Her çeşit zenginlik ile dolup taşan yerler" tanımlamasını yaparlar.

Bu dönemde, yörede Latinlerin koloniler kurduğunu, deniz ticaretini yönlendirdiğini biliyoruz. Özellikle Venediklilerin ve Flamanların ticari hayatı sürdürmesi Biga'nın Avrupa ile bağlarının o dönemde de güçlü olduğunu gösterir.

Hüsnü Demircan, doktora tezinde yöremizin ticari öneminin Bizans döneminde nasıl belirdiğini şu cümlelerle açıklıyor:

"Bizans İmparatorluğunun önemli niteliklerinden birisi de Roma İmparatorluğundan gelen denizcilik gücüdür. Başkent Konstantinopolis aynı zamanda imparatorluğun en büyük ticari limanlarından biriydi. Doğal olarak da etrafında bu liman ve ticaret merkezi ile ilişkide olan diğer limanların ve liman şehirlerinin olması gerekmektedir. Kara Biga diye isimlendirilen liman şehrinin bu merkezlerden birisi olma ihtimali yüksektir."⁵

Prokonessos'la karşılaşırız. Sonrakinin bir kenti ve zengin, iyi yönetilen bir mermer ocağı vardır." ⁴

Biga'nın, antik dönemde bağcılık, madencilik, balıkçılık ve orman ürünleriyle gözde bir yer olmasının yanı sıra ulaşım açısından deniz yoluyla birlikte kara yolu için de stratejik bir konumda olduğunu da belirtmek gerekir:

Eski haritalarda, yöremizi içine alan rota, ticaretin yönünü de gösterir. En işlek ve önemli yol, Karabiga - Granikos Vadisi'ne (Biga Ovası) oradan da Kyzikos ve Aisep-

OSMANLI DÖNEMİNDE BİGA

Biga yöresi, Doğu Roma İmparatorluğu'nun bir kasabası olarak yüzyılları geçirdikten sonra, Katalanlar, Osmanlılar, Bizans, Karesioğulları arasındaki siyasal ve ekonomik çekişmenin merkezinde pay edilemeyen bir yer olarak karşıladı, 14. yüzyılı.

Bizans için, korunması gereken bir zenginliğin kaynağı; Katalanlar için ticareti kontrol edip zenginlikten pay alma noktası; Karesioğulları için deniz ticaretinde söz sahibi olma çabasının dayanağıydı. Osmanlılar içinse her açıdan hayati önem taşıyordu Biga. Geniş otlakları ve ticaret yollarının ortasında olması, gelişmekte olan bir devlet için can damarı niteliğindeydi. Öte yandan Rumeli'ye açılma stratejisi olan Osmanlılar için önemli bir askeri üs konumundaydı.

Karesioğlu Beyliği döneminde Biga'nın, Balıkesir yöresiyle birlikte ipek üretiminde önemli bir merkez olduğunu, ipek kumaşların Bizans başkenti Konstantinopolis'te pazar bulunduğunu tarihi kaynaklardan biliyoruz. Aynı dönemde hayvancılığın ve et üretiminin de bölgede başlıca geçim kaynaklarından olduğu biliniyor.

Uzun süren çekişme ve çatışmalardan sonra Biga yöresi fethedildiğinde, demografik yapısı hızla değişikliğe uğradı. Osmanlı döneminin en eski kaynaklarına bakıldığında, 1516 yılında 9 mahalleye sahip kentte 165 hanenin var olduğu görülüyor. Yörenin tarımsal zenginliğinin göstergelerinden biri de o dönemde bile köy sayısının çok olmasıdır. 1516 tarihli tahrir defterlerine göre Biga'ya bağlı 74 köy, 8 mezra vardır. Tarihçi Feridun Emecen bu durumu şöyle açıklar:

“XVI. yüzyılın ikinci yarısında Biga'nın nüfusu daha da arttı ve mevcut mahalleler kalabalıklaştı. Nitekim 1575'e doğru dokuz mahallede 2000 kişi yaşıyor ve bunların çoğu Akkadı, İbrâhim Çelebi, Hacı İvaz mahallelerinde toplanmış bulunuyordu. 1610'da yapılan bir avârız tahririne göre, mahalle sayısı değişmeyen şehrin nüfusunda, muhtemelen bu dönemde bütün Batı Anadolu'yu sarsan sosyal karışıklıkların bir sonucu olarak düşüş oldu. Ancak XVII. yüzyılın sonlarına doğru yeniden kalkındığı anlaşılan Biga'da

mahalle sayısı ona yükseldi. (...) Ayrıca bu son tarihte daha önce görülme-
yen unsurların da burada yerleştiği ve sayılarının 150-160 (35 hane) kadar olduğu dik-
kati çekmektedir. (...) Kaptanpaşa Eyaleti'ne bağlı olması sebebiyle ahalinin bir kısmı
donanma ve tersane hizmetleriyle mükellefler. Vergi muafiyeti karşılığı katrancılık,
kalafatçılık ve ziftçilik gibi hizmetlerle görevliydi. Ayrıca zaman zaman kereste ve
gemici ihtiyacı da buradan sağlanıyordu. Sancağın sınırları içindeki Kemer İskelesi'nde
gemi inşa ediliyor, civarda bol miktarda avlanan kaplan ve vaşak postları İstanbul'a
gönderiliyordu.”⁶

Osmanlı Döneminde Biga'nın Genel Görünümü

XVII. yüzyılda bölgeye gelen ve Biga'yı Seyahatname'sinde anlatan Evliya Çelebi de yöreyi
şöyle tanımlar:

“Şehir alçak bir dağ eteğinde, geniş vadi içinde olup bağlı, bahçeli, mâmur ve süslü
bir kasabadır. Evleri eski usûl, kârgir ve kiremit örtülüdür. Çarşı içindeki camii kurşun
örtülü ve kalabalık cemaati olan eski bir camidir. Altı adet çocuk mektebi, mükemmel
tekkeleri var. Hamamlarından (Leysizade Efendi Hamamı) havası hoş, eski yapı ve ay-
dınlık bir hamamdır. Sultani çarşısında bütün sanat erbabı mevcuttur. Halkı Türk ve
Yörüktür. Fakat gayet salih, garip dostu, hanedan sahibi adamlardır. Çuha ve tekfuri
bezinden kaftan giyerler. Kadınları beyaz ozar örtünürler. Çarşı ve pazarında asla kadın
görülmez. Havası ve suyu gayet latiftir. Beğenilen mahsullerinden, bağ ve bahçelerde
unnab ağacı dünyaca meşhurdur. Unnab meyvesi gayet meşhurdur. Bu şehir unnab
suyu kullandıkları için, hunnak ve diğer boğaz hastalığına yakalanmazlar. Ziyaret yer-
lerinden, şehir dışında Leysizade ziyareti meşhurdur. Eser sahibi bir zat imiş.”⁷

19. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'yu dolaşan Fransız gezgin Charles Texier, antik döneme atıf-
ta bulunarak Biga yöresini şöyle tanımlar, Küçük Asya adlı yapıtında:

“Granique nehrinin şimdiki adını, memleketin hemen bütün nehirlerinininki gibi belirle-
mek çok zordur. Bu nehir uzun süre, oranın başlıca şehri olan Demotico adıyla isimlen-
dirildi. Bu ad, bugün unutulmuş olmalı ki şimdi Kocaçay adı verilmektedir. Granique
nehri, Tchihatcheff'in yorumu doğrultusunda üç koldan oluşur. Asıl büyük kol, kayna-
ğını Kaz (İda) Dağı'nın Ağı Dağ denilen ve Cotylus'un bir parçası olması gereken At
Kayası yakınındaki bir kısımdan alır. Bu kol, Çan Ovası, yani Adraştee'yi dolaştıktan
sonra güneyden, kuzeye doğru akar. Elçi çayı adındaki ikinci kol ise, Biga adındaki
küçük şehrin altı kilometre kadar kuzeyinde Kocaçay'a dökülür. Burada memleketi, or-
tasında suların kıvrımlı izleri bulunan trakitli dağlarla vadiler keser. Gezgincilerin ço-
ğunun tekrar ettikleri, üç gözlü güzel köprü nehrin başlıca büyük kolu üzerinde değil,
Demotico'dan Günece (Gunedge)'ye giden yolun geçtiği Elçi çayı üzerindedir. Kırkağaç
çayı ismi verilen doğu kolu, Kocaçay'a denizle birleşmeden dört kilometre önce katılır.
Diğer birçok nehirlerin akışını hızdan mahrum etmiş olan birikinti etkisi, bu Granique
nehrinin ağzında da kendisini göstermiştir. Nehrin yönünde önemli bir değişim oldu-
ğunu, Pline ispat ediyor ve 'Granique nehri, bugün eski yatağını bırakarak Marmara
Denizi (Propontide)'ne akıyor' diyor. (...) Biga şehri, Demotico'ya oranla daha az önem-
lidir. Burası önceden büyük bir transit ticaretinin merkeziydi; fakat şimdi çökmüş ve
tam olarak harabe halindedir. Hayvan yetiştirmek, tahıl ve birkaç tarla afyon ekmek,
hiçbir sanatla meşgul olmayan bura halkının tek işini oluşturur. Biga şehri, Pigas, yani
kaynaklar adıyla Anne Commene tarafından isimlendirildi. Bu Biga ovasında çok kor-

Biga Sancağı
Haritası

Biga, Lapseki,
Ezine, Ayvacık
namlarında dört
kazayı havidir...

kunç bir savaş oldu ve Alaeddin'in birlikleri, bir Tatar ordusunu burada doğrayarak yok ettiler. Öldürülenlerin sayısı o kadar çoktu ki gururlu fatih, bunların derilerinden çadırlar yaptırdı.”

Bir başka çalışma ise daha genel olarak şu bilgileri vermektedir:

“Biga Kazası'na bağlı 25 köyden Değirmencik ve Aksaz köylerinin tamamı Gayrimüslimlerden oluşmaktadır. Rumların bulunduğu her iki köy 163 hâne ve hâne içerisindeki diğer 198 erkek ile toplam 361 adet erkek nüfusa sahiptir. Dolayısıyla hâne üzerinden hesaplandığında tahmini nüfus 815'tir. Diğer 23 köyde ikamet eden Müslümanlar ise 517 hâne olup, hâne içerisinde diğer 609 erkek ile toplam 1126 adet erkek nüfusa sahiptir. Yine Müslüman nüfus hâne üzerinden hesaplandığında, tahmini toplam 2570 kişiden oluşmaktadır. Bununla birlikte 1840 Biga merkez köyleri Müslüman ve Gayrimüslimler birlikte hesaplandığında, toplam tahmini nüfus 3400 kişidir.”⁸

Bu dönemde Biga'nın ekonomik durumuna büyüteç tutan şu değerlendirme de önemlidir:

“Yabancı reaya içerisinde meslek bazında ise yörenin beşeri özellikleri ön plana çıkmaktadır. Biga ve çevresinin özellikle zeytincilikte ve ormancılıkta ön planda olması bu meslekler için mevsimlik işçi akışını arttırmıştır. Duvarcı, abacı gibi inşaat ve dokuma sektöründe bulunan reayanın yüksek sayıda olması önemlidir. Ayrıca toptancılık ticareti ile ilgilenen bakkal esnafının çokluğu kazanın ticarî potansiyelini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Diğer taraftan yabancı reaya içerisinde âlâ cizye ödeyen kuyumcu mükellefe rastlanması bölgede 'seyyar sarraflık' mesleğinin aktif olduğunu göstermektedir.”⁹

Bir başka çalışma Biga Sancağı'nın genel ekonomik durumunu şöyle analiz eder:

“Biga Sancağı, Bitinya bölgesi gibi tarım üretiminin yapıldığı ve toprağı verimli olan bir bölgedir. Biga ekonomisinin temelini tarım oluşturmaktadır. Bu alınan vergilerden çok açık bir şekilde görülmektedir. Bir bölgeden toplanan vergilerin (resm ve öşr) oranlarının, toplam vergi içerisindeki oranına göre o bölgenin sanayi ağırlıklı mı yoksa tarım ağırlıklı mı olduğunun temel göstergesi olarak yorumlanır. Biga Sancağı'nın Osmanlı Hazinesine yıllık katkısı 1.209.656 akçedir. Bu gelir 806.966 akçesi öşr ve 402.690 akçesi resm gelirlerinden oluşmaktadır. Öşr gelirlerinin resm gelirlerine oranı %33'e %67'dir. Bu veriler, Biga Sancağı'nın çok açık farkla tarım ağırlıklı bir ekonomik yapıya sahip olduğunu gösterir.”¹⁰

19. yüzyıl ortalarında resmi kayıtlara işlenen unvanlar içinde “Hacı” sanının çokluğu, o yörenin varlıklı kişileri için bir göstergedir. Bu yüzyıllarda hacca gitmek önemli bir ekonomik düzey gerektirmektedir. Bu da yörenin zenginliği açısından fikir verir. Biga'da, bu yüzyılın ortalarında 51 kişi “Hacı” unvanı taşımaktadır ki bu birçok yöreye göre önemli bir rakamdır.¹¹

1840 yılında Biga'da ticaret erbabı şöyle şekillenmişti: Berber 7; demirci 6; çoban 5; kahveci ve saraç 3; kalaycı, sandıkçı, deveci ve tüfekçi 2; çubukçu, duhancı (tütüncü), sütçü, bıçakçı, lüleci, muytab (kıl işleyici), nalbant, sürücü, çancı, attar, zurnacı, eskici, ıspanakçı, salepçi, leblebici, tahtacı, yemenici, hasırcı, keşeci, hamamcı, bakkal, bahçıvan 1'er kişi.¹² Bunlara birkaç yıl sonra aşçı, çörekçi, oduncu da eklenecektir.

Aynı kaynak dağılım ve yüzdelik dökümü ise şöyle yapmaktadır:

“Yine defterde kayıtlı bilgilere göre, esnaf grubunun mahallelere göre dağılımına bakıldığında Hacı İvaz Mahallesi'nde on, Kurşunlu Mahallesi'nde dokuz ve Takyeci Mahallesi'nde sekiz esnaf bulunmaktadır. Bu üç mahallenin yanı sıra Camî-i Kebîr'de dört, Akkadı'da üç, Hacı Sadi ile Hacı Ahmed'de iki ve Ballı Mahallesi'nde de bir esnaf vardır.

Köylerde ise iki berber ile bir bakkal esnafı görülmektedir.”¹³

Osmanlı temettuat defterleri Gayrimüslimleri ayrı bir kategoride ele aldığı için, Biga’da yaşayan Gayrimüslimlerin meslekleri de ayrı bir liste halinde yer alıyor. Biga’da ekonomik hayatın sürdürülmesinde önemli bir payı olan Gayrimüslimlerin ticaret alanları ve kişi sayıları da aynı kaynaktan şöyle belirleniyor: Bahçıvan ve boyacı, değirmenci, dülger, terzi 3; fıçı, helvacı, terzi, muhtab 2; semerci, çeşmeci, eskici, kiremitçi, kuyumcu, sığırtmaç, nalbant 1 kişi. Bunlara beş yıl sonra ayrıca meyhaneci, kasap, kömürcü, çapacı, çalgıcı, çeşmeci, kayıkçı, kaptan, sütçü ve zenneci de eklenecektir.

Söz konusu tezde şu bilgiler de bu dönemde Biga’nın ticari hayatına ışık tutmakta:

“1840 yılında Biga mahallelerinde 2 hamam, 2 han, 1 ekmek fırını ve 1 de taşımacılık işleri için arabacı kârhânesi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra deri işleyen debbağhaneler ve köylerde yoğun olmak üzere pek çok değirmen vardır. Değirmenlerin çoğu su değirmeni olmakla birlikte, rüzgâr gücü ile çalışan yel değirmenleri de mevcuttur. Diğer gayrimenkullerden dükkânlar, mahallelerde toplanmış olup bazıları yıllık ücretleri karşılığında kiralık olarak işletilmektedir.”¹⁴

Bigalı olmayıp yörede ticari faaliyet gösteren Gayrimüslimler de vardı. Aynı yüksekisans tezinde bunlar şöyle belirtiliyor:

“Biga’nın yerlisi olmayıp geçici olarak Biga’da bulunan yabancı Gayrimüslim reayanın da meşgul oldukları meslekleri belirtilmiştir. Buna göre 1’i merkezde, 5’i köylerde olmak üzere toplam 6 bakkal ve yine merkezde 1 tane de ekmekçi bulunmaktadır.”

Tarım alanında ise Biga merkezde 250 kişinin (hane reisi olarak düşünmek gerekir) aynı zamanda tarla sahibi olduğunu ve bu tarlaların 6705 dönüm olduğunu görüyoruz.¹⁵

Aynı dönemde Biga’da yaşayanlara ait 386,5 dönüm bağ da mevcut. Bu bağlarda sebze ve meyve üretimi yapılıyordu. Gayrimüslimlere ait bağların önemli bir bölümünde üzüm üretimi, dolayısıyla şarapçılık yapılıyordu. Ayrıca, yörede geçen yüzyıllardan beri önemli bir üretim alanı olan ipekböcekçiliğinin olmazsa olmazı olan dut bahçeleri de mevcuttu. İpekböceği besini olarak 105 dönüm dutluğun olduğu 1840 tarihli temettuat defterinde kayıtlı.¹⁶

Bu dönemde, Biga’daki hayvancılığa bakınca, bu sektörün de gelişmiş olduğunu aynı kaynaktan saptayabiliyoruz. 1840’ta 606 haneden 463’ü küçükbaş, büyükbaş ya da arı kovanı sahibi. Özellikle arıcılığın ve balcılığın yörede önemli bir ekonomik kaynak olduğunu saptamak mümkün:

“Biga mahallelerinde toplam 82 hânenin (%14’ünün) sahip olduğu arı kovanı sayısı 614’tür. Bu kovanların 362’si (%59’u) Müslüman mahallelerine ait iken, 252’si (%41’i) de Rum mahallesinde bulunmaktadır. Öte yandan bazı hâneler kendi ihtiyaçları için üretim yaparken, bazı hâneler de piyasa için üretim yapmaktadır. Mahallelerde 10 ve üzeri arı kovanına sahip olan kişilerin piyasa için üretim yaptıkları düşünülürse, Müslüman mahallelerinde toplam 13 ve Rum mahallesinde 10 hânenin olduğu görülmektedir.”¹⁷

Bu bilgiler doğrultusunda Biga’da yaşamını sürdüren Türk ve Müslümanların 1/3’ü esnaflıkla meşguldür. Oysa Müslümanların ticaretten çok tarım ve hayvancılığı benimsediği bir gerçektir bu yüzyıllarda. Dolayısıyla bu rakam da yöredeki ekonomik hareketliliğin ne denli aktif olduğunu gösteriyor.

Böylesi bir üretimin ve ticaretin olduğu Biga’da, dükkân olarak faaliyet gösteren gayrimenkuller de 1840 kayıtlarına göre 226’dır. Başka bir deyişle, 19. yüzyıl ortasında Biga’da 226 dükkân ve mağazada ticaret yapılmaktadır.¹⁸ Ancak beş yıl sonra bu sayı 171’e düşecektir. Bu dönemde Biga ekonomisinin sarsıntı geçirdiği anlaşılmaktadır.

Biga'da, bütün bu ticari faaliyet ve üretim çalışmalarından elde edilen kazancın toplam 929.749 kuruş olduğu kayda geçmiştir. Bu rakamın %42'si mahallelere, %55'i köylere ve %3'ü çiftlikler ve Abadan mezrasına aittir.¹⁹

Bir başka kaynak, 1845'te Biga'da Rum ve Ermeni mahalleleri oluştuğunu, 266 vergi mükellefi erkek Rum ve 107 vergi müellifi erkek Ermeni olduğunu kaydeder.²⁰ Aynı kaynak ayrıca köylerde de 328 vergi mükellefi erkek Rum nüfustan söz eder. Ayrıca ilk kez "Kıpti" başlığı altında Romanlardan da söz edilir ve Biga'nın ekonomik ve sosyal yaşamına ışık tutabilecek şu bilgi verilir: "Kıpti reayanın meslek dağılımında ise demircilik mesleği ilk sırayı oluşturmaktadır. Bunun yanında Kıptilerin geleneksel meslekleri arasında yer alan sepetçi, kalaycı, zurnacı, davulcu gibi mesleklere mensup reaya da görülmektedir."²¹

1875'te, Biga merkezinin demografik yapısı şöyle şekillenmişti: Müslüman erkek 2949, Rum erkek 1086, Ermeni erkek 113 ve Kıpti erkek 23. Aynı yıl kayıtlarda ilk kez 243 muhacirin şehirde yerleştiği de kaydedilmiş.²²

1894'te ise yörenin demografik ve dolayısıyla bundan etkilenen sosyal yapısı şöyle beliriyor: Biga merkez kazası genelinde 40.486 yerleşik, 263 göçebe Müslüman, 3745 Rum ve 244 Ermeni yaşamaktadır. Bu nüfus, şehir merkezinde Müslüman 8.395, Rum 1.445 ve Ermeni 160 olarak belirlenmiştir. Şehir içinde ise 8.395 Müslümana karşılık 1.445 Rum ve 160 Ermeni yaşamaktadır. Bu nüfus yapısıyla orantılı olarak 1869 ve 1870'te Biga'da 18 sıbyan mektebi ve 19 öğrencisi olan rüştiye vardı. Rüştiyedeki öğrenci sayısı birkaç yıl sonra 76'ya çıkacaktı. Ancak sonraki yıllarda savaşlar, öğrenci sayısını yarı yarıya düşürecektir. 1895'te ise öğrenci sayısı birden 65'e çıkar. Birkaç yıl sonra açılan "kız rüştiyesi"nde de 18 kız öğrencinin varlığı, şehrin sosyal yapısı hakkında fikir verebilir. Bu yıllarda şehirde 2 medresede toplam 29 öğrencinin öğrenim görüyor olması da önemli bir veridir. Ancak, Osmanlı Arşivi'ndeki kayıtlara göre, Biga'da 1839'da, Hacı Mehmet Efendi'nin müderrisliğini yaptığı Hatibzade Medresesi de

1865 Biga
Sancağı İdari
Taksim Cetveli

BIGA									
TAKSİM CETVELİ									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

OSMANLI ARŞİVİ
MVL
705 39 1

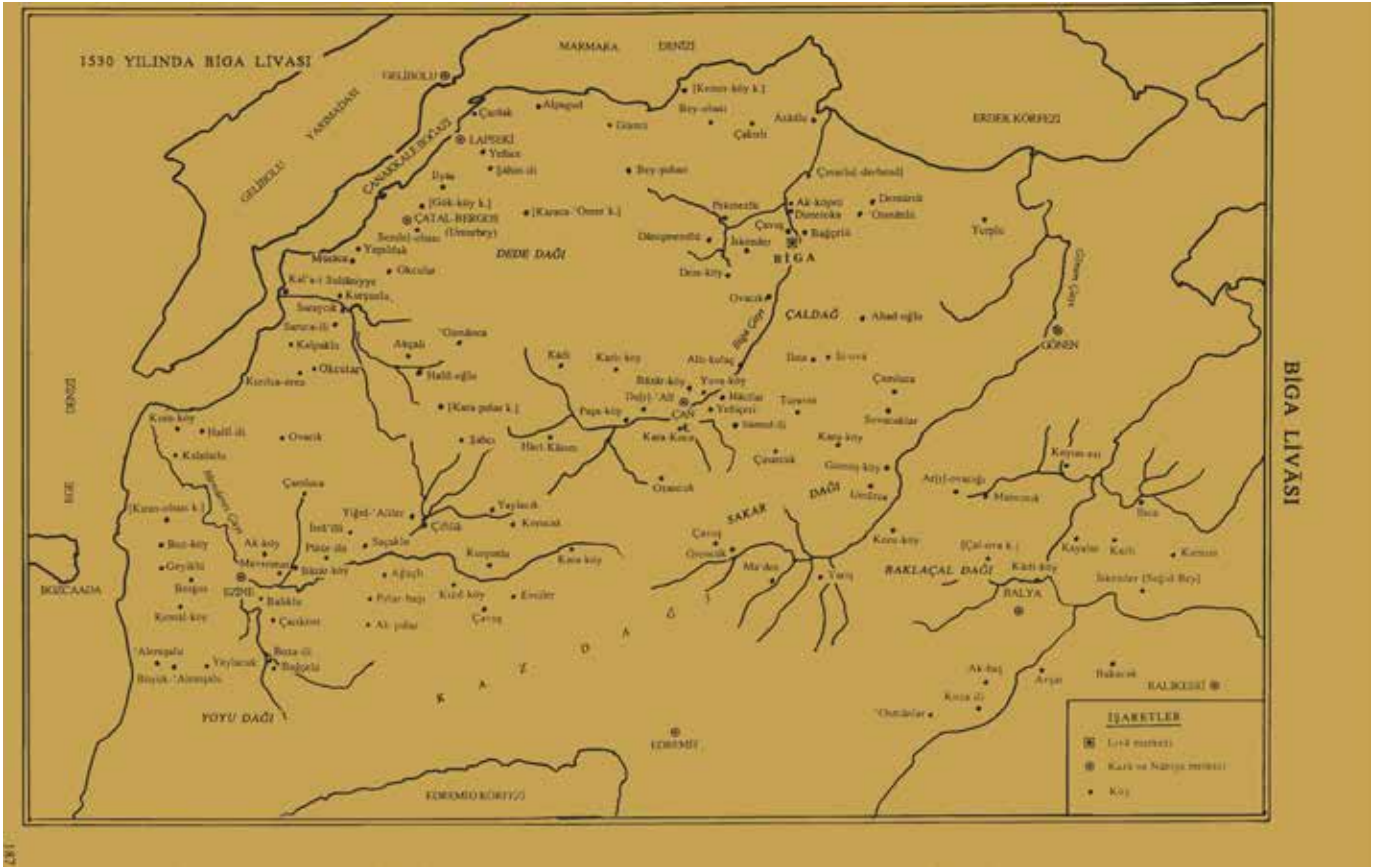
mevcuttur. Aynı dönemde açılan Biga İdadisi, 125 öğrencisi ile, yeni yüzyılın sosyal ve kültürel altyapısını oluşturacak bir temel olarak görülebilir.

1895 (96) yılı yayını olan ve Ali Cevat'ın kaleme aldığı Memaliki Osmaniye'nin Tarih ve Coğrafya Lugatı'nda ise bu dönemin Biga'sı şöyle betimlenir:

“Batı Asya’da Biga adlı müstakil sancakta kaza idare merkezi de olan bir kazadır. Koca-baş Çayı’na bağlı Çan Suyu üzerinde ve sözü edilen çaya 3 saat kadar aşağısında kuruludur. Kasaba oldukça bayındır ve 4-5.000 nüfusu vardır. İçinde birkaç cami ve medrese ile bir rüştiyesi vardır. Eskiden beri liva merkezi olduğundan sancak Biga adıyla anılır. Kazası, livayı oluşturan beş kazanın birisi olup Dimetoka, Karabiga, Çan namında üç nahiye ile 175 köyden müteşekkildir. 40.000’den ziyade nüfusu, 111 cami ve mescit ile 120 kadar mektep, 4 medrese ve 17 kilise vardır. Kaza sınırları içinde kömür ve boya ve simli kurşun madenleri bulunur. Hasılat hububat ile sebze ve baldan ibarettir. Hayvanatı ve öncelikle keçi ve koyunları çoktur. “ [Sadeleştirilmiştir] ²³

Şemsettin Sami'nin, 19. yüzyıl sonunda yayımladığı Kamus ul Âlam'da ise Biga Sancağı'nın ekonomik konumunu şöyle betimliyor: “Arazisi verimli olup türlü türlü hububatı ile çeşitli keten, zeytin, pamuk, üzüm, palamut, meyve ve sebze üretilir. Koyun ve keçileri ile diğer hayvanatı ve arıları çoktur. Birçok ormanı ve güzel meraları da vardır. “(Sadeleştirilmiştir)²⁴

19. yüzyıla ilişkin bu rakamların içeriğine büyüteç tutup, kimlerin yaşadığını saptamak, yöredeki ekonomik yaşamın nitelik ve boyutlarını da anlamamızı sağlar.

166 Numaralı Muhasebei Vilayeti Anadolu Defteri (937-1530)
(Tıpkıbasım) Sayfa: 194. Biga Livası haritası...

BELGELERİN IŞIĞINDA BİGA EKONOMİSİ

Biga'nın ekonomisi ve tarımsal üretimine ilişkin dolaylı da olsa ilk belgelerden biri 1399 tarihli-
lidir. Bu yıl, Osmanlı'nın başkenti Bursa'da Yıldırım Bayezid tarafından kurulan Bursa Darü't
Tıbb'ının vakfiyesine göre Biga, Osmanlı döneminin bu ilk hastanesine vakfedildi, tüm vergi
gelirleri hastane için harcanmaya başladı. Bu belge de gösteriyor ki, dönemin belki de en büyük
hastanesinin bütün giderleri Biga'dan sağlanan gelirle karşılanıyordu. Bu, Biga yöresinin gelir
ve vergi potansiyelini göstermesi açısından değerli bir bilgidir.

Osmanlı
dönemi bir tıp
yazmasında
cerah ve
hastası.

1516 ve yüzyılın ikinci yarısına ait
“Biga Livası Kanunu”nun metinleri, 16.
yüzyılda Biga'nın ekonomisine de ışık
tutuyor.²⁵ Bu belgeye göre, “iki koyuna
bir akçe” ve “kovan başına bir akçe” ver-
gi konduğuna göre hayvancılık ve arıcı-
lık yörede gelişmiştir. “Ve cem'i hubu-
battan kanun-i kadim (eski yasa) üzre on
kileden bir kile öşür alınmak üzere hâsıl
bağlandı” maddesine eklenen “buğday”,
“arpa” ve “darı” vergileri de tarımın çe-
şitliliğini göstermekte.

Bölgeye geçmiş yüzyıllarda gelen “Yö-
rük” olarak adlandırılan grupların yöre

درل سلمه
چاقچيان ان شاهنجه
يکري بيک کيوز التمش کيچه
التي بيک کيوز او تو ز سکرانجه

درل کيلوي
چاقچيان ان شاهنجه
اوچ بيک التي يوز سکران
طقوز يوز قرقانجه
اوچانجه

درل چرين
چاقچيان ان
يکري بيک يدي يوز
طقسان يديانجه

درل صوفيه
چاقچيان ان
اون التي بيک طقوز يوز
قرق سکرانجه

درل کوستديل
چاقچيان ان شاهنجه
اوچ بيک قرق التيانجه
طقوز بيک طقوز يوز کيچي
سکرانجه

درل ودين
چاقچيان ان
بيک بشيوزانجه

جمع
تيمارهاي باز داران ولايت مرم ايلى
اكي يوز بيک و بيک التي يوز
سکرانجه

چاقچيان يوز قرق
يدي بيک يدي يوز
التيانجه
شاهنجه ان
التمش اوچ بيک سکر يوز
التي سکرانجه

چاقچيان
او تو ز بيک بشيوزاون
يديانجه
چاقچيان
يوزاون يدي بيک اكي يوز
او تو ز اوچانجه

سر شاهنجه ان
يکري يدي بيک يوز
او تو ز اوچانجه
شاهنجه ان
او تو ز التي بيک يدي يوز
او تو ز طقوزانجه

درل پاشا
چاقچيان ان شاهنجه
التمش اكي بيک يدي يوز
يکري درت انجه
او تو ز يدي بيک التمش
سکرانجه

درل ويزه
چاقچيان ان شاهنجه
او تو ز بيک يدي يوز
سکران سکرانجه
چاقچيان ان
طقوز بيک التي يوز
سکران درت انجه

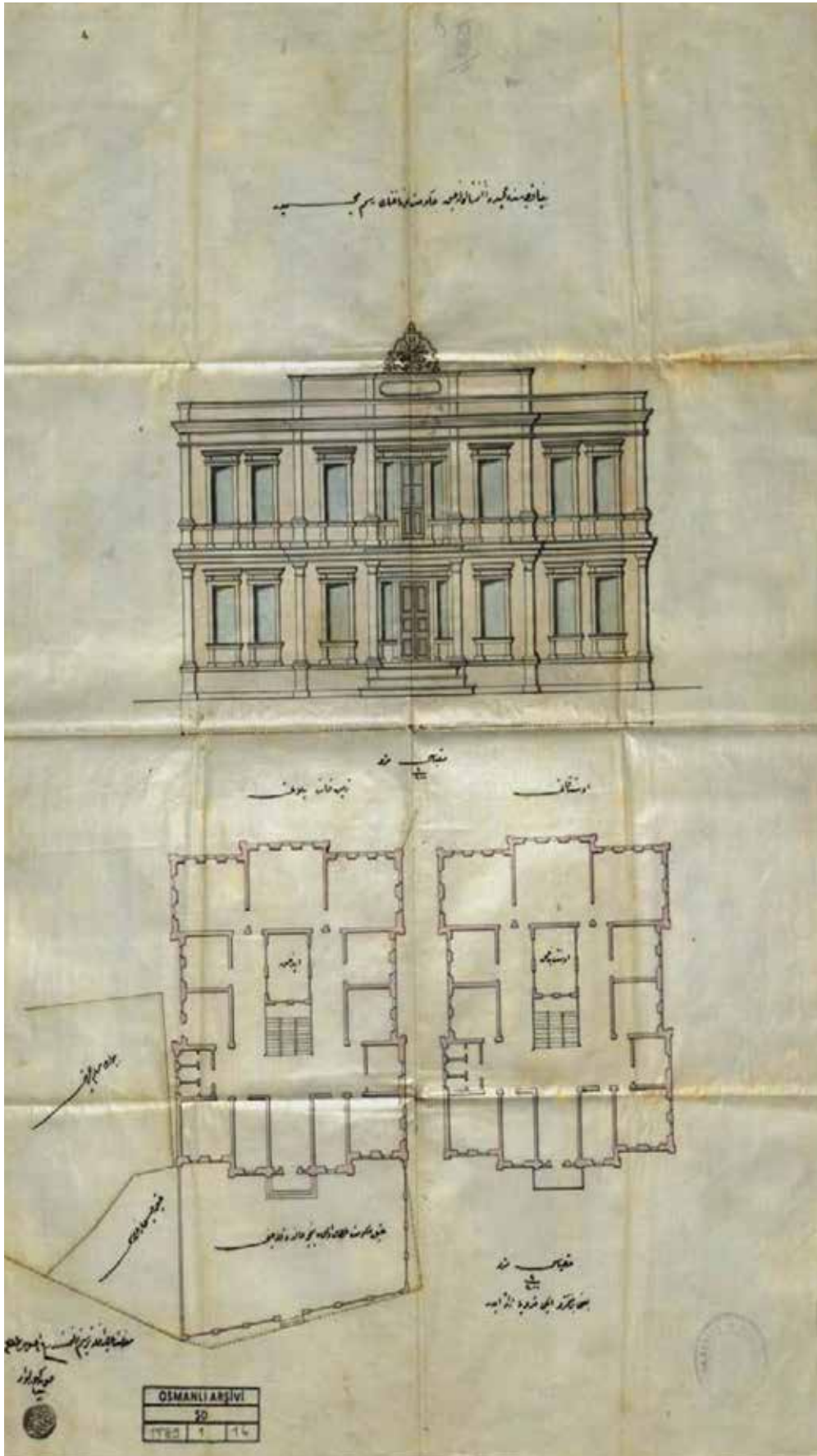
ekonomisine katkılarının koyun yetiştiriciliği olduğu bilinmekte. Nitekim söz konusu belgede “Ve yürüklerin koyunlusundan sair reaya gibi iki koyuna bir akçe ve koyunsuzundan on ikişer akçe alınmak”tan söz ediliyor.

Söz konusu belge, koyun yetiştiriciliğine vurgu yaparken elbette akla hayvansal üretim de geliyor: yağ, süt, deri... Aynı belgeye göre, belirtilmese de kurulan pazar kastedilerek şöyle denmekte: “Ve yağdan ve baldan ve yük ile gelen kepenekten ve heybe ile gelen esbabdan ve sebzevattan bac (vergi) alınmaz...” Bu tanımlama Biga’da kurulan pazarın niteliğini de göz önüne sermekte.

Yine 1599 tarihli bir belgeye göre Biga’da atmaca (çakır kuşu) şahin ve balaban kuşları avcılığı önemli bir geçim kaynağı olarak görülmektedir. Şahinlerin ve o zamanki adıyla çakır (atmaca) ların avcılıkta kullanılmak için yetiştirilmek üzere, bir tür balıkçıl olan balaban kuşlarının ise av eti olarak tüketilmek üzere avlandığını söyleyebiliriz. Belirtilen tarihte Biga’da bu sektör, sadece atmaca için 8898 akçelik bir değer üretmiştir.

◀ 1599 tarihli
“şahin avcılar
defterinden”
Biga ile ilgili
sayfa.

Biga'da 1901 ve 1904 yıllarında meydana gelen iki büyük yangından sonra yeniden inşa edilecek Biga Hükümet Konağı'nın planı. (BİGA YANGINLARI VE AFET YÖNETİMİ (1901-1904), MCBÜ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ Cilt:18, Sayı:1, MART 2018, Şerif KORKMAZ, Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

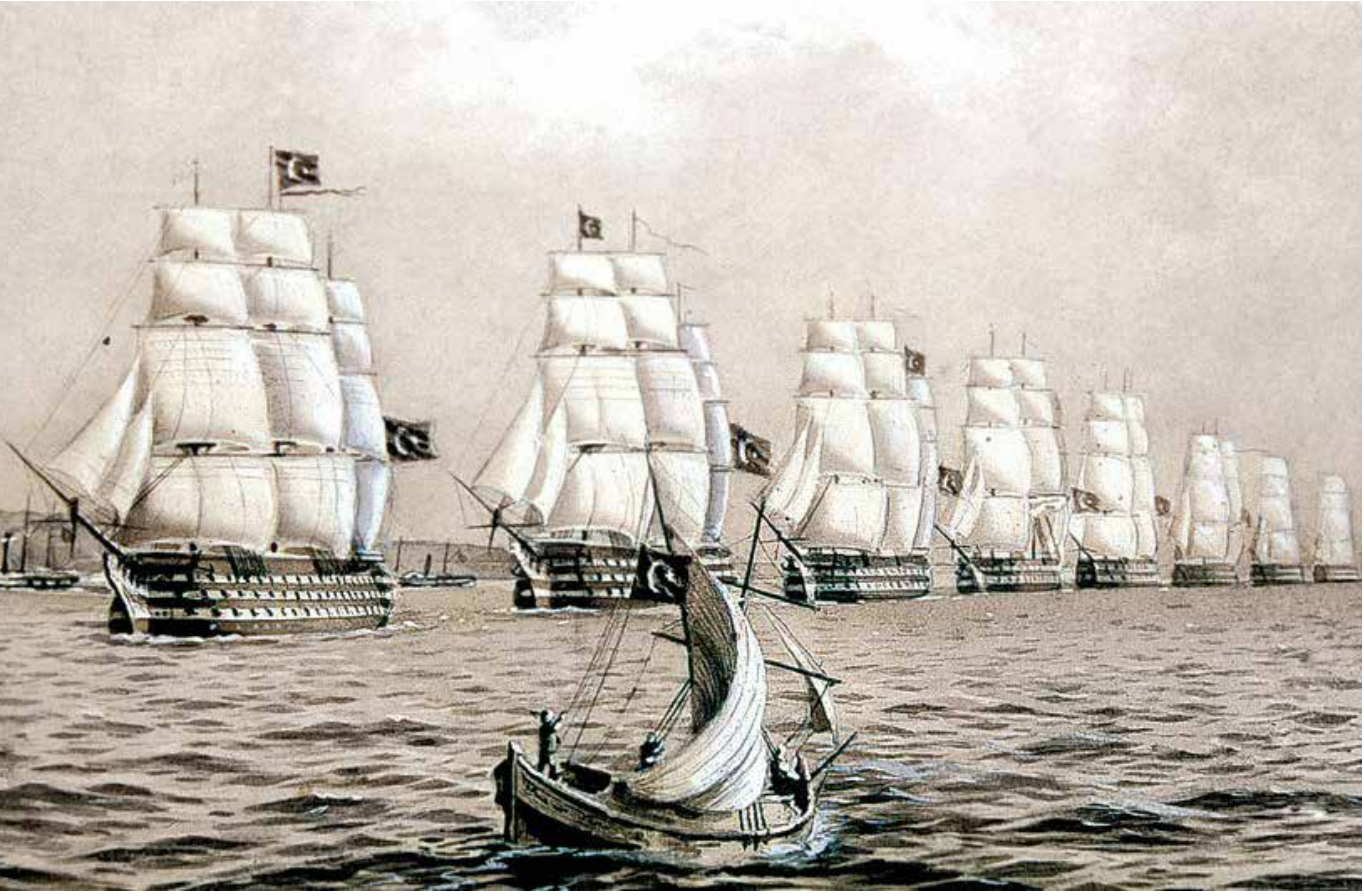
19. YÜZYILDA GELİŞEN ÜRETİM VE TİCARET

Tersaneler ve Kereste Üretimi

Biga sahillerinde antik dönemden beri tersaneler olduğunu ve gemi üretimi yapıldığını biliyoruz. Bunda, sahillerin tersane kurmaya imkân veren bir yapıda olması ve yörenin ormanlarla kaplı olmasıydı. Biga'nın güneyinde, Kaz Dağları başta olmak üzere çevre dağlardan üretilen kerestenin akarsular ya da kara yoluyla sahile ulaştırılmasının kolaylığı da yörede ahşap gemi yapımını teşvik eden bir unsurdur.

19. yüzyılda Biga'nın ekonomisine baktığımızda ücretli çalışan sınıfın hayli yekûn tuttuğunu söyleyebiliriz. Bunu sağlayan, Kemer'de Osmanlı donanması için gemi üretiminin yapılıyor olmasıdır. Buradaki tersanede Mısır'daki donanma için de gemi üretimi yapıldığı, kerestelerin de yine Biga yöresinden temin edildiği bilinmekte.

1814 tarihli Osmanlı belgesine göre Biga Kemer sahilinde kurulu olan tersanede çok sayıda çalışan vardır. Bunlar Çan, Gelibolu, Kale-i Sultaniye (Çanakkale), Ezine, Bayramiç gibi yerlerden geliyorlardı. Gemi inşasında çalışan bu ustaların meslekleri belgede “marangoz, burgucu, nec-car, kalafatçı” olarak belirtilmekte. Ayrıca “mimar, kâtip, mühendis” gibi uzmanlar da tersanede çalışmaktaydı. Belgede vasıfsız çalışanlar ise “ve sairler” olarak işaretlenmektedir. Tüm bu çalışanlar, gemi inşası süresince Biga yöresinde yaşamakta, “yevmiye” ölçüsüyle ücret almaktadırlar. Kemer sahilinde var olan tersanenin ve çok sayıda çalışanın ihtiyaçlarının Biga'dan tedarik edildiği hesaba katılırsa, şehrimizin ticari hayatının bu dönemde önemli bir kapasiteye ulaştığını söyleyebiliriz.

19. yüzyıl savaş gemilerinin üretildiği tersanelerden biri de Kemer'deydi.

Kemer sahilindeki tersanede sadece gemi inşası için çalışanlar yoktu. Yöre ormanlarından, özellikle Kaz Dağları bölgesinden gelen keresteler gemi inşasında kullanılıyordu. Bu kerestelerin kesimi, taşınması işi de Biga yöresi tüccarlarının ve düz işçilerin yaptığı bir faaliyetti.

Biga yöresindeki ormanlardan kereste üretimi, yurtiçi ya da yurtdışına gönderilmesi/satılması/ihracı, şehrimiz için son iki yüzyılda önemli bir gelir ve geçim kaynağı olarak görülüyor. 1850'lerde yapımına başlanan İzmir-Aydın demiryolu için ray altında ihtiyaç duyulan kerestelerin büyük oranda Biga yöresindeki ormanlardan sağlandığını belgelerden biliyoruz. Bu belgelerden biri 1858 tarihini taşıyor ve yöremizden İzmir'e demiryolu için kereste gönderildiğini gösteriyor.

19. yüzyıl, Sanayi Devriminin Anadolu içlerine doğru hızla yayıldığının, sanayileşme, fabrikasyon üretimi gibi kavramların günlük hayatımıza girdiği yüzyıldır. Bu gelişmeden elbette Biga da payını almıştı. O döneme kadar gemi inşaatında geleneksel malzemeler kullanılıyor, bunlar da geleneksel yöntemlerle üretiliyordu. Seri ve fabrikasyon üretim Biga gibi tarıma ve sanayiye kaynak sağlayan maddelerin kaynağı olan yerde de hızla fabrikalaşma başlamıştı. Örneğin 1855 yılında gemi inşasında kullanılan malzemenin seri üretimi için Biga (ve Balıkesir) yöresinde fabrika kurma izni istenmektedir Osmanlı Sarayı'ndan. İzin isteminde "reçine, zift ve neftyağı çıkarılması ve buralarda fabrika inşası" için denmektedir.

1867 tarihli belge, Mısır donanması için Biga ormanlarından gönderilecek keresteler hakkında...

Tarımsal Üretim

Biga'da 19. yüzyılda tarımsal üretimin gelişmiş ve ihtiyaçtan çok daha fazla olması nedeniyle zaman zaman gereksinim duyan başka yörelere hububat aktarımı yapılması sıkça rastlanılan olaylardandı. Örneğin 1825 tarihli bir belgeye göre Foça-İzmir yöresinde çekirge istilası sonu-

[illegible]

OSMANLI ARŞIVI		
A. J. MKT. MHM		
388	16	2

cu üretim olmamış ve buğday ihtiyacı doğmuştur. Sarayın talimatı ile Biga'dan Foça'ya toplam elli bin kilo zahire gönderilmesi istenmektedir. Bu miktar, Biga'nın hububat üretiminin (dolaşısıyla fazlasının) boyutunu göstermektedir.

Biga'da tarımsal üretimin hızla artması devletin dikkatini çekmiştir her dönemde. Yörenin git-tikçe modern tarıma yönelmesi, çiftçilerin geleneksel yöntemlerin yanında gelişmiş fidecilik ve tohumculukla tanışmaya başlaması, ürünün ihracatın artması nedeniyle para etmesi elbette üretimin daha özenli yapılmasını, ürünlerin depolanıp saklanması da dikkatle gerçekleştirilmesine neden oluyordu. Buna devletin teşviklerini de eklemek gerekir. Örneğin 1857/58 senelerine ait bir resmi belgede Biga'da pamuk üretiminin teşvik edildiği yazılıyor ve şöyle deniyor: "Biga sancağında uygun araziye ekilmek üzere çeşitli türlerde on beş bin kıyye (bir ölçüsü 1282 grama denk gelen ağırlık birimi) pamuk tohumunun hızla getirilmesi lüzumuna dair liva mutasarrıflığının yazısı..." 1858 yılına ait bir belgede ise, tohum dağıtılmasının da etkisiyle kuşkusuz, günümüzde "rekolte" olarak tanımlanan ürün tahmini Biga için dut, pamuk, zeytin ve tütünde çok olacağı biçiminde tanımlanmış.

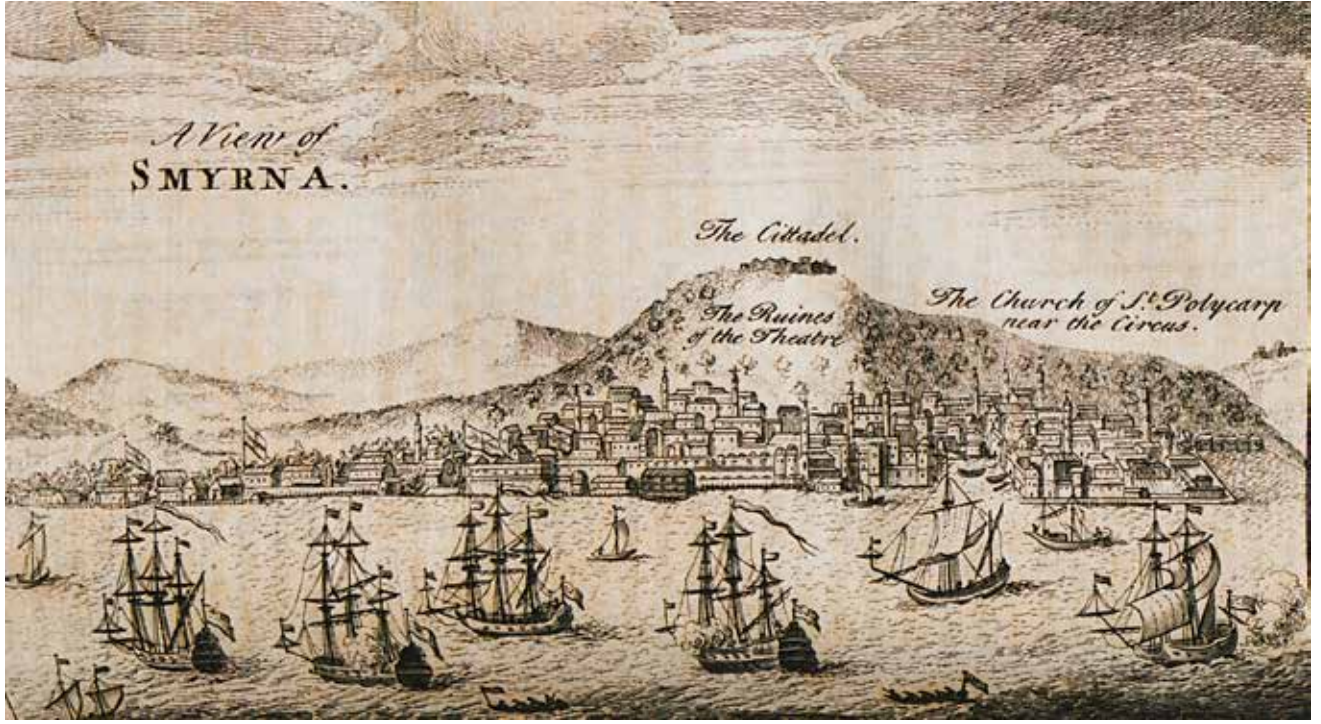
Bu gelişmeyi Biga sancağı Mutasarrıfı Hakkı Paşa, bir yıl sonra hükümet merkezine yolladığı raporda şöyle belirtiyor:

"Biga sancağı ahalisi şimdiye değin pamuk mahsulüne alışkın olmadığı halde padişah hazretlerinin himaye ve kısmetiyle kendilerine gönderilen mazarratında vaktiyle tevzi edilerek canibi hükümetten olunan tedabir ve teşvik üzerine gerek mısır ve gerek yerli pamuk tohumundan külliyetli tohum ektirilip adı geçen livada yetmiş dokuz senesinde on bin kıyye pamuk korenesi öşri hasıl olmuş ise seksen senesinde mevsim-i hasadda

Anadolu'nun ilk demiryolu hattı İzmir Aydın demiryolunda kullanılan keresteler de Biga'dan gitmişti.

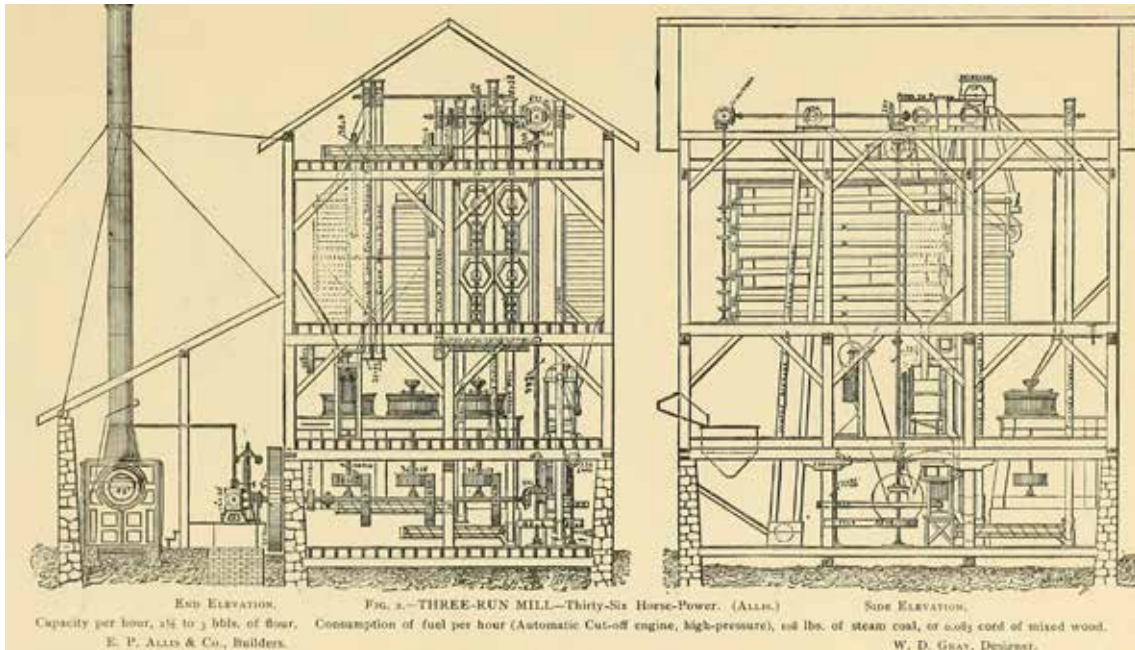

baranın kesreti üzere zaili cihetle olunan telefât-ı külliyyeden başka ikiyüz bin kıyyeden çok öşr hasadı geldiği vesair me'muriyetvaye-i hazret-i şahanede kale-i sultanîyede beş altı adet pamuk makinesi dahi ihdas olunduğu..."

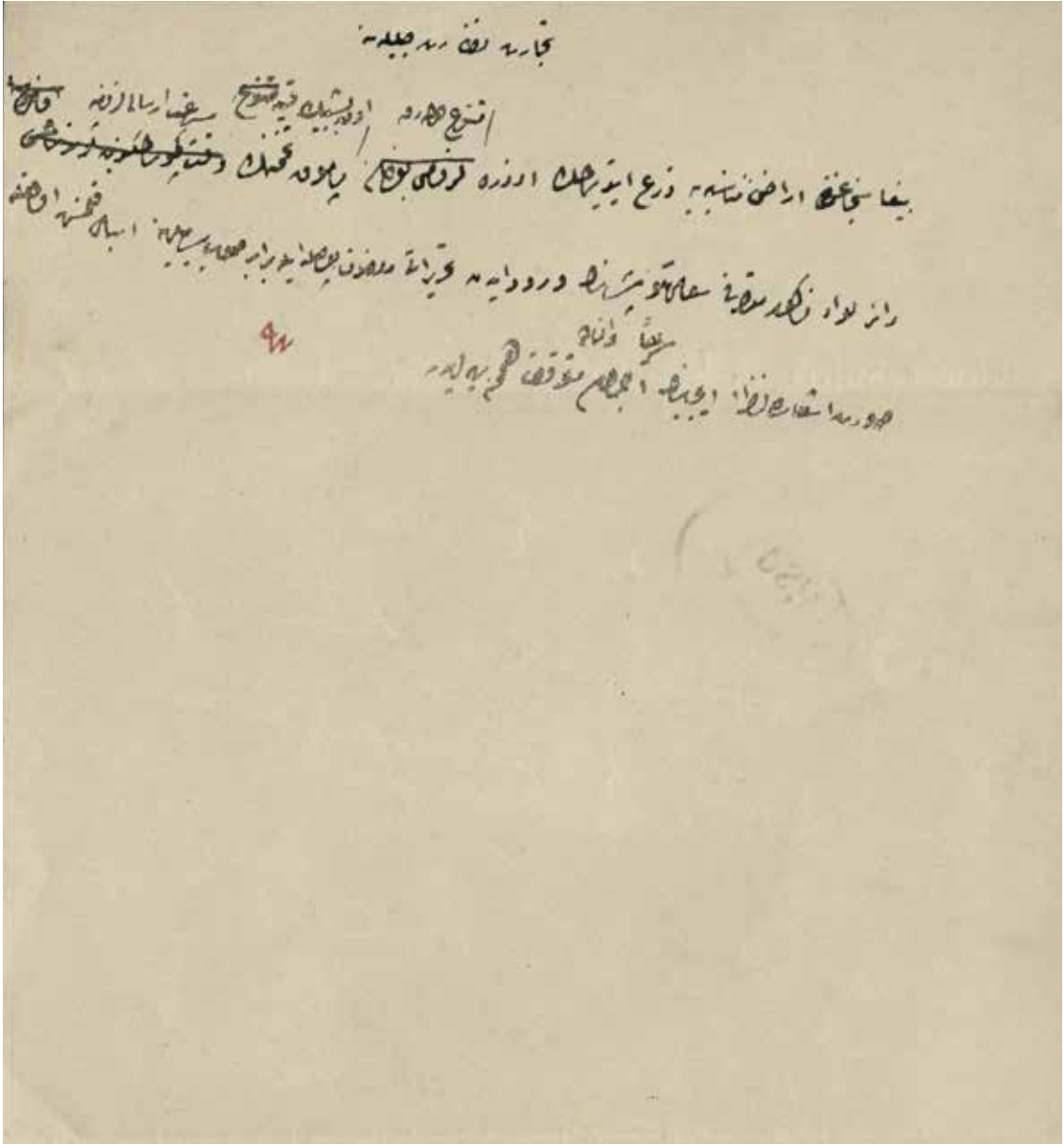
Bir çekirge felaketi sonrası Biga'dan zahire yollanan Foça, İzmir'in ilk savunma kalesiydi.

Buğday üretiminin de hızla artması, ilkel değirmenleri yavaş yavaş dışta bırakıyordu. Dönemin modern değirmenleri üretim merkezlerine yakın yerlerde kuruluyor, un ihtiyacı daha hızlı ve modern yöntemlerle karşılanıyordu. 1881 tarihli bir belgeye göre "İzmir Rıhtım Kumpanyası sahib-i imtiyazı Dosot'un Biga sancağı dahilindeki çiftliğine resmi ruhsat ile hububat öğütmek üzere buharlı bir fabrika inşasına başladığı..." belirtiliyor.

Bir başka modern değirmen ise Pekmezli'de kuruluyor, gerekli malzemeler yurtdışından ge-

19. yüzyılın teknolojisinin kullandığı buharlı un değirmenlerinden Biga'da da kurulmuştu.

Biga'da pamuk
üretimiyle ilgili
1863 tarihli
belge.

tiriliyordu. Buharlı makine ile çalışan bu değirmenin kurucusu Hacı Emin Efendizade Ahmed Efendi'dir.

Aynı dönemde hızla artan tütün üretimi, depolama sorununu da ortaya çıkarmıştı. Bu nedenle yeni depolar yapılması ya da köylünün tütününü en yakın depoya götürmesine izin verilmesi isteniyordu:

“Biga Mutasarrıflığı'na Reji İdaresi şartnamesi gereğince anbar olmayan veya anbarı yetersiz olan yerlerin tütünlerinin anbarlara götürülmesi için sahipleri hakkında herhangi bir muamele yapılamayacağı ziraatçıyı mecbur etmek için idarece anbarların yeterli mertebeye çıkarılmasından başka çare olmadığının bildirildiği...”

Pamuk üretiminin teşvikler yoluyla hızla artması, pamuk sanayiinin de ilgisini Biga'ya çekmiştir kısa sürede. Yeni yüzyılın hemen başında, 1902'de Biga'da bir pamuk işleme fabrikası kurulmak istenir. Bu fabrikanın daha sonra bugünkü Geyikli bölgesinde, Ege sahilinde kurulduğunu biliyoruz.²⁶

İhracat Merkezi Biga

Biga'da tarımsal üretimin kayda değer oranda artması ve ürünün kaliteli olması, yöreyi bir ihracat merkezi konumuna da getiriyordu. Örneğin 19. yüzyılın sonlarına doğru Almanya çavdar ihtiyacının bir bölümünü Biga'dan sağlıyordu. Bunun için Tekirdağ Konsolosu Mösyö Prılan Petraki devreye giriyor, vergiler ve harçlarla ilgili görüşmeler yapıyordu.

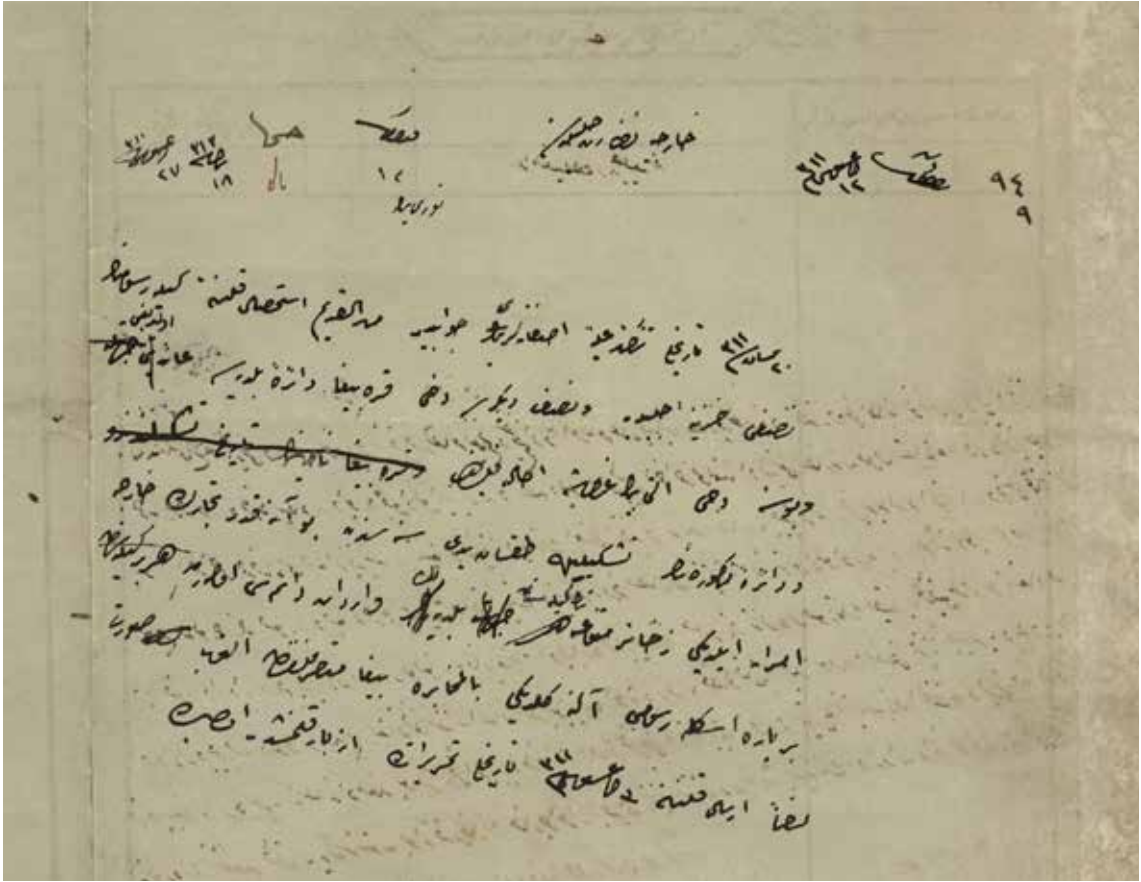
Bir başka ihracat ise 19. yüzyılın sonunda Romanya'ya yapılıyordu. Resmi belgelere göre "Romanya'ya yüz bin destiden mütecaviz zeytinyağıyla yüz elli bin kıyye salamura zeytini, külli-yetli miktarda taze üzümle palamut ve nohut gibi mahsulat-ı arziye ihraç olunduğu..." belirtiliyordu.

Diğer Üretim Kaynakları ve Maddeleri

Biga'da deniz ürünleri de 19. yüzyılda önemli bir üretim ve gelir kaynağıydı. Yöre denizlerinde palamut balığının çok olması, onun ihracat kalemi olmasını da sağlıyordu. Biga Meclisinin 1842 yılına karşılık gelen bir toplantı belgesinden anlaşıldığına göre, yerli ve yabancı ihracatçıların ödeyecekleri vergiler yeniden düzenlenmiştir. Bu belge, Biga'dan yurtdışına, muhtemelen Avrupa ülkelerine balık ihracı yapıldığının da belgesidir. Daha sonraki dönemde, 1913 yılında Güvemalan köyü sahilinde ton balığı avlamak ve işlemek için bir dalyan kurulması isteği ve izni de deniz ürünleri ticaretinin Biga'da önemli bir üretim ve ticaret kalemi olduğunu gösteriyor.

Biga'da üretilen tütünlerin değerlendirildiği yerlerden biri Cibali Tütün Fabrikasıydı...

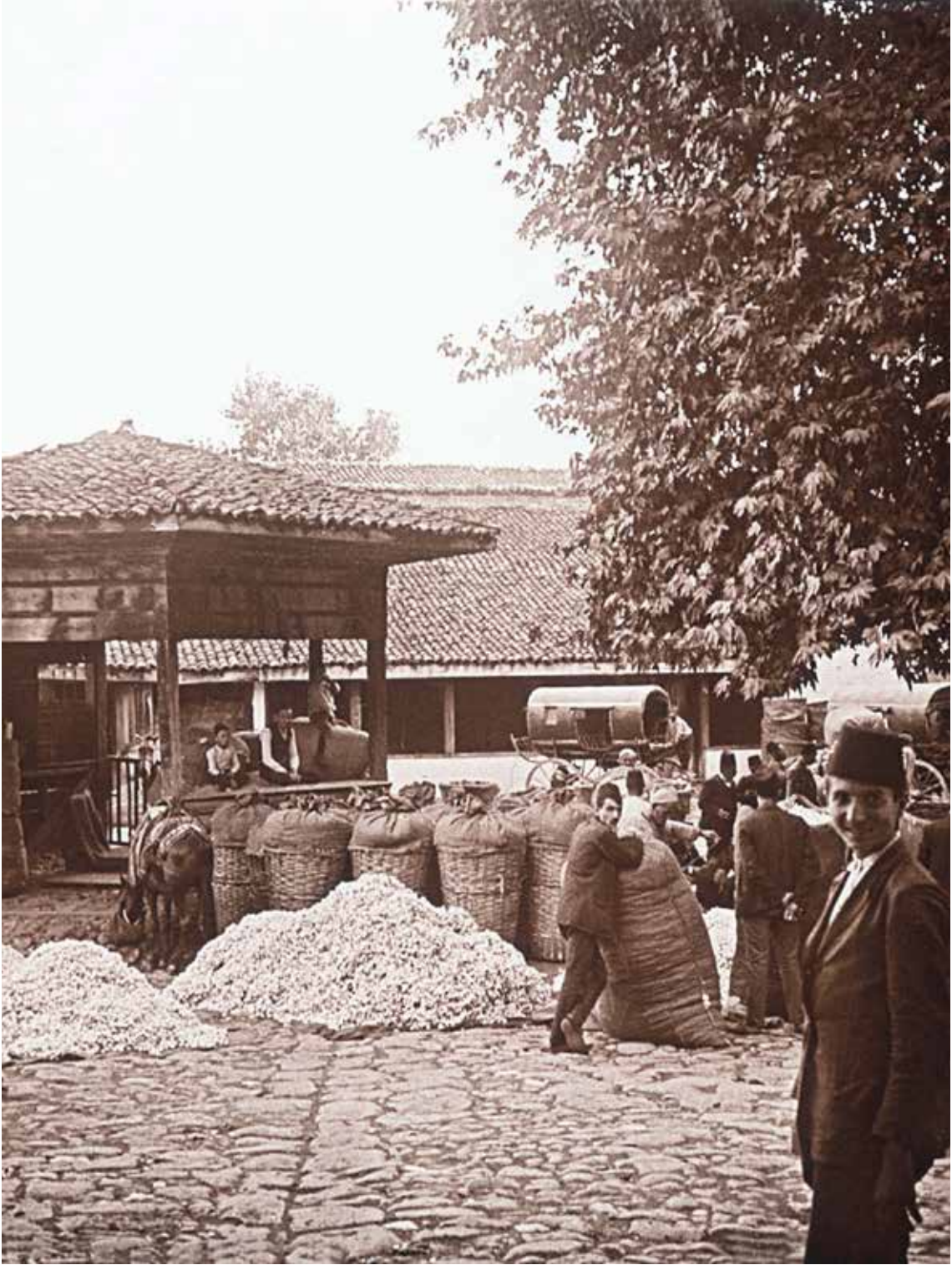
Biga'dan
Avrupa'ya
çavdar ihracatı
hakkında 1895
tarihli bir belge.

Marmara bölgesi, özellikle de Bursa yöresi yüzyıllardır ipekböceği yetiştiriciliği ve ipek üretimi içinde dünya çapında bir merkez konumundaydı. Dünya ticaretinin gelişmesi, kumaşa ve özellikle ipeğe olan talebi de arttırmıştı bu yüzyılda. Bu nedenle Bursa yöresinin ekonomik hinterlandı içinde kalan yörelerde de ipekböceği yetiştirilmesi, ipek üretimi yapılması için Osmanlı Sarayı'nca kimi teşvikler yürürlüğe konmuştu. Bu uygulama sayesinde Biga'da da ipekböceği yetiştiriciliği ve ipek üretimi yaygınlaşmaya başlamıştı. Sonraki yıllarda süreklilik kazanama-

Biga'da
üretilen ürünler
Karabiga ve
Çanakkale
limanlarından
ihraç ediliyordu.

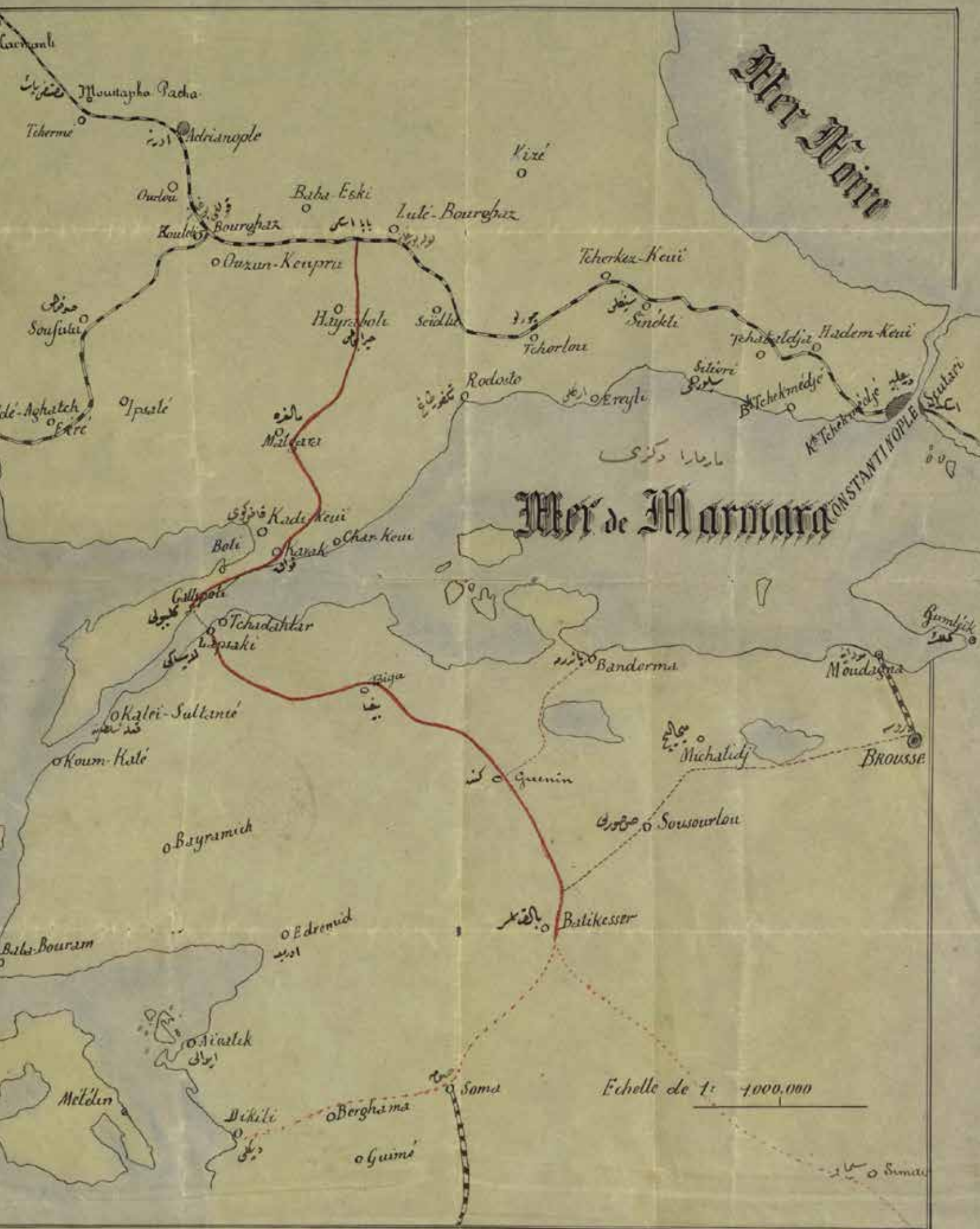

Biga'da üretilen ipekböcekleri genellikle Bursa'da değerlendiriliyordu.

yan ve küçük yerel işletmeler olarak kalan bu sektörün 19. yüzyılda Biga için gelir kaynaklarından biri olduğu belgelerden anlaşılıyor.

Sanayileşmenin Biga'da 19. yüzyılda hızla yayılmasının etmenlerinden biri tarımsal üretimin çokluğu ve kalitesiye, bir diğeri de başkent İstanbul'la olan ulaşım ağıdır. Hem karadan, Bursa üzerinden hem de deniz yoluyla Karabiga'dan İstanbul'a çabuk ve güvenli ulaşım, Bizans döneminden beri Biga'yı başkent tahlıl, sebze ve meyve deposu haline getirmişti. Öyle ki sebze ve meyvenin yanında et ihtiyacı da büyük oranda Biga'dan karşılanıyordu. Bu konuda resmi belge,

20. yüzyılın başlarına ait. Biga ile Osmanlı hükümeti arasındaki yazışmada “Biga’da ve Kara Biga’da mevcut-ı malım olan kara sığır hayvanattan çifte ve damızlığa katiyyen yaramayacak sırf kasablık yüz adet sığır ile dört yüz adet erkek kuzunun İstanbul’a berren ve bahren (kara yolu ve deniz yoluyla) sevkine...”

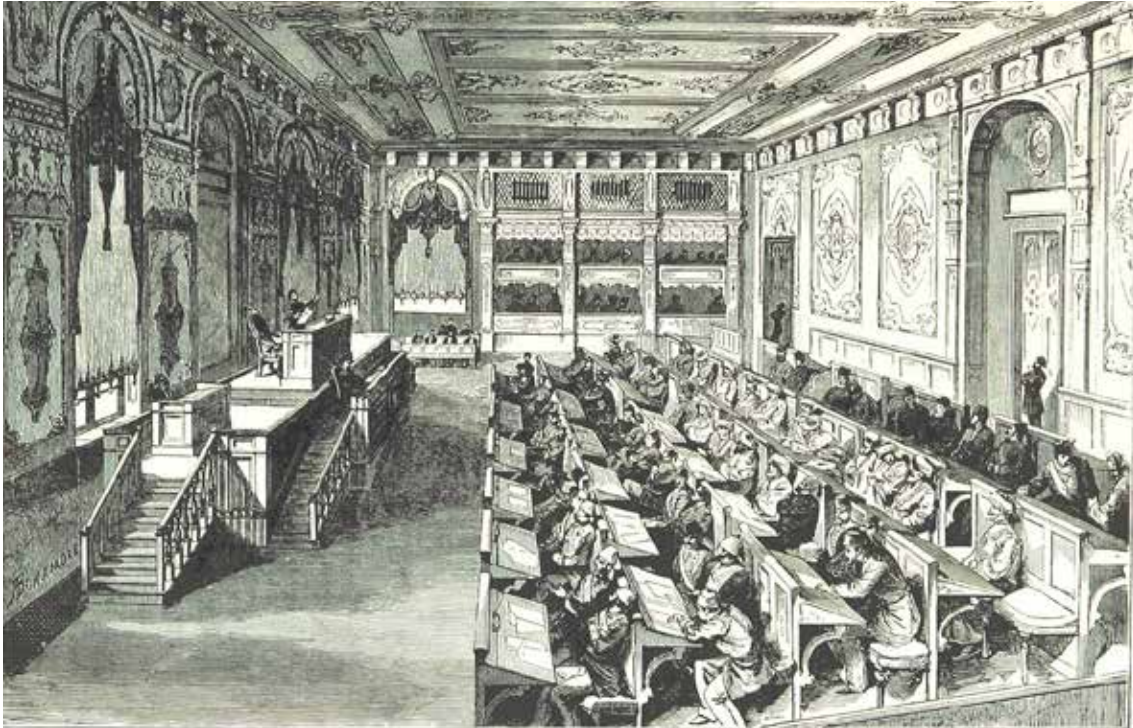
Biga demiryolu projesinin 1892 tarihli haritası.

Bu dönemde İstanbul’un buz ihtiyacı da yöremizden temin ediliyordu. Bunun için 1886’da Biga’da bir buz fabrikası bile kurulacaktı.

Biga Demiryolu Projesi

Biga’da tarımsal üretimin ve ticaretin gelişmesi, deniz ve karayolunun yanı sıra demiryolu-nu da gündeme getirmekte gecikmemişti. Avrupa’nın yüz yıldır, üretim kaynakları ile ticaret merkezlerini birbirine demiryolu ile bağlaması, Anadolu’nun Avrupa’ya ihraç merkezlerini de bu ulaşım hattına entegre etme arzusunun doğuruyordu. Böylelikle Biga’nın ürünleri Avrupa’ya daha hızlı ve sağlıklı biçimde ulaştırılabilecekti. Bununla ilgili çalışmaların belgesi 1888 yılına ait. Bu demiryolunu inşa etmek isteyen şirketin başvurusunda şunlar yazıyordu:

“Müddet-i medideden (uzun süreden beri) Dikili, Soma, Balıkesir, Bandırma, Biga, Lapseki arasıyla Gelibolu’dan Keşan ve Malkara ve Babaeski’ye kadar bir hayli zaman ve külli masarif ihtiyariyle istikşâfât (görüşmeler) icra edildikten sonra mezkur mevkilerden mesrûr etmek üzere bir demiryolu hattının imtiyazı taraf-ı devletten ihsan buyrulması istirham edilmişti. Paris’te teşkil eylediğim heyet-i maliye ve acizileri namına olarak Babıâli’ye 27 Teşrinisani 1888 tarihinde takdim eylediğim ariza-i çakeranem hükümet-i seniyyece mazhar-ı hüsn-i kabul olması üzerine kefalet akçesi ve iktidar-ı maliyemiz hakkında Ticaret ve Nafia Nezaretine gerekli teminat yatırılarak mukavele ve şartname müsveddesi

THE OTTOMAN PARLIAMENT, 1877.

1860 yılında Biga’da faaliyet göstermeye başlayan Ticaret Meclisi 1876’da açılan Birinci Meşrutiyet Meclisinin öncülerindendi...

Osmanlı
Devletinin
ekonomik
dengelerini de
değiştiren Balkan
Savaşlarında
ülkeler ve
ordular...

Le Petit Journal,
20 Ekim 1912,
sayfa 332-333.

kaleme alınarak devair-i müteallikasınca bi't-tetkik muhteviyatı tamamıyla tasvip ile 1890 senesi Teşrinievvelinde arz edilmesi üzerine şerefsâdır olan irade-i seniyye-i cenab-ı padişahi mantuk-ı celilince hattın bizim hesabımıza inşa ve işletmeye ise Hükümetin hesabına olarak inşası tercih olunması emr ü ferman hikmet-beyan buyurulmuş olmasıyla şu arzu-yı şahaneye imtisalen Babaeski civarında bir noktadan Gelibolu'ya ve Anadolu cihetinde dahi Lapseki'den Biga'ya veya havalisine kadar mümted olmak (uzayan) ve senevi % 5 faiz ve % 1 resülmale mahsup akçesi hesap edilmek ve hattın inşaatı serhad hitamına reside olduğunu müteakip yed-i idare-i devlete teslim etmek şartlarıyla hattın inşası hakkındaki Hükümet tarafından dermeyan buyrulan yeni teklifi kabul ettiğimi mutazammın 17 Teşrinisani 1890 tarihinde diğer bir dilekçe takdim ettiği gibi hak-pây-ı meâliihtivâ-yı hazreti tacdariye dahi Fransız sefiri vasıtasıyla bir dilekçe takdim edilerek sermayedarların arzu-yı şahaneye imtisale hazır bulunduklarını ve mezkur hattın inşasına gerekli meblağın tedarik edilmiş bulunduğu ve memalik-i mahruse-i şahane için böyle bir mühim teşebbüsün gerçekleştirilmesi için irade-i hikmet-i mu'tâde-i şahanelerine intizar olunduğu arz edilmiştir. Mezkur teşebbüs için tedarik olunarak müddet-i medideden (uzun süreden beri) beri bila-istimal kalmış olan sermayenin istimal olunabilmesi için mezkur hattın yapılmasının evvelce kararlaştırılmış olan şartlar ile nam-ı acizilerine ih-san buyrulması veyahut mezkur hatın Hükümet hesabına olarak inşası şıklarından hangisi nezd-i âli-i mülükânede tercih buyrulduğunu mutazammın irade-i seniyye hazreti padişahinin ısdârı? hususuna himem-i âli-i atûfilerinin bî-dirîğ buyrulması babında emr ü ferman hazreti men lehül emrindir.”

Biga'da tarımsal ve sanayi üretiminin 19. yüzyılda hızla gelişmesi, örgütlenme ve organizasyon ihtiyacını da doğurmuştu. Vergiler, harçlar, ruhsatlar, üreten ve ticaret yapanların kaydı gelişen ekonomide vazgeçilemez bir durumdu. Bu nedenle 1860 yılında Biga Meclisi'ne bağlı olarak "Biga Ticaret Meclisi" kuruldu. Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın temelini oluşturan bu kurum, bu tarihten sonra tarımsal ve sanayi üretimi ile ticaret ile ilgili düzenlemeleri yapacak, kontrol edecek ve kayıt altına alacaktı.

20. Yüzyılın Başlarında Ekonomi

20. yüzyıl Osmanlı Devleti için çöküşün başlangıcıydı. Avrupa'da yükselen milliyetçilik, sosyalizm, meşrutiyet, cumhuriyetçilik gibi akım ya da ideolojiler devleti derinden sarsıyordu. Buna bir de art arda yitirilen topraklar; hiç bitmeyen savaşlar ve nihayet Biga yöresini de yakından ve olumsuz etkileyen Balkan Savaşları ekleniyordu. Balkan Savaşları'nın hemen öncesi ve savaş yılları, Rumeli'nin hemen dibindeki Biga'ya olağanüstü göç dalgaları halinde yansiyordu. Savaşta ordunun artan ihtiyacı, beklenmedik sayıda insanın göçerek nüfusu şişirmesi üretim dengesini olumsuz yönde bozuyordu. Bu elbette yurtiçi ticareti ve yurtdışına ürün gönderilmesini de etkiliyordu. Savaş ortamında kapanan yollar ihracatı neredeyse tamamen durdurmuştu. Zaten Osmanlı Hükümeti de tarımsal ürünlerin ihracatını, ordunun ve göçmenlerin ihtiyacını karşılamak için yasaklıyordu. Örneğin 1910 yılında Çanakkale, Lapseki ve Biga'nın ihracat limanı olan Karabiga'dan hububat ihraç edilmesi ikinci bir emre kadar yasaklanacaktı.

Sosyal ve ekonomik yapıyı belirleyen göçler

Yörenin ve kentin sosyo-kültürel altyapısını oluşturanlar kuşkusuz ki yüzyıllardır bu topraklarda yaşayanlar kadar, türlü neden ve yollarla göç ederek ya da mübadele ile gelip şehrin yaşamına katılan ve ona katkıda bulunanlardır.

Baskın nüfus, resmi kayıtlarda "Yörük", yörede "manav" olarak adlandırılan Türk kökenlilerdir. Bunlara kimi Müslüman kimi Hristiyan Gagavuz Türklerini de eklemek gerekir. 20. yüzyıla varıldığında, Türkler dışında dikkate değer nüfus ise Rumlardır. Az sayıda Ermeni, Roman ve sonradan ticari amaçlarla ya da kimi sözlü tarih bilgileri doğru kabul edilirse Sabetay Sevi taraftarı Yahudi kökenlilerin gelip yerleşmiş olduğunu da not etmek gerekir.

Bunların dışında, Biga tarih boyunca sürekli ve yoğun göç alan bir yöredir. Şehrin ekonomik niteliklerini belirleyecek düzeyde bir yoğunluk taşıyan bu göçler, 19. yüzyılda artmış ve 20. yüzyılın Biga'sının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır.

İlk büyük göç dalgasının Kafkasya'dan olduğunu belirtmek gerekir. Devlet Arşivleri'ndeki çeşitli belgelere göre, Biga'ya ilk büyük ve resmi göç 1869'ta Kırım Akmesic'ten olmuştur. Ertesi yıl Dağıstanlı (Çeçen) bir grup da Biga'ya yerleştirildi. 1863'te kayıtlarda "Hicaz Kabilesi" olarak anılan bir muhacir grubu da Dimetoka ve çevresine iskân edilir. 1866'da Ankara'da geçici olarak barındırılan bir grup Çerkez de kalıcı iskân için Biga'ya gönderilir. Osmanlı Arşivi kayıtlarına göre aynı yıl Ünye ve Balıkesir'de geçici iskân edilen Kafkas kökenli muhacirler de Biga'ya yerleştirilirler. 1878 tarihli bir yazışmada, İstanbul'da her yönden gelen çok sayıda

muhacirin biriktiği, bunların bir bölümünün Biga'ya gönderileceği belirtilir. Muhtemelen bu yazışma sonucunda, 1879'da Batum muhacirlerinden 51 hanenin Biga'ya yerleştirildiği devlet kayıtlarında geçmektedir. 1882 ve 1892'de de yeni bir Kafkas muhacir grubu Biga'ya yerleştirilir.

1895 tarihli bir belgede Biga'da Rumeli ve Kafkaslardan göçlerle oluşan yeni 70 adet köyden söz edilir. Bu yerleştirmeler Biga Tesviye-i Umur-ı İskâniye Komisyonu tarafından gerçekleştirilir. 1878'de ve 1899'da kayıtlara Bosnalı muhacirler de girer. 1888'de gelen büyükçe bir grup Rumeli muhacirinin hemen ardından, 1909 tarihli bir belgede ise Kafkasya ve Rusçuk civarından gelen yeni bir muhacir grubunun da Biga'ya yerleştirildiği belirtilir. Kafkas göçleri konusunda bir araştırma yapan Melike Bağıray ve Şeyma Nur Altun, şu saptamayı yaparlar: "Kafkasya göçleri modern çağda Biga'nın etnik, sosyal ve kültürel yapısını değiştiren ilk büyük göç dalgasıdır. Yaptığımız incelemede göçlerle gelen Çerkezler, Kumuklar, Çeçenler etnik kökenleri ile değil bütün olarak Kafkas göçmeni olarak değerlendirilmiştir." ²⁷

Yüzyılın sonuna doğru, Biga'nın aşırı göç aldığı belirtilir ve yeni muhacirlerin başka yerlere iskân edilmesi istenir. Bu istek kabul edilir ve önlem olarak da Gelibolu'dan Anadolu'ya geçecek muhacirlerin Biga'da yerleşmelerinin önlenmesi için jandarma nezaretinde kaza sınırı dışına kadar götürülmeleri kararı alınır.

Ancak, 20. yüzyıla birlikte artan göç dalgası hiçbir tedbirle önlenemez. Osmanlı Devlet Arşivi kayıtlarına göre 1908'de Bulgaristan Filibe'den büyük bir muhacir grubu Biga'ya gelir. Balkan Savaşları sırasında, 1912 sonbaharında Selanik'in Yunanistan'a bırakılması büyük bir göç dalgasına yol açar ve bundan Biga da nasibini alır. O yılın sonuna kadar Biga yöresine 2903 muhacir yerleştirilir. Bunu izleyen beş yılda 1.130 muhacir daha Biga'da iskân edilir. ²⁸

Sonraki süreçte demografik değişimi etkileyen ise mübadele olmuştur. 1923'te imzalanan Türkiye-Yunanistan Mübadele Anlaşması gereğince, Yunanistan'ın değişik yörelerinden Müslümanlar Anadolu'ya gönderilirler, bunların bir bölümü de Biga'dan gönderilen Rum kökenlilerin yerine bu yöreye yerleştirilirler.

İlk büyük organizasyon: 1916'da Biga'da açılan fuar

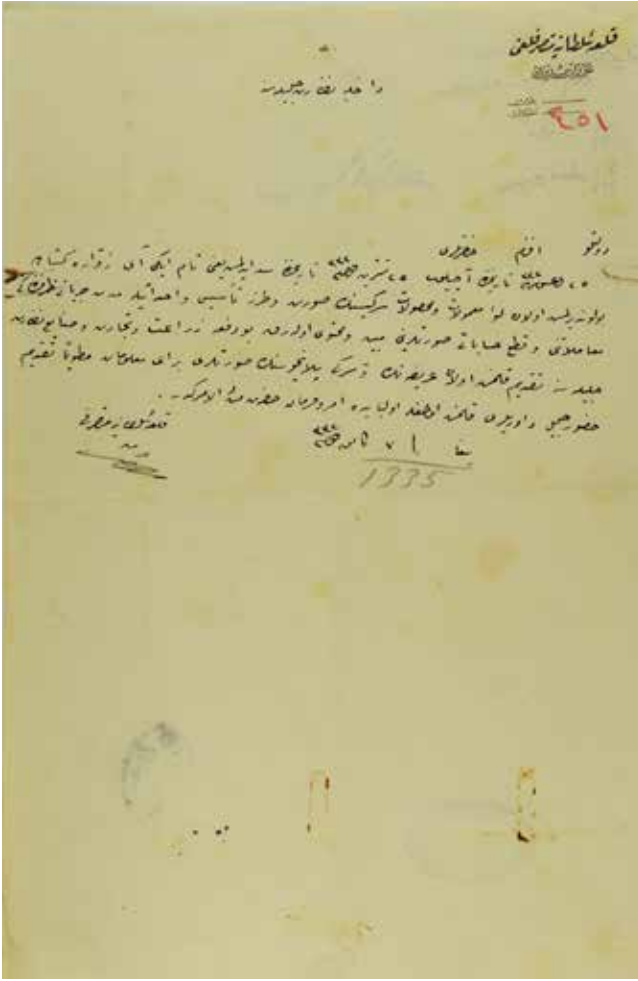
20. yüzyılın başlarında, Biga'da sosyal yaşama ilişkin en önemli etkinlik hiç kuşkusuz şehirde bir fuarın açılmış olmasıdır. Biga yaz ve güz panayırı yüzyılın başında bölgenin önemli bir ticaret ve sosyal yaşam ortamı iken buna bir de modern bir fuarın eklenmesi, şehrin sosyo-ekonomik boyutunun göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Biga'daki bu sergiden önce, Bursa'da 1906 ve 1910'da birer fuar düzenlenmiş ve ikincisine Padişah Beşinci Mehmet Reşat da katılmıştı. Bunun akabinde Çanakkale yöresini kapsayan "Kale-i Sultaniyye Mamulât ve Mahsulat Sergisi" Biga'da açıldı. Bu konuda geniş bir makale yazan Doç. Dr. Mustafa Demir, Biga'daki serginin amacını şöyle belirler:

"Gerek 1863'te 'Sergi-i Umumi-i Osmani' adıyla uluslararası ve gerek 1897'de ulusal bazda İstanbul'da açılan sergiler ile bunları takiben 1906 ve 1910 senelerinde Bursa'da ve 1916'da Biga'da açılan bölgesel ve mahalli nitelikteki sergiler, zirai ve sınai üretime dair istatistik verilerin elde edilmesi çabalarının bir göstergesidir. Zirai ve sı-

Osmanlı İmparatorluğu'nun 20. yüzyıldaki ilk büyük savaşı olan Balkan Savaşı, doğurduğu göçlerle Biga'yı da etkilemişti.

Le Petit Journal, 24 Kasım 1912, sayfa 376.

1916'da Biga'da düzenlenen fuarla ilgili Mutasarrıf-ı Dahiliye Nezaretine gönderilen bilgilendirme yazısı.

nai üretime dair sıhhatli bilgiler elde etmek amacıyla '1332 liva (Kal'a-i Sultaniye Sancağı) ma'mulat ve mahsulat sergisi' adıyla Biga'da düzenlenen sergi, sancağı teşkil eden Biga, Ezine, Ayvacık, Bayramiç ve Lâpseki kazalarıyla, bu kazalara bağlı köylerde imal edilen sanayi mamulleri ile yetiştirilen zirai ürünlerin tesbiti ve elde edilen numuneler sergi şeklinde halka teşhiriyle, aynı zamanda bir istatistik risalesi oluşturmayı amaçlamaktadır.”²⁹

Panayır, şehirde alışılmış ve geleneksel bir etkinliktir. Ticaretin yanında eğlence öğesinin de bulunması, yeni fikirler, araç-geçerler, havadislerle kültürel ve sosyal bir nitelik de kazanmış olan panayırların düzenlenişi, sürekliliği toplumsal bir birikimle yürütülmektedir ancak “fuar-sergi” fikri çok yenidir, neyin nasıl yapılacağı, nerede olacağı bilinmemektedir. Mutasarrıf Rauf Bey, Bursa'daki fuar-sergilerin düzenlenmesinde bulunmuş bir yöneticidir. Bu nedenle hemen kolları sıvar, bir komisyon kurar ve çalışmalara başlar. Öncelikle fuar nerede açılacaktır? Biga'da böyle geniş bir etkinliğin yapılabilmesi bina yoktur. O sırada henüz

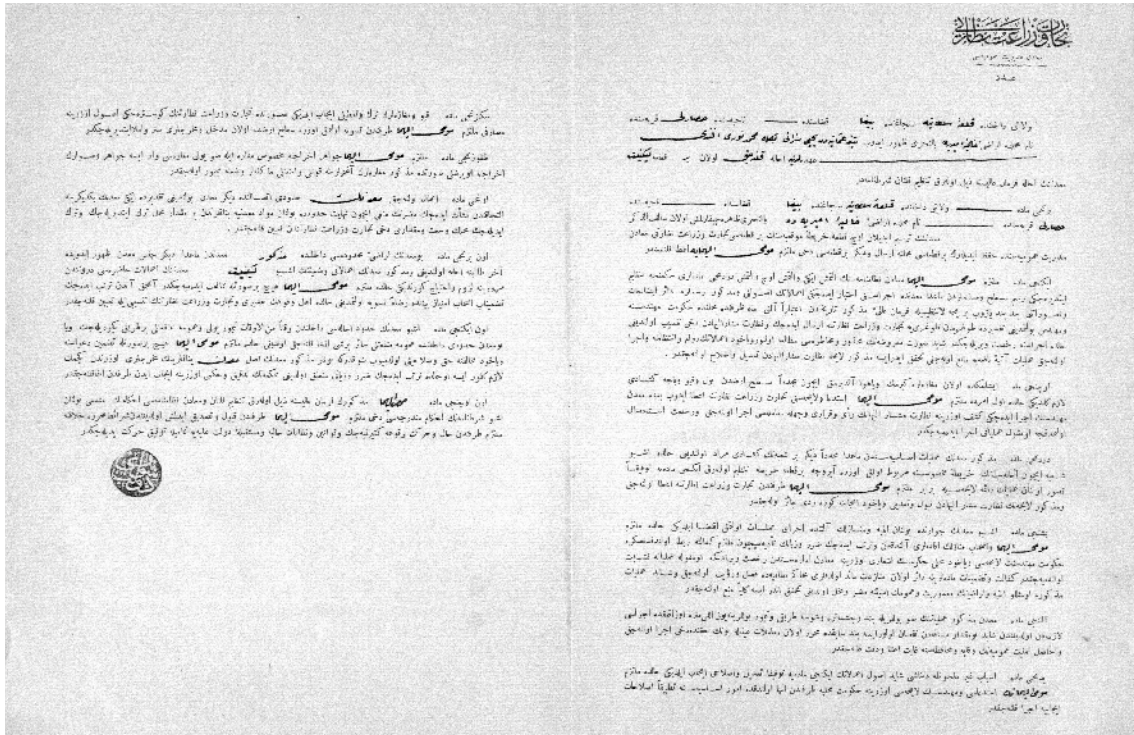
inşaatı devam eden Biga Numune Mektebi binası bu iş uygundur ama henüz hazır değildir. Bir seferberlik başlatılır ve bina fuar tarihinden iki ay önce kullanıma hazır hale getirilir.

Bir yandan da bütün kazalarda ve köylerde üretilen tarım ve sanayi ürünleri tek tek saptanıp liste çıkarılır. Ardından, saptanan ürünlerin getirilmesi istenir. Ancak kimse ürün örneğini alıp şehir merkezine gelmemektedir. Mutasarrıf, bunun böyle olmayacağını anlamıştır, jandarma ve polis zoruyla, resmi yollarla gerekli ürünler fuar alanına getirtilmeye başlanır. Tüm bu çalışmalar 1916 yılının ağustos ayında gerçekleştirilir. Mutasarrıf, fuarın gerçekleşebilme aşamasına geldiğini görünce Dahiliye Nazırı Talat Bey'i sergi açılışı için Biga'ya davet eder. Ancak Talat Bey, yolladığı telgrafta bunun mümkün olamayacağını, şu sıralar İstanbul'dan ayrılacağına bildirir.

Fuar, bugünkü takvimle 7 Eylül 1916'da büyük bir törenle açılır. Doç. Dr. Mustafa Demir'in aktardığına göre:

“Sergi günü Biga baştan başa süslenmiş, törenleri izlemek üzere halktan büyük bir kalabalık toplanmıştır. Bütün mülki ve askeri memurlar, eşraf ve ulema ile ‘mekatib-i umumiye-i taliye’ ve ‘mekatib-i umumiye-i ibtidaiye’ öğrencileri ve öğretmenleri hazır bulunmuştur. (...) Serginin açılış törenlerine nazırların gelemeyişi Biga'da üzüntüyle karşılanmıştır. Bu hususu dile getiren Rauf Bey büyük bir teessürle ‘Yalnız bu merasimde serginin şerefine daha da yükselmesi için bir eksik kalmış idi ki o da serginin

1917 tarihli
Biga'daki bir
liniyit madeninin
imtiyaz belgesi.

reisi sıfatını taşıyan Ziraat ve Ticaret ve Sanayi Nazırı Ahmed Nesimi Bey ile serginin hamisi olan Dahiliye Nazırı Talat Bey'in Biga'ya teşrif edememeleridir.³⁰

Fuarda orman ve maden ürünleri, sanatsal ürünler, kız mekteplerinin el işleri, tütün ürünleri, mensucat ürünleri, zeytin, sebze ve meyveler, sanayi ürünleri, bitki ve çeşitli tarımsal ürünlerle, farklı türlerde karışık ürünler sergilenmekteydi. Fuar merkezinde ayrıca bir de telgraf ve telefon merkezi kurulmuş, piyango da düzenlenmişti. Bütün ürünlerin toplam sayısı 5.313'tü.

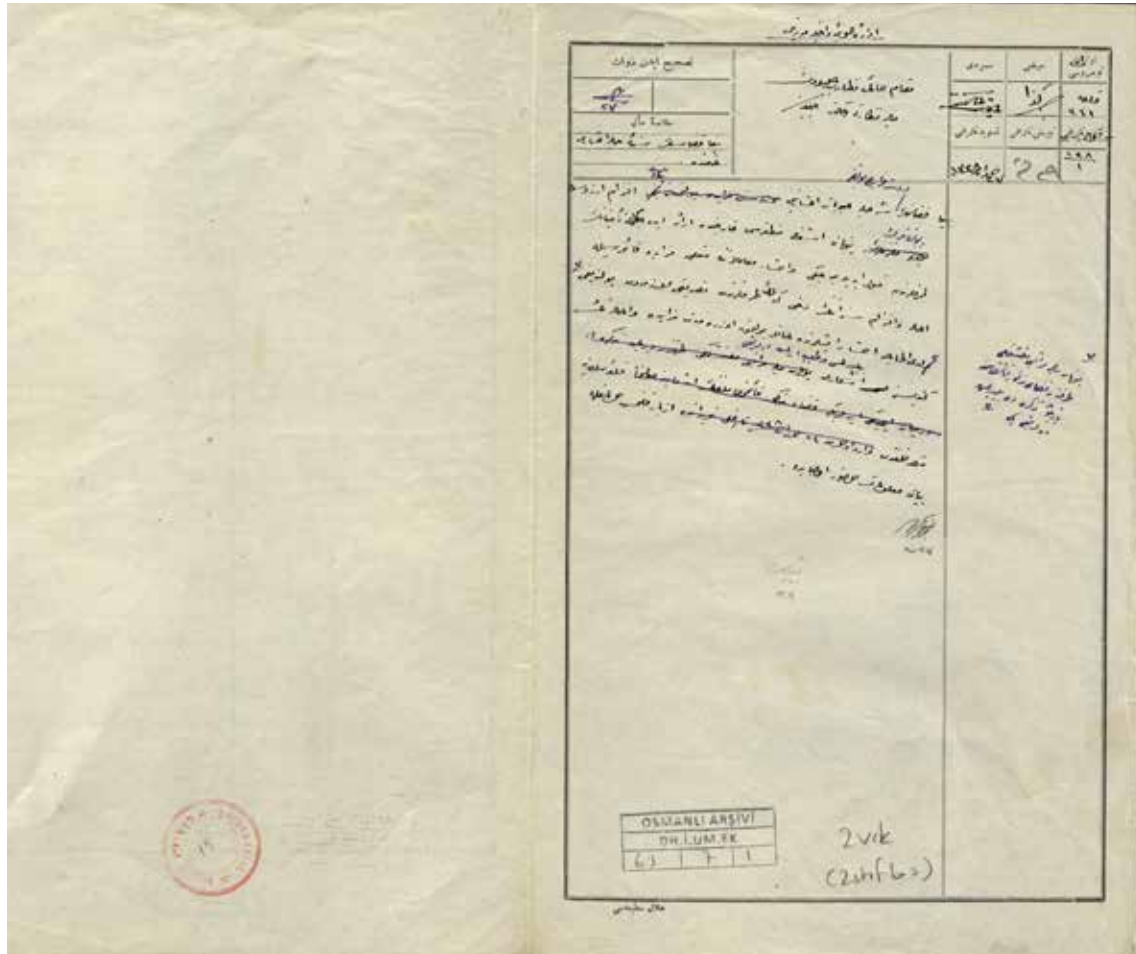
İki ay açık kalan fuar yöre halkı tarafından ilgiyle izlenmişti. Yaklaşık 3.000 kişinin fuarı gezdiği resmi kayıtlara geçmiştir ki bu, o dönem için büyük bir sayıdır. Bu 3.000 kişinin 1.500'ü 2 kuruş giriş ücreti ödeyerek fuara girmiş, kalanı ise ürün veren köylüler, memurlar, öğrenciler olmak üzere ücretsiz yararlanmışlardır. Üreticilerin ve tüccarların alışverişi ile elde edilen gelirin, fuarın düzenlenme giderinden fazla olması, bu etkinliğin başarılı olduğunun göstergesi olarak resmi kayıtlara geçer.³¹

Büyük kentlerde olması düşünülen fuarın neden Biga'da düzenlenmiş olabileceğinin olası yanıtlarından biri, gelişkin ticari ve sosyal hayat, diğeri ise, Osmanlı Devleti'ni temsilen 1861'de Londra'da ve 1892'de ABD'nin Şikago kentinde açılan fuara Biga'dan gönderilen ürünlerin de seçilmiş olmasıdır.

Madenler ve Madencilik

Biga'nın ülke ekonomisindeki yeri yalnızca tarımsal üretime ve ticarete dayalı değildi kuşkusuz. Antik dönemden beri yöremizin maden kaynakları biliniyor ve olanaklar elverdiği ölçüde işleniyordu. 19. yüzyılda madenler gittikçe daha modern yöntemlerle işlenmeye, yeni maden yatakları taranıp bulunmaya ve bunların haritaları çıkarılmaya da başlanıyordu. Bunlardan biri Biga yöresindeki bakır madeni yataklarına ilişkindir. 1890'larda çıkarılan harita çevredeki bakır

1922 tarihli
Biga hububat
aşarı hakkında
belge.

madenlerini göstermektedir.

Linyit kömürünün bölgedeki varlığı da 19. yüzyıl biterken tesbit edilmiş ve kömür madeni ocakları açılmaya başlanmıştı. 1914 yılında Yahya Sezai Bey ve Mehmed Nuri Efendi'nin imtiyaz izni isteğinden bu ocakların açılmaya başladığını anlayabiliyoruz.

Bundan birkaç yıl sonra, 1918'de de Biga Kozçeşme köyünde kömür madeni tesbit edilir ve ocak açmak izin talebinde bulunulur. İlginç olan, bu talebi bir iş kadınının yapmasıdır.

1920’de, ülkenin işgali ve hemen ardından başlayan Kurtuluş Savaşı, ekonomik hayatın büyük ölçüde durgunlaşmasına, halkın bütün enerjisini kurtuluş yolunda harcamaya yönelmesine rağmen, kimi ekonomik faaliyetler ve yatırımlar da elbette sürüyordu. Bunlardan biri de Biga ile Çanakkale arasında bir bölgede tesbit edilen simli altın madeni için maden ocağı açma girişimidir.

Ekonomik Faaliyetlerle Renklenen Sosyal Hayat

20. yüzyılın ilk çeyreğindeki mübadele ile tamamlanan süreç, Biga'nın gelecekteki sosyal yapısını da belirleyecektir. Ancak, Cumhuriyet dönemine varmadan, Biga çevredekı diğer kasaba ve şehirlere nazaran, sosyal açıdan renkli ve gelişkin bir şehir görünümündedir. Örneğın, Biga panayırının 19. yüzyıl başlarında var olduğunu biliyoruz. Bu, başlı başına bir sosyal hareketliliktir. Bir gün önce açılan yörenin en büyük hayvan pazarı ve ardından ticari panayır, önemli

bir ticari hareketlilik sağlamaktaydı.

20. yüzyılın ilk çeyreğinde Biga, aldığı göçlere rağmen hem ekonomik olarak hızla gelişen bir yöre haline gelmiş hem de sosyal ve kültürel açıdan zengin bir ortam oluşmuştur. Bu zenginliği pekiştirecek eğitim hamlesi bu dönemde kız mektebi olarak düşünülmüş ancak İstanbul Hükümeti destek veremeyeceğini belirtmiştir. Bunun üzerine büyükbaş hayvanların alım satımına ya da kesilmesine vergi konmuş, toplanan paralarla kız mektebi açılmıştır. Birkaç yıl sonra da altı derslikli iptidai mektebi (ilkokul) hizmete girecektir. Şehirde 1908 ve 1909'da Rum ve Ermeni okulları da açılmış ya da yenilenmiştir. Şehirde yaşayan az sayıdaki Yahudi ise, verilen izinle bir evde ibadetlerini yapmaya başlamışlardır. 1909'da, rüştiyenin yeni ve daha geniş binası, Meşrutiyet'in yıldönümüne denk getirilerek törenlerle açılmıştır. Aynı dönemde, Uluğ İğdemir'in aktardığına göre, avukat Ali Niyazi (Sarıdal), dönemin ünlü eğitimcisi Satı Bey'in modern eğitim yöntemlerini kullanarak, şehrin ilk özel okulu diyebileceğimiz bir ilkokul açar ve adını da "Terakki Mektebi" koyar.³²

20. yüzyılın hemen başında, 1904 yılında yaşanan büyük yangından sonra, yeniden düzenlenen şehirde üç büyük cadde açılmış ve bunlara Hamidiye, Mecidiye, Osmaniye adları verilmiştir. Çarşı Camii ve Hükümet Konağı da bu yangından sonra yapılmıştır. Ayrıca, hemen ertesi yıl, 1907'de, (bazı kaynaklar 1905 olarak belirtiyor) belediye, istihkâm subayı Selahaddin Efendi'ye şehir haritası çıkarttırmış ve caddelerle sokakların islâh ve tanzimi için bir plan hazırlamıştır. Bu planda şehre demiryolu gelebileceği hesaba katılmış, ayrıca Hükümet Konağı binası için şehre egemen bir tepelik (bugünkü Hükümet Konağı yeri) seçilmiş; ayrıca belli başlı caddelerin Hükümet Konağı meydanına çıkması sağlanmıştır. 10 yıl sonra, 1917'de ise şehre içme suyu şebekesi kurmak için bağış kampanyası başlatılacaktır. İlk kanalizasyon çalışmasının da yine bu dönemde olduğunu belirtelim. Bütün bu çalışmaların başlangıcında, Kaymakam Hasan Bey'in fikir babalığı ve öncülük yaptığını da belirtmek gerekir. Bu zor dönemin belediye başkanlarından Şevket Bey'in de bilgi ve görgüsüyle, şehrin yeniden toparlanmasına katkıda bulunduğu bir gerçektir.

O yıllarda, şehirdeki ticari ve demografik hareketliliğin bir sonucu olarak (Biga'ya bağlı ama

1930'lu yıllarda Biga panayırı. Sağ başta Biga'daki ilk sinemayı açan Recep İkizler, seyyar saraflık yaparken.

belki Çanakkale’de) Yunan Konsolosluğu olduğunu da biliyoruz.

Kurtuluş Savaşı dönemi Biga için her açıdan sarsıcı ve zor bir zaman dilimi olmuştur. Başkent hemen burnunun dibinde, İstanbul Hükümeti’nin elinin altında tutmayı isteyeceği stratejik bir noktada olan şehir elbette büyük çekişmelerin, çatışmaların odağında olacaktır. Bir yanda İstanbul’un Anzavur Ahmet marifetiyle elinde tutmak istediği, öte yanda Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin ve sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti’nin kontrol altında tutmayı amaçladığı Biga... Etnik kargaşa ve Yunan işgalini de buna ekleyince kaostan kaçınılmaz olduğu, haliyle sosyal ve ekonomik yaşamın da tükendiği bir şehir haline gelmiştir Biga.

O dönemdeki askeri faaliyetleri, işgalin ve Hilafet ordusunun yarattığı sancılı durumu çeşitli kaynaklardan biliyoruz ancak ne yazık ki dönemin yaşamına ilişkin ayrıntılı bilgi elde etmek ancak satır aralarını okumakla mümkün olabiliyor. Bunun için de en iyi kaynak Uluğ İğdemir. İşgal ve çatışmaların olduğu zaman diliminde Biga’da öğretmenlik yapan ve notlar tutan İğdemir’in günlüklerindeki satır araları şehrin sosyal durumunu anlamamıza yardımcı oluyor. Sözelimi daha önceleri Karabiga’ya gelen gemiler aracılığıyla şehre ulaşan posta ve gazete, dergiler o kargaşa günlerinde aksamaktadır:

“Bu gece derin helecanlar içinde postayı bekledik durduk. Fakat heyhat! Postanın her zamanki intizamsızlığı bizim bu sabırsız intizarımızı yine boşa çıkardı. Perşembe akşamı almamız icap eden postayı işte cumartesi gecesi bile alamadık.”³³

Asayişsizlik dolayısıyla herkes korkak ve mütereddit. İstanbul’a ve diğer taraflara kaçan kaçana. Çünkü Biga’nın iki kuvvete muharebe meydanı olacağı aşikâr. Dışarıdan gelecek kuvveti tehdit için Anzavur, şehri yakarım, diyormuş. Herkes korkuyor. Hâkim-i mutlak Ahmet Anzavur. Her şeyi o yapıyor. O görüyor. Sözde kaymakam vekili var. Fakat her şey onun kumandasında. Hülâsa muvakkaten olsun icra-i hükümet ediyor. Geceleri her taraf sükûn içinde, meşum ve korkunç karanlık her tarafı kaplıyor. Sokaklarda mevhum hayaller geziyor gibi oluyor. Çıt yok. Her taraf küskün ve sakit. Kimse sokağa çıkmıyor. Herkes erkenden yatıyor. Şehirde ışık yok. Sokakların yegâne sesçisi köpekler ve baykuşlar. Meşum sesleriyle sükûtu yırtarak herkesi tedhiş ediyorlar. Hülâsa korkunç ve meyus geceler...³⁴

Çarşılar kâmilan kapalı. İnsanlar gezinmeye korkuyor. Belediyeye kadar indik. Silahlılar epeyce kalabalık. Açık bir dükkân bulduk. Ben biraz yumurta aldım. Kasaphanelerin önünde üç beş tane ceset varmış. (...) Sokaklarda yalnız kalmaktan insan ürküyor.

Herkes yine mahzun. Tellal bağılıyor. Dükkânlar açılsın. Hükümetçe inzibat temin edilmiş. Memurlar vazifelerine gelsin. Heyhat! Hani inzibat? (...) Dükkânlar hâlâ açılmıyor., hükümete kimse devam etmiyor. İnsan hükümet binasını karşıdan görünce ürküyor. Maktel oldu zavallı bina.

Meydanda mezat olacak ev eşyaları var. Galiba yine hicret var. Hakikat, İstanbul’a birçok kişiler hicret ediyorlar. Şimdiye kadar 400 nüfus ve 60-70 aile hicret etmiş.”³⁵

Uluğ İğdemir’in tanıklığı bu dönemde şehrin sosyal ve ekonomik hayat bakımından da ne ölçüde zorluklarla karşı karşıya olduğunu gösteriyor.

Bu döneme ilişkin bir başka kaynak ise Hamdi Bey ve Akbaş Baskını adlı bir kitap yazan Zeynel Kozanoğlu’nun anlattıklarıdır:

“O tarihte, Biga’da yerli halktan başka Kafkasya’dan vaktiyle gelmiş, Çerkez, Çeçen, Kumuk, Romanya ve Balkanlardan gelmiş Kızanlık Muhacirleri, Pomak, Çitak, Bosna’dan gelen Boşnaklar, tek tük Arnavut, Karadeniz halkından ticaret ve amelelik için gelmiş Lâz uşakları yaşıyordu.

Hırsızlık alabildiğine artmıştı. Kasaba, asker kaçaklarının bir nevi barınak yeri halindedeydi. Ne yönden bakılsa, asayişsizlik göze çarpıyordu. Kasabada Milli Kuvvet olarak görünen, hatta asayişi sağlama görevini de üzerine alan Kara Hasan adında bir elebaşının emri altında bir milis kıtası vardı. Fakat bu kıtanın yapmadığı kötülükler yoktu. Köylere kadar genişlettiği bekçi teşkilâtı sayesinde köylülerden zorla para topluyordu. Halk arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesi işlerine kadar müdahale edilmekteydi. Böyle hükümet içinde ikinci bir hükümet olarak faaliyet gösterilmesi, halkın hoşnutsuzluğuna ve bölgeden kaçmasına yol açıyordu. Kara Hasan ünlü bir eşkıya idi. Gerçi yol kesmez, adam öldürmezdi ama zengin köylülerden ve şehirlilerden yarı tehdit, yarı rica yolu ile para toplardı. Zaman zaman asker kaçaklarının kurduğu diğer çetelerle takıştığından köylü ondan pek ziyade rahatsız olmazdı. “³⁶

Bigada köy muhtarları için açılan kurs

Biga (Hususî) — Her tarafta olduğu gibi burada muhtarlarla köy kâtibleri için bir kurs açıldı ve buraya iki yüzden fazla kişi devam etti. Bu kurstan beklenen büyük faydaların elde edildiklerine şüphe edilemez. Gönderdiğim resim kurs müdavimleriyle hocalarını bir arada göstermektedir. Ortada oturan kaza kaymakamı Hikmet Yavuzdur.

Cumhuriyetin ilk döneminde tarıma dayanan kalkınma modelinin Biga'daki yansımalarından biri. 5 Mayıs 1937 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan Biga'daki köy muhtarları için açılan kurs hakkındaki haber. Haberde adı geçen Biga Kaymakamı Hikmet Yavuz, ünlü şair Hilmi Yavuz'un babasıdır.

CUMHURİYET VE EKONOMİ

Biga'nın sosyal ve ekonomik yaşamını belirleyen etkenlerden biri de bu dönemde cumhuriyet rejiminin teşvikleridir. Üretim ve ticaretin Cumhuriyet öncesinde giderek geliştiği, un fabrikalarının kurulduğu Biga'da, Ermeni tehciri ve Rum mübadelesi sonucu kapasite ve potansiyel yitiren ekonomi, Cumhuriyetin ilk yıllarından sonra hızla kendini toparlamaya başlamıştı. Hayvansal ürünler ve gıda sektöründe öne çıkan Biga, büyük şehirlerde ürünleri aranan bir yer haline gelmiş, bu da şehrin gelişmesine katkıda bulunmuştu.

1925 yılı Ticaret Salnamesi'nde Biga ekonomik açıdan şöyle tanıtılıyordu:

“3 nahiye ve 160 köyden ibaret mülhakatıyla nüfusu umumiyesi 80000 raddesindedir. 3231 kilometre merbaı arazisinin 1471'ini ormanlar, 844'ünü çalılık ve taşlık arazi, 325'ini ziraata kabil yaylalar, 493'sini ziraata kabil ovalar, 99'unu bataklıklar ve göller teşkil eder.

Ormanla mestur dağları: Abdaldağı, Akdağ, Çataltepe ve Kuzudağı, Kazdağı, Karadağ olup cenupta Büyük ve Küçük Katran, cenubi şarkta Sığırcık, şarkta Karaoluk, Abdal ve Kırkgeçit, şimali şarkta Göktepe ve Tahtalı ormanları, garpta Ak ve Karadağ ormanları, şimali garpta Ayıtdere, daha şimalde Zeytintepe, Bozgöç ve Dikmiş, şimali garpte Çataltepe vardır.

Bu ormanlardaki ağaçların yüzde 50'si çam, yüzde 30'u adi meşe (palamut meşesi değil), yüzde 20'si kestane, gürgen, kavak ve saireden mürekkeptir.

Miyahı cariyesini Biga Çayıyla tevabı teşkil eder.

21 kilometre merbaı vesaitindeki Ece Gölünde hasır imaline mahsus saz yetişir. Bundan başka 9 kilometre terbiinde Pekmezli ve 3 kilometre terbiinde Danişment Gölleri vardır. Bu göllerden maada 3 kilometre terbiinde Güğümalanı, Misakça ve kurutulması lazım sair müteaddit bataklıklar da mevcuttur.

Meadin ve miyahımadeniyesi:

Karadağ havzaimadeniyesinde simli kurşun, imtiyazı alınmış alçı, demir, krom, manganez, kömür..alçı ve kömür madenleri pek zengindir.

En mühim miyahımadeniyesi Pazar kariyesine 5-6 dakika mesafede kain 43 santigrat derece harareti haiz Çelikli Pazar Ilıcısı ve yine bu kariye civarında 48 dereceyi haiz kükürtlü bir ılıcanın derecei harareti 335 senesinin hareketi arzından dolayı 60 dereceye terfi etmiştir. Bunlardan başka Kırkgeçit Ilıcısı da vardır.

İhracatı:

Karabiga iskelesi vasıtasıyla ticaret yapılmaktadır. Av derisi, beygir ve sığır, camış hayvanatı, koyun ve keçi, kuzu ve oğlak derisi, kavun ve karpuz, yumurta, balmumu, zeytin, soğan ihraç edilir.

İthalatı:

Bakkaliye; hırdavat; manifatura ve sair emtiayı ticariyedir.“

Ekonomiye panoramik açıdan bakan bu bilgi de gösteriyor ki Biga'da, yüzyıllar içinde hayvancılığa bağlı olarak dericilik (o zamanki adıyla debbağ) zanaatı da gelişmiştir, ayakkabı, kemer, giysi yapımı için kasabada deri üretildiğini, bunun önemli bir ticaret kalemi oluşturduğunu başka kaynaklar da teyit ediyor.

Biga
panayırından
görünüm.

(Mabudi heyet-i mahfuz)

Üç vilâyette yeni bir cins koyun yetiştirilecek

Ziraat Vekili Muhlis Bey dün Bursaya gitti, Merinos koyunları hakkında izahat aldı

Anadoluda tetkikat yapan heyet bir his ziyafetinde

Bursa 17 (Husuli muhabirimizden, telefonla) — Ziraat Vekili Muhlis Bey bugün şehrimize geldi. Vekil Bey Ziraat mektebini gezdi.

Merinos koyunları hakkında tetkikat yapan heyet akşamdan mülakat aldı. Vekil Bey, bu heyetle (Mabadi ikinci sahifede)

(Mabudi üçüncü)

Üç Vilâyette yeni bir cins koyun yetiştirilecek

(İkinci sahifeden mabudi)

herahur yarın Karacabey'e gidilecektir.

***

Hükûmetimizin, sanayi, programını tanzim ederken pamuk ve yapağı işini de ele almış ve yapağı işi için Bursa, Balıkesir ve Çanakkale vilâyetlerinde Merinos koyunu yetiştirmeye karar vermişti. Bununla beraber altı seneden beri memlekette yetiştirilen Merinos koyunlarının kârlı olmadıkları düşünülerek bu vilâyetlerde profesör Spöttel tarafından teklif edilen tarazda (ıslah edilmiş yerli koyun veçhesi) kabul edilmiştir.

Yeni yetiştirilecek koyunların yapağılarından giydiğimiz elbise kumaşlarının yüzde doksani yapılabilecek ve bu hayvan aynı zamanda köylü için de kârlı olacaktır. Yani köylü bunların etlerinden, sütlerinden ve aynı zamanda yapağısından da istifade temin edecektir. Bu koyunların hastalıklara mukavemetleri, yol yürümeye kabiliyetleri, sıcağa soğuğa dayanmaları fazla olacaktır.

Profesör Spöttel tarafından yapılan bu plân Vekâletçe kabul edilmiş, tetkikat sakıyasına geçmiş üzere memleketin umumî yetiştirme, ziraat ve mer'a vaziyetlerini tetkik etmek için hayvan yetiştirme profesörü Spöttel ile muavini doçent Kadri Bey, hayvan hastalıkları profesörü Balı, muavini doçent Şükrü ve Ziraat Vekâleti zooteknik

şubesi müdürü Necatin Beyler, Ankara Ziraat Enstitüsü şubelerinden Salâhattin ve Nevzat, Bursa Ziraat mektebi muallimlerinden Fikri ve Necati Beyler İhsan Abidin Beyler rıyasatında ve bu üç vilâyetin Baytar müdri ve müfettişleriyle birlikte tetkikatlarını bitirmişlerdir.

Heyet, Bursa ve havalisinde Karacabey, Balıkesir, Susurluk, Ayvalık, Çanakkale, Biga, Gönen, Manyas, Bandırma'da tetkikat yapmış ve şehrimize dönmüştür. Şimdi heyet küçük gruplara ayrılarak mıntıkaların ayrı ayrı yetiştirme ve mer'a ve hayvan yemi vaziyetlerini tetkike başlamıştır.

Heyet'in öğrendiğine göre: Yeni plânın tetkikatına şubat 935 ten itibaren başlanabilecektir. Yetiştirilmenin esas merkezini Bursa teşkil edecektir. Heyet azası gezdikleri yerlerin birçoğunda halkla temas etmiş, memlekette yetiştirilecek ince yapağılı koyunların faydaları hakkında kendilerine izahat vermiş ve bilhassa Balıkesir ve Gönen'de koyuncuların mühim bir komutanı iştiaf ettiği iki büyük konferansa tercip ederek memleket iltisadına bu vecihde tesadük eden en hasıl sonuçları ayrı ayrı görüşmüştür.

Önümüzdeki seneden itibaren üç vilâyettin bilhassa Bursa'da ve damuslık merkezini olan Karacabey hararında mer'a ve hayvan yemi için fevkalade ehemmiyet verilecek ve bu işe yarışacak Elit mübalein yetiştirilmesine Karacabey'de başlanacaktır.

Musa

18 Ağustos 1934 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan haberdeki yeni cins koyun yetiştirilecek yerler arasında Biga da yer alıyor...

Hayvancılığa bağlı olarak et üretimi ve ticaretinin de Biga ekonomisinin temel taşlarından biri olduğu söylenebilir. Karesioğulları döneminden beri belli başlı Bizans kentlerinin et ihtiyacını karşılayan Biga, bu niteliğini sonraki yüzyıllarda Bursa ve İstanbul'a et ticareti ile sürdürmüştü.

Yörede hayvan ıslâhının Cumhuriyetin ilk döneminde önemli bir çalışma alanı oluşturduğunu belirtebiliriz. 1934 yılında, ulusal basında bununla ilgili yayımlanan haber, yöremizdeki hayvancılığın yönelimini de göstermekte:

“Hükûmetimizin, sanayi, programını tanzim ederken pamuk ve yapağı işini de ele almış ve yapağı işi için Bursa, Balıkesir ve Çanakkale vilâyetlerinde Merinos koyunu yetiştirmeye karar vermişti. Bununla beraber altı seneden beri memlekette yetiştirilen Merinos koyunlarının kârlı olmadıkları düşünülerek bu vilâyetlerde profesör Spöttel tarafından teklif edilen tarzda (ıslah edilmiş yerli koyun veçhesi) kabul edilmiştir. Yeni yetiştirilecek koyunların yapağılarından giydiğimiz elbise kumaşlarının yüzde doksani yapılabilecek ve bu hayvan aynı zamanda köylü için de kârlı olacaktır. Yani köylü bunların etlerinden, sütlerinden ve aynı zamanda yapağısından da istifade temin edecektir. Bu koyunların hastalıklara mukavemetleri, yol yürümeye kabiliyetleri, sıcağa soğuğa dayanmaları fazla olacaktır. (...) Heyet, Bursa ve havalisinde Karacabey, Balıkesir, Susurluk, Ayvalık, Çanakkale, Biga, Gönen, Manyas, Bandırma'da tetkikat yapmış ve şehrimize dönmüştür. Şimdi heyet küçük gruplara ayrılarak mıntıkaların ayrı ayrı yetiştirme ve mer'a ve hayvan yemi vaziyetlerini tetkike başlamıştır.”

Biga'da et ve hayvan ticaretinin bütün bölge ekonomisindeki etkisi o dönemde ulusal basının da ilgisini çekiyordu. Marmara bölgesinin birçok kentinden Biga'ya hayvan pazarına tüccarlar geliyordu. Bu, sadece hayvan alım satımını değil, kuşkusuz hemen her alanda Biga ekonomisini olumlu etkiliyordu. 29 Haziran 1938 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki bir haber Biga'nın bölge ekonomisindeki önemini ve etkisini göstermekte:

“Biga kazasında ilkbaharda yapılan hayvan panayırı bu sene çok canlı olmuştur. İstanbul, Bursa, Balıkesir, İzmir taraflarından gelen hayvan celebleri ve köylüler hayvan panayırından külliyetli hayvan satın almışlardır. Hususî elektrik tertibatı ile aydınlatılan panayır yerinde, geceyarılarına kadar köylüler, istedikleri eşyayı ucuza tedarik etmişler, yer yer kurulan tiyatro ve cambazhanelerde eğlenmişlerdir. Kasaba halkı, esnafı, köylüler panayır günlerine çok değer verdiklerinden panayır müddetince yollar, sokaklar hayvandan, insandan geçilmez bir hal almış, hanlar, oteller, kahveler insanlarla dolup boşalmış, adeta büyük bir bayram günü yaşanmıştır.”

Biga'nın tarımsal ve hayvan üretimi ile bunlara bağlı küçük sanayi üretimi yöre ekonomisinin temelini oluşturmuştur ve bu Cumhuriyet döneminde de süregelmiştir.

O dönemin son tanıklarından, Biga'da uzun yıllar toptancılık yapan Mehmet Tarhan şöyle anlatıyor ticaret hayatını:

“İhtiyaç duyduğumuz malları gider İstanbul'dan alırdık. ‘Seyyar’ adında bir vapur vardı, gece binerdik, sabaha İstanbul'a varırdık. Bazen gemilerle bazen de büyük motorlarla, mavnalarla Karabiga iskelesine gelirdi mallar. Orada komisyoncu vardı, o teslim alırdı. Biz de malların geldiği haberini alınca iki beygirli at arabalarıyla Karabiga'ya gider, yükler getirirdik. İlk yıllar en çok pirinç, yağ gibi bakkaliye ürünleri gelirdi, buna ihtiyaç varmış demek ki.”³⁷

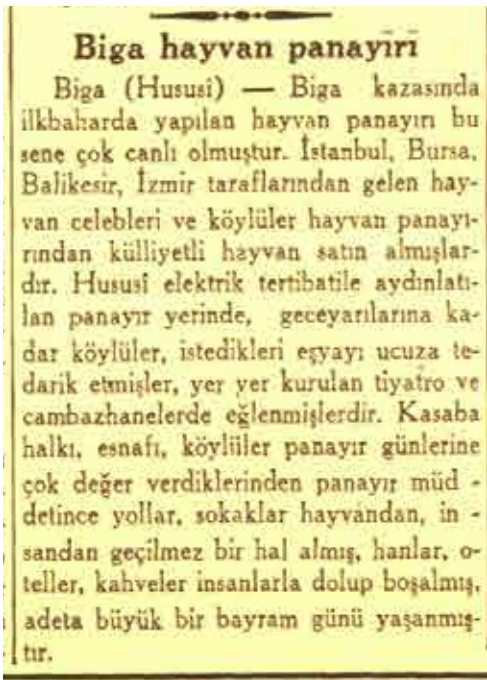
Babasının dükkânı nedeniyle o yılları çocukluk anıları içinde hatırlayan Numan Esin de şunları söylüyor:

“Çocukluğumun ilk yılları köyde geçti, babam manifatura, züccaciye ve bakkaliye üzerine iş yapan bir iş adamıydı. Köylerde ticaret olabiliyormuş demek ki o dönemde bile. Köyde Aydoğan Ünver'in babası ile babam ortak oldular. Sonra o köydeki dükkânı Hasan Amca'ya terk etti babam ve Biga'ya dükkân açtı. Biga'da çarşı bayağı kalabalık ve zengindi. Çok sayıda manifaturacı olduğunu hatırlıyorum. Yani Biga çarşısı zengin ve çok çeşitli mallar satılan bir yerdi. Biga'ya göçmen çok geldi, bunun da etkisi olabilir kalabalık

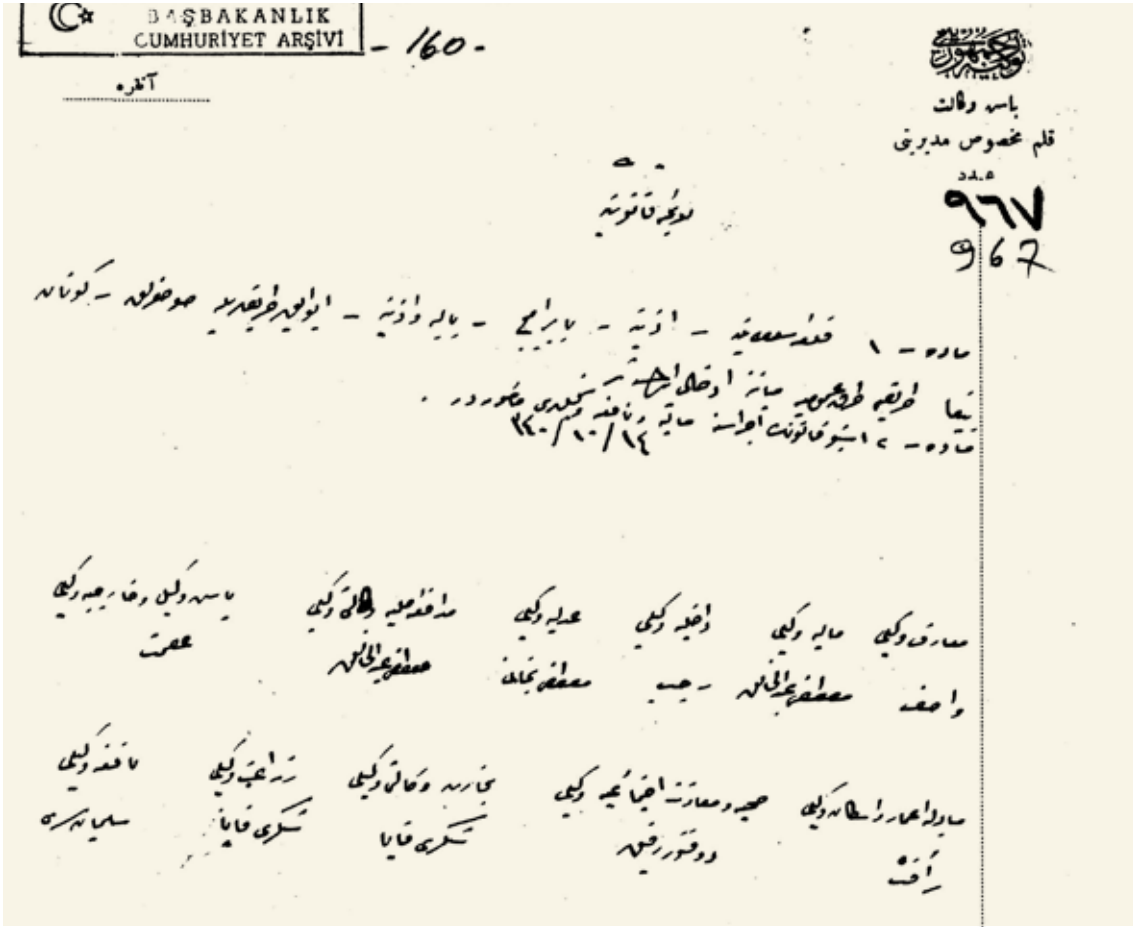
olmasında. Nüfus hızla artınca tüccar ve dükkân sahibi de artıyor haliyle. Hatırladığım, alışverişin çok yoğun olduğuydu o dönemde.”³⁸

Kadir Ürün de o yılları bir terzi çırağı olarak yaşayanlardan. Şunları hatırlıyor:

“1935'te galiba, çarşı olduğu gibi yandı. Sebep mangal kömürü. Kömürü tiner döküp yellerken galiba tutuşturmuşlar. Bir dükkânda başladı. Aktariye dükkânıydı. Beni terzi çıraklığına verdi babam. Terzilikte ütü yaparken odun kömürü kullanırdık. Bir elbiseyi 40 liraya dikiyorduk. Diğer terziler 25-30 liraya dikerdi. Sonra benim ustam ben oradan ayrılmadan 75- 80 liraya çıkardı. Çarşıda Ermeni Agop vardı ama o buraları terk edip gitti sonra. Dışçıydı galiba.”³⁹

Gönen - Biga yolunun "umumi yollar" arasına alınmasına dair 1924 tarihli Bakanlar Kurulu kararı

Ulaşım

Biga'nın kara ulaşımı iki ana aks üzerindendi. Bunlardan biri Bursa-Bandırma üzerinden gelen yoldu. İkinci ise, Biga'da son bulan bu yolun Çan üzerinden Çanakkale'ye uzanmasıydı. Yüzyıllardır kullanılan ama modern araçlar için uygun olmayan bu yol ticari hayatı da büyük oranda deniz yoluna bağımlı kılıyordu; oysa Biga'nın kara yoluyla bağlanmasının zaruri olduğu yerler de vardı; Balıkesir ve Bursa gibi. Ticari hayatın gelişebilmesi için yol ihtiyacı cumhuriyet döneminde kendini iyiden iyiye hissettirmeye başlamıştı. 1924'te, Bakanlar Kurulu'nun gündemine gelen bu yolun "umumi yollar" kapsamına alınması kararlaştırılmıştı.

Biga'yı deniz yoluna bağlayan en önemli yol ise Biga-Karabiga yoluydu. Osmanlı döneminde deniz yolunun daha pratik ve ucuz olması nedeniyle bu yol Biga ticaret hayatı için can damarı niteliğindeydi. Bu nedenle, Birinci Dünya Savaşı sonunda ülke mütarekenin ve ardından Kurtuluş Savaşı'nın içindeyken bile bu yolun önemi azalmamış, aksine artmıştı. Belgelerden anlaşıldığına göre 1920 yılında Karabiga-Biga yolu onarılarak yenilenmiş ve motorlu araçların kullanabileceği niteliğe kavuşturulmuştur.

Bu dönemin en önemli ulaşım olanağı Karabiga yoluyla ve gemiler aracılığıyla Tekirdağ ve İstanbul'a gitmektir. Ancak, İlhami Ekinci, 1936'da babasının bir minibüs, o dönemki adıyla "kap-tıkaçtı" aldığını söylüyor. Ancak, dendiğine göre, bununla öyle düzenli servis yapılmıyor. Hususi tutmak denilen bir yöntem vardı. Yani grupları, işçileri filan bir yerden bir yere taşımak gibi düşünülmeli. Bu taşıma bazen mallar için de olurdu. Koltukları çıkarır, malları yüklerlermiş.

16 Ocak
1958 tarihli
Demokrat Biga
gazetesinden
Biga'nın deniz ve
kara ulaşımına
dair iki duyuru.

Vapur seferleri Karabigadan İstanbula Pazar Saat 14.00 Sür'at Çarşamba Saat 19 Gece Postası İstanbuldan Karabigaya Cumartesi Saat 9 da Sür'at Bandırmadan İstanbula Paz.Te. Çar. Cuma Saat 17.30 Sür'at Pazar, Salı, Perşembe, Saat 22.30 Gece İstanbuldan Bandırmaya Pazartesi-Çarşamba- Cumartesi Saat 21 Gece Pa.Te. - Çar.- Cuma—Cu.Te, Saat 8.30 Sür'at	Otobüs Seferleri Bigadan Çanakkaleye Hergün 8.30 - 13 Çanakkaleden Bigaya Hergün 11 - 16 Bigadan Bandırmaya <table> <tr> <th>Biga Birlik Otoları</th><th>Güven Otoları</th></tr> <tr> <td>Pazartesi Saat 7-13</td><td>8,30-13</td></tr> <tr> <td>Salı » 7-15</td><td>8,30-15</td></tr> <tr> <td>Çarşamba » 7-13</td><td>8,30-13</td></tr> <tr> <td>Perşembe » 7-13-15</td><td>8,30-15</td></tr> <tr> <td>Cuma » 7-13</td><td>8,30-13</td></tr> <tr> <td>Cumartesi » 7-13</td><td>8,30-13</td></tr> <tr> <td>Pazar » 7-15</td><td>8,30-15</td></tr> </table>	Biga Birlik Otoları	Güven Otoları	Pazartesi Saat 7-13	8,30-13	Salı » 7-15	8,30-15	Çarşamba » 7-13	8,30-13	Perşembe » 7-13-15	8,30-15	Cuma » 7-13	8,30-13	Cumartesi » 7-13	8,30-13	Pazar » 7-15	8,30-15
Biga Birlik Otoları	Güven Otoları																
Pazartesi Saat 7-13	8,30-13																
Salı » 7-15	8,30-15																
Çarşamba » 7-13	8,30-13																
Perşembe » 7-13-15	8,30-15																
Cuma » 7-13	8,30-13																
Cumartesi » 7-13	8,30-13																
Pazar » 7-15	8,30-15																

Yazılı ve sözlü kaynaklar, İkinci Dünya Savaşı'nın hüküm sürdüğü 1940'lı yıllar süresince Biga'nın tarımsal üretiminin düştüğünü, dolayısıyla ticaret hacminin de giderek küçüldüğünü belirtiyor. Kuşkusuz, ihracat da savaş nedeniyle büyük oranda durunca Biga ekonomisi bütün ülke gibi durağanlık içine girecekti. Bu durağanlık ancak 1940'ların ikinci yarısında yerini yeniden üretim ve ticaret hareketliliğine bırakacaktı.

Diğer tarımsal üretim ve ticaret alanları

Hızlı ekonomik büyümenin sağlandığı 1950'li yıllara geçmeden, 1930'ların yeni rejimle ivme kazanan ekonomik girişim ve yatırımlarının Biga'ya türlü yansımaları da olmuştu. Örneğin 1930'lu yıllarda binek ve yarış hayvanı olarak atçılığın tüm Anadolu'da olduğu gibi Biga'da da yaygın ve başarılı olarak görülür.

1932'de Veliefendi Hipodromu'nda yapılacak yarışlara, Biga'dan da birçok atın katıldığı bilgisi ulusal gazetelerde yer almıştı.

Biga topraklarının analizi sonucunda yörenin fıstık ve kestane üretimi için de uygun olduğu saptanmıştı, 1930'larda. Çanakkale'de çalışmalarını sürdüren ziraat mühendisleri, Biga'ya aşılama için çok sayıda fıstık ve kestane fidanı getirmişlerdi. Bununla ilgili haberler de ulusal basında yer alıyordu:

“Umumî müfettişlikçe Gaziantep ve İzmir-Tire havalisine gönderilmiş olan Çanakkale Ziraat müdürü Tahir Erman, on günlük bir seyahatten sonra Çanakkale'ye dönmüş ve Çanakkale, Biga, Bayramiç vilâyet ve kazalarına mühim miktarda fıstık ve kestane aşısı kalemleri getirmiştir. Bu aşılar Kazdağı eteklerinde pek bol olan kestane korularile me-

**Mevsimin son
At koşuları..**

**Yarınki yarışlar çok
ehemmiyetli olacaktır**

*İki önemli yarışlarda muvaffakiyet göle-
ren atlardan Dröter ve Fren.*

Yarın Veliefendi'de mevsimin en son ve büyük at yarışları yapılacak ve koşacak at adedi çok olduğundan yarışlar çok heyecanlı ve zevkli olacaktır.

Vilâyetin tertip ettiği programda hakkınanmış atlara da yarışlar konduğundan, Biga, Sungurluk, Karacahay ve Bursa havallinden bir çok at ve kuraçlar gelmiştir.

Koşulara iştirak edecek atların hafta aralarında gösterdiği kuvvetlere nazaran favorilerini bildiriyor - ruza.

Birinci koçu
Üç yaşındaki yerli ve Arap tay-
larına mahsus olan bu yarışın me-
nası bin metre olduğundan genç at-
lar şimşek gibi koşmak imkânını bu-
lacaklardır. Bizim favorimiz Dök-
nür'dür.

İkinci koçu
Yerli ve Arap at ve kuraçlarına
mahsus olan bu yarışın mesafesi 2000
metredir ve 8 at iştirak etmektedir.
Bunların içinde bu sene burada ko-
şmayan ve fakat diğer vilâyetlerde ko-
şan tanınmış ve kuvvetli atlar da var-
dır.

Bizimlerin çok iyi tanınmış bu
atlar tanınmış olan Halim Beyin ve
sizin kolhyacıkları ve belki de bu
kollama neticesi yarış kaybedecek-
lerdir.

Bizim favorimizi al Leyla'dır.

Üçüncü koçu
Üç yaşlı yerli ve Arap taylarına
mahsus olan bu yarış handikap ve
1600 metre mesafesidir.

Sikletler çok muhtelif olduğundan
kat'iyetle favoriyi tayin etmek biraz
mümkül olmaması rağmen evvelki ko-
şularına nazaran aldıkları siklet gi-
zele hesap edecek olarak an-
manında bir zorluk yoksa bu ko-
şunun birincisi Halik'tir.

Dördüncü koçu
İngiliz at ve kuraçlarına mahsus
olan bu yarışın mesafesi 2400 met-
redir. Bu yarış ta handikap olduğun-
dan burada da favoriyi tayin etmek
biraz mümkündür. Masnafihi Roman-
ya'dan getirilen ve yorgunluğu ağıllı
olan Odopajne bu haftaki yarışında
sıy terakki gösterdiğinden favori
olarak gösterilebilir.

Beşinci koçu
3000 metre mesafeli yerli ve Arap
at ve kuraçlarına mahsus olan bu
yarışa iştirak eden at ve kuraçların
hepsi de memleketin tanınmış yük-
sek atlardır. Prens Halim Beyin bu
koşuda iki atı vardır. Rakipleri de
gene tanınmış olan Tayyar ile, al
Deriştir. Bu iki atın jokoyleri at-
larını iyi idare ederlerse hazzınmak
ihtimalleri çoktu. Masnafihi favori-
miz Hakan'dır.

Yarınki yarışlarda çift bahis iki
ve üçüncü koşular üzerine hazırlan-
mış olduğundan oynayanlara diğer
dördüncü ve beşinci koşularda oy-
namak için fırsat verilmiştir.

8 Eylül 1932 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan haberde Veliefendi'de Biga'dan getirilen atların yarıştığı görülüyor.

lengeç ağaçlarına tatbik edilecektir. Çanakkale'nin sahil kazaları ile Gelibolu kazasında aşı ve budama hareketleri çok ilerlemiştir. Buralarda kurslara devam eden ve vesika alan budama ustalarının sayısı (1400) e çıkmıştır. Kursa devam edenlerin sayısı (3000) i bulacaktır."

Bu tür sebze ve meyve üretiminin artması için, ağaçların aşılınması, aşılu fidanların yetiştirilmesi işi de dönemin ziraat yetkililerince önem verilen konulardan biriydi. Biga'da sonraki yıllarda yöre ekonomisine büyük katkı sağlayan sebze ve meyveciliğin bugünlerdeki aşılama çalışmalarının bir sonucu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Aşılama ile ilgili kurslar dönemin gazetelerinde şöyle haber olmuştu:

"Aşıcılık Kursu Mezunları

Aşıcılık kursunda yetiştirilmekte olan 45 genc yirmi gün evvel muallimlerle birlikte Vize, Kırklareli, Çanakkale, Gelibolu, Ece-abad, Bayramiç, Biga, Yenice vilâyet ve kazalarına gitmişlerdi. Ziraat muallimleri ve zeytincilik mütehassısları ile birlikte çalışan bu kıymetli köy unsurları Çanakkale vilâyetinde 55 bin, Kırklareli'nde 40 bin aşı yaparak Edirne'ye dönmüşlerdir. Köylüler bundan son derece memnun kalmışlar ve kendileri ile birlikte çalışmışlardır. 25 gün sonra 12 aylık kurslarını bi-tirecek olan bu gençler, Cumhuriyet bayramında vesikalarını alacak ve hemen köylerine giderek kış budamalarına, ilkbahar aşılmasına başlayacaklardır."

Karesi Beyliği ve Osmanlı döneminde Bursa'nın tarımsal ekonomi hinterlandı içinde bulunan ve dolayısıyla tekstil alanında Bursa'yı besleyen kaynaklardan biri olan Biga'da, ipekböceği yetiştiriciliği ve ipek üretimi 19. yüzyılda Avrupa ülkelerinin talepleri doğrultusunda yaygınlaştırılmaya çalışılmıştı. Bu talebin 1930'lu yıllarda da sürdüğü anlaşıyor. Koza fiyatının hızlı yükselişi, bu işlemlerin merkezi olan Bursa'da önemli bir ekonomik hareketliliğe dönüşüyordu. Biga'dan alınan kozaların, satışı yerine fabrikalarda işlenmesi, böylece daha çok ekonomik kazanç elde edilmesi tavsiye ediliyordu. Bununla ilgili olarak ulusal basında çokça haber yer almaktaydı. 16 Temmuz 1935 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan bir haber bunun güzel bir örneğidir:

"İpek kozacılığı hayli ilerlemiş bulunan Biga'da son on, on beş sene zarfında dutluklar bozulmuş, sökülmüş kozacılık hemen, hemen inhitata uğramıştı. Gayrimillî unsurlar tarafından toplanarak elden ele geçen kozalar sahiplerine ehemmiyetli bir kâr bırakıyordu. Bir iki senedir bu iş gene inkişafa başladı. Yerli tüccarlarımız kozaları alarak kamyonlarla doğrudan Bur-sa'ya götürüp fabrika sahiplerine satıyorlar. Bu sene bugüne kadar Borsada on bin okkadan fazla koza satılmıştır. Vasatî fiat

Çanakkalede fıstık yetiştirilecek

İzmir (Hususi) — Umumi müfettişlikçe Gaziantep ve İzmir - Tire havalisine gönderilmiş olan Çanakkale Ziraat müdürü Tahir Erman, on günlük bir seyahatten sonra Çanakkaleye dönmüş ve Çanakkale, Biga, Bayramiç vilâyet ve kazalarına mühim miktarda fıstık ve kestane aşısı kalemleri getirmiştir. Bu aşılar Kazdağ eteklerinde pek bol olan kestane korularile melengeç ağaçlarına tatbik edilecektir.

Çanakkalenin sahil kazaları ile Gelibolu kazasında aş ve budama hareketleri çok ilerlemiştir. Buralarda kurslara devam eden ve vesika alan budama ustalarının sayısı (1400) çıkmıştır. Kursa devam edenlerin sayısı (3000) i bulacaktır.

Umumi müfettişlik tarafından takdir gören zeytinlik mütehasısı Zekinin yetiştirdiği zeytin fidanlık ve çekirdekten yetişen üç senelik zeytin aşılarında bu sene mahsul görülmüştür. Çanakkale Ziraat müdürü ile arkadaşları iyi bir çalışma ile böyle birçok fidanlık kurmuşlardır.

Çanakkale ile Lâpseki arasında kuruşlan büyük bir bademlik için Ziraat Vekâleti son zamanlarda 1300 lira göndermiştir. Buralarda derhal sonbahar çalışmaları başlanacaktır.

16 Ekim 1938 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Biga'da fıstık yetiştirilmesi denemeleriyle ilgili haber.

Kavun satış kooperatifinin hazırlıkları

Uzunköprü, (Hususi) — Uzunköprü kavun satış kooperatifi hazırlıklarına devam etmektedir. Biga ve Karabiga satış kooperatifleri de bu sene genişleyecektir. Bandırma - Manisa hattından ve Tekirdağ yolundan işleyen ve henüz teşkilât altına alınmamış bulunan yerlerin de rekabetten sıyrılması için buraların da teşkilatlanması ve hepsinin İstanbul'daki meyva ve sebze birlikleri umum müdürlüğüne bağlanması hakkında bir cereyan ve hazırlık vardır.

15 Nisan 1939 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Biga ve Karabiga'da kavun satış kooperatifi olduğunu gösteren haber.

Aşıcılık kursu mezunları

Aşıcılık kursunda yetiştirilmekte olan 45 gene yirmi gün evvel muallimler ile birlikte Vize, Kırklareli, Çanakkale, Gelibolu, Eceabad, Bayramiç, Biga, Yenice vilâyet ve kazalarına gitmişlerdi.

Ziraat muallimleri ve zeytuncilik mütehasısları ile birlikte çalışan bu kıymetli köy unsurları Çanakkale vilâyetinde 55 bin, Kırklarelinde 40 bin aşı yaparak Edirneye dönmüşlerdir. Köylüler bundan son derece memnun kalmışlar ve kendileri ile birlikte çalışmışlardır.

25 gün sonra 12 aylık kurslarını bitirecek olan bu gençler, Cumhuriyet bayramında vesikalarını alacak ve hemen köylerine giderek kış budamalarına, ilkbahar aşlarına başlayacaklardır.

5 Ekim 1938 tarihli Cumhuriyet'te yer alan zeytin aşısı hakkında haber.

Bigada kozacılık inkişaf ediyö

Biga (Hususi) — İpek kozacılığı hayli ilerlemiş bulunan Bigada son on, on beş sene zarfında dutluklar bozulmuş, sökülmüş kozacılık he-men, hemen inhata uğramıştı.

Gayrimillî unsurlar tarafından toplanarak elden ele geçen kozalar sahiplerine ehemmiyetli bir kâr bırakıyordu. Bir iki senedir bu iş gene inkişafa başladı. Yerli tüccarlarımız kozaları alarak kamyonlarla doğrudan Bursa'ya götürüp fabrika sahiplerine satıyorlar. Bu sene bugüne kadar Borsada on bin okkadandan fazla koza satılmıştır. Vasatî fiat 90 - 110 kuruş arasındadır. Daha on bin okka koza çıkması ümit ediliyor. Geçen sene 30 - 50 kuruş arasında satılan kozanın bu sene bu fiatı bulması halkı sevindirmiştir. Dutlukların ihyasına karar verilmiştir. Bu iş yüzünden Bigaya son bir ay içinde yirmi bin lira girmiş olacaktır. Bursa buraya 192 kilo - metredir. (800) okka koza alan kamyonlar 50 - 55 liraya gidiyorlar. Kamyonculara da az zamanda kârlı bir iş çıkmıştır.

16 Temmuz 1935 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Biga'da gelişen ipek kozacılığı hakkında haber.

İpekli kumaş Fiatları artacak mı?

Koza piyasası yüksek, fabrikacılar şikâyet ediyorlar

Bursa 4 (Hususi muhabirimizden) — Burada koza muamelesi en hareketli şekli almıştır. Piyasada vasatî fiat 97, azamî 115 kuruştur. Fakat bu fiatlar bugünkü kumaş fiatlarına nisbetle yüksek görülmektedir. Alakadarların müteahhalarına göre koza fiatlarının ipek fiatları ile münasip olarak sabit bir noktada kalması lâzımdır. Çünkü, kozanın aş fiatı yüksek olunca ipek fiatlarının da yükselmesi, kinnetice kumaş fiatlarının artması kaçınılmazdır ki, buna satış ve müşteri vaziyeti müsait değildir.

Su halde bugünkü fiatlarda gayri tabii bir görünüyor demektir. Bunun sebebi şuna atfedilmektedir: Mensucat fabrikalarının ellerinde işlenecek geçen seneden kalma hiç kuru koza yoktur. Onun için koza almak üzere birdenbire piyasaya atılmışlardır.

Ayrıca bu sene (15 Limit) te piyasadan külliyetli koza satın almaya başlamıştır ki bu talebin çokluğu gayet tabii olarak fiat yüksekliğini doğurmuştur. Maamafih, (15 Limit) in Bursadan, Adapazarından ve Trakya ile Biga havalisinden koza almaya başlamış bulunması memlekette koza fiatlarındaki tahavvüllerin kışın önüne geçecek ve bu fiatların mümkün olduğu kadar sabit ve müstakir bir vaziyette kalmasına hizmet edecektir.

Bugünkü vaziyetten fabrikacılar müstaki, koza müstahali ise memnundur. Bugün 97 ile 115 kuruş arasında dalgalanan koza piyasası köylünün yüzünü güldürmüştür. Buna mukabil ipek ve mensucat sanayiî erbabı ezilmiştir ve düştürme başlamışlardır.

Biraz kendilerinin doğrudurları bu vaziyete karşı fabrikatörler diyorlar ki:

— Bu seneki koza fiatı hiç olmasa geçen seneki ipek fiatları ile münasip olsa...

Maamafih müstahalin yüzünü güldüren bu vaziyetin çok devam etmeyeceğini ve fiatların değişerek daha tabii bir moccaya gireceğini san edenler de yok değildir.

Bence müstahalin emeğini ancak karşılayabilen bu fiat hiç te çok değildir.

Fabrikatörlerin düşündükleri gibi bu piyasanın geçen seneki ipek piyasasına müvazî yürüyebilmesine imkân yoktur. Çünkü piyasa bir defa yükseldikten sonra ve koza alıcıları çoğalmıştır.

Su halde fabrikalarının vaziyetini kurtaracak tek çare vardır: Aldıkları kozaları birdenbire işlemek...

Eksantrikite rasladığımız bir haldir. Fabrikalarımız ilk hamlede ellerindeki bütün ipeği işleyip bitiriyor ve kumaşları stok haline getiriyorlar. Ondan sonra müşteri aramak ve müşteri bulmak için bir hayli fedakarlıklara katlanmaya mecbur oluyorlar. Bu hareket daima kendi aleyhlerine ve zararlarına neticeler veriyor. Su vaziyete nasıran her halde gelecek sene ipekli kumaş fiatlarında biraz yükselmeye şahit olacağız demektir. Mensucat

10 Temmuz 1933 tarihli Cumhuriyet gazetesinde koza fiyatlarının yükselmesiyle ilgili haberde durumu Biga bölgesindeki üretimin de etkilediği vurgulanıyor.

Yeni tütün kanunu

Tütün ekilecek yerler yeniden tesbit olundu

Tütün kanunumuzda yapılan tadilat münasebetile memleketimizde tütün ekilecek ve ekilmiyecek yerler yeniden tesbit olunmaktadır. Bu kanun alâka - dar makam ve heyetlerin tetkikinden geçtikten sonra umumî heyete sevkedilecek ve devre içinde kanunîyet kesbetmesine çalışılacaktır.

Yeni kanuna göre, tütün ekimi tamamen yasak olan vilâyetler: Ankara, Afyon, Antalya, Ordu, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Elâziz, İçel, Beyazıt, Burdur, Çorum, Isparta, Zonguldak, Sivas, Kars, Kastamonu, Konya, Kırşehir, Kayseri, Gümüşane, Giresun, Niğde, Yozgad, Çankırı, Maraş, Urfa, Mardin'dir.

Tütün ziraatı kısmen yasak olan vilâyetler de şunlardır:

Silird Vilâyetinin yalnız Beytüşşebab kazasında tütün ekilecektir. Kütahya'nın Uşak kazası müstesna olmak üzere diğer yerlerinde tütün ekmek yasaktır.

Van Vilâyetinin Şimdinan kazasında, Seyhan Vilâyetinin Ceyhan kazası hariç diğer yerlerinde tütün ekilmiyecektir.

Bileciğin yalnız Bozüyük kazasında, Muş Vilâyetinin Bitlis, Muş kazaları müstesna olmak üzere bütün diğer yerlerinde, Bolunun Düzce kazasından maada, diğer bütün yerlerinde, Çanak - kalenin Biga kazasından maada diğer bütün yerlerinde, Denizlinin Denizli ve Çal kazalarından maada diğer yerlerinde, Amasyanın Amasya, Merzifon kazalarında, Aydın'ın Bozdoğan, Karacasu, Nazilli, Edirnenin İnoz, İstanbul'un Kartal, Yalova, Çatalca kazaların - dan maada diğer yerlerinde, Tokadın Zile, Reşadiye, Bursanın Orhaneli, Karacabey, Samsun'un Terme, Havza, Lâdik, Diyarbekir'in Silvan kazası müstesna bütün yerlerinde, Sinobun Boyabad, Ayancık kazalarında, Manisanın Alaşehir, Eşme kazalarında, Trabzonun Of, Sürmene, Vakıfkebir, Maçka, Kırklareli Vilâyetinin Vize, Pirnarhisar, Babas - eski kazalarında, Balıkesir'in Susurluk, Manyas, Dursunbey, Bandırma, Bır - haniye kazalarında, Kocaeli Vilâyetinin Karasu, Kandire, Akyazı, Sapanca kazalarında, Malatyanın Petürge, Arab - gir, Hekimhan, Kemaliye, Behismî kazalarında, Muğlanın Köyceğiz kazasında ve nefsi Anteb müstesna diğer yerlerinde ve İzmir'in Ödemiş kazasının dokuz köyünde tütün ekimi yasak edilecektir.

11 Eylül 1937 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki habere göre Biga dışında tüm Çanakkale'de tütün ekiminin yasaklanacağı belirtiliyor.

Biga Devlet Orman İşletmesi Müdürlüğünden:

Parti Bölgesi	Deposu	Cinsi	Miktarı	M3'nün mu-	Muvakkat
No.			M3 D3	hammen bedeli	teminat
				Lira K.	Lira K.
I Sarak	Çınarcık	Çam tomruk	64 818	50 00	242 32
II			74 332	50 00	278 15
III			90 172	50 00	338 15
IV			70 312	50 00	263 67

1 — Yukarıda parti numarası, bölgesi, deposu, cinsi, miktarı, metre kü - pünün muhammen bedeli ve muvakkat teminatı yazılı döder parti halinde 299.434 M3 çam tomruğunun 15/11/1946 tarihine raslayan pazartesi günü saat 15 te Biga Devlet Orman İşletmesi Müdürlüğü binasında açık artırma ile ihalesi yapılacaktır.

2 — Buna aid şartname Orman Genel Müdürlüğünde, Bayramic, İstan - bul, Çanakkale, Balıkesir, Biga İşletme Müdürlüğü ile Sarak Orman Bölge Şef - liğinde görülebilir.

3 — Talihlerin ihale gününde evrakı müşbitt ve ilk teminatlarla ko - misiyona müracaatları.

(14309)

6 Kasım 1946 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan Biga Orman İşletmesinin açık artırma ilanı, yüzyıllar önce başlayan Biga ormanlarının kullanımının sürdüğünü gösteriyor.

90 - 110 kuruş arasındadır. Daha on bin okka koza çıkması ümit ediliyor. Geçen sene 30 - 50 kuruş arasında satılan kozanın bu sene bu fiatı bulması halkı sevindirmiştir.. Dutlukların ihya - sına karar verilmiştir. Bu iş vüzünden Biga'ya son bir ay içinde yirmi bin lira girmiş olacaktır. Bursa buraya 192 kilometredir. (800) okka koza alan kamyonlar 50 - 55 liraya gidiyorlar. Kam - yonculara da az zamanda kârlı bir iş çıkmıştır."

Biga'da tarımsal üretimin yüzyıllardır süregelen ana sebze meyvelerinden biri kavun ve karpuzdu. Cumhu - riyet'le birlikte, tarımsal üretimin köylü lehine gelişti - rilmeye çalışılması, bu amaçla kooperatifler kurulması önde gelen çalışmalardandı. Biga'da da 1930'larda bir "Kavun kooperatifi" kurulduğunu ulusal basının bir ha - berinden öğreniyoruz.

Tütün ekimi ve ticareti de Biga'da geçen yüzyıldan beri süregelen bir ekonomik faaliyetti. Cumhuriyet döne - minde ülkenin birçok yerinde tütün ekimi yasaklanmış - tı. Bunun sebebi, tarımsal ekonominin planlanması ve kaliteli tütün yetişen yerlerin teşvik edilmesiydi. An - kara, Afyon, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Elazığ, İçel, Burdur, Çorum, Isparta, Zonguldak, Sivas, Kars, Kasta - monu, Konya, Kırşehir, Kayseri, Gümüşhane, Giresun, Niğde, Yozgat, Çankırı, Maraş, Urfa, Mardin gibi vila - yetlerde tütün ekimi yasaklanırken, içinde Biga'nın bü - tün köylerinin de bulunduğu bazı bölgelerde ekim ve dikim teşvik ediliyordu. Bu da elbette o dönemde Biga ekonomisine, ticaretine büyük katkı sağlayan bir plan - lamaydı.

1940'lı yıllara gelirken, Biga ekonomisinin ve ticaret

hayatının önde gelen sektörlerinden biri geçmiş yüzyıllarda olduğu gibi yine kerestecilikti. Devlet Orman İşletmeleri Biga'da yoğun bir faaliyet içindeydi. Orman köylülerinin marifetiyle elde edilen keresteler, köylülere bir iş sahası oluşturduğu gibi, işletmenin satışıyla, şehir merkezindeki tüccarlar da bu sektör aracılığıyla şehrin ticari hayatında etkin olarak yer alabiliyorlardı. Bu alandaki çalışmaların verileri ne yazık ki kısıtlı; ancak ulusal gazetelerde sık sık görülen kereste satışı ilanları, bu sektörün şehrimizdeki önemini belgeliyor. Örneğin 6 Kasım 1946 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan Biga Orman İşletmesinin açık artırma ilanı, yüz yıllar önce başlayan Biga ormanlarının kullanımının sürdürdüğünü gösteriyor.

Biga'da kereste ticaretinin zamanla mobilya sektörünü geliştireceğini, parke, tahta gibi ürünlerin pazarlamasının alabildiğine artacağını sonraki yıllarda gözlemek mümkün. Bu, tıpkı dericiliğin ayakkabı üretimine dönüşmesi gibi, ham kerestenin mobilya ve parke, tahtaya dönüşmesine yol açıyordu. Bu sektörün sonraki yıllarda canlı bir şekilde faaliyetini sürdürdüğünü yine ulusal basında yer alan kereste satış ilanlarından anlayabiliyoruz.

Bankalar

Gelişen ekonominin ihtiyaç duyduğu sermayenin temini, modern çağda bankadan gerçekleştirilir. Geleneksel üretimden, yirminci yüzyılın gereklerine uygun sermaye ekonomisine geçen Türkiye'de kurulan milli bankalar, Anadolu'daki girişimcilerin, yatırımcıların sermaye ihtiyacını, kredi gereksinimlerini sağlıyordu. Sadece ulusal çapta değil, bölgesel planda da bankalar faaliyete geçmeye başlamıştı. 1930'lu yıllarda etkin bir faaliyet gösteren bölgesel bankalardan biri de Adapazarı Türk Ticaret Bankası'ydı. Bu banka Biga'da da sermaye ve kredi sağlama amacıyla şube açmıştı ve epey yoğun bir talebe karşılık gelmekteydi. Bankanın Biga şubesinin dikkate değer bir şube olduğu, bankanın ulusal basında yer alan reklamlarında ilçemize yer vermesinden de belli oluyordu:

Türkiye'nin ilk özel bankası sayılan Adapazarı Türk Ticaret Bankasının ilk şubeleri arasında Biga'nın da olduğunu gösteren 1 Mart 1933 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan reklam.

1950'LER VE BÜYÜYEN BİGA EKONOMİSİ

1950'li yıllar, Türkiye'nin, dolayısıyla Biga'nın ekonomik açıdan dışa açıldığı, dünya ile entegrasyonun göreceli olarak geliştiği, ülkeye sıcak para, teknoloji ve yabancı malların girdiği bir döneme tekabül eder. Biga, özellikle tarımda makineleşmeden payını almış, geleneksel yöntemler yavaş yavaş bir yana bırakılmış, ucuz kredi kullanımı yoluyla tarımda makineleşmeye gidilmiştir. Aynı durum hayvancılıkta da yaşanmış, özellikle büyük baş hayvan ırklarının ıslahı ile et ve süt üretimi hızla artmıştır.

Biga ekonomisi ve ticari hayatı, 1950'li yıllarda Biga'da da yayımlanmaya başlanan yerel gazeteler aracılığıyla izlendiğinde ilginç verilerle ortaya konabiliyor. Sözgelimi yol ihtiyacı iyiden iyiye kendini göstermiştir. Köylerin şehirle, şehrin diğer kentlerle bağı ticari hayatın can damarlarıdır. Ürünlerin ulaştırılması için mutlak gerekli bir yatırımdır. Biga'nın da Lapseki üzerinden Gelibolu ve Çanakkale; Çan üzerinden Çanakkale ya da İzmir ve Balıkesir; Gönen üzerinden de Bandırma ve Bursa'ya bağlanması yöre ekonomisinin ve ticaretinin gelişmesi ile de ilgiliydi. 1950'li yıllarda yayımlanan "Demokrat Biga" gazetesinin 21 Aralık 1956 tarihli sayısında yer alan "Biga-Lapseki Yolu İnşası" manşet haberi bu konudaydı. Ayrıca, en az 25 köyün bağlantısını sağlayacak İpkâiye Köprüsü de aynı gün gazetede haber olmuştu.

Biga- Lapseki yolu, birçok köyü birbirine ve Biga'ya bağlayan bir özellik taşıyordu; yapımının ve yeniden düzenlenmesinin beş yıl sürdüğü anlaşıyor. Birlik gazetesinin 1961 yılı 1 Mart'ında yayımlanan haber şöyleydi:

"Yeni açılan Biga-Lâpseki-Çanakkale yolunun gayet düzgün ve yolculuğa müsait olması sebebiyle çok rağbet gördüğü söylenmektedir. Yılmaz otobüsleri her gün Biga'dan ve Çanakkale'den belirli saatlerde ikişer otobüs kaldırmaktadırlar. 2 ile 2,5 saatte bu yolu otobüsler katetmektedir. Ayrıca öğrendiğimize göre Biga İstanbul yolcuları Çardak'tan Gelibolu'ya geçerek saat 11 postasıyla hareket ederek 17:30-18:00'de İstanbul'a var-

Sahipleri Sıcaı Suda-Mehmet Akif Cahit Renda Mec'ul Müdür Sıcaı Suda	21 Aralık 1956 Cuma
İdarehane : Cumhuriyet Sokak No. 19 B İ G A Telefon : 68	Sayısı 10 Kuruş

DEMOKRAT
BİGA

Devlet Nüshası

Yıl : 1

Çarşamba - Cuma günleri çıkar. Sıgazi Gazetedir.

Sayı : 6

Kızılay tarafından dağıtılan gıda maddeleri

Amerika Birleşik devletlerinin, halk tarafından Tarih halkına hediye olarak gelen ve Bigaya tahsis edilen 3600 kilo «1500 kuruş» sili taze, peynir ve taze yağlar, muhtaç olanlara ve okul çağı küçük çocuğu bulunan fakir vatandaşlara dağıtılmak üzere kasabamıza gönderilmiştir. Dağıtım muhtarların tesbit ettiği ve tasdikli listeler imzalarında kızılay teşkilatı binasında yapılmaktadır. Fakat Kızılay binasının önünde hergün gördüğümüz kalabalık kasabamızda fakir mevcudunun gün geçtikçe arttığını müşahade olarak düşünülerek tesbit etmemizden başla... ihtiyacı sahiplerinin hüsnünimyetlerinden şüphelenmemizde icap etmiyor. Her taze peynir ve tereyağı

hukukar fazla ihtiyacı aldığını katliyen tahmin edemeyeceğimize kasabamızda bu gibi gıda maddelerinin satışlarında pek çok yerlere nazarın daha acıs ve temini daha kolaydır.

Kütle halinde yapacağımız işler meyvinde, hakikaten ihtiyacı olanlara bu gibi dağıtılan gıda maddelerinin ihtiyacı olmayan vatandaşların müdahale ve eylemleri sirket bidden tutulmuş kabili arzı göstermelerinin hakikaten ayıp olduğu bunun diğerinin halkına tecavüz olduğu hatırlatmayı vicdanen borç bilir, muhterem halkımız ye kızılay teşkilatından bu hususun görüşüne alınarak üzeride daha hassasiyetle durulmasını rica ederiz.

Mahir Üzel

Biga-Lâpseki yolu inşaatı

Haber aldığımız göre bir km. inşaatı biten Biga-Lâpseki yolunun mütebaki kısmı üç milyon küsur bin liraya ihaleye konulmaktadır.

Ayrıca bu ihaleye dahil

olarak iki km. da birer yol bakım ari yapılması kararlaştırılmıştır.

Her iki kazanın iktisad

den gelişmesinde, büyük rol oynayacak bu yolun bir an evvel bitmesi memnuniyete münip olacaktır.

Mehmet Akif Hatıra Pulları

İstiklal marşının şairi Mehmet - Akif Ersoy'un ölümünün yirminci yılı mütebakiyle P. T. T. Umum Müdürliğince buhari Yirmibey kuruş değerinde üç puldan ibaret bir seri hatıra pulu bastırılmıştır. Bir milyon seri halinde ve siyah renkli basılması olan bu pullar Şahit Mehmet Akif Ersoy'un portresini ve İstiklal marşından bazı mısraları taşımaktadır.

Bu pullar 26/12/1956 günü satışa konulacak ve 31/12/1957 akşamı indavulduktan kaldırılacaktır.

26 Aralık 1956 tarihinde İstanbul posta merkezinde bu pullara mahsus özel ilk gün damgası kullanılmaktadır.

500 ton arpa

Ankara (Telefonlu) Toprak Mahsulleri Ofisi Çanakkale vilâyetine her ay 500 ton yıllık arpa tahsis yapmıştır. İlk parti pek yakında gelecektir.

800 bin ton buğday Ankara (Telefonlu)

Amerika ve İtalya'dan satın alınan 600 bin ton buğday yola çıkmıştır.

Kasabamızda bir konserve fabrikası kurulacak

Ankara (Telefonlu)

Et ve Balık kurumu ile Tuncik konservecilik şirketi Kasabamızda bir konserve fabrikası kurmak için anlaşmaya varmışlar-

dır.

Et ve Balık kurumu ile Tuncik şirketi müteahhasları aralarında bulunarak üzere pek yakında kasabamıza gelecektir.

İpkaiye köprüsü açılıyor

Mical mevaidaki İpkaiye köprüsünün inşaatı bitmiş, iki taralındaki boşluk doldurulmuş cihazına başlanmıştır.

Biga ve Lâpseki köprü-

rinden en az 25 tona ihtiyacı karşılayacak bir köprü gösterilen yakın alanda neticesinde bu gün yarı seferi açılacaktır.

Kazamıza gelecek akaryakıt

Kazamıza gelecek 956 ay için aşağıda yazılı miktar akaryakıt tahsis edilmiştir.

İlk partisinin bu gün yarı İstanbuldan bulunan miktarda hareketi öğrenmektedir.

	Benzin	Gas.	Motorsin
Petrol ofisi	30	15	40
Mahdall	20	14	2
Shell	5	10	2
B. P.	60	10	60
Türk petrol	20	15	15

Pek yakında gazetemizde İNGİLTERE

Yüksek Elektrik Mühendisi Tuncak Onur'un yaydığı İNGİLTERE mülkleri pek yakında gazetemizde okuyunuz

Elektrik

Belediyemiz en ilâmları suilerde kasabayı elektrikle burakmak için e- lindeki bütün imkânları kullanıyor.

Düydüğümüze göre ilâmlar Ahmet Tavukçu, fabrikalarını aydınlatmakta kullandıkları kömürle muhterem yirmi iki kilovatlık alternatif ile en az 23 den sonra belediyenin imdalarına yetiştirerek kasaba sokaklarını aydınlatmaktadır. Bu amma tahmininden dolayı Ahmet Tavukçu'ya emden teşekkürü bir hürri büriz.

Yeni muhtar

Sakarya - Cumhuriyet mahalleleri muhtarı furatı Abdullah Duman'ın istifası üzerine Kaymakamlık makamına verilen bir emirle mezkûr mahallâ ihtiyar kurulu kendi aralarında muhtar seçimi yapmışlardır. Bu seçim sonunda kudra tarzihanesi sahiplerinden Osman Sü- bin istifakla muhtar seçilmiştir. Kendisini tebrik eder, başarılar dileriz.

Sanatkârlar Derneği

Biga Umumî Et ve Makina Sanatkârları Derneği idare heyetine seçilmiş bulunan üsl üyeler kendi aralarında aşağıda gösterildiği şekilde vakıf tahsisini yapmışlardır.

Mehmet İrfan Başkan, Ahmet Acırol İkinci başkan, Adil Ersoy Mohasip vezneler, Mehmet Tuncak, Muharrem AĞ, Emin Kaya, Salih Keer üsl üye.

Yeni idare heyetine başarılar dileriz.

Tifo aşısı

Kasabamızın ilkokullarında bütün öğrencilere tifo aşısı tıbbik edilecek m- kullar bir gün tatil edilmiştir.

D. P. geçtiler

Batıkçıçme köyünde 8 kişi Köylü partısından istifade ederek D. P. geçmişlerdir.

makladır. Uçaktan başka hiçbir vasıta bu kadar seri İstanbul'a varamaz. Bunun için Yılmaz otobüsleri iş adamlarına bu yolu muhakkak benimsetmelidirler. Hatta zamanla Biga'dan İstanbul'a bilet kesecek durumu telefonla ilgili otobüs yazıhanelerine bildirilmelidirler.”

1950'li yılların sonlarına doğru çevre il ve ilçelerle Biga arasındaki yol bağlantılarının kurulması ya da yenileştirilmesi şehirdeki ulaşım ve nakliye ile ilgili hizmet iş kolunu da hızla geliştirmişti. Bu maksatla, 1957 yılında “Biga Motorlu Kara Taşıtları Esnafı Derneği” kurulmuştu. O dönem taşımacılık işiyle uğraşan esnafın önemli bir bölümü kurucu olmuştu. Kurucular listesi şöyleydi:

1- Ali Ekinci	8- Fehmi Ekinci
2- Hamdi Koşak	9- Sami Özgören
3- Arif Aktı	10- Adem Akişler
4- Hüseyin Onan	11- Hüseyin Tulger
5- Ahmet Engin	12- Salim Andaç
6- Hasan Somalı	13- Derviş Eser
7- Ziya Ekinci	

Yolların düzene girmesi, taşımacılık sektörünün yaygınlaşması, sadece şehrin değil, çevre nahiyelerin, köylerin ekonomisinin gelişmesine de büyük katkılar sağlıyordu bu dönemde. Köyler, hayvan alım satımının öne çıktığı ticari hayatın içinde yer almaya başlıyorlardı. Örneğin Balıklıçeşme, çevresindeki birçok köy için merkez haline geliyor ve burada kurulan panayır büyük bir ticari faaliyete yol açıyordu.

Birlik gazetesinin 24 Ekim 1957 tarihli sayısının birinci sayfası neredeyse tamamen müjdeli bir habere ayrılmıştı. Biga'nın tarıma dayalı ekonomisi ve ticareti için gerçekten de büyük bir gelişmeydi bu. Şöyle diyordu gazete haberinde:

“KONSERVE FABRİKASI

Bigamızın tabakhane mevkii civarında Tamek Konservecilik Limite Şirketi, Et ve Balık Kurumu Umum Müdürlüğü ile müştereken kurmakta oldukları konserve fabrikasının temelleri bugün atılmaktadır. Fabrika 4 milyon sermayeli olup bina ve makineleri 3 milyon 163 bin liradır. Tamek Konservecilik şirketinde hissedar olarak bir de Amerikan firması mevcuttur. Et ve Balık Kurumu, hissesinin %18'ini bir sene içinde hazırlayacağı şartlara uygun olarak şirkete mal satma taahhüdünde bulunan müstahsilden arzu edenlere bedeli mukabilinde satacaktır. Fabrikaya ait makinele-
rin kıymeti 250 bin dolar olup, haricden getirilecektir.

Fabrika meyve ve sebze konserve-
leri olarak 24 saat zarfında 50 ton domates suyu ve salçası, 8 saat zarfında 40 ton muhtelif sebze konserve-
leri, 8 saat zarfında 15 ton meyve konserve-
leri, ve muhtelif

1 Mart 1961 tarihli Birlik gazetesinde yer alan Biga - Lapseki yolu hakkında haber.

20 Nisan
1957 tarihli
Demokrat Biga
gazetesinde
yayınlanan
bu ilan Biga
panayırının
köylere de
yayılacak kadar
güçlendiğini
gösteriyor.

ebadda olmak üzere 8 saat zarfında 20 bin kutu imal edecektir. Fabrika kendi muhafaza ve idame için lüzumlu bütün zirai tedbirleri de zürrala beraber karşılıklı anlaşmalar temin edecektir. İstihsal ettiği konserve dahili ihtiyaçları temin ettikten sonra artarsa imkan nispetinde ihraç dahi yapacaktır. (...)

Dün saat 13'te binlerce Bigalının iştirakile konserve fabrikasının temel atma merasiminde Devlet Vekili Emin Kalafat bir konuşma yapmış, bu temel atma merasimini inşallah yakında Arabaalan köyünden getirtilecek içme suyu takip edecektir demiş, fabrika kurucularına teşekkür, Bigalıları için de hayırlı olsun demiştir. Bilahare dua yapılmış, kurbanlar kesilmiş ve temele ilk harcı Sayın Emin Kalafat uğurlu olsun temennisile koymuştur."

Ancak bu fabrikanın ne yazık ki temelinin atılmasıyla kalındığını, hiçbir zaman kurulup faaliyete geçemediğini biliyoruz. Bu girişim, Biga ticaret adamlarının, yatırımcılığa geçiş için fırsatlar kolladığını, tarımsal üretimi sanayi ile geliştirmek istediklerini göstermesi açısından önemlidir.

Konserve fabrikası girişimi, birkaç yıl sonra başka bir boyutta gündeme gelecek ve başarıya ulaştırılacaktır; ancak bundan önce girişimci Bigalıların, Biga ilçe merkezi dışında da olsa yaptıkları yatırımlar vardır. Bunlardan biri dört Bigalı tüccarın bir araya gelerek Karabiga'da kurdukları Dörtler Bisküvi Fabrikası'dır. Bu girişim dönemin yerel basınında önemli bir haber olarak yer almıştı:

"Biga tüccarlarından dört müteşebbisin birleşmesiyle bir seneden beri kurulmasına çalışılan bisküvi fabrikası dün Biga'dan giden davetlilerin huzurları ile işletmeye açılmıştır. Kendi sermayeleri ve bilhassa Muharrem Simayış'ın büyük bir titizlikle üzerinde durarak, rahatsız olduğu halde göstermiş olduğu gayret neticesinde kurulan fabrika Biga ve havalisinin bisküvi ihtiyacını mükemmelen karşılayacaktır. Müteşebbisleri tebrik eder, hayırlı işler dileriz."

Sahipleri	24
Serai Suda-Mehmet Akyl	Ekim
Cahit Renda	1957
Mes'ul Müdür	PERŞEMBE
Söval Suda	
İdarehane :	Sayısı
Cumhuriyet Sokak No: 19	10
BİGA	Kuruş
Telefon : 88	

DEMOKRAT BİGA

Devlet Nüshası

Yıl : 1

Günlük Siyasi Gazete

Sayı 199

Konserve Fabrikasının temelleri atıldı

KONSERVE FABRİKASI

Biganın tabakhane mevki civarında Tamek konservecilik limited şirketi, Et ve Balık Kurumu Umum Müdürlüğü ile müsterekten kurmakta oldukları konserve fabrikasının temelleri bugün atılmaktadır. Fabrika 4 milyon sermayeli olup bina ve makineleri 3 milyon 163 bin liradır. Tamek Konservecilik şirketine hissedar olarak birde Amerikan firması mevcuttur. Et ve Balık Kurumu, hissesinin % 18 ini bir sene içinde harırlayacağı şartlara uygun olarak şirkete mal satma tahahhüdünde bulunan müstahşiden arzu edenlere bedelli mükabilinde satacaktır. Fabrikaya alt makinelerin kıymeti 250 bin dolar olup, hariçten getirilecektir.

Fabrika meyve ve sebze konserveleri olarak 24 saat zarfında 50 ton domates suyu ve salçası, 8 saat zarfında 40 ton muhtelif sebze konserveleri, 6 saat zarfında 15 ton meyve konserveleri, ve muhtelif ebadında olmak üzere 8 saat zarfında 20 bin kutu imalat edecektir. Fabrika kendi içini muhafaza ve idame için lüksümü bütün şirai tedbirleride sürula beraber karışıklı usullerle temin edecektir. İstisnai ettiği konserveler dahil ihtiyaçları temin ettikten sonra artarak imkânıispetinde ihraç dahi yapacaktır.

Fabrikadan rastgele bir şekilde çalışabilmesi için asgari senede 8 - 9 ay çalışması icap etmektedir. Bu bakımdan yukarıda söylediğimiz gibi fabrikada muhtelif mevzular üzerinde ve bu mevzular ainenin muhtelif mevalimlerine ayrılarak imalat programı buna göre tanzim ve tatvik edilecektir. Yukarıda izah edilen imalatın başka et konservelerinde de imalat düşünülmektedir. Fabrika 1959 yılı kampanyasını yapmak üzere bu güne kadar hazırlanmış içme suyu bütçesini, Elektrik ihtiyacını kendi kendine istihmal edecek bu fabrikanın 100 kilovat takata ihtiyacı vardır. Sebzele rin yıkaması ve hazırlanması için saatte 70 ton suya ihtiyacı vardır. Muhtaç olduğu bu su, kendi sahası dahilinde temin edilecektir. Kampanya mevalimlerinde asgari 200 adet kadın ve erkek işçi deramlı olarak çalışabilecektir. Müstahşiden ve memurlar bu miktardan hariçtir. Fabrika ayrıca muhtelif personel için fabrika sahasında inşaatlar yapmayı programına dahil etmiş bulunmaktadır. Bütün imalat baştan sonuna kadar el deymeden otomatik cihazlarla da sühhi bir şekilde hazırlanacaktır.

Türkiyede bugün için şimdiye kadar yapılmış olan bütüncül konserve fabrikalarının mükasalatından ders almak suretiyle ve halen mevcut en modern makinelerin ithali ile Biga'mızda kurulacak olan bu konserve fabrikası yurdumuzun en modern fabrikalarından birisi olacaktır.

Kurulmasını herhangi sebeple olursa olsun arzu etmeyen bazı kısa düşünceli ve dar görüşlü kimselerin çıkardıkları müşkülata ve yaptıkları dedikodulara rağmen bu konserve fabrikasının temelleri bugün atılacak, yarıdan yükselen bacalar semaları delectektir. Cema bu haktan hayırlı olmasını dileriz.

Hasan Şen

Dün saat 13 te binlerce Bigalının iştirakile konserve fabrikasının temel atma merasiminde Devlet Vekili Emin Kalafat bir konuşma yapmış, bu temel atma merasimini inşallah yakında Arabaalan köyünden getirilecek içme suyu takip edecektir, demiş, fabrika kurucularına teşekkür Bigalılar içinde hayırlı olsun demiştir. Bilahere dua yapılmış kurbanlar kesilmiş ve temele ilk harcı Sayın Emin Kalafat uğurlu olsun temennisiyle koymuştur.

Gezici Arazi Kadastro Hakimliğinden

Biganın Osmaniye köyünün köy içi mevkiinde bulunan parsel Batısı eski bandırma yolu, Kuzeyi Biga - Bandırma şosesi güneyi yol ile çevrili 1790 M2. miktarında (avlu ev) Biganın Osmaniye K. den İlyas Ergül, Yusuf ergül üzerine ve diğer yarısında Öğretmen Eyüp Aşirok ile Mecit arasında ihtilafı 277 numaralı evin yarısının İlyas ergül, Yusuf ergül üzerine ve diğer yarısında Öğretmen Eyüp Aşirok üzerine T e s c i l l e dair mahkememizden verilen 13/12/1956 tarih ve 202 sayılı karar tarafınca temyiz edilerek yüksek temyiz mahkemesi 7 ci hukuk dairesi reisliğinin 18/5/1957 tarih ve 6178/5766 sayılı ilamı ile Mecidin ölüm tarihi ve mirasçılığı nufus memurluğundan tahkik olunmuş ve ölmüş ise yine mirasçılığı nufus idaresinden sorulmak davacıların bayili Musanın mecidin mirasçısı olup olmadığı o şekilde tesbit edilmek ve hasıl olacak sonuca binaen bir karar verilmek iltiza ederken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi yolsuz olduğundan Hükmen B o z u l m a s ı n a karar verilmiş olup davalı mevkiinde bulunan Mecit gâip olduğundan tebliğat yerine kaim olmak üzere ilân olunur.

çıkardıkları müşkülata ve yaptıkları dedikodulara rağmen bu konserve fabrikasının temelleri bugün atılacak, yarıdan yükselen bacalar semaları delectektir. Cema bu haktan hayırlı olmasını dileriz.

Parti propagandası yapan memurlar

Çok mevsuk kaynaklardan aldığımız malumata göre belediye memurlarından bazılarının alenen D. P. aleyhinde propaganda yaptıkları hatta bazılarının köyle re kadar gidip bu propagandanın ısrarla üzerinde durdukları öğrenilmiştir. Bu arkadaşların kendilerinin memur olduklarını ve bundan sonra doğacak mes'uliyetin kendilerine raci olduğunu hatırlatırız.

Hürriyet Partili değillermiş

Dimetokadan Adil Karasıoğlu ilçe seçin kuruluna vermiş olduğu bir dilekçede kendisi Dimetoka D. P. bucağı idare beyetinde vazifeli olduğunu, Hürriyet Partisi ile hiç bir ilgisi bulunmadığını bildirmişti. Dün akşamda gazetemize gelen iki kişi (Süleyman Bosnalı ve Hüsnü Bayram) kendilerinin D. Partili olduklarını ve Hürriyet partisi ile hiç bir alakaları bulunmadıklarını söylemişlerdir.

D. P. ye geçti

Cumhuriyet mahallesinden Mustafa'nın Engin C. H. Partisinden istifade edeceği D. Partiyeye geçmiştir.

24 Ekim 1957 tarihli Demokrat Biga gazetesinde yer alan haber ve yorumu göre Tabakhaneler bölgesinde Et Balık Kurumu ve Tamek tarafından kurulacak fabrikanın temel atma törenine "binlerce Bigalı iştirak" eder.

Ne yazık ki gerçekleşmeyen bu projeye ilgili gazetenin yorumu şöyledir: "Kurulmasını herhangi sebeple olursa olsun arzu etmeyen bazı kısa düşünceli ve dar görüşlü kimselerin çıkardıkları müşkülata ve yaptıkları dedikodulara rağmen bu konserve fabrikasının temelleri bugün atılacak, yarıdan yükselen bacalar semaları delectektir."

Sahipleri Zekai Suda-Mehmet Akyıl	15 Ocak 1958 Çarşamba
Mes'ul Müdür Zekai Suda	Sayısı 10 Kuruş
İdarehane : Cumhur Sokak No. 19 BIGA Telefon : 66	

Devlet Nüshası

Yıl : 2   Günlük Siyasi Gazete   Sayı 254

4 ler bisküi fabrikası açıldı

Biga tüccarlarından dört müteşebbisin birleşmesiyle bir seneden beri kurulmasına çalışılan bisküi fabrikası dün Bigadan giden davetlilerin huzurları ile işletmeye açılmıştır. Kendi sermayeleri ve bilhassa Muharrem Sinayî'nin büyük bir titizlikle üzerinde durarak, rahatsız olduğu halde göstermiş olduğu gayret neticesinde kurulan fabrika Biga ve havalisinin bisküi ihtiyacını mükemmelen karşılayacaktır. Müteşebbisleri tebrik eder, hayırlı işler dileriz.

TARİHİ ve AHLAKİ BAHİSLER

M. F. SEVİLMİŞ
(MEDENİYET)
Geçen sayıdan devam

yaşayan insanlara rastlanıyor. Onlarda yavaş yavaş medeniyete giriyorlar. Medeniyet insanlara birçok saadettir bahsetmiştir. Vaktile nice zorluklarla elde edilen şeyler bu gün kolay elimize geçiyor. Dünyanın öbür ucunda bulunan şeyi vapore, tren tayyarelerle kısa bir zamanda dünyanın öbür ucuna taşıyorlar. Karada, denizde aylarca cabalıyarak gidilemeyen yerlere medeniyatlılarla az bir vakitte gidilebiliyor. Günlerce uzak yerlerdeki insanlarla oturdığımız yerden telli ve telsiz ve televizyon ile konuşur ve televizyonda görüşebiliriz. İş bunlarda bitmiyor. Hemen her gün fennin yeni bir harikasına şahit oluyoruz. Şurasında unutmamalı ki bu insanlar bu hale erişebilmek için asırlarca çalışmışlar ve uğraşmışlardır. Bu yüzden bir çok mahrumiyetlere katlanmışlar, hayatlarını feda etmekten bile çekinmemişlerdir. Bu gün nimetlerloden istifade ettiğimiz medeniyet anlaşıyor ki kolayca elde edilmiş değildir. İlk insanların Asya kıtasından etrafa yayıldıkları zannediliyor. Etrafa yayılan ve muhtelif zamanlarda ve muhtelif yerlerde hükümetler kuran insanlardan bir kısmı medeni eserler vicuda getirmişlerdir.

Böylece kendi isimlerini tarihlere kaydetmişlerdir. Medeni eserler bırakmayan bir kısmında adı sanı mahvolup gitmiştir.

INBİKTEN

DAMLALAR

Üç büyük kabahat: Hayata gelmek, evlenmek, çalışmak.

Üç büyük saflık: Kefil, Vekil, şahid olmak.

Üç büyük gaflet: ödünç para vermek, verdiğini zamanında alabileceğini sanmak, ve bu yüzden bir dostu kaybedeceğini kavrayamamak.

Üç büyük yalan: Yalan söylemediğini iddia etmek, Karıdan çekinmediğini atmak, Erkeğin gelliğine pişman olmadığını söylemek.

Üç büyük boşboğazlık: Her şeyi dümdüz söylemek, adam ayırmadığını anlatmak, bunları böyle sıralamak.

Nadir Kızılok

Her türlü yazı işleri Bürosu
Cumhur Caddesi No: 11
BIGA

Dikkat

Tapu ve Kadastro İşleri
ve Kadastro muhakemelerinde takip
edilir ve yazılır.

Arzuhalcı
Kara MEHMET MUTLU
BIGA

GÖZEN KAPALI ŞİŞE ve AÇIK LOSİYON ve KOLONYALARI VE GAYET ucuz GÖZEN GOM- LEKLERİ GEL- MIŞTIR.

İstiklal caddesinde
Kunduracı FEHMI AKAN
Görmeniz menfaatiniz icabıdır.

15 Ocak 1958 tarihli Demokrat Biga gazetesinin manşeti, "Biga ve havalisinin bisküvi ihtiyacını mükemmelen karşılayacak" Dörtler Bisküvi fabrikasıyla ilgili. Habere göre Muharrem Sinayî'nin önderliğinde kurulan fabrika konuyla ilgili diğer haberlerden anlaşıldığı kadarıyla Karabigada kurulmuş...

Sayfa : 2 BİRLİK 26.7.1960

Sayın Bigalı Tüccar ve Esnafın Nazarı Dikkatine

Balcioğlu Nakliyat Anbarı Biga şubesi müşterilerinin işlerini kendi işi gibi kabul ederek sevkiyatta her nev'i eşyayı kendi servis arabasıyla günü gününe dikkat ve itina ile getirmeyi taahhüt eder.

Balcioğlu Nakliyat Anbarı 25.7.1960 tarihinden itibaren İstanbuldan Bigaya kantariye eşyaları bakkaliye, hırdavat, züccacıye, manifatura ve her türlü emtianın, esnafın dükkânına teslim, büyük tenzilât yap mak suretile (4) kuruşa taşımağa karar vermiştir.

Balcioğlu Nakliyat Anbarı Bigadan İstanbul'a gidecek eşyaları İstanbul masrafı müşteriye ait olmak üzere kilosu geliş fiyatının aynı (4) kuruş olup, yumurtanın tabutu İstanbul komisyoncu mağazasına teslim 5 lira peynir tenekesi yine İstanbul komisyoncu mağazasına teslim (110) kuruştur.

Nakliyatla sürat ve müşterilerine kolaylığı vazife bilen anbarımız mektup ve telefon emirlerine derhal cevap verir.

İşyerlerimiz Biga'lı müşterilerimizin emirlerini bekler saygılarımızı sunarız.

İSTANBULDA
BALCIOĞLU ANBARI
 Müfit Balcioğlu ve Ortakları
 Hacı İskelesi 45-3
 Telefon : 273894

BANDIRMADA
Balcioğlu Anbarı
 İsmail Balcioğlu ve Ortakları
 Telefon 88

BİGADA
Balcioğlu Anbarı İrtibat Bürosu
 FEHİMİ ARDA
 İstiklal Caddesi No: 149 Telefon: 182

Küçük Hindye :
ADAM
 Sıkıla 1 den

Çaz yılın son melodilerini çalıyordu, gecenin sesizliğini yutarak. Ani adamlarla yürümeye başladı, karşıki gazinoya doğru. Birde adam. Gizlice dip masalardan birine süzülürmesine kadar uzadı, onun bu yürüyüşü. Sizlere gazinemen iç görünüşü ve temasından bahsetmeyeceğim. Çünkü esasen bir tekiyle ilgilendiği, kıymet verdiği yoktu ki adamın.

Mor bir bilet çıkardı masanın üstüne. Ufak parmaklarıyla adam. (Zoraki bir limit dalgası kapladı gözlerini o andan itibaren. Arta gitti cümlecik dolayışında onun dudakları arasında.

- 3 Milyon 67001, Milyon, milyon.

Biraz sonra gürültülü kesiliverdi salondan kendiliğinden. Milli Piyango'nun ikramıya kazanan numaralarını okuyacaktı, simdi radyodaki spiker. Salondakilerin teessüsü dolu bakışları arasında okumaya başladı. Okudu, okudu; sıra en son mor bilet üstündeki numaraya gelineye kadar. Sıklaştı nefes alışları arasında adamın.

Sindirli adamlarla geliyor şef garson çimdi ona doğru büfenin önünden.

- Hadi beybaba herkez kendi kavuğuna adek yarım sandım burayı, yoksa: eyüp sultan mı?

Bu defa mor bilete takılan özür dileyici imrenici bakışlarıyla baktı ona doğru şef garson. Sonra korkundan bütünürlüklemiş gözleriyle, çekildi geri geri dehşet içinde aniden.

Adam Ölmüştü Engin Tunali

BULMACA

1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							

26 Temmuz 1960 tarihli Birlik gazetesinde yer alan bu ilan Biga tüccarının can damarı olan ambar hizmetiyle ilgili. Bir "tenzilât" duyurusu olan ilanda malın kilosunun 4 kuruşa taşınacağı duyuruluyor.

Bu gelişmeler şehir merkezindeki ticari hayatı da canlandırmıştır. Bu dönemde, önde gelen ticaret sektörleri, bakır ticareti, zahire ve peynir üretimi ve ticareti, kereste, manifatura, tarımsal makine, toptan gıda, yün ve yapağı ticaretiyle kara ve deniz yolu nakliyeciliği olarak görünüyor. 1960'lı yıllara doğru, yerel nakliye faaliyetleri, yerini daha profesyonel ve ülke çapında ağı olan şirketlere bırakıyordu. Bu tür şirketlerin Biga'da şube açması, yörenin taşıma/nakliye alanındaki yoğun talebinin bir göstergesiydi. 1960 yılında yerel basındaki bir ilan bu girişimi anlatıyor.

Üretim alanında ise dericilik, helvacılık, mandıracılık, un değirmenciliği, kasaplık faaliyetlerin yoğun olduğu sektörler olarak öne çıkıyor.

1950'li yıllarda gelişen, çeşitlenen Biga ticari hayatı, şehirde yayımlanmaya başlayan yerel gazetelerde önemli haberler olarak halka yansımaktaydı. Şehrin büyüyen ekonomisi, esnaf ve tüccarlarla "reklam" kavramının tanışmasını da sağlıyordu. Şehirde alabildiğine yerleşen modern hayatın da zorunlu kıldığı birçok mal ve hizmet artık gazetelerde reklamlar olarak duyuruluyordu.

Biga Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarına bakıldığında, Biga'da 1930'lardan beri devam eden, 1950'li yıllardan itibaren kayıt altına alınan ticari faaliyetlerin birkaç alanda yoğunlaştığını görebiliyoruz. Belgelere baktığımızda bu alanlardan birinin hayvancılığa ve süt üretimine bağlı olarak gelişen "mandıracılık" olduğunu görüyoruz. "Tuhafiye", "helvacılık", "zahirecilik", "kerestecilik" gibi alanların da Bigalı yatırımcıların tercih ettiği sektörlerden olduğunu görüyoruz.

7 Aralık 1956

DEMOKRAT BIGA

Sayfa 2

Dini ve Tarihi Bahisler

M. F. Sevdimis

Dünya yüzünde yaşayanların çoğunun yüzlü şüpheler ve karanlıklar içinde iken iki cihan güneşi, hidayet ve rahmet nuru, Tanrının elçisi Hz. Muhammet aleyhisselatu vassalamı bundan 1428 yıl önce Mekke Mükreme'de tanrı yeri ağırırken doğmuş, bereketler, nurur ve rahmetler getirmiştir. Babası Abdullah Anası Amina olup her ikisinde temiz ailedeniler. Süleyman Çelebi mevlidinde gelenin kim olduğunu ne güzel yazıyor :

*Bu gelen ilmi ledun sultanıdır
Bu gelen tevhidi irfan gânidir.*

Bütün kutsal hayatının temizliği dillere destan olmuştur. Dostları şöyle dursun düşmanları bile doğruluğunu itirafı mecbur kalmışlardır. Hak yolunda nice gazaları yapmış, yaptırmış ve bunları parlak zaferlere bitirmiştir. Her iyi halleri ile insanlara en güzel namu-ne olmakta asla geri kalmamışlardır. Hakkın ancak hakikat olan emirlerini hiç bir şeyden kırılmadan, yılmadan insanlara ulaştırmış ve 23 yıllık kutsal görevinde itikat birliğinin ihdud ve çalışma dirliğinin tahakkukuna geç ve gündüz çalışarak hak dini olan İslam dininin 4 bucak 7 iklimi güneş gibi yayılmasına sebep olmuş ve insanları selamete ve saadete, iman nuruna, doğru yola, sâlih ihdudate, kardeşliğe, iyi hayata, dirlikt çalışmaya hak yolunda savaymaya, hak namına davet etmiştir. Bu ilâhî daveti herman herkes duymuş ve bugün 500 milyondan fazla insan bunu benimsemiştir.

Medinet Münnevvereye hicretinden önce miracı vukubulmuştu. En yüce makamda dileği :

*Ya ilâhî huzretinden hacetim
Bu durur ki makbul ola ummetim.*

dediğinde aldığı ilâhî karşılık :

*Hakkatından erdiği bir nida,
Ya Muhammed ben sana kâdüm ata.*

olmuştur.

İlâhî edevi tamamladıktan sonra 63 yaşında bundan 1365 yıl önce Medinet Münnevverede kuşluk saati tacl alından baki alemi geçti ve sevdiğine kavuştu İade Allah'ın son emri ebedî emirde olan Kur'an nuru müminlerinin kâlp ve dimağlarını nurlandırmakta devam ediyor ve ebediyinde nurlandırılmaktadır.

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

Soldan sağa :

- 1- Bir meydan muharebesi
- 2- Bir rum kadını ismi
- 3- Ek 4- Ters bayrak, ters beyaz
- 5- O gitti kavga bitti
- 6- Bir urumuz, telefonda ilk söz
- 7- Onu yapanmaz Uye

Yukarıdan aşağı :

- 1- Yeni baraj
- 2- Türkiye'nin en büyük kasası
- 3- Nark 4- Gelecek zaman, Kuşun ağzının yarısı
- 5- Bir harf ilavetle gelir
- 6- Bir generalimizin soyadı
- 7- Kışa zaman

Geçen bulmaca

İşik, İa - Lale, at, - Muha Cami, İa - Asayış - Terne Hatral
İlca - Ay, Asma - Li, Mart Kemiyet - İta - Fahş - A-tan

Demokrat Eiga

Günlük Siyasal Gazete

Senelik	10 Lira
6 aylık	5 "
3 "	3 "

Resmî ilanlar tek sütun üzerine sınırlı 3 ildir.

Baskı yeri :

İŞİK matbaası

Cumhuriyet sokak No. 19 Biga

Sevilmiş

Marangoz ve Mobilya
SADI SEVİLMİŞ

Çan Caddesi No. 23 - B/GA

saray

Lokanta - Restoran

En temiz yemekler, en güzel servis SARAY

LOKANTASINDA: İçli Amerikan bar
ve müstaza Aile salonu

Cumhuriyet Sokak No. 40

BİGA

Demokrat

Biga

Gazetesini
oku ve okut

18 Aralık 1956 tarihine kadar
4 adet FAY kutusu kapadığını
Poro sabun fabrikası İstanbul
adresine postalamız

Fay

50 bin lira
dağıtıyor

Ağaç nimet, orman milli
servettir.

İŞİK MATBAASI

En yeni hurufat
en güzel baskı
en temiz seri iş

Fatura, masraf makbuzu
davetiye, kartadres, el ve duvar
ilânları, un, fiat, sucuk,
etiketleri

Sipariş üzerine
Terzilere her
boyda etiketler

Telefon : 85

Cumru sokak No. 19 BİGA

İŞİK MATBAASI

1960’LARDAN BUGÜNE

1960’lı yıllarda modern tarım tekniklerinin yörede iyiden iyiye yerleşmeye başlaması ürün rekoltelerini de arttırıyor, şehrin ticari hayatının hareketlenmesine bu çabalar olumlu etki ediyordu. Ancak üretim planlamasının olmayışından doğan sorunlar da yok değildi. O günlerde yerel basın bu tür konuları manşet haber yaparak şehrin ana gündeminin üretim ve ticari hayat olduğunu göstermiş oluyordu:

“Pancar Ekicisi Dertli

Biga bölgesi civarında bu yılki şeker pancarı rekoltesi daha evvelce ilgililer tarafından her ne kadar 23.000 ton tahmin edildiyse de mahsulün bereketli oluşu, bu rakamı daha şimdiden 30.000 tona yaklaştırmıştır. Müstahsil mahsulünü zamanında kantara teslim edemeyişinden yana yakıla dert yanmaktadır ve bu durum karşısında haklıdır...”

Bu yıllarda tarımsal üretimin sanayiye aktarılması ve dönüştürülmesi çabalarının Biga’da gündeme gelmesi, şehir üretim ve ticaret hayatının hızla gelişip sermaye birikiminin artması bankaları da ilçeye çekiyor, art arda banka şubeleri açılıyordu. Ziraat Bankası’nın yanı sıra, daha 1930’larda açılan Adapazarı Türk Ticaret Bankası’nı diğer bankalar izlemişti. 1955’te açılan İş Bankası Biga Şubesi, buna eklenen Halk Bankası, şehrin kredi ihtiyacına büyük oranda cevap vermekteydi. Türkiye İş Bankası’nın, Türkiye çapında özellikle sermayenin sanayi yatırımlarına dönüşmesindeki katkıları bilinir. Bu banka, sermaye-sanayi işbirliğinin gelişmekte olduğu bölgelerde özel çalışmalar yapmaktaydı. Bu yerlerden biri de Biga’daydı. Banka, ulusal basına verdiği verdiği reklamlarda, iş adamlarının bankaya bir telefon kadar yakın olduğunu belirtiyordu. Bankaya “bir telefonla ulaşip işini halletme” kapsamındaki yerlerden biri de Biga olarak reklamlarda yer alıyordu.

FABRİKALAR KURULUYOR...

1960’lı yıllar Biga’da tarıma dayalı sanayinin arayış ve kuruluş yıllarıdır, denebilir. Konserve fabrikası macerası 1957’den 1960’lara evrilirken bunun büyük bir gereksinim olduğu saptan-

19 Ocak 1965

Devlet Nüshası

Biga Postası
1965 94
HAFTALIK SİYASİ-MÜSTAKİL GAZETE
77.561

YIL: 1 — SAYI: 1 — 1 ARALIK 1964 SALI — FİYATI 25 KURUS

● SÖZLÜ: İNCEKULAN CAUSKAN ● Harici
Yaz: YAKUP MEHMET HAYAT ● CÖLÜ ● İsmail
HAKKI ● İSMAIL CAUSKAN ● İsmailhan İsmail
MURULAN FİDAN ● Foto: Biga Postası İSMAIL
ÖZDOĞRU ● Sözcükler: İSMAIL PERİVAN

● İktisadiyat Kurumu: Bursa Sokak No: 7/A
BİGA

● Telefonlar: (BİGA) 22 03 37 — Yaka: İsmail
27 43 70 ● Çarşıdan: Yaka Sokak ve
Yaka Sokak İktisadiyat Kurumu

Başyazı

Neden Çıkıyoruz ?

Bizden son yedi özen, kayıpların kanunları, 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580

miş ve hızla gerçekleşme yoluna gitmişti. Bugün "DEMKO" adıyla bilinen ulusal markanın temelini oluşturan fabrikanın ilk haberi 29 Ocak 1969'da, Biga'nın Sesi gazetesinde çıkmıştı:

"İlçemize bağlı Gümüşçay bucağında kurulması kararlaştırılan büyük konserve fabrikasının köylüler işletecektir. 6 milyon liraya çıkacak olan fabrikanın en büyük hissedarları köylüler olacaktır.

390 bin dönümlük arazinin bir kısmında yetiştirilecek ürünleri işleyecek olan konserve fabrikasına işadamlarından sadece Adnan Demirci dahil olacaktır. Köylülerin isteği ile ortaklığa katılan Adnan Demirci yatırıma bir buçuk milyonla katılacak geri kalan parayı ise köylüler temin edecektir.

Gümüşçay bucağı çevresinde bulunan 25 köyün katılacağı ortaklık sonrasında meydana getirilecek fabrika köylüler tarafından yönetilecek, imâl edilen konserveler Adnan Demirci'nin aracılığı ile Avrupa ya ihraç edilecektir."

21 Haziran 1964 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki İş Bankası reklamı, iş adamlarına yönelik ve sınırlı sayıda İş Bankası şubelerinden biri de Biga'da,,

Mart ayında aynı gazetede, kurulmakta olan fabrikanın sermayesinin arttırıldığına ilişkin bir haber okunur:

"Gümüşçay bucağında kurulacak olan konserve fabrikasının sermayesi 6 milyondan 10 milyona çıkmıştır.

Haber verildiğine göre tanınmış iş adamlarından Adnan Demirci'nin de ortağı bulunduğu ve köylülerin teşkil ettiği konserve fabrikasına yeni bir kurum daha ortak olmuştur. Böylece Çanakkale bölgesinin en büyük konserve fabrikasını yapacak olan Gümüşçay bucağının köylülerin fabrikaya ürün yetiştirebilmek için çalışmalarına daha şimdiden başlamış bulunmaktadır."

1970 yılının Mayıs ayına gelindiğinde Biga'nın Sesi gazetesi, bütün Bigalıları heyecanlandıran haberi manşetten veriyordu:

"Gümüşçay, konserve fabrikasının makinalarını yüzlerce köylü sevinç gözyaşları ile karşıladı.

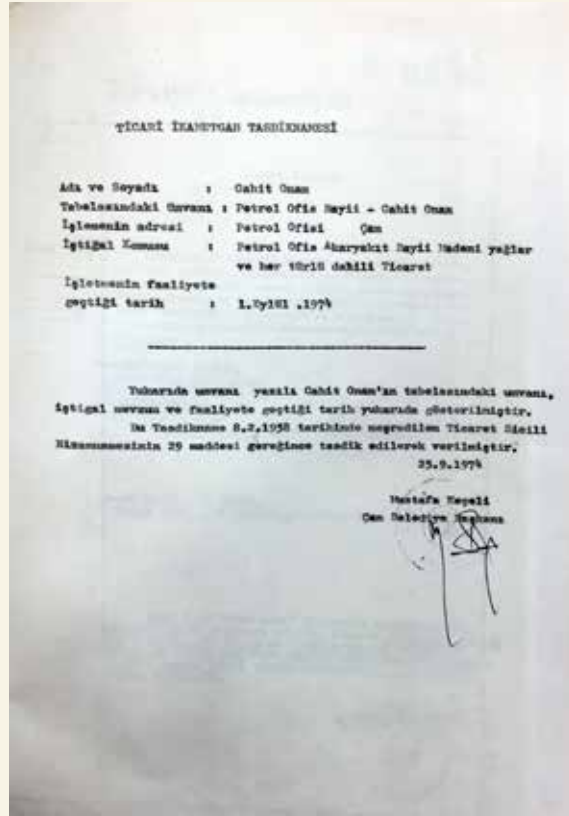
17 milyon lira sermaye ile kutulan Gümüşçay konserve fabrikasının, İtalya'dan ithal edilen makinaları dün 50 kamyon ile Gümüşçay'a girdiğinde tüm köylü, çoluğu çocuğu ile büyük sevinç gözyaşı döküp coşkulu tezahüratta bulundu."

İlk kez, köylünün kendi sermayesi ile kurulan ve ürününü işleyecek fabrikanın ithal makinalarını İtalya'dan gelen teknisyenler monte edecektir."

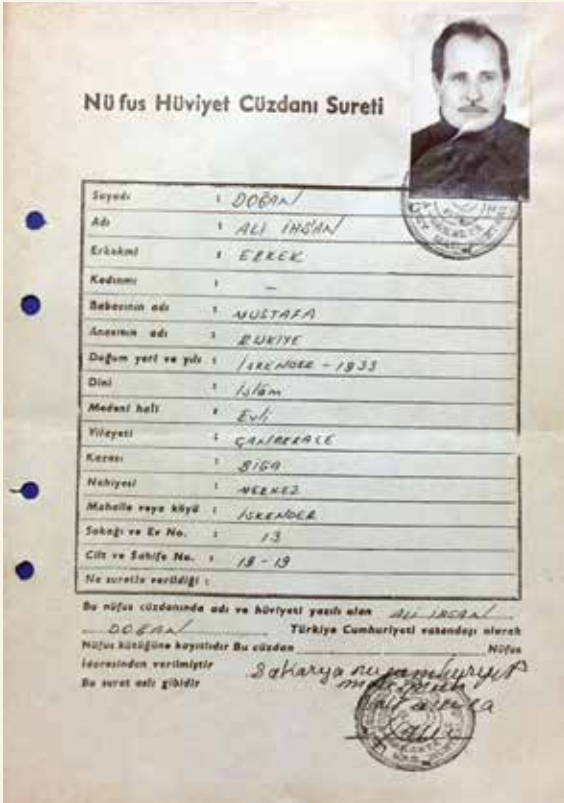

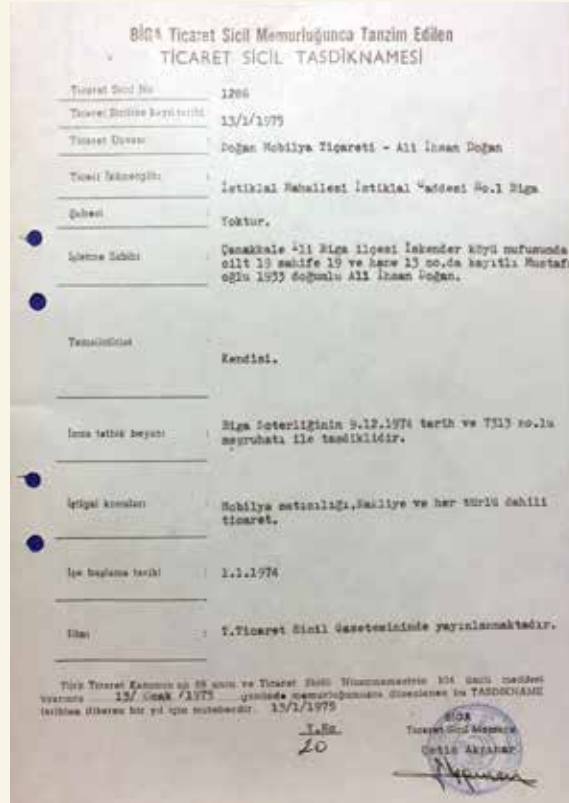
Hakkı Dırma'nın, 1953 yılından beri işlettiği, Biga Yeniçiftlik köyündeki mandırasıyla ilgili, o zamanlar Çanakkale'de bulunan Ticaret ve Sanayi Odasına üye kayıt dilekçesi.

Cahit Onan'ın Çan'da kurduğu Petrol Ofisi bayii ile ilgili, Çan Belediye Başkanı Mustafa Keçeli imzalı Ticari İkametgah Tasdiknamesi...

Doğtaş'ın kurucusu Ali Doğan'ın Biga Ticaret Odası'na verdiği nüfus cüzdanı sureti.

Doğtaş'ın kurucusu Ali Doğan'ın, 13.1.1975 tarihli Ticaret Sicil Tasdiknamesi.

DERELİLER
Kereste ve Maden İşleri Ticareti
Yazınca: İstiklal Caddesi No. 138
Fabrika : Çiçekliçide Çan Cad. No. 61
— B I G A —

2

25. DERELİKÂDEŞLER - Biga Biga, 25. Eylül 1953 19

Belediye Başkanlığına

Firmamız, belediyeniz tüccar sınıfı kayıtlarında ikinci sınıf tüccar olarak tescil edilmiş bulunmaktadır. Bu, 949. senesindeki ticari durumunuza göre yapılan bir sınıflamanın neticesidir. Halbuki bugün durum değişmiştir. Müessesemiz 1952 yılındaki iş namına göre 3432 sayılı Vergi Usul Kanununun 171. maddesi-in 1. fıkrası gereğince 1. Ocak 1953 tarihinden itibaren birinci sınıf tüccar olarak iş yapmaktadır.

Bu itibarla kaydımızın buna göre düzeltilmesini ve keyfiyeti bildiren bir de belge verilmesini rica ederiz.

Saygılarımızla

25-9-1953
M. Kırıcı

25-9-1953
M. Kırıcı

Dereliler Kerestecilik'in 1953 yılında Biga Belediyesine, ikinci sınıf tüccardan, birinci sınıf tüccarlığa geçiş talebiyle ilgili dilekçeleri.

Ticari İkametgah Tasdiknamesi

Adı ve soyadı : İsmail Engin

Tablolarındaki unvanı : Bakır ticarethanesi

İşletmenin mahalli : İstiklal mahallisi

İşletmenin adresi : İstiklal caddesi No: 45

İşletme mevzuu : Bakır ticareti

İşletmenin faaliyete geçtiği tarih : 1950 yılı

Tukaride unvanı yazılı İsmail Engin .....
nın ticari ikametgahı, işletme mevzuu ve faaliyete
geçtiği tarih yukarıda gösterilmiştir.
Bu tasdikname 2/2/1960 tarihinde nasyr edilen
ticari sicil kanunnamesinin 23. maddesi gere-
ğince tanzin ve ita kılınmıştır. 25/2/1960
Biga Belediye Reisi
İbrahim Simayış

25/2/1960

1950 yılında bakır ticarethanesi açan İsmail Engin'in Biga Belediye Reisi İbrahim Simayış tarafından imzalanmış, 25 Şubat 1960 tarihli Ticari İkametgah Tasdiknamesi.

Ticari İkametgah Tasdiknamesi

Adı ve soyadı : Ali Güremen

Tablolarındaki unvanı : Sermaye artışı

İşletmenin mahalli : Sermaye artışı

İşletmenin adresi : Sermaye artışı

İşletme mevzuu : Sermaye artışı

İşletmenin faaliyete geçtiği tarih : 20/10/1953

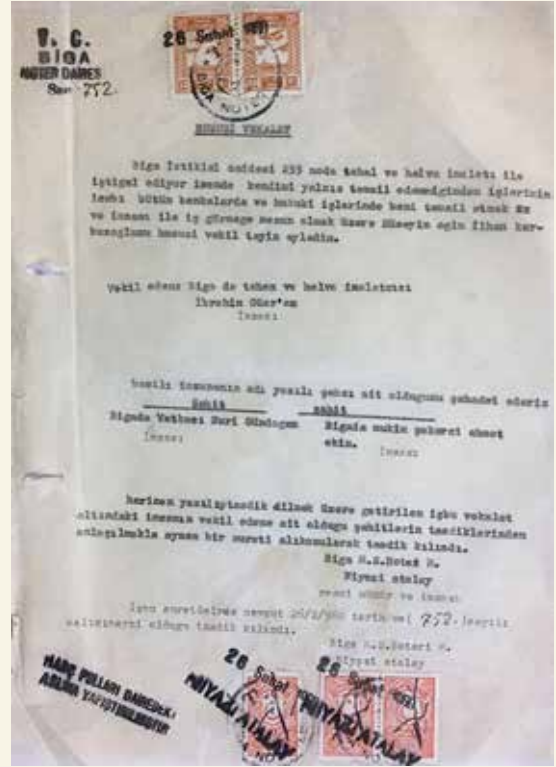
Tukaride unvanı yazılı Ali Güremen .....
nın ticari ikametgahı, işletme mevzuu ve faaliyete
geçtiği tarih yukarıda gösterilmiştir.
Bu tasdikname 20/10/1953 tarihinde nasyr edilen
ticari sicil kanunnamesinin 23. maddesi gere-
ğince tanzin ve ita kılınmıştır. 20/10/1953
Biga Belediye Reisi
İbrahim Simayış

20/10/1953

Zahire ve peynir tüccarı Ali Güremen'in sermaye artışı dolayısıyla ticari sicil sınıfının yükseltilmesiyle ilgili dilekçesine Biga Belediyesi Encümeninin verdiği, 20 Ekim 1953 tarihli cevap ve kararı.

İstiklal Caddesinde "ayakkabı ve lastik" ticareti yapan, İpkaiye köyünde de mandıra işleten Ahmet Süter'in ticari sınıfının belirlenmesi için Biga Belediyesine verdiği, 21 Temmuz 1953 tarihli dilekçe.

Tahin ve helva imalatçısı İbrahim Güar'ın İlhan Karpuzoğlu'na verdiği, 26 Şubat 1960 tarihli "hususî vekaletname"...

Tahin ve Helva imalatçısı İlhan Karpuzoğlu'nun 25 Şubat 1960 tarihli imza sirküleri.

Biga Karapürçek köyünde mandıra işleten Emin Başarır'ın Çanakkale Ticaret Sicili Memurluğuna verdiği, 18 Aralık 1961 tarihli ticaret sicil talebi dilekçesi.

ticaretinin ve işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak tescil edildiği ilan olunur.

(17815)

Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan :
Sicil No, Biga/245

SALİHİ SOLMAZ

Çanakkale Vilayeti Biga Kazası Merkezinde oturan ve İstiklal Caddesi 54 numaralı mahalli ticari ikametgâh ilihaz ettirerek 1939 tarihinden itibaren ayakkabı imal ve satış satışı ticareti işi ile ilgili ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tasdikli imzası ile işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak 3/3/1960 tarihinde tescil edildiği ilan olunur.

(17814)

Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan :
Sicil No, Biga/231

KAYIT AKYIL

Çanakkale Vilayeti Biga Kazası Merkezinde oturan ve İstiklal Mahallesi Dure Boyu Sok. 2 numaralı mahalli ticari ikametgâh ilihaz ettirerek 6/2/1967 tarihinden itibaren akaryakıt bayırlığı işi ile ilgili ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tasdikli imzası ile işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak 3/3/1960 tarihinde tescil edildiği ilan olunur.

(17813)

Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan :
Sicil No, Biga/233

İHDAYET DEMİRTAŞ

Çanakkale Vilayeti Biga Kazası Merkezinde oturan ve Şakarya Mahallesi Köprü Beldesi 4 numaralı mahalli ticari ikametgâh ilihaz ettirerek 1/1/1960 tarihinden itibaren kamyonla mahiyetlik işi ile ilgili ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tasdikli imzası ile işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak 3/3/1960 tarihinde tescil edildiği ilan olunur.

(17812)

Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan :
Sicil No, Biga/233

İSMAIL PAZARBAŞI

Çanakkale Vilayeti Biga Kazası Merkezinde oturan ve İstiklal Caddesi 108 numaralı mahalli ticari ikametgâh ilihaz ettirerek 1/1/1960 tarihinden itibaren bakkalıye, kurdavat, zıncı ve sair ticareti işi ile ilgili ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tasdikli imzası ile işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak 3/3/1960 tarihinde tescil edildiği ilan olunur.

(17817)

Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan :
Sicil No, Biga/232

MEHMET GÜNDOĞAN

Çanakkale Vilayeti Biga Kazası Merkezinde oturan ve İstiklal Caddesi 3 numaralı mahalli ticari ikametgâh ilihaz ettirerek 1945 tarihinden itibaren bakkalıye işi ile ilgili ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tasdikli imzası ile işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak 3/3/1960 tarihinde tescil edildiği ilan olunur.

(17811)

Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan :
Sicil No, Biga/233

NURİ GÜNDOĞAN

Çanakkale Vilayeti Biga Kazası Merkezinde oturan ve Çın Caddesi 175 numaralı mahalli ticari ikametgâh ilihaz ettirerek 1960 tarihinden itibaren vakti imalatlığı işi ile ilgili ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tasdikli imzası ile işletmesinin Türk Ticaret Kanununa uyularak 3/3/1960 tarihinde tescil edildiği ilan olunur.

(17810)

Dönemin Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanan Bigalı tüccarların çeşitli ilanları.

Türk Ticaret Kanununun 69 uncu ve Ticaret Sicili Nizamnamesinin 104 üncü maddesine müsteniden tanımlanmış TİCARET SİCİLİ TASTIKNAMESİ

T. C. ÇANAKKALE
Ticaret Sicil Memurluğu
Sarı

Biga/275

Ticaret Sicil No : **Biga/275**
Ticaret Sicil Kayıt Tarihi : **16/5/1960**

Ticaret Davası : **Mehmet Yetişen**
Adresi : **Biga İstiklal Mahallesi Akentın Sokak No: 16**
Sade : **YOKTUR.**

Sekizinci Hükümet : **Biga Kazası Belediye Mahallesi civar 40 - 1**
sahife 106 ve hane 140 de kayıtlı Ali oğlu 1940 doğumlu Mehmet Yetişen

İşletmenin Temsilcisi : **Serdar**

İmzası : **Biga noterliğinin 13/3/1960 tarih ve 1426 nolu meşruatı ile tasdiklidir.**

İşletme : **Elifçilik**

Sarı : **Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde**

Türk Ticaret Kanunun 69 ve Ticaret Sicili Nizamnamesinin 104 üncü maddelerine müsteniden 16.5.1960 tarihinde Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğuna verilen bu tasdikname her taraftan geçerlidir.

16.5.1960

Çanakkale
Ticaret Sicil Memurluğu
Sarı

Köfteci Mehmet Yetişen'e Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğundan verilen, 16 Mayıs 1960 tarihli Ticaret Sicili Tasdiknamesi.

1153

Sümerbank
Alın ve satım müessesesi
Çanakkale mağazası müdürlüğüne

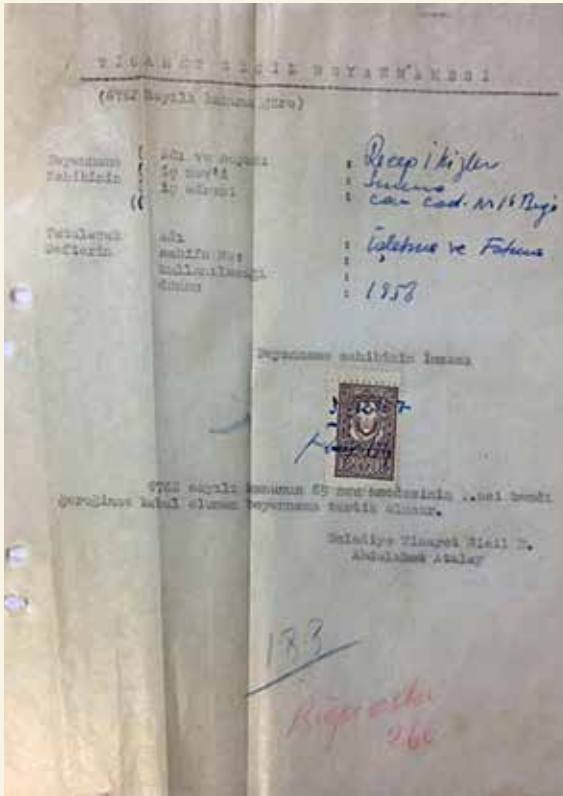
5/7/1956 gün ve 1334 sayılı yazınıza G:

Biga perakende satış mağazasının ticaret odası kaydının yapılabilmesi için Ekli beyannamenin doldurulup imzalandıktan sonra 15 liralık harç pulu ile birlikte belediyemize yollanmasını rica ederim. 7/7/1956

Biga belediye reisi
Müteba Şallı

Sümerbank Biga perakende satış mağazasının ticaret odası kaydı için başvuru yapılması gerektiğine dair, Biga Belediye Başkanı Müteba Şallı imzalı, 7 Temmuz 1956 tarihli yazı.

Sinemacı Recep İkizler'in 1958 yılında kullanmak üzere Biga Belediyesi Ticaret Sicilinden aldığı Ticaret Sicil Beyannamesi.

Biga'da birçok gazeteci ve matbaacı yetiştiren Çahit Renda'ya, Çanakkale Ticaret Sicli Memurluğundan verilen Ticaret Sicli Tasdiknamesi.

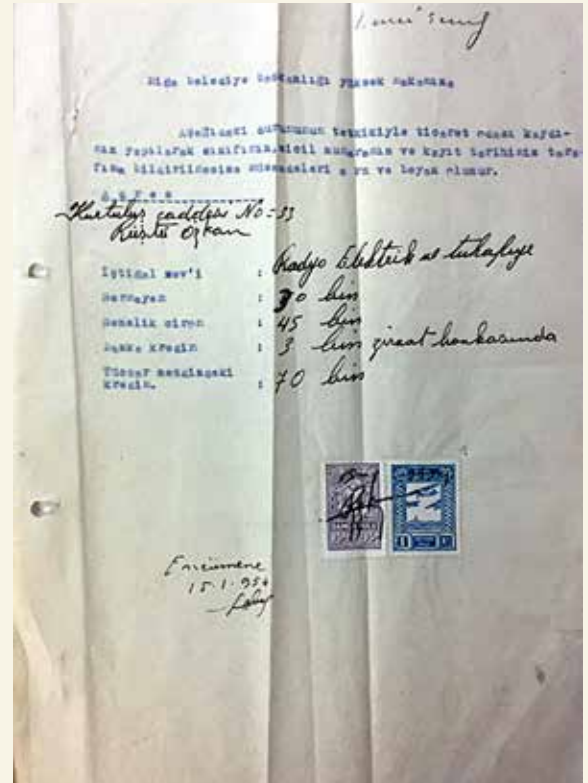
Gazeteler bayisi Erbil Kılıç'a Biga Belediyesi tarafından verilen, 10 Ağustos 1968 tarihli Ticari İkametgâh Tasdiknamesi.

Biga'nın cevizli lokumunu imal etmesiyle tanınan şekerçi Yahya Çolak'ın, Çanakkale Ticaret Sicli Memurluğuna verdiği, 25 Ağustos 1961 tarihli tescil müracaatı dilekçesi.

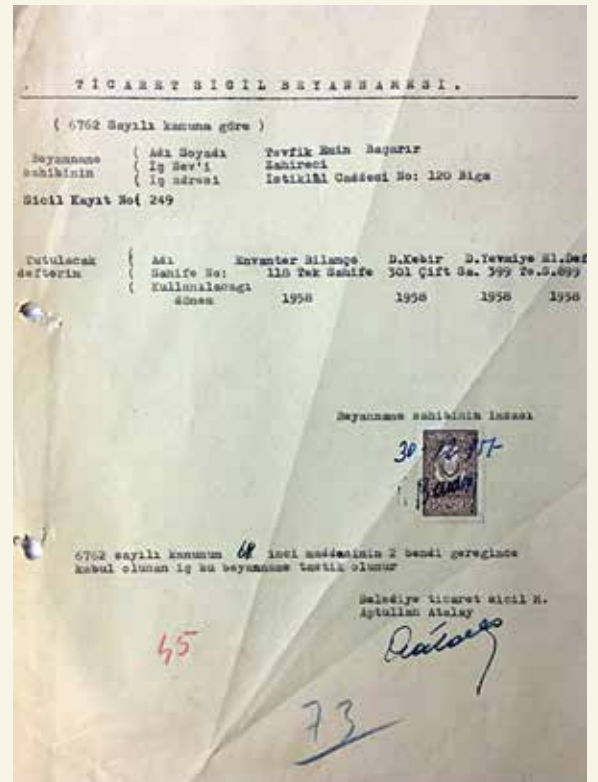
Biga'nın meşhur otellerinden Çiçek Palasın sahibi Kemal Kurcan'ın Çanakkale Ticaret Sicil Memurluğuna verdiği, 24 Ağustos 1960 tarihli, tescil müracaatı dilekçesi.

Sinemacı Rüştü Özkan'ın, 15 Ocak 1954 tarihinde, Biga Belediyesine verdiği ticaret sicil kaydı yapılmasına dair dilekçesi.

Biga'da birçok bakkal yetiştiren Mehmet Tarhan'ın Biga Belediyesine onaylattığı 1958 yılı için alınan Ticaret Sicil Beyannamesi.

Zahirî Emin Başanır'ın 1958 yılında kullanmak üzere, Biga Belediyesinden aldığı, 30 Aralık 1957 tarihli Ticaret Sicil Beyannamesi.

TİCARET SİCİLİ BEYANNAMESİ
(6702 sayılı kanunun 69 uncu maddesi gereğince)

Beyannamesi verenin
Adı ve soyadı ..... *Hüseyin Onan*
İş Veya mesleği ..... *Nakliyecisi*
İş adresi ..... *Mustafa Caddesi No: 176 Biga*

Adı ..... *Yeni Ada Kasabası*
Tutulacak defterin Sayfa sayıları *150, 75, 118*
Mühürleşme tarihi ..... *23 Aralık 1957*
Mühür *1958*

Hüseyin Onan
HE
ABDULLAH ATILAY
6702 sayılı kanunun 69 uncu maddesinin 2. bendi gereğince
mahal olunca işbu beyanname tasdik olunur. 23/12/57
Belediye Ticaret Sicil M.
Abdullah Atılay

Belediye Başkanlığı da yapan tüccar ve sanayici Hüseyin Onan'ın nakliye işi için, Biga Belediyesinden, 23 Aralık 1957 tarihinde, 1958 yılı için aldığı Ticaret Sicil Beyannamesi.

ÇANAKKALE TİCARET SİCİLİ MEMURLUĞUNCA TASNİF EDİLEN TİCARET SİCİLİ TASDİKNAMESİ

Ticaret Sicili No : *Biga 1031.*
Ticaret Sicilinin kayıt tarihi : *30.1.1960*
Ticaret Unvanı : *Yeni Ada Kasabası - AHMET SAİM ÜNER*
Ticaret ikametgahı : *Biga İstiklal caddesi No: 149*
Sahesi : *İktisat.*
İşleme Fakası : *Çanakkale 111 Biga ilçesi Anisiye mahallisi muftasında 61 7 mahife 171 ve hane 68 N.da kayıtlı Abdullah oğlu 1928 doğumlu Ahmet Saim Ünver.*

Tasdik tarihi : *Kendisi*

İşin tarihli beyanı : *Biga Noterliğinin 26.1.1960 tarih ve 338 N.11 mevrutata işe tasdiklidir.*

İstiklak konuları : *Kesaplak ticareti*

İşe başlama tarihi : *1.1.1960*

Not : *Türkiye Ticaret Sicili Gazetelerinde*
Tic. Ticaret Kanununa 69 uncu ve Ticaret Sicili Kanununa 104 üncü maddesi gereğince 30.1.1960 tarihinde memurluğumca tasdikname ile tasdik edilmiştir. 30.1.1960

Çanakkale
Ticaret Sicili Memuru
Mustafa Kızı

Yeni Ada Kasabası Ahmet Saim Ünver'in Çanakkale Ticaret Sicili Memurluğundan aldığı, 30 Ocak 1968 tarihli Ticaret Sicili Tasdiknamesi.

Ticarete Başlama İlanı

Çanakkale Ticaret Sicili Memurluğundan

Sicil No : *Biga /124* *Hasan Ünver*

Çanakkale Vilayeti *Biga* Kazası *merkezinde oturan*
oturan ve *İstiklal caddesi (II) -----* Numaralı mahalli Ticari ikametgah
ittihaz eyliyerek *1930* tarihinden itibaren *manifaturacılık -----*
iş ile iştigal ettiğini noterden tasdikli imzası ile bildirerek tescilini isteyen tacirin yukarıda
yazılı unvanı Ticaretinin ve işletmesinin Türk Ticaret kanununa uyularak tescil edildiği ilân olunur.

İlan bedeli *Biga*
P.T.T. idaresinden
25/2/60 T. ve 756 N.11
L. tale ile gönderildi.

2/mart/1960 tarihinde

Manifaturacı Hasan Ünver'in Çanakkale Ticaret Sicili Memurluğundan 2 Mart 1960 tarihinde aldığı tescil belgesi.

Biga'nın Sesi'nin 29 Ocak 1969 tarihli sayısında Gümüşçay Konserve Fabrikasının 6 milyon liraya mal olacağı, 24 Mart 1969 tarihinde ise sermayesinin 10 milyon liraya çıktığı yazıyor...

Biga'da tarıma dayalı sanayinin bir bakıma öncülüğünü yapan Demko Konservecilik, kuruluşunu izleyen yıllarda hızla üretim ve ihracat alanında kendini gösteriyordu. Biga ekonomisine kayda değer katkılar yapan bu yatırım, yerel basın için her zaman önde gelen haber değeri taşıyordu.

Gümüşçay ve çevresindeki köylerin katılımı ve işadamlarının öncülüğüyle kurulan konserve fabrikası, bu dönemde Biga'nın tarıma dayalı sanayide başka alanları da gündeme getirmekte gecikmemişti. Süt üretiminin yoğun ve yaygın olduğu Biga'da, bu alanda da teşkilatlanma ve fabrika kurma istek ve girişimleri konuşulmaya başlanmıştı.

11 Nisan 1969 tarihli Biga'nın Sesi gazetesinin manşeti bu konudaydı:

"İlgililerden öğrendiğimize göre ilçemiz, bir süt fabrikasına kavuşacaktır.

Biga Süt Fabrikasının bir parti ya da bir kaç kişinin organı olmamasına dikkat edilmektedir. Fabrika müteşebbisleri Ziraat Odası Başkanlığı, Veteriner Muzaffer Bozkurt, Ziraat Teknisyenliği, Ziraat Bankası ve kooperatifleri, Tarım Kredi Kooperatifleridir. Bu konuda kendisi ile konuştuğumuz Belediye Başkanımız Sayın Fethi Usumi 'Biga'da kurulmuş ya da kurulacak diğer bütün fabrikalardan daha yararlı olacağına inanıyoruz. Biga Süt Fabrikasının, ilgililerle yapılan temaslar neticesinde Biga'da hayvancılığın ilerlemesi sütlerin değer fiyatını bulması bakımından yararlı olacaktır. Yalnız sermaye sahipleri değil tüm köylü ve kasabalıyı ilgilendiren bir meseledir bu. Bugünkü durumda Biga'da süt fiyatları çevreye nazaran çok düşüktür. Örneğin Sarıköy'de hayvan sütü fiyatı 250 kuruştur. Biga'da ise 170 kuruş. Öğrendiğimize göre Türkiye'de bulunan 4 süt fabrikasının ortalama inek sütü 153 kuruşa ayrıca 5 kuruş temizlik primi, 5 kuruş da yağ primi vermek suretiyle 163 kuruşa gelmektedir. İstedğimiz gibi çalışmadığımız halde ilçemiz köyleri bize geniş ilgi gösterdiler. Gidemediğimiz köyler dahi gelerek Ziraat Bankası'nda açtığımız hesaba para yatırmaktadırlar. Taahhüt miktarı 2 milyon lirayı buldu. Biga Süt Fabrikasını önümüzdeki senelerde işletmeye açacağımızı tahmin ediyoruz' demiştir."

11 Haziran 1969

Devlet Nöshası

S A H İ B İ
Ali Oktay
Meş'ul Müdürü
Hüseyin Oktay
İdare Fene
ÇAN Caddesi No: 22/A
B İ G A
Dizgi ve Baskı
Yeni Marbaa
Tel: 331 A I G A

BiGA'nın SESİ

G Ü N L Ü K

Siyasi Tarafsız Gazete

Cumartesi
29
MART
1969
Yıl : 1
Sayı : 131
Fiyatı 15 Kurus

İdare Müdürü : ERTOL AKIŞIK

Bigamızdaki kuruluşları tanıtıyoruz.

RÖPORTAJ: GUÇ ÖZGÜR

Çocuk Esirgeme Kurumu

- Yuvarızın ziyaretleri hakkında bir şey söylemişsiniz
- Bizler ve idare kurumumuz ziyaretçilerimizden kurumumuz çocukları bedyelerinden de gil şefkatle dolu ilgi ve varlıklarından mutluluk duyuyor.
- Kurumunuza alınan çocuklardan meslek olmaları hakkında bir bilgi verebilir misiniz?
- Ben 1958 yılında görev aldım. Benden evvel de birçok çocuk meslek sahibi olmuştur. bu da maddi duruma dayanır.
- Sizin gördüğünüzden bu yana olanlar için bilgi verebilir misiniz.
- Deniz ve kara Ast Subay 11

Duyumu var

DEDİKÖDÜ
ESER ABLA

Genç aşıklar

Kentimizin tanınmış adamlarından birinin kızı kaçırılmış. Sonra genç kızın babası sevgiyi a ... kaçıran kızını almış ve baba ocağına getirmiş.

Ben bu genç sevgililerin aşklarını biliyordum ama, yazmıyordum güvenli olmadıktan sonra Bu kaçırma olayını da duyunca hemen kaleme sarıldım

Bu burada dedikodu yapıyorum, ahlak derisi vermeyeceğim.

Kentimizin pastabanelerinden biri bu genç aşıkların sevgi dolu sözlerine tanık olmuştu.

Bende oradaydım bir raslantı sonucu.

Öyle içten bakıyorlardı ki birbirlerine yeni evliler kimsine varıldınız.

Genç erkek dayanamamış sevgilisiz bir yaşamı sürdürüp gitmeye. Yalnız, yapayalnız. Sonunda waavagen simgeli arabasıyla genç sevgisini kaçırmış Bir gecede dışarda yatmışlar. Doğal olarak böyle bir olay ule onurunu zedeler. hele bir tanınmış iş adamının kızı olursa sevdğiyle kaçsa...

Genç kız ile erkek haklılar. Yürekli set çekimiz. Buın kimsin bazarıma.

Tümünü iyi gülersin

2.450.000 Liraya YERLİ FİRMAYA Verilen

Yem fabrikasının makinaları yakında monte edilecek

Yerli bir firma olan Demir Çelik Fabrikası Sanayi ve Ticaret ve Ticaret Şirketi sahibi M. YARMAN ve müdürlerinden Nigün Kara ve Yem sanayisi T.A.Ş. temsilcisi Y. İzzettin Arslan BiGA Yem Fabrikası inşaatı ve makina montajı için yer teslimine gelmişlerdir.

Şirket ve firma arasında ekdedilen mukaddeden sonra misafirler

vele mucibi gerekli işler tefekkül ettirilmiştir. Ziraat bankası ile kredi mevzuu görüşülmüş saat 12 de fabrika sahasına gidilmiş, gerekli bilgiler verilmiş, yer teslimi zabıtla tevsik edilmiştir.

Bilahare fabrika müdürü Hasan Dedeoğlu evinde misafirlere öğle yemeği vermiş bir buçuk saatlik sohbetten sonra misafirler

mütevaccihen İstanbul'a ayrılmışlardır.

Adı geçen firma memleketimizde olduğu gibi eski bir sanayii kuruluşu olup bu güne kadar pek çok devlet ve özel sektöre hizmette bulunmuş firmadır.

İlçemiz için hayırlı uğurlu olmasını diler müttebbislerine başarılar dileriz.

Kıbrıs birliği yarın Gidiyor

İskenderun — 4 aylık vazifesini ikmal eden Kıbrıs Türk birliği yarın, yeni giderek olan Türk birliği ile değişecek. Ana Vatan'a dönecektir.

Kıbrıs değiştirme birliğinde bu sene 350 mürettebat bulunmakta dır.

Yurtta deprem devam EDİYOR

Birkaç günden beri yurdumuzun çeşitli bölgelerinde zaman zaman devam etmekte olan deprem önceki gün 04.20 de ilçemizi yine şiddetli şekilde temisi altına almıştır. üç saniye süren deprem halkı uykusundan uyandırmış korku anlar yaşatmıştır. can ve mal kaybı olmamıştır.

Öte yandan aynı gün ve saatte Manisada da şiddetli deprem olmuş, bir çok ev yıkılmış, 40 vatandaş da ölmüştür.

İ L A N

1— BiGA Ceza ve tevkif evi için 6205 Lira Muamman bedeli Tahminen 8500 Adet Ekmek 1969 Yılında açık ehilane suretiyle alınacaktır.

Muvakkat teminat 325 Lira 60 kurustur. İhale 5/4 / 1969 Cumartesi günü saat 10 da BiGA Cumhuriyet savcılığında yapılacaktır.

2— GIDA MADDELERİ NEV'LERİ AŞAĞIDADIR.

C İ N S İ	KİLO	FIATİ	TUTARI
	Kilo	Gram	Lira
K. Fasulya	350	000	350
Nohut	241	000	250
Mercimek	250	000	300
Pirinç	130	000	450
Makarna	270	000	250
Bulgur	310	000	200
Z. Yağı	80	000	700
Margarin yağı	80	000	700
İnce tuz Paket	235	000	50

YEKÜN 5695 00

Geçici Teminat 270 Lira 40 kurus-tur. İhale 5/4/1969 günü saat 10 da BiGA Cumhuriyet Savcılığında yapılacaktır.

Satınalmalar BiGA C. Savcılığında Görülecektir.

Başa 85 29 — 31 3/ 06/96 1— 4/ 4 1969

Ancak, süt fabrikası girişimi, uzun süre yılan hikâyesine dönecektir. 16 Eylül 1970 tarihli Biga'nın Sesi gazetesinde bu konuda, Yılmaz Denizciler imzalı bir haber-yorum dikkat çekiyordu:

“Bir yıl evvel düşünülerek bir milyon lira sermayeli 604 ortağı tarafından teşebbüsünün hemen başlatıldığı Süt Sanayii Anonim Şirketinin öğrendiğimize göre ana sözleşmesi dahi neşredilmemiş durumdadır. Sanayiciler ve iktisatçılara göre devallasyon yüzünden bir milyon liraya bir yıl evvel kurulması düşünülen bu anonim şirketin bugün on milyon liraya dahi meydana getirilmesi imkânsız denilmektedir. Bu nedenle Ziraat Bankası kasalarında yatan 750 000. TL'nin de bu günkü dış pazara göre değerini kaybettiğini açık seçik ortaya koymaktadır. Aylardan beri ana sözleşmesi dahi Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanmayarak sürüncemede kalmasına sebep olanlar 604 ortağın önünde bu durumun izahını nasıl yapacaklar

Yine ilçemizin Yenimahalle köyünden 10 bin liralık hisseye sahip olan bir vatandaşın ben bu paramla şimdiye kadar daha fazla para kazanırdım diyerek yakındığını duyan ve görenler Dimetoka'da kurulmuş olup gecenin karanlığını nura boğan DEMKO ANONİM ŞİRKETİ tesislerini köylerinden hayran hayran seyrederek bu vatandaş bütünü samimiyetleri ile tasvip etmekte olan diğer ortaklar daha ne kadar bekleyeceğiz Süt Sanayii Anonim Şirketinin evrak üzerindeki kuruluşunu, diyorlar.”

Öte yandan, tarıma dayalı sanayinin bölge için çok önemli olduğunun ortaya çıkması ile bu kez yem sanayii gündeme gelmiştir. Bu isteklere hükümet kulak tıkayamamış ve bir yem fabrikasının kurulması için çalışmalara başlamıştı. 1968 yılı sonbaharında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Çanakkale Senatörü Refet Sezgin fabrikanın temelini attı.

29 Mart 1969'da Biga'nın Sesi gazetesinin manşet haberi, temeli atılan fabrikanın montajının başladığı yönündeydi:

“Yerli bir firma olan Demir Çelik Fabrikası Sanayi ve Ticaret Şirketi Sahibi M. Yarman ve müdürlerinden Nişan Kara ve Vera sanayii T.AŞ temsilcisi Y. İzzettin Arslan Biga Yem Fabrikası inşaatı ve makina montajı için yer teslimine gelmişlerdir. Şirket ve firma arasında akdedilen mukavele mucibi gerekli işler teşekkül ettirilmiş Ziraat Bankası ile kredi mevzuu görüşülmüş, saat 12 de fabrika sabasına gidilmiş, gerekli bilgiler verilmiş, yer teslimi zabıtla tevsik edilmiştir. Bilahare fabrika müdürü Hasan Dedeoğlu evinde misafirlere öğle yemeği vermiş, bir buçuk saatlik sohbetten sonra müteveccihen İstanbul'a ayrılmışlardır. Adı geçen firma memleketimizde oldukça eski bir sanayii kuruluşu olup bu güne kadar pek çok devlet ve özel sektöre hizmette bulunmuş firmadır. İlçemiz için hayırlı uğurlu olmasını diler müteşebbislere başarılar dileriz.”

22 Temmuz 1972 tarihli Biga'nın Sesi'nde yayınlanan haber, Demko'nun ihracata başladığını duyuruyor.

Sonraki yıllarda ne yazık ki faaliyetini sürdüremeyecek olan yem fabrikası o dönemde köylünün elindeki mahsulün değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamıştı.

Bigalı tüccarların, işadamlarının çabaları, girişim ve yatırımları bölge ve ülke ekonomisine katkı sağlarken, yerel basından da övgüler gelmekteydi. Art arda kurulan fabrikalar, yeni girişimler, farklı sektörlerdeki arayışlar başarı olarak değerlendiriliyor ve övülüyordu:

“Bigalı İşadamlarının Büyük Başarıları

Mehmet Cantürk

Samimiyetle ifade etmek isteriz ki, Biga ilçesi, gerçekten en aktif ilçelerimizden biridir. Ticarete, tarımda, sosyal hizmette, olduğu kadar, fikir ve zarafette de öyle güzel örneklerle tanınmaktadır ki, ilimizin favorisi Biga ile kıvanç duymamak, örnek göstermemek için ya hissiz veya duygusuz olmak gerekir. Allah, bu şirin ve mümbit ilçemize kâfi derecede kaynaklar nasip etmiştir. Bu hususları şükrederek ele almakta olan ve değerlendirip sosyal hizmetin her dalına ulaştırmada başarıların zirvesine ulaşan Bigalı işadamlarını gönülden tebrik etmek için insan hiç sıkılmamakta, kıvanç duymaktadır. Biga ilçesine vaki ziyaretimde bu hususları yakinen görüp tetkik ettiğimden ötürü mutluyum. Eminim ki, yakın bir gelecekte bu ilçenin sayın iş adamları daha da çoğalacak ve başta il merkezi olmak üzere, ilin bütün ilçelerinde örnek olarak gösterileceklerdir. Daima rahmet ve minnetle anılan merhum Bigalı iş adamı İlyas Bayram'ın büyük sosyal hizmeti, gençliğe armağanı stadyumdan nasıl yüzlerce yeni kuşak sportif yönden yararlanıyor ve her törende mana da saygıyı kalplerde görüyorsa; yine, kendi tebrikleriyle, halka dönük büyük bir amme tesisi olan KALE UN Fabrikası'nın kurucuları değerli şahsiyetler, muktedir işadamları Hüseyin Onan, Abdullah Atalay, Hamdi Engin, Muhittin Gürgün de, il çapında yankılar yapan Kale Un Fabrikası tesisleriyle, zaman gelecek minnet duygularıyla, nesilden nesile hürmetle anılacaklardır. Kalan bu kubbede hoş bir sedadır. Fakat bu sedayı layikiyle bırakabilene ne mutludur.”

“İlçemiz yöresinde, öteden beri çeşitli tarımsal ürünler yetişmesine ve yine çeşitli madenler bulunmasına rağmen, gerek İmparatorluk devrinde gerekse de Cumhuriyet döneminde büyük bir sanayi tesisi bugüne kadar kurulmamış, diğer bir deyimle de, ilçemiz böyle bir tesisten yoksun kalmıştır. Bundan 75-80 yıl kadar önce yayınlanmış tarım dergilerini tetkik ederseniz orada; yapılan tarım ürünleri sergilerinde Biga yöresinde en kaliteli tarım ürünlerinin büyük bir nam ve şöhrete sahip olduğunu görürsünüz.

Yine öteden beri ilçemiz yöresi, yerli ırk dediğimiz kara sığır ırkı ile ün yapmış bir yerdir. Damızlıkları hemen her yerde aranagelmıştır. Bu yönden ilçemizin bir adı da BOĞA ŞEHRİ'dir, hatta Çan, Yenice, Bayramiç, Ezine ve Balıkesir yörelerinde ilçemiz çok kez BOĞA ŞEHRİ adı ile anılır ve söylenir.

Fakat her nedense, şimdiye kadar ilçemiz tarımsal ürünleri işleyen önemli bir tesis veya et kombinesine kavuşturulamamıştır.

Yakın zamanlarda özel teşebbüsle, Gümüşçay bucağımıza modern bir salça fabrikası kurulmuş ise de, bu dahi ihtiyaca cevap veren büyük bir tesis sayılamaz. Zira bilindiği gibi bu mevsimlik bir tesis olup, ortağı sınırlı bulunduğu gibi, ekicisi de yine sınırlı, dolayısıyla da, az bir kişiye iş alanı temin etmiş sayılır. Halbuki yöremizde, bu gün için yalnız yurdumuzun değil, bütün dünyanın ihtiyaç duyduğu, bir malı üretecek sanayi

11 Haziran 1969

Devlet Nöshası

Ali Oktay
Mes'ul Müdürü
Hüseyin Oktay
İdarehane
ÇAN Caddesi No: 22/A
B İ G A
Dizgi ve baskı
Yeni Matbaa
Tel: 331 B İ G A

BiGA'nın SESi

G Ü N L Ü K
Siyasi Tarafsız Gazete

CUMA
11
NİSAN
1969

Yıl : 1
Sayı : 141

Fiatı 15 Kuruş

İdare Müdürü : ERTOL AKIŞIK

Para çaldılar

İlçemiz Cumhuriyet mahallesinde halkından Emin Diken'in evde bulunmadığı bir saatte içi riye giren iki kişi 430 lira çalmışlardır. Daha sonra isimlerinin Kâzım Canbaz ve Ali Yetişen oldukları öğrenilen sanıkların eve gırtlara girdikleri yatak odasındaki yatakların altından 430 lirayı alıp kaçtıkları anlaşılmıştır. Eemniyetin takibi sonucunda kısa zamanda yakalanan sanıklardan Kâzım Canbaz'ın üzerinde 275 lira çıkmıştır. Sanıklar haklarında düzenlenen evrakla birlikte savcılığa verilmişlerdir.

İlçe Seçim kurulu dün Toplandı

İlçemiz Seçim Kurulu, Sayın Hâkim Osman Topçuoğlu'nun başkanlığında, üçüncü defa toplanarak gerekli kararları almıştır.

İlçe Seçim Kurulunda görev alanlar şunlardır: Başkan: Hâkim Osman Topçuoğlu, Asil üyeler: Muhasin Bağcı (Fatih İlkokulu Öğ.) Alpaslan Şerbetçi (Lise Öğ.) Sezai Suda (AP) Yılmaz Denizci (CHP) Ali Katırcıoğlu (MHP) ve A. Osman Sert (MP)

Kendilerini kutlar, başarılar dileriz.

Devrilen Traktörün Altında kaldı

İlçemizin Danışman köyünden Ziya Yılmaz adında bir şahıs önceki gün tarlasında çift sürerken traktörün devrilmesi ile altında kalmış ve derhal ölmüştür.

Yapılan tahkikat neticesinde olayda hiçbir kusur olmadığı öğrenilmiştir.

BiGA Devlet Hastanesi Baştabibliğinden

Cinsi	Miktarı	Muhammen be. Lr.	Krğ.	Muvakkat tı Lr.	Krğ.	Saati	İhale
Sebz ve meyve	17 kalem	12325.	00	924.	38	10 da	Açık eksaltme
Ekme 605 grm. Değ. fi	25000 adet	15000.	00	1125.	00	10.30 da	" "
Linyit kömürü	100 ton	12500	00	937.	50	11. da	" "
Temizlik malzemesi	5 kalem	6980.	00	501.	00	11.30 da	" "
Üç kalem et	2200 kg.	23.800	00	1785.	00	14.00 da	" "
Kuru yiyecek maddesi	14 kalem	36522.	50	2739.	19	14.30 da	" "
Muhelif ilâç	153 kalem	67955.	80	5096.	69	15 da	" "

1-BiGA devlet hastanesinin 1969 yılı ihtiyacı olan yukarıda yazılı maddeler 2490 sayılı kanun hükümlerine göre eksiltmeye konulmuştur.

2-Eksiltme 21/4/1969 pazartesi günü BiGA devlet hastanesi Baştabiblik odasında yapılacaktır.

3-Şartnemele Baştabiblikte görülebilir. İsteklileri 1969 yılı ticaret sicili belgeleri ve geçici teminatları ile belirli gün ve saatte komisyona müracaat etmeleri, kapalı zarf içinde yukarıda yazılı belgeler ile beraber ihale saatinden bir saat önce teklif mektuplarını komisyona vermeleri ilân olunur. Postada vaki geçikmeler kabul edilmez.

Bastın : 93 4,7,11, 15-4-1969 Vi. ilan Tev. B3.

İlçemizde Süt Fabrikası

Kuruluyor

İlgililerden öğrendiğimize göre ilçemiz, bir süt Fabrikasına kavuşacaktır.

BiGA süt Fabrikası'nın bir parti yada bir kaç kişinin organi olma masına dikkat edilmektedir. Fabrika müteşebbisleri Ziraat Odası Başkanlığı, Veteriner Muzaffer Bozkurt, Ziraat Teknisyenliği, Ziraat Bankası ve kooperatifleri, Tarım Kredi Kooperatifleri'dir.

Bu konuda kredisi ile konuştuğumuz Belediye Başkanımız Sayın Fethi Usami: BiGA'da kurulmuş ya da kurulacak diğer bütün Fabrikalardan daha yararlı olacağına inanıyoruz BiGA süt Fabrikasının, ilgili yapılan temalar neticesinde BiGA'da hayvanların ilerlemesi ve sütlerin değer fiyatını bulması bakımından yararlı olacaktır. Yal-

nız sermaye sahipleri değil tüm köylü ve kasabaları ilgilendiren bir meseledir bu.

Bugünkü durumda BiGA'da süt fiyatları çeyre nazarın çok düşük tür Örneğin Sarıköyde hayvan sütü fiyatı 250 kuruştur. BiGada ise 170 kuruş sürüyor ya ilçemiz civarında süt fiyatları çok düşük

Öğrendiğimize göre Türkiye'de bulunan 4 süt fabrikasına ortalama inek sütü 153 kuruş aytca 5 kuruş te mizlik primi, 5 kuruş da yağ primi vermek suretiyle 163 kuruş gelmektedir.

İstedikimiz gibi çalışmadığımız halde ilçemiz köyleri bize geniş ilgi gösterdiler. Gidemediğimiz köyler da

hi gelerek ziraat Bankası'nda açtığımız hesaba para yatırmaktadırlar. Taahhüt miktarı 2 milyon lirayı buldu.

BiGA süt Fabrikası'nı önümüzdeki senelerde işletmeye açacağımızı tahmin ediyoruz...de miştir.

Yararlı olacağına inandığımız BiGA süt Fabrikası müteşebbislere olumlu çalışmalardan dolayı halkımız adına teşekkür eder başarılar dileriz.

Gemlik

Gübre Fabrikası

için

Çalışmalar

Başladı

Azot sanayii işletmeleri tarafından Gemlik te kurulmasına karar verilen Gübre Kompleksi Fabrikasının arsa ihalesinin halhi için Genel Müdürlük arsa sahiplerinden Ahmet Kaya ve Daniş Ekin'i Ankara'ya davet etmiştir.

5 milyar liraya mal olup 3 bin işçi çalıştıracak olan fabrika planlama teşkilatının öngörüşüğü şekilde en kısa zamanda gerçekleştirilecektir.

Muhtemelen Haziran içinde temeli Başbakan tarafından atılacaktır.

"Türkiye'nin Hollandası" unvanını yıllardır taşıyan BiGA'da bir süt fabrikası her zaman özlem olmuştur. 11 Nisan 1969 tarihli BiGA'nın Sesi, bir süt fabrikası kurulma girişimini haber yapmış. Habere göre "Fabrika müteşebbisleri Ziraat Odası Başkanlığı, Veteriner Muzaffer Bozkurt, Ziraat Teknisyenliği, Ziraat Bankası ve kooperatifleri, Tarım Kredi Kooperatifleri'dir."

bir tesis pekala kurulabilir. Böyle bir tesisin ihtiyaç göstereceği ilkel maddeler de, ilçemizde bol bol mevcut olduğu gibi, coğrafi durumumuz da buna elverişlidir. Misal olarak ve ilk akla gelebilen, bir cam tesisi için cam kumu mevcut olduğu gibi, kurulacak bir çimento fabrikası için de, yine ilkel madde hem de kaliteli olmak üzere pek boldur. Biraz kimya ile uğraşanlar ile uğraşanlar bilip hatırlarlar ki, çimentonun ilkel maddesi kireçtaşı ve kildir. Kireçtaşı, Karabiga bucağımız yöresinde ve en iyi evsafıta olmak üzere milyonlarca ton mevcut bulunduğu gibi kil de yine ilçemizin Yeniçiftlik köyünde mevcuttur. İlçemiz içinde ve bütün ekonomik ile sair koşullar göz önüne alınmak suretiyle, uygun bir yere kurulacak böyle bir fabrikanın, hayli vatandaşımıza, bütün bir yıl boyu iş sahası açacağı gibi, böyle bir tesise yatırım yapacak zenginlerimiz ve küçük tasarruf sahiplerinin de, paralarına yüksek bir gelir kaynağı sağlayacakları muhakkaktır.”

Biga'daki ticaret erbabının, girişimlerini sanayiye dönüştürme çabası sürerken, küçük esnafın da sanayi sitesi isteği gündeme gelmişti. Esnaf, sadece satmak değil, atölyelerinde üretmek de istiyordu. Tarıma ve sanayiye parça imal etmek, Biga ekonomisinin gelişmesi için önemliydi. 1969 yılında bu konu gündeme gelmişti:

“İlçemizin en büyük sorunlarından biri olan esnafın da daha bilinçli çalışması için nihayet sanayi sitesinin yapılmasına önceki gece belediye meclisinde karar verilmiştir. Küçük el sanatları derneği tarafından hazırlanan eski konserve fabrikasının bulunduğu (Stadyum karşısı) yerde kurulacak şimdilik 126 dükkân inşa edileceği bildirilen siteye Halk Bankası da esnafa kredi vermek suretiyle iştirak etmektedir. Öğrendiğimize göre derneğe kayıtlı bulunan 100 kadar esnafın iştirak edip, bankanın da bunlara 10 bin liraya kadar kredi vereceği sitenin yakında inşasına başlanacaktır.

Kentimize ayrı bir hareket getirecek olan sanayi sitesine büyük yardımını esirgemeyen Halk Bankası'nı kutlar, ilerde daha güzel yatırımlara da önderlik etmesini bekler, Esnaf Derneği'nin de tüm üyelerini tebrik ederken, inşaatın kısa zamanda tatbikine geçilmesini temenni ederiz.”

Bu dileğin üzerinden ne yazık ki uzunca bir süre geçecektir. İnşaat ancak 1975 yılında başlayacak ve basında önemli bir haber olarak yer alacaktır:

“Biga sanayi sitesinin yapımına başlanıyor.

87 ortağı bulunan Sınırlı Sorumlu Biga Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi'nce şehir stadının karşısındaki sahaya bir sanayi sitesi yaptırılacaktır,

10.5 milyon liraya çıkacak olan Sanayi Sitesi ile ilgili olarak proje mühendisi Ayhan Uysal 30.000 m² saha üzerinde kurulacak ve 120 dükkân, sosyal tesis binaları, otoparkı ve genel hizmet binaları bulunacak olan site ile ilgili projelerin tamamlandığını 15-20 gün içerisinde temel atma işlemine geçileceğini belirtmiştir.

Sitenin yapılmasıyla bugüne kadar dağınık bir şekilde bulunan küçük sanayicilerin bir araya toplanacağını ve dolayısıyla konut sıkıntısının kısmen ortadan kalkacağını belirten kooperatif başkanı Ali Bülbül, 10.5 milyon lira kapasiteli site inşaatı için ilk olarak 3 milyon 400 bin TL kredinin on sene vade ile Türkiye Halk Bankası'ndan temin edildiğini söylemiş, Belediye'nin de 30.000 m²'lik arsayı bu iş için kooperatife 54.000 TL'ye verdiğini belirtmiştir.”

Aynı günler, Biga'nın hızlı kalkınmasına paralel olarak tuğla ihtiyacını da arttırmaktaydı. Dı-

SAHİBİ
VE
Mer'ul Müdürlü
Hüseyin Oktay
İdarıhane
ÇAN Caddesi No: 22/A
B I G A
Dizgi ve Baskı
Yeni Matbaa
Tel: 331 B I G A

Devlet Gazetesi

BİGA' nın SESİ

G Ü N L Ü K

Siyasi Tarafsız Akşam Gazetesi

İdare Müdürü: M. ERTOL AKIŞIK

Cumartesi
21
MART
1970

Yıl : 2
Sayı : 408

Fiyatı 15 Kuruş

Yem sanayii Fabrikası Mayıs'ta Faaliyete geçiyor

Haber aldığımızı eden inşaatı tamamlan-
göre, kentimiz Yem sa-
nayii fabrikasının bir mayıs ayında faaliyete
müddetinden beri devam geçecektir.

Yem sanayinin il-
gülerinden aldığımız
bilgiye göre, son yapı
işleri toplantıda genel
müdür muavini Selahat-
tin Taştürk, fabrika-
nın sipariş edilen ma-
kinalarının geldiğini an-
kara zamanda monte
edilerek mayıs ayında
da faaliyete geçeceğini
söylemiştir.

Garanti bankası	100 TL
Vakıflar bankası	50 "
All Okyay (Eoz.)	50 "
GP İlçe bşk.	25 "
Gazetemiz Per.	25 "
Mehmet Pişirgen	25 "
Abdullah Atalay	25 "
YEKÜN	300

Amerika'daki Zencilerde yürüdü.. VietNam'daki olaylar Protesto edildi

Endonezya ve Malezya liderleri yayın-
ladıkları bir ortak bildiride Vietnam ve
Laos'daki çatışmalardan duydukları endi-
şeyi belirtmişlerdir.

Son günlerde olayların had safhaya gel-
mesinden sonra Endonezya'daki sığın-
gırlar olayları protesto ederek pankartlar-
la yürüyüş yapmışlardır.

Resimde, zencilerin toplu olarak yürü-
yüşü görülmektedir.

İngiliz Dışişleri bakanı, Kıbrıs Meselesini ele alacak

İngiltere dışişleri mü-
duru David Brown'un An-
kara'daki temasları sırasında
5-9 Nisan tarihleri
arasında Türkiye'ye res-
mî bir ziyaret yapacak
olan İngiliz dışişleri
bakanı Michael Stewart
ın ziyaretinin hazırlık-
ları yapılmaktadır.

Brown'ın temasları
ve İngiliz dışişleri ba-
kanının 24 hafta iç-
sinde yapacağı resmi
ziyareti sırasında önem-
li siyasi konular yaşan-

Yurt dışındaki işçiler 54 tesis kurdu

Ankara— Dış ülkelerde çalışan kooperatif
çyesi 7007 işçi her yıl da yardımlarını 19
milyon 300 bin lira ile Londra, Frankfurt te-
sisleri dahil 54 tesis kurmuştur.

Gündüzden bu güne 24 madda, 14 süt
toplama merkezi 2 öğün hava deposu 5 ta-
cılık tesisi 9 ürün koruma ve paketlenme esi
öğün hava deposundan büyük kısıt kuruluştur.

13 bini veren turisi, başkanın yatağında yatacak

Kenya devleti dış ticaret dengesindeki aç-
tı turizm geliri ile kapama yolunda büyük te-
ebbüslere girişmiştir.

Alınan tedbirler arasında Kenya devlet baş-
kanının özel yatağında bulunmaktadır. Bundan
bölge 13,000 TL. göden çıkaracak her turist
Devlet başkanı Jomo Kenyatta'nın yatağında
bir gece geçirecektir.

Marmara tütün piyasası 6 Nisan'da açılıyor

Marmara tütün piyasası 6 Nisan günü aç-
ılacaktır. Bu yılki frekollenin geçen sezeye göre
düşük olduğu bu yıl kalitenin yüksek
bulunduğu belirtilmektedir.

Basın
Milletin
Müşterek
Sesidir
K. ATATÜRK

BİGA'nın SESİ

8
TEMmuz
Cumartesi
1972

Yıl : 4
Sayı : 1106

GÜNLÜK Siyasal Tarafazı GAZETE

SİZ DE

☞ Kaymakamımız Sayın Muammer Ataya ta, İktisat Müdürü Sayın A. Vahap Şahin in, geçen gün, okul yapımı ile ilgili olarak yer tespiti için Camialan köyüne gütüklerini, Camialan'lıların kendilerini eji gördükleri sevgi tezahüratıyla karşıladıklarını,

☞ Türkiye Gazetesi Bölge Muhabiri Güngör Musaoğlu'na esastı bir prim ödediğini, ayrıca gazete tarafından kendisine teşekkür edildiğini,

☞ Bir süre önce emekliye ayrılan çalışan Tahirat Kâtibi Sayın Mustafa Duman'ın deniz sezonu nedeniyle günlerini Kemer'de geçirmeye başladığını, ileride kuracağı tesis lerde tavaşan yetiştiriciliğine girişeceğini,

☞ Öğretim yılı içinde olduğu gibi tüm çalışan tutum ve davranışları Biga Öğretmenleri tarafından takdirle karşılanan, gerek öğretmen ve öğrenci, gerekse memur ve halkımız arasında da üstün sevgiler, saygılar kazanan Bölge İktisat Müfettişi Pek Sayın Orhan Urala, daha da üstün başarı dileklerimizle tebriklerimizi sunarız,

☞ Haftanın çalışkan ve becerikli adamı olarak Çanakkale Devlet Su İşlerinde görev li Dozer makinesi Hasan Korkmaz'ın seçildiğini,

☞ Önceki gün, bir Belediyemiz Encümen üyesi nin dükkânının bodrum katındaki suları Belediyeye ait mülke boşalttığını, pek çok vatandaşın bu duruma hayret etmesine karşılık, bazı hemşerilerimizin «biz de bahçemizi sulamak için istesek saba verirler mi?» diye müracaata hazırlanıklarını,

☞ Aynı Belediye Meclis üyesinin, yine dükkânının kanalizasyonu için açtığı yolu aradan iki gün geçmesine rağmen, hâlâ kapatmadığını, bir yangın vukurunda bu mahallaye arazözün nasıl sokulabileceğinin günün-merak konusunu olduğunu,

☞ Kocabaş çayının temizliği için çalışan Dozerin yakıt parasını, Köprü Derneği olarak Mehmet Öramalı'nın ödediğini,

☞ Dumlupınar İlkokulu Müdürlüğüne vadedilen Öğretmen Rıf Tutkun'un ilk iş olarak mevcut çiçekleri bizzat sulamakla işe başladığını, tüm gününün de öğrenci hüviyeti tasdik etmekle geçtiğini,

☞ Mehmet Pırgın'ın, lokantasında oturduğu masa etrafını alını, gazetemizde çıkan ve Rahmetik İyaz Bayram'a ait yazı ve şiirlerle bezendiğini,

BİLİN...

Uzunköprü'de hububat 85 kuruştan alıcı bulamazken

Kentimizde Yem Fabrikası 95-100

Kuruştan mahsul alıyor

Hububat fiyatlarının geçen seneki değeri ni bu sene de muhafaza etmekte bulunması, müstahsilin üzümüş ve müşkül durumunda bırakmış iken, kentimiz Ziraat Odası

Başkanı Ahmet Karakaya'nın yapması olduğu olumlu çalışmalar ve uğraşlar sonunda durum müstahsilin lehine dönmüştür.

Biga Yem Sanayii Fabrikası, hububatın kilosunu 95-97 kuruştan almakta olduğundan, müstahsilimiz Ofise mal vermemekte dir.

Yem Sanayi Fabrikasının bu tutum ve davranışı, müstahsil oldukça memnun ettiğinden köylülerimiz yeni ürününü seve se ve buraya vermekte dir.

İstihbaratımıza nazaran Uzunköprü'de durum daha da üzündür. Harman ve dokum zamanının gelişmesine rağmen Toprak Mahsulleri Ofisi halen adı geçen kent Devamı 4. sayfada

Çay balığı avcılığı Yaygınlaştı

Kemer, Karabiga Akşaz ve Şevketiye'den getirilip satılmakta olan balık fiyatları etle kıyaslanarak vade turlatik mevsim içinde bulunulma nedeniyle, çok yüksek tutulmaktadır.

Vatandaş kolay kolay deniz balığı alıp yiyemiyor.

Manyas gölü gibi göllerimizden gelen kırlangıç, sazan ve çan gibi balıkları, mahallî pazar günleri hesaplı bulduğu takdirde ancak satın alabilmek için kör nefsin körleyebiliyor.

Balık ihtiyacını bu durumlardan ötürü, çay balıkçılığı yapmak suretiyle karşılamaya çalışanların sayısı günden güne artıyor.

Dizisi 150-200 kuruş arasıdaki çay balık larına göre midedimizi ayarlamak ya da çay balığı avcılığına katılmaya ahmak gerekiyor.

Gerçekler-Tezatlar

Nedir KIZILOK

Dünyada asıl olan sağlık, mihnat, kanaat. Diğer şeyler bunların yanında teferruat.

☞ ☞ ☞ Hayat yaşarken ölmek kazanır ken kaybetmek. Ve en son boşa gider çekilen binbir emek.

☞ ☞ ☞ Bu güne gelenecek neler, neler yitirdik. Zira dünden bu güne bilmem ki ne getirdik.

☞ ☞ ☞ Bazı mevsim geceler, bazı gündüzler alır. Bizim omrumuz ise hiç durmadan kusur.

☞ ☞ ☞ Suvari geçtiğin an, yayaları selâmla, Birgün senin de yaya kalman mümkündür anla.

☞ ☞ ☞ Sen kötü kalpli isen, her şeyden kaparsın nem.

☞ ☞ ☞ Cennet yatığın olur yumuşak bir çehe-nem.

(Devam Edecek)

şarıdan gelen ya da ilkel ve küçük atölyelerde üretilen tuğla ve kiremitler yerine, modern ve fabrikasyon tuğla ve kiremit üretmek için de girişim ve yatırımlar yapılmaya başlanıyordu:

“Çanakkale Bölgesinin En Büyük Kiremit ve Tuğla Fabrikası Biga’da Kuruluyor

İdriskoru köyünden altı kardeşlerin kurmakta oldukları AYDINLAR Kiremit ve Tuğla Fabrikası tamamlanmak üzeredir. Yaklaşık olarak 5 milyona mal olan fabrikanın, bu ayın içinde faaliyete geçeceği söylenmekte ve şimdilik 40 işçinin çalışacağı fabrika, sekiz saatlik mesai sonunda ortalama olarak 20 bin tuğla ve kiremit çıkaracak kapasitededir. Modern makinelerin kurulduğu Aydınlar Kiremit ve Tuğla Fabrikasının Biga’mız için hayırlı olmasını diler, kurucularını tebrik ederiz.”

Geçmiş yüzyıllardan beri deri sanayiinin önemli bir sektör olarak varlığını sürdürdüğü Biga’da ayakkabıcılık, öteden beri küçük atölyelerde sürdürülen bir meslekti. Ancak gelişen teknoloji, fabrikasyon üretimler, şehirdeki küçük üreticiyi zora sokuyordu. Biga bu alanda da sanayileşmek istiyordu. Bu amaçla bir araya gelen bir grup ayakkabı üreticisi “Biga Ay-Koop” adıyla bir kooperatif kurmak ve üretimlerini bu çatı altında yaparak, İstanbul ve İzmir ayakkabı sanayileriyle boy ölçüşmek istiyordu. Bununla ilgili haberler de basında görülmeye başlanmıştı. 1974 yılında, Biga’da yayımlanan “Yazıyor” gazetesinde yer alan haber şöyleydi:

“Ayakkabıcılar Kooperatif Kurdular

Yüz Liradan Yukarı Ayakkabı Satılamayacak

İlçemizde birçok ayakkabı ustası ve kalfası birleşerek BİGA—AY— KOOP adı altında bir kooperatif kurarak çalışmaya başlamıştır. Hissesi otuz bin lira olan ve yedi bin beş yüz lira yatıran sanatkâr ayakkabıcıları hemen ortak eden AY—KOOP daha şimdiden yüzlerce iskarpin siparişi almaktadırlar. Emek ve malzeme dahil seksen liraya mal ettikleri ayakkabıları yüz liradan yukarı satılmaması için gerekli tedbiri alarak imalâtlarını piyasaya süreceklerini ilgilileri belirtmiştir. “

Şehir merkezinde, üretimin biriktirdiği sermayenin sanayi yatırımlarına dönüşmesi teşebbüsleri son hızla devam ederken, tarımı modernleştirme çabaları da sürmekteydi. Tarımsal makineler, traktörler, çiftçinin toprağının verimini arttırırken aynı zamanda şehrin ticari hayatını da yeni bir boyuta taşıyordu. Bu amaçla şehirde “Traktör kursu” açılması da ilginç bir gelişme olarak Biga ekonomik hayatının tarihine ekleniyordu:

“Ziraat Odasının Açtığı Traktör Kursunu 160 Köylü Kazandı

Bütün il ve ilçelerinde Ziraat Odalarının açmış olduğu traktör kurslarının kentimizde açılması da başarılı bir şekilde sonuçlandı.

160 köylünün katıldığı traktör kursuna nezaret eden trafik polisi Ahmet Oduncu’nun büyük faydası ile kısa zamanda yetişen kurs adayları önümüzdeki günlerde Çanakkale’den gelecek olan imtihan ekibi tarafından son bir kez daha sınava tabi tutulacak ve adaylara ehliyetleri verilecektir.”

1970’li yılların ilk yarısında, sözü edilen teşebbüsler, yatırımlar Biga’nın üretim ve ticaret hayatını alabildiğine geliştirirken, şehri, Çanakkale ili düzleminde ön plana da çıkarmaya başlamıştı. Artık Biga, bölgede ekonomisiyle öne çıkan şehirler içindeydi. Bu elbette vergi sıralamasına da yansiyordu. Daha önceki yıllarda kayda değer, büyük oranda vergi rekortmenleri çıkarama-

Basın
Milletin
Müşterek
Sesidir
K. ATATÜRK

28 EYLÜL 1973

BİGA'nın SESİ

12
MAYIS
Cumartesi
1973
Yıl : 8
Sayı : 1357

GÜNLÜK Siyasal Tarafsız GAZETE

MUSTAFA KEMAL KONUŞUYOR

Az zamanda çok büyük işler yaptık, bu işlerin en büyüğü, temel; Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyetidir.

Bundaki muvaffakiyeti, Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azınlıkla yürütmesine borçluyuz. Fakat, yaptıklarımızı asla کافی göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz.

Yurdumuzu dünyanın en memur ve en medeni memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah, vasi ve kaynaklarına sahip kılacağız. Milli kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.

Geçen zamana nisbetle, daha çok çalışacağız. Daha az zamanda, daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza asla şüphem yoktur. Çünkü; Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır, Türk milleti zekidir, çünkü Türk milleti milli birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda, e- linde ve kafasında tuttuğu meşale, müsbet ilimdir.

Şunu da ahenkiyetle tebaruz ettirmeliyim ki; yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihi vasi da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki; milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığı, fıtrî zekasını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, milli birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasi ve tedbirlerle besliyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür.

Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu, bütün beşeriyete hakiki huzurun temini yolunda, kendine düşen medeni ve zıfeyi yapmakta muvaffak kılacaktır.

De. sa. 4'te

Biga'lı İşadamlarının Büyük başarıları...

Samimiyetle ifade etmek isteriz ki, Biga ilçesi, gerçekten en aktif ilçelerimizden biridir.

Ticarette, tarımda, sosyal hizmette, olduğu kadar, fikir ve zerafetle de öyle güzel örneklerle tanınmaktadır ki, ilimizin favorisi Biga ile kıvanç duymak, örnek göstermemek için ya hissiz veya duygusuz olmak gerekir.

Allah, bu şirin ve mümbit ilçemize vâfi derecede kaynaklar nasip etmiştir. Bu hususları şükrederek ele almakta olan ve değerlendirip sosyal hizmetin her dalına ulaştırmada başarıların zirvesine ulaşan Bigalı işadamlarını gönülden tebrik etmek için insan hiç sıkılmamakta, kıvanç duy- maktadır.

Biga ilçesine vaki ziyaretimde bu hususları yakinen görüp tetkik ettiğimden ötürü mutluyum.

Eminim ki, yakın bir gelecekte bu ilçenin sayın iş adamları daha da çoğalacak ve başta il merkezi olmak üzere, ilin bütün ilçelerinde örnek olarak gösterileceklerdir.

Mehmet Cantürk

Daima rahmet ve minnetle anılan merhum Bigalı iş adamı İlyas Bayram'ın büyük sosyal hizmeti, gençliğe armağanı stad- yondan nasıl yüzlerce yeni kuşak sportif yönden yararlanıyor ve her törende mana da saygıyı kalplerde görüyorsa;

Yine, kendi tebrikleriyle, halka dönük büyük bir amme te-

siri olan KALE UN Fabrikasının kurucu- ları değerli şahsiyetler maktadır işadamları Hüseyin Onan, Abdul- lah Atalay, Hamdi En- gin, Muhittin Gürgün- de, il çapında yangın- lar yapan Kale Un Fabrikası tesisleriyle, zaman gelecek min- net duygularıyla, ne- silden nesile hürmet- le anılacaklardır.

Kalan bu kubbeye boş bir sedadır. Fa- kat bu sedayı layıkı- le birakebilene ne- mutludur.

Bu yıl 'anneler günü' cumartesi günü KUTLANIYOR

Türk Anneler Der- neği İstanbul ili Ba- kanı Seza Türkkan- bütün dünyada 13 Mayıs Pazar günü kutlanacak olan «An- neler Günü» nin ay- nı gün seçmen kütük- lerinin düzenlenmesi için sokağa çıkma yasası uygulanacağı- dan bu gün kutlana- caktır.

Bütün illerde, bu yılki «Anneler günü» nün bugün kutlanma- sı için hazırlıkların tamamlanmış olduğunu bildir-

ren Türk Anneler Derneği bu arada bu arada bütün Türk a- nalarına hitaben bir de bildiri yayınlamış- tir.

Okullarda iptal edi- len törenlerin de bu gün yapılması karar- laştırılmıştır.

UNUTMAYIN!..

İhtiyaçlarınızı
Bu günden
Gideriniz

433

Basıldığı Yer
Uyul Ort. Matbaası

Tekel Karşın
BİGA
KURUCUSU
Yılmaz DENİZCİLER

Yazıyor

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASAL ATATÜRKÇÜ GAZETE

HALK İÇİN
HALKTAN YANA
Yazıyor

Yıl : 1
Sayı : 19
23 Mart 1974
Cumartesi
70
PK. 15
Fiati 50 Kr.

OLAYIN NOKTASI

VİLMAR DENİZCİLER

Kim Kaybetti, Kim Kazandı: 4

Sanki Onan'dan Başka Başkanlık İçin Partinin İçinde Aday Yoktu...

Sayın Onan'ın yüzlerce kâğıt dönüde Belediye Başkanlığı adaylığını kabul ettikten sonra, toplanan Parti Yürütme Kurulunda ki çok ilginç görüşmelerinden birisi Genel Meclis üyesi ALİ CEYLAN'ın şöyle anlatmıştır.

Sayın CEYLAN'ın anlatımlarından aktarılan, toplantının kabul etmesi güç bulduğundan toplantının arastırma da Parti Sekreteri Sayın ADÜLLAHAT ATALAY ve Cumhuriyet Halk Partisi Biga örgütüne bağlı hizmetleri olan Manifaturacı DOĞAN ÖNER olayı doğrulamıştır.

Parti Yürütme Kurulu Toplantısında da «BİR ÜYE» hem de Partinin yolları getirdi kurullarında görev yapmış «BİR ÜYE», Cumhuriyet Halk Partisinin tözüğünü (A) sevdan (Z) sine kadar bilen «BİR ÜYE» Yürütme Kurulu üyelerine hitap ederek, BAŞKAN'ın yüzüne karşı şöyle diyor. Sayın CEYLAN'ın deyişidir.

«... SAYIN BAŞKANIN İŞLERİ ÇOK, BU BÜYÜK İŞLERİ YÜZÜNDEN BEN DURUMU SARINCALI GÖRÜYÖRÜM. ARKADAŞLAR, EĞER MÜSAADE EDERSENİZ, BİGA BELEDİYE BAŞKANLIĞINI ALMAMIZ VE KAZANMAMIZ İÇİN SAYIN OSMAN BABY'I TEKLİF EDİYÖRÜM...» vesaire... vesaire...

Şimdi heraberce düşünelim. Bu etim olduğu kadar ibret uyarıcı olay.

1- Cumhuriyet Halk Partisinin (A) dan (Z) ye kadar tözüğünü bilen kimse heralde sorumluca adayın kimse, başka bir partinin, «DEMOKRATİK PARTİ»nin bir ay evvel yoldan Genel Secimlerde Çanakkale Milletvekilliğine adaylığını koyan zata muhterem. Cumhuriyet Halk Partisi Belediye Başkanlığı adaylığını kabul etmezse için öneride bulunuyor...

Bilgilerim her düşünce sahibi, olmaz böyle şey!.. düşüncedir. Eski belirmiş ki OLUYOR. Pervanına yoldan bu teklifi zihinlerle uyandırın, sanki ONAN'dan başka Cumhuriyet Halk Partisi içinde Başkan adayı olabilecek kimse yokmuş def. dahası, güzide kimselerin bulur bulmaz başkanlığın içinden de söz konusu olamaz da bu biraz daha alto yoldandı Cumhuriyet Halk Partisinin tüm kurullarında bir Partinin mensubu münasip görüyor.

Oysaki Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde Sayın ONAN'dan başka Başkanlık adayı gösterilecek ve Belediye Başkanlığı yapacak haymetler VARDIR ve geleneği güçlü imarlar.

Peşinde araladıkça sahneye heron oyun, örtüde malakat önüştüyor, gerçek olan görölmeyle başlıyor.

Şimdi heron o üşüye, bildiği Cumhuriyet Halk Partisi tözüğünün bazı maddelerini hatırlatalım.

Parti Tüzüğü Madde 5-C «Parti üyeleri partinin fikirleri ve programlarına ve hizmetlerine her fırsatın faydalanarak vatandaşlara duyurup anlatmaya çalışırlar.»

Sayın Üye teklifiyle bu madde aygün dögünür, Böylece Tüzüğün veyatığı hüküm de ruhahida çığınmıştır.

Devrim Pazartesi

İçimiz göresinde, öden beri çeşitli tarimsal aratır geliştirme ve yine çeşitli modernler bulunmasına rağmen, gerçek imaratorluk deşrinde gerekece de Cumhuriyet Döneminde büyük bir sanayi tesisi bu güne kadar, kurulmamış, diğer bir deşimle de, içimiz böyle bir tesisten yoksun kalmıştır. Bundan 75-80 yıl kadar önce yapılmış Tarım dergilerini tedil ederken orada ; yapılan tarım ürünleri sergilerinde Biga göresinde en kaliteli Tarım ürünlerinin büyük bir nam ve şörete sahip olduğunu görürsünüz.

Yine önden beri içimiz göresinde, yerli ırk doğduğumuz Kara siğir ırkı ile an yapmış bir yerdir. Damızlıkların her yerde arano gelmiştir. Bu yüzden içimizin bir adı da BOGA ŞEHİRİ dir hatın Con, Yenice, Bayramic, Ezine ve Balıkesir göresinde içimiz çok kor BOGA ŞEHİRİ adı ile anılır ve söylenir.

Pekir her nedense, şimdiki lider içimiz tarimsal ürünleri işleyen öemli bir tesis uşa ve kombinasyonu kısıtlanmamıştır.

Yeni zamanlarda, Özel Teyebbüsle, Gümrük-Bucakımıza modern bir Salça Fabrikası kurulmuş ise de, bu dahi büyük bir tesis sayılamaz. Zira bilindiği gibi bu mevzuatlık bir tesis olup, orası sınırlı bulunduğuna göre, öcüsü de yine sınırlı, dolayısıyla da, az bir işiye iş alanı temin emiş sayılır.

Halkta, Yöremizde, bu gün için yalnız Yurdumuzun deşik, bütün dögünün ihtiyaç duyduğu, bir mahi üretmek sanayi bir tesisi pekala kurulabilir. Böyle bir tesisin ihtiyaç göstereceği illot maddeler de, içimizde bol bol mevcut olduğu gibi, coğrafi durumumuz da buna elverişlidir.

Misöl olarak ve ilk aile gelebilin, bir can tisi için can kumu mevcut olduğu gibi, kurulacak bir çimento fabrikası için de, yine illot madde heralde kaliteli olmak üzere pek boldur. Biraz Kırpa ile uğra-

şabilir biliş hatırlarlar ki, çimentoın illot maddesi, Kireçtaşı ve Kil'dir. Kireçtaşı, Karabiga Bucakımız göresinde ve en iyi eusafın olmak üzere milyonlarca ton mevcut bulunduğuna göre, Kil de,

gine içimizin yeniçitiliş köyünde mevcuttur. İçimiz içinde ve bütün ekonomili ile sair koşullar göz önüne alınmak suretiyle, uygun bir yere kurulacak böyle bir fabrikanın, büyük vatan deşimizde, bütün bir yıl

Hasan Kalmaz boga iş sahını açacağı gibi, böyle bir tesise yatan yapacak zenginlerimiz ve küçük tasarruf sahiplerinin de, paralarına güçlük bir gelir kaynağı sağlayacakları muhtemeldir.

SPOR

1974

Çanakkale Amatör Mahalli Lig Şampiyonu Bigaspor'un Genç ve Dinamik Oyuncularını TANIYORUZ Bigaspor'un Genç ve Dinamik Oyuncusu Mehmet Mantar'la Yaptığımız Röportaj

C- Genellikle heyecanlı filmlerle, kuzboş filmlerini sevirim.
C- Ritaplar arasında hangi konulu olanları tercih ediyorsunuz?
C- Macera romanlarını tercih ediyorum.
S- En çok sevdığınız gameler?
C- En çok parasa yemeği ile bilber dolmamı sevirim.
S- Ya tütüldürdün?
C- Pıgnir tatlım.
S- En çok sevdığınız renk hangisidir?
C- Lacivert.
S- Aileniz bireyleri içinde en çok sevdığınız kimdir?
C- Babamı çok severim.
S- Siz, yine sporun dışında, en çok eddiğiniz olay uşaı hatırlanır mıdir?
C- Orminal birinci sınıfı, yıl sonunda, sırfta bulduğum öğrendiğim gündür.

S- Şimdi size sporla ilgili suallerimiz olacak. Herholde bunlara da Mehmet kardeş cevap vereceğiniz deşik mi?
İlk sorumuz şu: Meşin topu ne zaman ayak deşirdiniz?
C- 12 yaşlarındayken, ormanlık erbadayın Ca-

MEHMET MANTAR

la ilgili olacak mıdir?
C- Hiçbir yarar beklemeden, spora olan sevgim nedeniyle çalışıyorum.
S- Büyük takımlardan hangisini tutuyorsunuz?
C- Fenerbahçe takımını tutuyorum.
S- Sporun ötedi dalalarında sizi ilğlendiren var mıdir?
C- Fitboldan başkasını düşünmüdim, ilğlene medim.
S- Yazıyor gazetesini açacağı ile sporseverlerin söylemek istediğiniz bir sözünüz var mıdir?
C- Biga'lı sporseverlere, idrecilere, tüm arladaylarına u olurlarınza teşekkür ederim.

his Süer'le Hayoan pazarında ayak vurdum.
S- Spor hayatına hangi kulüpte başladınız? Sizi getirenler kimlerdir?
C- Spor hayatına Juniorlar Kulübünde başladım. Beni getirenler, çok sevip hürmet ettiğim Sayın Ayler Sıcuk ile Sayın Mıcteba Şallı ağabeylerimdir.
S- Şimdi en çok heyecanlandıran maç hangisidir?
C- İki yıl önce, Bigaspor ile Çanşpor arasındaki şampiyonluk rövanş maçıdır.
S- Bu spor dalındaki çalışmalarınız, gelecekteki Geçim durumunuz

**Pazartesi
Günü
Konumuz
AHMET
YALÇIN**

yan Biga, 1970'li yıllarla birlikte Çanakkale vergi sıralamasında dikkat çekici bir noktaya yükseliyordu. Bunun ilki, 1972 yılında gerçekleşmişti. İlyas Bayram o yıl Çanakkale vergi rekortmeni olmuştu, onu ikinci sırada Hüseyin Onan izliyordu. İlyas Bayram'ın vergisi 1.544.515 TL; Hüseyin Onan'ınki ise 1.103.132 TL'ydi.

“Çanakkale bölgesinde devletimize en yüksek vergiyi Bigamızın hayırsever işadamı Sayın İlyas Bayram ile CHP Biga başkanı, değerli insan Hüseyin Onan ödemişlerdir.

Vatan ve milletimiz için çalışarak, vergilerini de seve seve ödeyerek rekor kıran her iki hemşerimizi candan kutlamayı görev bilir, kendilerine sonsuz sevgi ve saygılarımızı arz ederiz.

Bundan sonra, Maliye'den almış olduğumuz resmi listeye göre İsmail Okyay 291.679 TL; İsmail Binay 238.450 TL ve beşinci olarak da Muhittin Gürgün 201.655 TL gelmektedir.

1970'li yılların ikinci yarısı Biga'yı çevreleyen denizin yalnızca taşımacılık ve balıkçılık için değil, gemi sektörü için de önemli olduğu keşfedilmişti. Bugün büyük tesislerin kurulduğu sahillerimizde, 1970'lerin ikincisi yarısında tersanelerin kurulması fikri şehir yatırımcılarının gündemindeydi.

“Geçen yıl yapımına başlayan Kıyı Gemi İnşaat Tersanesi önümüzdeki yıldan itibaren çalışmaya başlayacaktır. Kıyı Gemi İnşaatı ve Sanayi A.Ş. yönetim kurulu başkanı Bahattin Gören'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunduğu fizibilite raporlarından aldığımız bilgilere göre; Türkiye İş Bankası Genel Müdürlüğünce sağlanan 47.350.000 liralık orta vadeli senadat mukabili kredi tahsis ile Devlet teşvik tedbirlerinde alınan 48.756.000 liralık kredilerle yapımı başlayan tersanenin yıllık kapasitesi 26.250 DWT (6925 ton) çelik işleyecek 15000 DWT birim kapasiteli gemiler inşaa edecektir.”

Biga'nın Sesi gazetesindeki bu haberden birkaç yıl sonra, üretimin geldiği noktayı gösteren bir diğer haber, denizciliğin kavramının yatırımcıları nasıl ilgilendirdiğinin bir belgesi niteliğinde.

Esnaflın Örgütlenme Çabaları

1970'li yıllar Biga esnafının ekonomik gelişmesine paralel olarak örgütlenme yıllarıdır aynı zamanda. Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın kuruluşundan önce sorunlarını çözmek, güçbirliği yapmak için çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren Biga esnafı kendi alanlarında örgütlenme yoluna gidiyordu.

Bunlardan biri de yörede önemli bir ticari saha olan “mahrukatchılığın” yani odun ve kömür satıcılığının gelişmesinin örgütlenme ihtiyacını doğurmasıydı. Biga Mahrukatchılar Yardımlaşma Derneği 1973'te kurulmuştu. Kurucuları arasında Ali Hikmet Aydın, Şükrü Tabak, Mehmet Bilgiç, H. Avni Koyuncu ve İhsan Yalçın vardı.

8 Aralık 1969 tarihli Biga'nın Sesi gazetesinde yer alan haber, 1970'li yıllarda tamamlanacak ve 1980'lerde işyeri sahiplerinin taşınmasıyla tam olarak çalışmaya başlayacak Sanayi Sitesinin kuruluş kararının alınmasıyla ilgili...

**Davetiye
çeşitlerimizi
görmeden
karar
vermeyin**

BİGA'nın SESİ

**3
ARALIK
Çarşamba
1975**

Yıl : 8
Sayı : 2140

Günlük Siyasal Tarafsız Gazete

...SİZDE

- ❖ Komşu ilçemiz Yenice'de başarılı gıda sanayi ortaklığından sonra, orman ürünlerini değerlendirme amacını güden ve teşvik belgeside alınan ciddi girişimin Sezgin takımının sahneye çıkmasıyla maalesef suya düştüğünü,
- ❖ Biga'daki ziraat odası delega seçimleri sonuçlarının mevcut yöneticilerin neşesini kaçırdığını,
- ❖ Topluma, şu veya bu şekilde yön vermek isteyen bazı kimselerin devlete on para bile vergi vermek istemeyenler olduklarını
- ❖ Ziraat odası seçimlerinde oda meclisine girmek ilkokulu bitirme şartının arandığını, parlamentoya girmek için okur—yazar olmanın yeter sayıldığını,
- ❖ Gübre kullanmada Biga hariç Çanakkale ilçelerinin (merkez ilçe dahil) onbin ton gübre kullandıklarını,
- ❖ Kentimizin ise tek başına onüç bin ton gübresini az bulduğunu, hâle diomanyum fosfat gübresinin ısrarla istenildiğini,
- ❖ Ziraat Bankası Müdür Yardımcısı Ziyaettin Soysoy'a nurlupu gibi bir kız olduğunu, adının BURCU konan minik vavruya uzun ömürler dilediğimizi ve anne—babaı kutladığımızı,
- ❖ Refet Sezgin'in Çanakkale il kongresine beceriksizlik neticesi katılmayan ve bu nedenle Ankara'daki genel kongreye delega gönderme şansını kaybeden Biga Ziraat odası meclisini A.P.'li üyelere kazandırmak için dün ilçemize gelerek yoğun bir faaliyete giriştiğini,
- ❖ Kentimizin en genç banka müdürü olan Akbank müdürü Tazir Yazıcıoğlu'nun Beymenden giyindiğini, müşterilerinin kendisine "hemer fark ediliyorsunuz" dediklerini
- ❖ Bir müddet önce takaslerdeki teyplere dadanan hırsızların, bu kez konfeksiyon dükkanlarına dadandıkları, önceki gece Hikmet Çetin isimindeki bir terziin dükkanına giren meçhul kişilerin yükte hafif pabada ağır nâ varsa topladıklarını,

BİLİN...

10.5 milyon liraya çıkacak olan

Biga sanayi sitesinin yapımına başlanıyor.

87 ortağı bulunan Sınırlı Sorumlu Biga Küçük Sanayi sitesi yapı kooperatifince Şehir studinin karşısında ki sahaya bir sanayi sitesi yaptırılacaktır.

10.5 milyon liraya çıkacak olan Sanayi Sitesi ile ilgili olarak proje mühendisi Ayhan Uysal "30.600 m2 saha üzerinde kurulacak ve 120 dükkan sosyal tesis binaları, otoparkı ve genel hizmet binaları bulunacak olan site ile ilgili projelerin tamamlandığını 15—20 gün içerisinde temel atma işlemine geçileceğini" belirtmiştir.

Sitenin yapılmasıyla bugüne kadar dağınık bir şekilde bulunan küçük sanayicilerin bir araya toplanacağını ve dolayısıyla konut sıkıntısının kısmen ortadan kalkacağını belirten kooperatif başkanı Ali Bülbel "10.5 milyon lira kapasiteli site inşaatı için ilk olarak 3 milyon 400 bin T.L.sı kredinin on sene vade ile Türkiye Halk Bankasından temin edildiğini söylemiş. Belediyesinde 30.000 m2'lik arsası bu iş için kooperatife 54.000 T.L. cına verdiğini belirtmiştir.

Sitenin yapımıyla halkın şehir içerisindeki küçük sanayicilerin gürültüsünden kurtulacağına dairten ko-

operatif başkanı Üyelerden ilk olarak 5000 TL. sı alındığını söylemiştir.

Haccın fazileti hakkında

Mehmet CANTÜRK

Bulunduğu üzere hac farizeesi hazreti kuran bayraklarındandır. H—oca gidecek kimseler Allahın misafiri olduklarına göre, kimsin misafiri oldukları bilerek hareket edecekleri güphe götürmez. Allahın misafiri olan haccacı, yani h—ci adayı her halde ona göre davranır, mebeda Allah tarafından izzet ve ikram olunacağını düşünerek, idrak ederek, ona göre hazırlanır, ona göre işlerini dışarını temizler, işledikleri en güzel emellerle süslenirler, ruhlarının bütün güzelliğini belirtir ve huzura öyle çıkar.

Huzura çıktığı za-

man yıkılmamak zıttıya kimse, yaptığı iyiliklerle o cemali görmeye kendisi alışır ve içini iyilik kaplayan kimse huzura çıktığı zaman yaptığı iyiliklerin güzelliği ve kazandığı tebessümlerin aydınlığı içinde, kibriya cismaninin tecellisi ile karşılaşır. Yoksa o cemalin (Yüce Allahın) tecellisine dayanamaz ve yerlere yığılır.

Hac farizeesi işte böyle kutsal bir görevdir. Yoksa, sadece bir kalpla gidip orada toplanan insanı görmek değildir.

Hac, Tanrı vuslatına ermek için katlanan bir saygıdır. İnsan sanki Allahın

Devami 2. sayfa

10 Eylül 1974

Basıldığı Yer
Uyul Ort. Matbaası
Tekel Kargın
BIGA
KURUCUSU
Yılmaz DENİZCİLER

Yazıyor

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASAL ATATÜRKÇÜ GAZETE

Yıl : 1 Sayı : 37 13 Nisan 1974 Cumartesi 76 PK. 15 Fiyatı 50 Kr.

HALK İÇİN HALKTAN YANA Yazıyor

Çanakkale Bölgesinin En büyük Kiremit ve Tuğla Fabrikası Biga'da Kuruluyor

İdrisleri köyünden al-
tı kardeşlerin karumakla
oldukları AYDINLAR
Kiremit ve Tuğla Fabri-
kası tamamlanarak üze-
redir.
Yaklaşık olarak 5 mil-
yona mal olan fabrika,

bu ayın içinde faaliyete
gececeği söylenmekte
ve şimdilik 40 işçinin ça-
lıacağı fabrika, 8 saat
mesai sonucu ortalama
olarak 20 bin tuğla ve ki-
remit çıkararak kapesi-
tededir.
Modern makinelerin ku-
rulduğu Aydınlar Kire-
mit ve Tuğla Fabrikası-
nın Biga'mız için hayı-
r olmasını diler, kuru-
cularına tebrik ederiz.

remit çıkararak kapesi-
tededir.
Modern makinelerin ku-
rulduğu Aydınlar Kire-
mit ve Tuğla Fabrikası-
nın Biga'mız için hayı-
r olmasını diler, kuru-
cularına tebrik ederiz.

OLAYIN NOKTASI

YILMAZ DENİZCİLER

Kim Kaybetti, Kim Kazandı; 14

Sanayi Sitesi

Belediye böyle bir istinlak yapma yedisine
sahip değildir. Kooperatif için arsaya istinlak edip
kooperatife devredemez. Yalnız şehir planda deyi-
şlilik veya ilave edilebilir.

Şehir planda tahsis edilecek yer kooperatif
mal sahiplerinden tahsis olmasa gerekir.

Sayın Osman Babi belediye de bildiği gibi
başkanlık yapmıştır, bu türdeki konulara ulefer.
Demek oluyor ki, Belediye zaten görev alan işi
yapmış. Ve ne yapacaklar. Şunu bütün belediye-
nin yaptıkları ilardandır. Biz şimdi belediyenin
yapamayacağı işi kılını yapacağımı açıklıyorum.
Ve bu işi nasıl yapacağımıza için uğraşanlardan
söz edeyim. Kim kaybetti Kim kazandı; 14
bölümde anlatışın.

Devletli kesen Kooperatifin bazı yöneticileri
bu işi ne olursa olsun kendileri yapmayı düşünür-
ler. Bu günkü olanın arsaya, bazılarında Belanlığın
belirtilişi lark olarak olarak işe başlanılan, ama
her şey paraya dayanıyor. İsmiğin açıklanmasını
isteyen bir yönetim kurulu üyesi bazı arkadaş-
larımızla durumu Hışeğin Onan'a götürmeye, du-
ğumaya karar veriler ve rundera isterler. Onan
bu arkadaşları kabul eder. Hışeğin baştan so-
nuna kadar dinler. Döğünür.

Buana olayı anlatan arkadaşın deyişine göre,
Onan derdi: Yapan hesabınıza size lazım gelen pa-
rayı hemen veriyim. İşe başlayım. Ne zaman di-
ğer borçlarınız biter en son olarakta bana para-
yı verirsiniz. Samsun bölgesinde bütün ekiciler
gibi dinleyen arkadaşlar, neredeyse sivilçten
şophalarını hangıya fırlatacakları gelir. Fakat...

Yedi Köyün Elektrik Tesislerinin Yapımı İhale Ediliyor

Bursa Elektrik Müd-
ürlüğünden ilçemiz yetkilil-
lerine uerdiği bilgisi
göre: Esikbahlık, Esik-
baltacak, Yanık, Çeltik,
Geredeli, Sarıba ve
Akdoğan köylerinin
elektrik tesisleri, 1974
yılında yapılması plan-
lanmış ve yandan, İhale
Yapılan Çuacık, Ambar-
ba, Çömelik, Kara-

ağaç, Çeşmealtı, ve O-
smanlı köylerinin bazı
nedenlerle, ihalesi iptal-
edilmiş. Bu günlerde i-
haleli iptal edilen köy-
lerin ihaleleri yeniden
yapılacaktır. Ayrıca he-
sinleşmiş Tokadur ve
Dışmen köylerinin tes-
isleri başlanmak üzere-
dir.

Kamyon Çarptı

Gönen istikametinden
ilçemize gelen, Osman
Çizmeçi yönetiminde
10 AZ 677 plakalı kamy-
yon Biga ilkesi önünde
karşı tarafta geçmek ist-
eyen Güneşçay buca-
ğından Mehmet Ser'e

çarparak boşundan ağı-
r bir şekilde yaralan-
mıştır.

Yaralı ilçemiz Devlet
Hastanesine kaldırılmış
kaza hakkında soru-
şturma başlanmıştır.

Emekli Olmalarını İstediler

İlçemizde Halk Eğ. me.
Sayın İbrahim Çoluk ile
Baltacak mahalle Müd.
sayın İhsan Alışoç enso-

lülük işlemlerini yapı-
ması için ilgililere mür-
acaat etmişlerdir.

Kongre İlânı

Dernegimizin yıllık kongre 23-4-1974 Salı gū-
nā oluşum saat 22 de dernek merkezinde yapıla-
caktır.

Üyelerimizin teğirleri rica olunur.

Hacpehlivan Köyü Kur'an kursu
Yapıtma ve Yönetim Derneği
Yönetim Kurulu

Gündem

- 1- Açılış
- 2- Kongre Divanı seçimi
- 3- Faaliyet raporunun okunması
- 4- Derneğimize kurulan raporunun okunması
- 5- Tazat değişikliğinin görüşülmesi
- 6- Yönetim kurulunun ibaresi
- 7- Yönetim ve denetim kurulu seçimi
- 8- Dilek ve temenniler
- 9- Kapama

Bigaspor'un Genç ve Dinamik Oyuncularını TANITIYORUZ

Bugünkü Konuğumuz Cüneyt YALMAN

Yalman'ıda kulüp lo-
kalinde yakaladık. Ağız
başı bize şöyle hissettir-
di. Size birşey söyleye-
yim, bu çocuklar salha-
da gırtlığının gibi
değiller. Hem O atak
halde, yiddotli, çalırları
yıldırım gibi hareketleri
yok. Çok sevdiler, ırsal
lar, kulminlerin üzerin-
de ağır başı, hele hele
terbiye konusuna hiç
kimsenin söyleyemez.
Vallahi ilahine bulama-
yorum. Yani kusca yō-
neticileri olan, diğer

yōnden allelerini oşun
candan gūreken kutla-
ran. Hepsı birer altın
parçası. Gelirin, Yalman
Baybaba memur
çok eskiden Etil buca-
ğından ilçemize geliyor-
lar ve yerleşiyorlar. Fū-
bala ile okut çağlarında
başlanı. Sakarya ma-
hallesi Bayram sok No18
de oturuyorlar. İlseye
deom ediyor.

Sualerimize cevap ve-
ren arkadaşları arasında
ayrıntısı, müzik konu-
sunda oldu.

S. Cüneyt, hangi mü-
zikten başlanıyorsun?
C. Türk müziği.
S. Çeşidi?
C. Türküler, Azeri tür-
kölü.
S. Her halde saz da
çalıyorsun?
C. Başlama.
S. Meslek olarak neyi
seçtin?
C. Devlet memuru ol-
mak arzım.
S. Spor da ilerde maddi
bir yōn getirir ne ya-
parsınız?
C. Hiç düşünmedim.

S. Futboldan başka
neyi sekiyorsunuz?
C. Spor dalında Voley,
bol, Basketball dışında
olmamız.
S. Büyük sporcular'ın
içinde kimi tanıyor-
sunuz?
C. Yosin.
S. Gazetemiz aracılığı
ile spor severlere bir
diyeceğiniz varmı?
C. Sevgi, saygı.

Pazartesi Günü
Konuğumuz
Erdoğan
Ergin

Ayakkabıcılar Kooperatif Kurdular Yüz Liradan Yukarı Ayakkabı Satılamıyacak

İçerimizde bir çok ayakkabı ustası ve kalfası birleşerek BIGA—AY—KOOP adı altında bir Kooperatif kurarak çalışmaya başlamıştır.

Hissesi otuz bin lira olan ve üdübün beşyüz lira yatıran sanatkâr ayakkabıcıları hemen ortak eden AY—KOOP daha şimdiden yüzlerce

iskarpın siparişi almak tadırlar.

Emek ve malzeme dahil seksen liraya mal ettikleri ayakkabıları Yüz liradan yukarı satılmaması için gerekli tedbirleri alarak imalatlarını piyasaya süreceklerini ilgilileri belirlemiştir. Kurucuları başarılarının sürmekte olduğunu dileiriz.

1

AY—KOOP Avrupa'daki işçilerimizi de ortak yapıyor..

30 bin liralık hisse senellerinin döviz olarak gönderilmesini önerdi

Kısa zamanda, yaptığı çalışmalarla Çanakkale çevresine ve birçok büyük kuruluşlara kendini kabul ettiren Biga ayakkabıcılar kooperatifi, (AY—KOOP) Ağaköy Kalkındırma Kooperatifinin de yatırımları ile büyük bir ayakkabı fabrikası kurma hedefine başlamıştır.

Ağaköy'de kurulacağı bildirilen fabrikaya, Avrupa'daki işçilerimizin de ortak olması için çalışmalar başlayan kooperatif yöneticileri 30 bin liralık hisse senetleri ile iştirak edileceğini, çıkarmaya başladıkları, sonra fabrikada 250 işçinin istihdam edileceğini ve bunların da kar ortağı olacaklarını açıklamışlardır.

30.000.000 lira yatırım sermayeli olacak bildirilen fabrika, günde ortalama 1000 çift ayakkabı imal edecektir.

3

AY—KOOP Ağaköy'de de ayakkabı imalatına başlıyor...

Halkımıza kundra yönünden büyük hizmet eden Ay Koop bu kez de Ağaköy'de bir ayakkabı fabrikası kuruyor.

AY—KOOP başkanı Şükrü Ataden, "köylü hemşerilerimizin de iştirakiyle ve ilk kez bir köyümüzde fabrika kurmayı amaçladık. Şimdilik 35 köyümüzün katıldığı fabrikanın makinalarının önümüzdeki günlerde gelecek kurulacağını" söylemiştir.

2

AY-KOOP , Kocaeli Sanayi Fuarına katıldı

28 Haziran - 28 Temmuz tarihleri arasında yapılan 1981 Kocaeli Sanayi Fuarına, AY-KOOP katılmıştır.

Çanakkale'den başka kuruluyun katılmadığı Fuar, bayram nedeniyle 6 Ağustos'a kadar uzatılmıştır.

4

Biga'daki ayakkabı imalatının en önemli örgütlerinden Ayakkabıcılar Kooperatifi hakkında haberler:

1. Ay-Koop'un kuruluş haberi: Yazıyor, 1 Haziran 1974
2. Ay-Koop'un ayakkabı imalatına başladığına dair haber: Biga'nın Sesi, 20 Kasım 1975
3. Almanya'daki işçilerin Ay-Koop'a ortaklığı hakkında haber: Biga'nın Sesi, 21 Haziran 1976
4. Ay-Koop'un Kocaeli Sanayi Fuarı'na katılmasıyla ilgili haber: Ekin, 29 Temmuz 1981

Birkaç yıl sonra berber esnafının da örgütlendiğini görüyoruz. Bu işkolunda çalışanların sertifikada edinmesi, mesleğe sınavla başlaması amacıyla daha 1950'li yıllarda il merkezinde kurulan örgütün Biga'da da çalışmaya başladığı o günün yerel gazetelerinde önemli bir haber olarak duyuruluyordu.

Biga'da üretimin, ticaretin ve dolayısıyla ekonominin hızla gelişmesi, ticari hayatın modern yollarla geniş kitlelere ulaştırılması zorunluluğunu da doğuruyordu. Bu da elbette reklamlarla mümkündü. Biga'da üretimle, esnaflıkla, ticaretle uğraşanlar, yerel basının ilk örnekleri gö-

25 Mart 1972 tarihli Biga'nın Sesi gazetesinde Ziraat Odası tarafından açılan kursu bitiren köylülerle ilgili haber.

25 Nisan 1972 tarihli Biga'nın Sesi gazetesinde yer alan haberde, en verimli çağında bir trafik kazasında can veren İlyas Bayram'ın Çanakkale'nin en yüksek vergiyi veren kişi olduğu yazıyor.

Bugün İÇDAŞ'ın faaliyet gösterdiği Değirmencik'teki Kıyı Tersanesi tarafından üretilen üçüncü geminin denize indirilmesiyle ilgili 26 Nisan 1983 tarihli Biga'nın Sesi'nde yayınlanan haber.

rüldüğün beri “gazeteye reklam vermek” kavramına sıcak bakmışlardı. Ancak gazete sayısının artması, sayfaların daha işlevsel kullanılması 1970'lere doğru gerçekleşebilmişti. İşte bu dönemde, hemen her gün gazetelerin sayfalarında ürün reklamları görülebiliyordu. Buna ek olarak ayrıca firmalar, kuruluşlar yılbaşlarında, dini bayramlarda “bayram kutlaması” adıyla reklam veriyorlardı gazetelere.

Yazıyor

Seramik Sanayinde Önder
Çeşitli Seramik Mamullerini Dış Ülkelere
İhracat ederek Dünya Piyasasında
TANITAN

KS Ceramit ve Seramik Fabrikaları A.Ş.
MÜESSESESİ
Zengin Seramik Çeşitliliği
Bitharia Sanat

YENİKÜ
GÜZELİM

SAĞLAMLIK İÇİN
Her Zaman Her Yerde
Fazla-Tam Kardan-Dere Kaldırımın Önüne
Fazla-Tam Kardan-Dere Kaldırımın Önüne
Çeşitli Parçaları Alınınız

Uzunluğu, İyiliği, Kalıpla Seramikle Müahhaz

ZEREN GAZOZLARI ve Meşrubatı
RAMAZANDA İFTAN
SOFRAHIZ KÜLLER
HAYATINIZI DÖNDÜRÜR

MURAT 124 Helezon
Kuşçuk Lantillerini
Taktığınız
Arabasının Ömrü
Artar

DOĞAN MOBİLYA
Yeni-Ucuz-Zengin
Çeşitliyle Bigaların Emrinde
Evinize Dekora Edir

Hava ve Deniz Gücümüzün
KUVVETLENMESİ İÇİN
FİTNE VE ZEKATLARINIZI
HAVA-DENİZ-KARA-Kuvvetleri Güçlendirme Vakıflarına
Veriniz

BİGA'nın Sesi
4 - EKİM - 1975 Sayfa 2

ADALET PARTİSİ
Sayın köylü
hemşerilerimizle
Tüm Bigalıların
Şeker Bayramını
kutlar, mutlu
yarınlar diler.

Türkiye Emlak Kredi Bankası
Sayın Bigalıların ve tüm müşterilerinin
şeker bayramını kutlar, başarılar diler.

Ay-koop
Sayın müşteri, hemşeri, dost, ortaklarıyla tüm sanat-
kar ve emekçilerin Kutsal Ramazan Bayramını kutlar;
yuvanızda mutluluklar, işlerinde başarılar diler.

YAHYA ÇOLAK
SAYIN HEMŞERİLERİMİZİN ŞEKER BAY-
RAMLARINI KUTLAR. SİHHAT VE
BAŞARILAR DİLER.

JET Temizleme
Mubarek Ramazan
Bayramınızı kutlar,
işlerinizde başarılar
diler.

ZİRAAT ODASI
Sayın ortaklarımızın ve
muhterem hemşerilerimizin
şeker bayramlarını kutlar,
mutlu yarınlar dileriz.

Yapı ve Kredi Bankası
SAYIN BİGALILARIN ŞEKER BAY-
RAMLARINI KUTLAR, SİHHAT VE
BAŞARILAR DİLER.

Galeri RIZA
Mutlu bir Bayram
Diler..
Biga çiyim
mekesi

1970'li yıllarda Biga'da yayın-
lanan yerel gazetelerin reklam
sayfaları dönem ekonomisiyle
ilgili bilgiler veriyor.

GERÇEK GARANTİ ve KALİTE
MARCHAT - FIAT - BENTON

FACIT
BİGA SATIŞ BAYİT
Tosman Güler

EN GÜZELİ EN KALİTELİSİ VE EN İYİ İŞÇİLİĞİ İLE EMRİNİZDE TEK İSİM

KALECİK MOBİLYA

Meydan, Çan cad. No 32, 11100 Alaycı Teceddüt sokak No 11100

BİGA'nın Sesi
KURULUŞU 7 AĞUSTOS 1968
BAŞKAN SİDİK İBRAHİM KUTLU
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Şekerbank
Tüm Bigalıların
bayramını kutlar,
eslenikler diler.

UNVERKAR
Saygıların en yücesiyle mutlu
bir bayram diliyoruz..

H Türkiye Halk Bankası
Sayın müşterilerimiz ve tüm
Bigalıların şeker bayramını kutlar,
başarılar diler.

ŞEKERLER Koll. Göl.
DOST VE MÜŞTERİLERİNİN MUBAREK
RAMAZAN BAYRAMINI KUTLAR,
SİHHATLI GÜLLER DİLER

MUTLU GÜNLERİNİZ İÇİN EN GÜZEL DAVETİYE BİZDE..
EN GÜZELİ EN UCUZA BİZ HASTİYORUZ.

SAHİBİ
M. CAHİT RENDA

Sorumlu Müdür
NANİT RENDA

Yıl 13
Sayı: 4012

Fiatı: 15 Kuruş

Birlik

Biga'da Çıkar ATATÜRK'çü Günlük Tarafsız Siyasi Gazetedir.

KURULUŞU: 25 TEMMUZ 1960

28

CUMA

TEMMUZ

1972

İlyas Bayram stadi

28 Mayıs 1972 günü geçirdiği bir trafik kazası sonucu, aramızdan ebediyen ayrılan, kıymetli insan İLYAS BAYRAM'ın büyük gıyaset ve yardımlarıyla Bigalı gençlerin ve Bigalıların hizmetine geçen stadi; hemşerilerimiz Bigaspor Başkanlığı aracılığıyla, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne müracaat edilmesil ve stadi isminin İLYAS BAYRAM STADI olması arzulanaklarını bildirmişlerdir.

Bedensal Terbiyesi Genel Müdürlüğü bu çok yerinde teklifi kabul etmiş ve bir yazı ile stadi isminin İLYAS BAYRAM STADI olarak kabul edildiğini ilgililere bildirmiştir. Şimdi onbir metre uzun-

KÖYLERDEN BİRİ...

Yoktan var ediyorlar, çünkü Ümitleri var

Reportaj (Yalçın ASLAN)

BİRLİKTEN KUVVET DOĞAR PAROLASI ile çalışmalarını sürdüren Dereköylüleri daha çok çalışmalar beklemekte oldukları konuşmalarından anladım.

Elektriktimiz, camımız, okulumuz, dernek, lokalmiz mevcut ama neyimiz eksik biliyor musunuz? diyen Hayrettin Batıray'ın sorusuna yine keredi cevap verdi.

Suyumuz

Kuyudan su içiyorlarmış, Ankara'da yapılan tahkikatlar sonucu bu suların zararlı olduğu içilmesinin gerektiği belirtilmiş olmasına rağmen Dereköy halkı bir kapris bir anlaymazlık yüzünden kuyu suyu içiyor... bir köy halkı sağlığı hiçe sayarak içme suyu verilmiyor... bir köy halkı bir köy halkını zehirliyor... su vermiyor.

Devamı var

TELEVİZYON HAKKINDA kısa bilgiler

AHMET SUCUKA
Eskişehir Sulay

Televizyon insan ömrüne sığmayacak kadar Bil vererek cehaleti yok eder.

Televizyon Sayesinde bütün dünya Milletleri birbirinin hususiyetlerini öğrenir ve aradaki çatışma ihtimali azalır.

Televizyon "stinaez her insanı yetiştirir, noksalarını tamamlar

Televizyon herkesi hergün bütün dünyada olup bitenlerden haberdar eder ve gösterir televizyon sayesinde her an bütün dünyayı gözümüzden görebiliriz televizyonda yanlış yoktur çünkü her şeyi görür ve gösterir.

Televizyon insanlığın gözle göremediği uzaklıktaki yani çevresi 40 bin kilometre olan bütün Dünyadaki her yeri her an görür ve gösterir.

ve televizyon insanlığı için Dünyayla gözü arasında çalışan ikinci bir dünyadır bir medeniyet köprüsüdür. Bu olmazsa insan dünyasını bilemez, göremez. Bunu yapmağa ömrü ve imkanları yetmez...

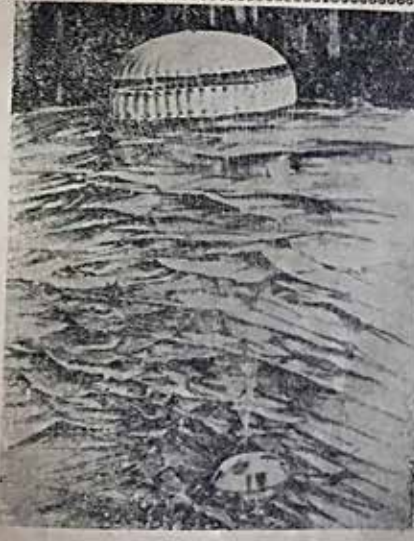
Allah her aileye bir televizyon cihazı Nasib ederek onu bu dünyasından mahrum etmesin. Cehaletten ve geri kalmışlıktan bir an evvel kurtarın, daha medeni milletlere mahkûm ve muhtaç yaratmayın..

SON

MERİH'E DOĞRU

1976 yılında NASA tarafından Merih gezegenine gönderilecek olan VIKING uzay gemisinden kullanılmak olan paragraflet deneme uçuşlarına başlamıştır.

Goodyear Havaçılık Dairesi tarafından geliştirilen uzay paragrafletlerinin denemeleri New Mexico'da yapılacak olup, 1976 yılında uzay gemisi ile birlikte MERİH'e varacaklardır. 1976 yılında yapılacak olan tatbikatın ana gayesi, Merih'te hayat olup olmadığını kat'i bir neticeye bağlamak olacaktır.

Bigaspor başkanı Osman İsmet İlyas Bayram'ın 28. doğumundan sonra yapılan kongrede Bigaspor başkanlığına seçilmiş bulunuyoruz. Onun Biga'ya kazandırdığı ve yaptığı iyilikleri hepimiz çok iyi biliyoruz. Ben ve yönetim kurulu arkadaşlarımla birlikte Bigaspor'un arzulanı lokal imkanına yakında başlayacağız. Tüm hemşerilerimizin bu teşebbüsümüzde bizlere yardımcı olacaklarına güvencimiz vardır. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün, biz Bigalıların ve spor severlerimizin en içten duygularla iletmiş İLYAS BAYRAM STADI adını kabul etmelerine sonumuz teşekküllerimizi iletir, hammiyet sever, iyi insan İlyas beyi hürmetle anar. Allah'tan rahmet dilerim diyerek sözlerini tamamlamış ve tüm hemşerilerine gazetemiz aracılığıyla selam ve sevgilerini iletmiştir.

Biz Türkler bütün tarihimiz boyunca hürriyet ve istiklale timsal olmuş bir Milletiz

Biga'nın ticaret ve sanayisine 1986-2016 yılları arasında hizmet veren İnönü Caddesi üzerindeki Biga Ticaret ve Sanayi Odası hizmet binası

BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI KURULUYOR

Biga yöresinde ticari hayatın, modern öncesi sanayinin geçmiş yüzyılların birikimiyle 20. yüzyıla doğru güç kazandığını, şehrin ve dolayısıyla yörenin ekonomik hayatını belirlemeye başladığını biliyoruz. Bunu organize etmek, disipline ederek doğru yöne kanallı etmek ve kayıt altına almak amacıyla Biga'da muhtemelen Cumhuriyetin ilk yıllarında Ticaret Odası'nın kurulmuş olduğunu biliyoruz. Bu dönemdeki kuruluşla ilişkin bir belge henüz bulunamamıştır ancak, çeşitli makbuzlardan, Oda'nın varlığını bilmekteyiz.

Bugünkü Biga Ticaret ve Sanayi Odası ise, 1973 yılında kurulmuştur. Oda'nın bu yılda kuruluşu ve gerekliliği, Biga ekonomisine büyüteç tutunca çok daha iyi anlaşılabilir. Tarımsal üretimin şehrin ticaret hayatına giderek daha çok etkide bulunması; ticaret hayatıyla biriken sermayenin sanayi yatırımına dönüşmek için yollar araması, kuşkusuz ulusal çaptaki ticaret ve sanayi örgütlenmesinin ağına katılmayı zorunlu kılıyordu. Bu ayrıca yasal bir zorunluluktan da. İşte bu amaçla 1973 yılında BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI kuruldu.

Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulacağı haberi ilkin 13 Eylül 1973 tarihli Birlik gazetesinde manşetten haber olmuştu:

“İlçemiz Nihayet Ticaret ve Sanayi Odasına Kavuşuyor

İlçemizde Ticaret ve Sanayi ve Sanayi Odasının kurulması için 1972 yılı ekim ayında girişilen teşebbüsler nihayet olumlu bir sonuca varılarak, Biga Ticaret ve Sanayi Odasının kurulması gerçekleşme safhasına girmiştir.

İlk kuruluş çalışmalarını sürdüren Muhasebeci Selami Koyuncu'dan sonra işi ele alan

BEY-CHÉHIR

— 65 —

BIGHA

Le commerce en général est assuré par 20 négociants d'opium, mohairs et laine; 15 négociants en articles de mercerie et kantariés; 20 négociants de céréales; 35 tailleurs; 5 horlogers; 15 selliers; 20 tisserands; 20 cordonniers et 50 négociants en articles manufacturés.

Adresses de négociants. — *Opium*: Toubéché zadjé Osman, Tutundji zadjé Hafiz Mehmed, Kyak zadjé Mehmed, Indjir zadjé Ahmed Nazif, Aidinli zadjé Hadji Moustafa.

Peaux de chasse: Tchairli zadjé Hakki et Ali, Tutundji zadjé Hafiz Mehmed.

Cuivre: Trébizonlou Oglou Hadji Ahmed, Kalaydji zadjé Hadji Omer et Hadji Moustafa.

Riz: Mufti zadjé Ihsan, Tchayirli zadjé Baha, Tchayirli zadjé Hilmi, Tchayirli zadjé Hakki et Ali, Aktarlar Kahiyassi zadjé Zeki et son frère Chevki, Tutundji Hafiz Mehmed, Ahmed bey zadjé Hadji Moustafa.

Mercerie: Aktarlar Kahiyassi zadjé Zeki et son frère Chevki, Mekteb Hodjassi zadjé Hafiz Mehmed.

Mohairs: Kéféli zadjé Ibrahim et son frère Hadji Moustafa, Hadji Rachid zadjé Ahmed, Turkmen Oglou Hadji Hassan, Hikmet zadjé Hakki et son frère Mehmed, Tchayirli zadjé Hilmi, Hakki et Ali, Toubéché zadjé Osman, Aktarlar Kahiyassi zadjé Zeki et son frère Chevki, Abbas zadjé Ali, Kabak zadjé Mehmed, Tcholha zadjé Hafiz Mehmed et son compagnon Gulchen zadjé Mehmed, Mekteb Hodjassi zadjé Hafiz Mehmed, Tutundji zadjé Hafiz Mehmed, Kessabali zadjé Hadji Mehmed et son frère Hadji Moustafa, Ahmed bey zadjé Moustafa.

Céréales: Mufti zadjé Ihsan, Tchayirli zadjé Baha, Hilmi, Damad zadjé Hakki et son Frère Mehmed, Toubéché zadjé Osman, Ali et Hakki, Abbas zadjé Ali, Tcholho zadjé Hafiz Mehmed et son compagnon Mehmed, Ahmed zadjé Moustafa.

Articles kantarié: Aktarlar Kahiyassi zadjé Zeki et Chevki frères.

Cocoons: Tchayirli zadjé Hilmi.

Cuirs: Turkmen Oglou Hadji Hassan.

Articles manufacturés: Mufti zadjé Ihsan, Hadji Rachid zadjé Ahmed, Indjé zadjé Ahmed Nazif et Aidinli zadjé Hadji Moustafa. Tchayirli zadjé Baha, Hakki et Ali, Damad zadjé Hakki et Mehmed frères, Kabak zadjé Mehmed, Tchayirli zadjé Hilmi, Kessabali zadjé Hadji Mehmed et Moustafa frères, Ahmed bey zadjé Moustafa, Tcholha zadjé Mehmed et son associé Gulchen zadjé Mehmed.

Négociants en laine: Mekteb Hodjassi zadjé Hafiz Ahmed, Damad zadjé Hakki et mehmed frères, Abbas zadjé Ali.

Armuriers: Hayta Oglou Emin et Niazi.

Draps: Kara Osman Oglou Hassan.

Forgerons: Halhaldji Oglou Hadji Ali.

Banque: Succursale de la Banque Agricole.

BEY-CHÉHIR

La population de cette ville, qui dépend de Konia, est de 2470 habitants.

Productions: Orge, opium, blé, beurre, mohairs, buffles, bétail, juments, laine expédiée à Ak-Chéhîr, Smyrne et Konia.

Importations: Aladja, étoffes en fils de coton et en laine, toile, thé, clous, cabot, sucre, savon, café etc.

Banques: Succursale de la Banque Agricole.

Il n'y a pas d'hôtels dans la ville.

Chaque Dimanche un bazar y est organisé.

Une société anonyme sous la raison sociale de « *Inkicahfi Milli* », au capital de 1.000.000 Ltqs. possède deux fabriques dont l'une pour bois de construction et l'autre pour farine.

Les principaux négociants de la ville sont: Bakal zadjé Ahmed et Ali frères et Hatchine Osman effendis qui s'occupent du commerce d'opium, de céréales et de bois de construction.

BIGHA

Le vilayet de Bigha comprend 2 nahiés et 160 villages. Sa population est d'environ 86.000 habitants et sa superficie de 3231 kms répartis comme suit:

1471 Kms de forêts:

844 » couverts de joncs et de rochers;

325 » de pâturages;

492 » de plaines arables;

99 » de lacs et marécages.

Forêts: Toute l'étendue des monts Abdal-Dagh, Ak-Dagh, Tchatal-Tépé, Couzou-Dagh, Caz-Dagh et Cara-Dagh est recouverte de forêts qui se répartissent ainsi: Au Sud: Bouyouk et Kutchouk Catran; au Sud-est: Sighirdjik; à l'Est: Cara-Oloul, Abdal, Kirk-Guélichid; au nord-est: Gueuk-Tépé et Tah-

Emek Koll. Şti Muhasebe Müdürü Sayın Hüseyin Uysal, müteşebbis heyet adına geceli gündüzlü faaliyet göstererek, müteşebbis heyet başkanı olarak yıllardan beri Biga'da kurulması özlenen Oda'nın hukuki ve kanuni bütün işlemlerini tamamlayarak kuruluş safhasına getirdiğini memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz.”

Oda'nın kurucu üyesi Hüseyin Raif Uysal'dı. İlk Oda Meclis Başkanlığı görevini ise Tayyip Demirtaş üstlenmişti. İlk Yönetim Kurulu Başkan ise Tevfik Emin Başarır olmuştu.

Biga Ticaret ve Sanayi Odası, ilkin Bayram Sokak'taki binasında faaliyetlerine başlamış, sonra Çan Caddesi'ne taşınmıştı.

Biga Ticaret ve Sanayi Odası, kuruluşundan itibaren hızla örgütlenmiş, Biga üretici, esnaf, tüccar ve yatırımcısını çatısı altında toplamıştı. Bu hızlı gelişim gazetelerin haber gündemine konu olmakta gecikmemişti:

“Biga Ticaret ve Sanayi Odası Gelişiyor!

Kısa zaman içinde tahminlerin çok üzerinde üye kaydeden Biga Ticaret ve Sanayi Odası Çan ve Yenice ilçelerini de kapsamına almıştır. Konuştuğumuz yetkililerin verdikleri bilgiye göre Odanın özellikle üyelerinin bankalarla olan ilişkileriyle sattıkları maddelerin temininde önemli faydaları olacaktır, denilmektedir.

Borsa işlemleri olacak mı, sualine ise ‘Oda ile bağlantılı veya ayrı olan, yine ayrı bir işlemle kurulabilen borsa yönetimi oda yönetim kurulu tarafından düşünüldüğünü ve taleplerin neticesine göre bir hal çaresi bulunacağı’ belirtilmiştir.”

Bigalı işadamlarının vergi sıralamasındaki başarısı sonraki yıllarda da sürecek ve özellikle Biga Ticaret ve Sanayi Odası kurulduktan sonra bu başarılar tarihe mal edilmek amacıyla plakette ödüllendirilecek; yatırımcılar teşvik edilecekti. 1975 yılında düzenlenen ve Hüseyin Onan, Muhittin Gürgün, Hamdi Engin, Abdullah Atalay, Müfit Okyay, Tevfik E. Başarır, İsmail Okyay ve Nuri Okyay'ın plakette ödüllendirildiği plaket töreni basında şöyle yer almıştı:

“En Yüksek Vergiyi Veren 8 İşadamına Törenle Plaket Verildi

Ticaret ve Sanayi Odası tarafından 8 işadamımıza biri altın, sekiz plaket verildi. Yıllardır Çanakkale'de isim yapmış ancak, bu denli bir uğraşıya giremeyen Ticaret ve Sanayi Odasına Biga'mız bir kez daha büyüklüğünü gösterdi.

Dün saat 19.30 da İkizler Sineması bahçesinde yapılan tören, ne yazık ki beklenildiği kadar ilgi görmedi. Ne mülkiye amiri, ne Belediye Başkanı ve ne de Garnizon komutanımızı bu manevi değeri büyük olan törende göremedik. Birkaç banka müdürleri, Sayın Savcımız A. Rıza Bilgin, Mal Müdürü, Halk Eğitim merkez müdürü Sayın Ünal Nal ve bazı esnaf kuruluşları ile Gazetemiz yöneticisinin hazır bulunduğu konuklara

16 Nisan 1974 tarihli Yazıyor gazetesinde yayınlanan Biga Ticaret ve Sanayi Odası hakkında haber.

1 Ağustos
1975 tarihli
Biga'nın Sesi
gazetesinde
yayınlanan
Biga Ticaret
ve Sanayi
Odası'nın
"Tenzilatlı
Satışlar"
hakkında
karan...

teşriflerinden dolayı teşekkür etti. Bundan sonra, mal müdürümüz Sayın Ali Kalay; konuşarak, şimdiye dek en yüksek vergiyi vererek rekor kıran başta Sayın Hüseyin Onan olmak üzere diğerlerini de kutlamış başarılar dilemiştir. Bundan sonra yapılan plaket dağıtımında en büyük vergiyi veren Hüseyin Onan'a, Mal müdürü tarafından bir altın plaket verilmiştir. Kısa bir konuşma yapan Onan, "Devlete vergi vermenin gurur ve mutluluğunu duyuyorum. Bütün hemşerilerimin de böyle bir duruma katılmalarını dilerim" demiştir. Öteki işadamlarının plaketleri de hazır bulunan yöneticiler tarafından verilmiş ve kendileri kutlanmıştır."

Biga Ticaret Odasının bu plaket töreni, sonraki yıllarda da Bigalı yatırımcıların kamuoyu önün-

de taltif edilmesini, isimlerinin övgüyle anılmasını sağlayacaktır. Bu döneme kadar pek görülmemeyen bir uygulama başlayacak, basın Biga ekonomisinin lokomotifini oluşturan ve vergi sıralamasında kendine yer edinen esnaf, tüccar ve yatırımcıların listesini yayımlayıp okurları ile paylaşacaktır. 1970'li yılların sonundan, 1980'lerin sonuna kadar bu uygulama basında devam edecektir.

Basın
Milletin
Müşterek
Sesidir
K. ATATÜRK

BİGA'nın SESİ

Yıl Nispeti

14
EYLÜL
Cumru
1973

Yıl : 6
Sayı : 1500

GÜNLÜK Sivasal Tarafsız GAZETE

Odun fiyatları zam gördü Biga'nın Kurtuluş Bayramının Programı Hazırlandı..

Orman işletmesi fiyatı değiştirmede Belediyemiz, tona 20 TL zam yaptı

Geçen bir iki gün kışın gelişini müjdeledi. Sonbarın ilk serinliğini hissetmeye başlayanlar şimdiden mahrukatçılarının yolunu tutmaya başladılar.

Ama hepisi de aynı deritten yakınmaya başladılar. Nasıl olur geçen kış tonunu 220 liradan aldığımız odun bu defa aynı yerde 20 lira zam.

Halkımızın devamlı şikâyetleri üzerine, konuyla yakından ilgilenen gazetemiz, önce önce orman işletmesi ilgilileriyle görüştü. Aldığımız cevapta, işme odunun sterine zam yapmamış, geçen yıl 50 liradan verilen odun, bu yıl da yine aynı ancak, işletmeden satılan odunun sterinin 65 lira olduğunu, bu-

lardan mahrukatçıların faydalanmadığını söylediler.

Diğer taraftan mahrukatçılara zam yapan belediye yöneticileri orman işletmesinin zam yaptığını ve bu yüzden odunun tonuna zam yapmak mecburiyetinde kaldıklarını belirtmişlerdir.

Durum böyle olunca, zavallı vatandaşta kanuna boyun eğerek ne yapılırsa katlanıyor.

Belediye encümeni ne verdikleri rayicin kanunusuz olduğunu belirtir; vatandaş daha fazla aldatılmadan durumun değiştirilmesini bekleriz.

Biga'nın kurtuluşunun 51. yıldönümünün kutlama programı hazırlandı.

18 Eylül Pazartesi günü, şehitlikte bağlayacak olan tören, daha sonra Ata'nın büstüne çelenklerin konması ile devam edecektir.

Daha sonra cevazlıkta devam edecek olan töreni s kuvvetlerinin şehre gre-

rek, hürriyeti, temsil eden kızın kurtuluşuyla devam edecektir.

Belediye bandosu tarafından çıkarılacak taklîî Marşımızla Bayrağımız göklere çekilecektir.

Bunu müteakip geçit töreni yapılacak, kulüpler, dernek mensupları ve halk teşekkülleri g-çerek günü yaşatacaklardır.

Gecede de törenin anlamı çeşitli eğlencele kutlanacaktır.

Kentimizde de Ticaret ve Sanayi Odası ile Sicil me. kuruluyor

Memnuniyetle haber aldığımız göre kentimizde de Ticaret ve Sanayi Odası ile Ticaret Sicil memurluğunun kurulması için yapılan teşebbüsler olumlu neticeler vermiştir.

6/10/1972 tarihinde Ticaret Bakanlığına yapılan müracaatla kentimizde de Ticaret ve Sanayi Odasının kurulması istenmiş, gerekli formaliteler yerine getirildikten sonra, vilâyetten gelen bir yazı üzerine kurulmasına müsaade edildiği bildirilmektedir.

Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulmasını müteakip, Ticaret Sicil memurluğu da te-

sis edilecektir.

Önümüzdeki hafta içerisinde Kaymakamımız ve Hüseyin Uysal'ın başkanlığında meslek grupları ile seçim kurulu teşkil olunacak seçimleri müteakip Ticaret ve Sicil memurluğu da tesis edilmiş olacaktır.

Kentimiz çevresindeki ticari, sipai ve meslek mensuplarına ve tüm benzerlerini ze ticaret ve sanayi Odası ile Ticaret Sicil memurluğunun hayırlı ve uğurlu olmasını dileriz.

Geniş, tavsiyeli haber Çamşamba günü gazetemizde

SİZDE...

- Kentimizde uzun yıllar Tapu Sicil Muhafızlığı yaptıktan sonra emekliye ayrılan Abdülkadir Akkaya'nın «Dadaş» ismi ile emlak alım satım bürosu açtığını, emlaklık günlerini kentimizde değerlendirecek olan Akkaya'ya başarılar dilediğimizi.
- Belediyemizin, Almanya'ya çalışan bir hemşerimize sattığı yol üzerindeki msaatta, dın şikâyet üzerine keşif yapıldığını.
- Biga'nın kurtuluş bayramının bu yıl da hayvan pazarında kutlanmasının hemşerilerimiz arasında üzüntü yarattığını.
- Maliye Gelen bir müfettişin, kentimizde bulunan «İstihap haddini belirtmeyen» tapılara 350 — 2000 lira arasında ceza kestiğini.
- Altı yıldan beri gazete olarak izlediğimiz kentimizin kurtuluş günlerinde hiç duymadığımız Selâ seslerini kutlama programının 7. Maddesi uyarınca bu yıl bol bol dinleyeceğimizi, bu durumun aydınlar arasına hasretle karşılandığını.

BİLİN...

Günebakan Verimsiz

Haber aldığımız göre ilçemiz ve çevresinde bu yıl Ayçiçeği mabaülü randıman vermemektedir. Çiftçi ve köylülerden aldığımız malumata göre kooperatiflerden alınan tohumluklarla ekilen tarlalarda verim çok az olmaktadır.

Biga Ticaret ve Sanayi Odasıyla ilgili yerel gazetelerde yayınlanmış çeşitli haberler:

1. Belediye tarafından Oda'ya arsa verildiğine dair haber: Biga'nın Sesi, 1 Mart 1984

2. Hüseyin Onan'ın Biga TSO Başkanı seçildiğine dair haber: Biga'nın Sesi, 27 Kasım 1987

3. Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın 1976 yılı kutlama mesajı; Biga'nın Sesi gazetesi.

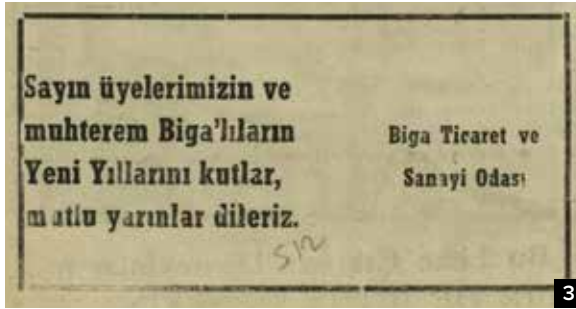
4. Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nda Yönetim Kurulu'nun değiştiğine dair haber: Biga'nın Sesi, 6 Mart 1986

5. Biga Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığına İsmail Koyuncu'nun seçildiğine dair haber: Biga'nın Sesi, 30 Kasım 1979

6. Mehmet Tezvevin istifasıyla Meclise giren Hüseyin Onan'ın Başkan seçildiğine dair haber: Biga'nın Sesi, 27 Kasım 1987

7. Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın KDV ile ilgili düzenlediği seminer hakkında haber: Biga'nın Sesi, 20 Aralık 1984

8. Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın tanışma yemeği hakkında haber: Biga'nın Sesi, 22 Aralık 1987

BiGA'nın SESİ
Günlük Siyasal Tarafsız Gazete
27 MAYIS 1981
Cumru

Ne kadar vergi ödeyecekler

Hüseyin Onan	19.566.561
Cahit Onan	12.420.682
Kemal Ceylan	10.763.780
İsmail Başarır	7.731.743
İsmail Ökçü	6.730.427
Müfit Ökçü	6.236.362
İsmail Başarır	6.227.591
Muhsin Gürşin	6.194.650
Hamdi Engin	6.152.127
Abdullah Atalay	4.456.675
Ali Güç	3.938.357
İsmail Başarır	3.283.825
Ömer Başarır	3.279.328
Mustafa Güneş	3.008.031
Haluk Güneş	2.948.315
Selami Başarır	2.035.702
Mustafa Güneş	1.719.010
Mustafa Güneş	1.015.332

ocaktaki teslim fiyatı belli oldu
Kömür 3500 ile 2500 lira oldu

panayıra ilgi çok fazla

Bigasporda yeni idareyi gençler ele geçirdiler

Japonya'da sanayi robotlar yönlendiriyor

BiGA'nın SESİ
Günlük Tarafsız Siyasal Gazete
27 MAYIS 1981
Cumru

Bitmeyen yol..

Tevfik Başarır oğlu ile 113 Milyon..
EN BÜYÜK VERGİ BiGA'DA

«SARI KÖŞE»
Elektrik faturası çarptı..

Yeniceköy'de Referandum..

«DES» li Piliçe BiGA'da RASTLANMADI

BiGA'nın SESİ
Günlük Siyasal Tarafsız Gazete
4 MAYIS 1981
Pazartesi

Peşin vergiler belli oldu
24 mükellef 600, 36 mükellef 400,
139 mükellef 200, 217 mükellef 100
1167 mükellef de 50 bin lira verecek
BiGA'nın 1980 yılı vergi geliri 326 milyon

300 bin lira ödeyeceklerin listesi

Ali Güç	19.566.561
Cahit Onan	12.420.682
Kemal Ceylan	10.763.780
İsmail Başarır	7.731.743
İsmail Ökçü	6.730.427
Müfit Ökçü	6.236.362
İsmail Başarır	6.227.591
Muhsin Gürşin	6.194.650
Hamdi Engin	6.152.127
Abdullah Atalay	4.456.675
Ali Güç	3.938.357
İsmail Başarır	3.283.825
Ömer Başarır	3.279.328
Mustafa Güneş	3.008.031
Haluk Güneş	2.948.315
Selami Başarır	2.035.702
Mustafa Güneş	1.719.010
Mustafa Güneş	1.015.332

200 bin lira

Ali Güç	19.566.561
Cahit Onan	12.420.682
Kemal Ceylan	10.763.780
İsmail Başarır	7.731.743
İsmail Ökçü	6.730.427
Müfit Ökçü	6.236.362
İsmail Başarır	6.227.591
Muhsin Gürşin	6.194.650
Hamdi Engin	6.152.127
Abdullah Atalay	4.456.675
Ali Güç	3.938.357
İsmail Başarır	3.283.825
Ömer Başarır	3.279.328
Mustafa Güneş	3.008.031
Haluk Güneş	2.948.315
Selami Başarır	2.035.702
Mustafa Güneş	1.719.010
Mustafa Güneş	1.015.332

100 bin lira

Ali Güç	19.566.561
Cahit Onan	12.420.682
Kemal Ceylan	10.763.780
İsmail Başarır	7.731.743
İsmail Ökçü	6.730.427
Müfit Ökçü	6.236.362
İsmail Başarır	6.227.591
Muhsin Gürşin	6.194.650
Hamdi Engin	6.152.127
Abdullah Atalay	4.456.675
Ali Güç	3.938.357
İsmail Başarır	3.283.825
Ömer Başarır	3.279.328
Mustafa Güneş	3.008.031
Haluk Güneş	2.948.315
Selami Başarır	2.035.702
Mustafa Güneş	1.719.010
Mustafa Güneş	1.015.332

Hayvansat ürünlerinde de tahsin fiyat uygulanmalı

BiGA'nın SESİ
Günlük Siyasal Tarafsız Gazete
22 NİSAN 1981
Cumru

Vergi rekorunu 10.5 milyon ile Başarır kırdı
20 mükellef 77 milyon verecek

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerle kutlanıyor

BiGA'da tescilsiz traktör sayısı azalıyor

Sayın Okuyucularımız

Vergi gelirinde en büyük Biga..

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı.

1982 yılı gelir vergisi toplamı 395 milyon 500 bin 200 lirasıdır. Bu gelirden 265 milyon 200 bin 200 lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

SİZDE ..

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

Bönende konutlar sıcak su ile ısıtılacak

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

Vergilendirilmiş kazanç kotsaldır.. 30 işadama belge aldı

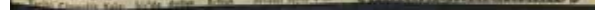
1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

İnönü, Çarşamba günü anılıyor

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

Belediye Sarayının içi, içler acısı

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

3. gurubun seçimi

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

Vergide rekor kıranlar belli oldu

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

Biga yine vergi rekorunu korudu.. 172 milyon toplanacak

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

1982 yılında Biga'da Karadeniz Vergi ile birlikte 1,3 milyar lira gelir toplandı. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir. Vergi gelirinin 1,3 milyar lirası vergi geliridir.

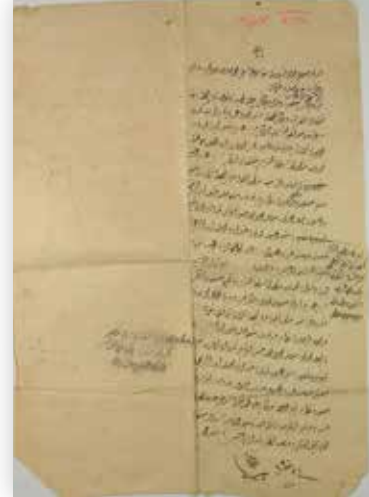
Kaynaklar

(Endnotes)

1. Strabon, Geographika, Antik Anadolu Coğrafyası, çev: Prof. Dr. Adnan Pekkan, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2000, İstanbul, s. 102
2. Bilge Umar, Türkiye'deki Tarihsel Adlar, İnkılap Kitabevi, 1993, İstanbul, s. 638
3. Aktaran: M. Serkan Durdağı, Güney Marmara (Propontis) Limanları: Parion ve Priapos, YLT, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004, s. 28
4. Strabon, s. 104
5. Demircan Hüsnü, Osmanlı Klasik Dönemi Biga Tarihi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, doktora tezi, 2000, s. 5
6. Feridun Emecan, İslam Ansiklopedisi, TDV Yayınları, Biga maddesi, cilt 6, 2011, Ankara, s. 137
7. Evliya Çelebi, Seyahatname, Üçdal Neşriyat, cilt I-II, 1993, İstanbul
8. Muhammed Bedreddin Şimşek, Temettuat Defterlerine Göre Biga Kazasının Sosyal ve Ekonomik Yapısı, (1840-1845), Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, YL Tezi, 2013
9. Agy., s. 133
10. Demircan Hüsnü, s. 111
11. Muhammed Bedreddin Şimşek, s. 65
12. Agy., s. 66-67
13. Agy., s. 68
14. Agy., s. 120
15. Agy., s. 74
16. Agy., s. 78
17. Agy., s. 90
18. Agy., s. 97
19. Agy., s. 118
20. Behçet Loklar, Tanzimat Döneminde Biga Sancağı'nda Cizye Rejimi, YLT, ÇOMÜ Sos. Bil. Ens., 2012, s. 77
21. Agy., s. 114-115
22. Şerif Korkmaz, Tanzimat Sonrası Çanakkale'nin İdari ve Nüfus Yapısı, canakkalearastirmalari.comu.edu.tr
23. Ali Cevat, Memalik-i Osmaniye'nin Tarih ve Coğrafya Lugatı, 1313, Dersaadet, s. 224-225
24. Şemseddin Sami, Kamusü'l Alam, Mihran Matbaası, 1896, İstanbul
25. Aktaran: Demircan Hüsnü, s. 207-210
26. (Aktaran: Yrd. Doç. Dr. Sefer Sener, Osmanlı Sanayileşme Süreci ve Bu Süreçte Özel Girişimin Rolü, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 9, Sayı: 3, 2007)

27. Melike Batgıray, Şeyma Nur Altun, Kafkasya'dan Anadolu'ya Göçler ve Biga Yöresine Yerleşimler, asagidemirci.net, pdf versiyonu, (erişim: 02.04.2016)
28. Sezer Arslan, Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri ve Osmanlı Devleti'nde İskânları, YLT, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008, s. 107
29. Mustafa Demir, (Doç.Dr.) Çanakkale Savaşları Tarihi, Değişim Yayıncılık, cilt III, 2008, İstanbul, s. 1795
30. Agy., s. 1798-1799
31. Agy., s. 1803
32. Uluğ İğdemir, Biga Ayaklanması ve Anzavur Olayları, TTK Basımevi, 1989, Ankara, s. 73
33. Agy., s. 1
34. Agy., s. 19
35. Agy., s. 16-17 ve 30
36. Zeynel Kozanoğlu, Hamdi Bey ve Akbaş Baskını, Güvendi Matsbaası, 1970, Ankara, s. 70
37. İ. Dizman,, İ. Şen, Biga'da Sosyal Yaşam, Biga belediyesi Kültür Yayınları, 2016, Biga, s. 40
38. Agy., s. 40
39. Agy., s. 40

[illegible]

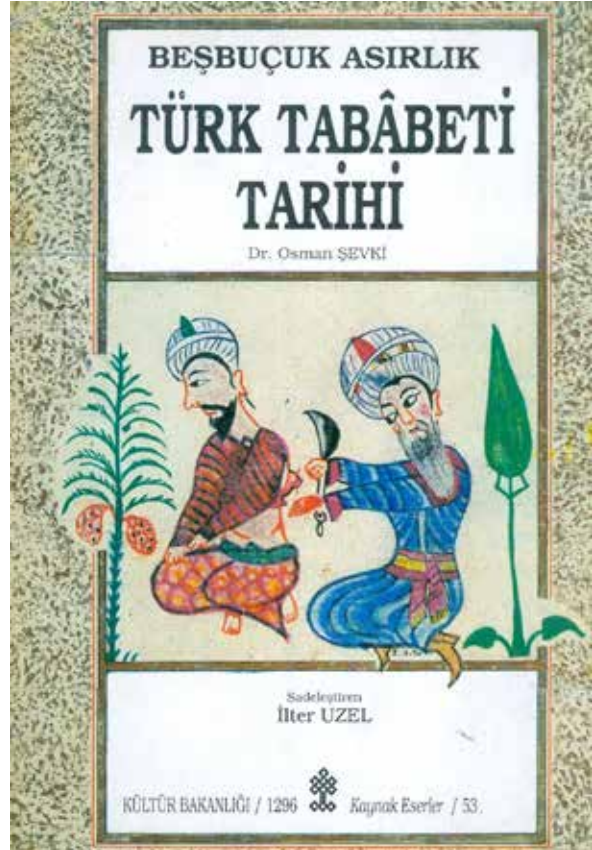

BELGELER KUPÜRLER FOTOĞRAFLAR

Bursa Darü't Tıbb'ı...

ANADOLU’NUN İLK HASTANESİNİN GELİRİ BİGA’DAN

1399 yılında, Yıldırım Beyazıt tarafından kurulan Bursa Darü’t Tıbb’ının vakfiyesine göre Biga Osmanlı döneminin bu ilk hastanesine vakfedildi, tüm vergi gelirleri hastane için harcanmaya başladı.

Konuyla ilgili Türk Tababet Tarihi adlı kitapta şunlar aktarılır:

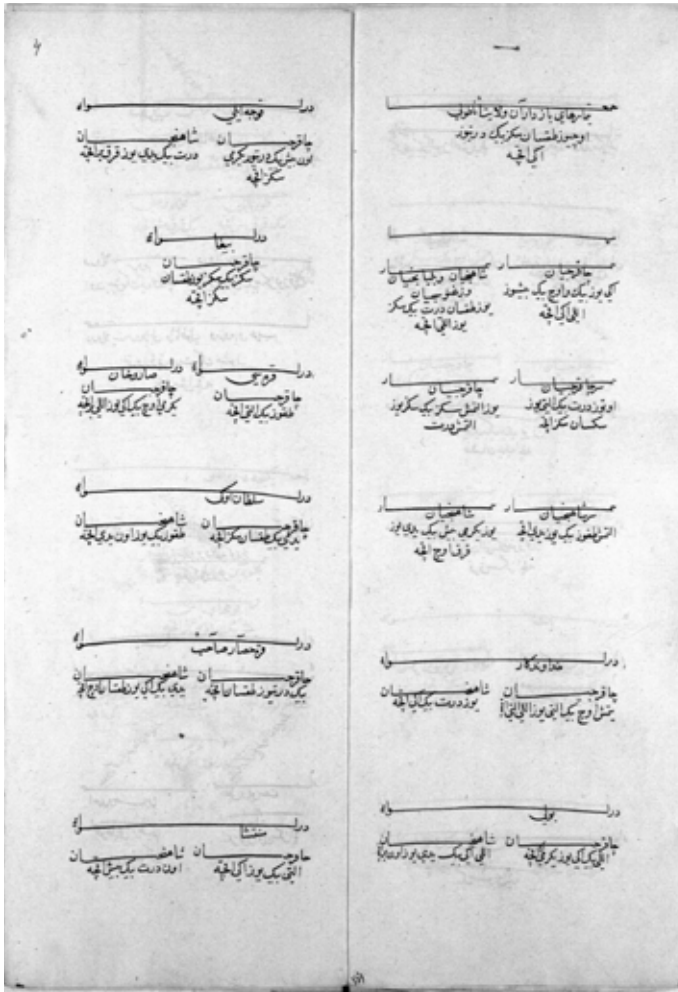
Bursa Dar’üt Tıbb’ı için düzenlenen Vakıfname’nin bazı fıkralarının açıklaması aşağıdadır:

“Yüce tanrı Sultan Yıldırım Han Hazretlerinin yaptığı bu hayır ve iyiliklerden dolayı kendisini daha da yüceltsin. Yaptıkları Darü’sşifa’da üç tabib, iki şerbetçi, iki eczacı, bir aşçı, bir de ekmekeçi bulunmasını şart kıldı. (...)”

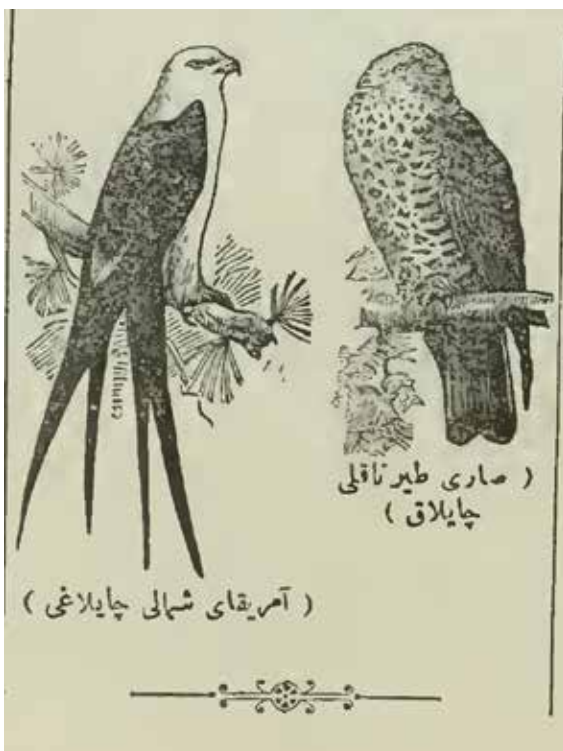
Ve keza küçük tepe üzerine yapılmış, etrafı duvarlarla çevrili ve altı üstü belli darü’sşifaya şunları vakfetti: (...) Bu vakfedilen şeylerden birini bitişik, yan yana ve Biga ili adıyla meşhur bütün köyleri ve bütün içinde mevcut olan bağlar, bahçeler, meralar içindeki köleler, bağcılar, çobanlar, köylüler ve çocukları ve akrabaları ile bütün bu araziyi vakfetti. (...)”

Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi, Dr. Osman Şevki, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1991, S: 88, 89. 1

Devlet Arşivleri Osmanlı
Arşivi'ndeki Hicri 13 Cemazeyilahir
1008 (31 Aralık 1599) tarihli
defterde Bigalı Çakırcılarla ilgili
sayfa...

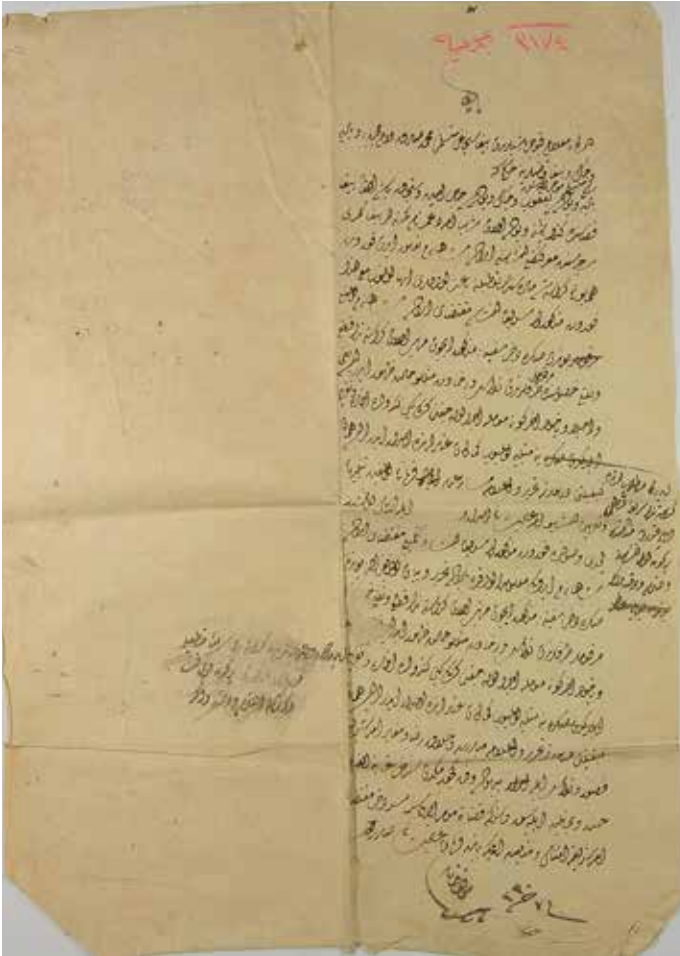
16. YÜZYILDA BİGA'DA ÇAKIRCILAR

Biga'nın Çakırcıları

Başbakanlık Devlet Arşivleri'ndeki "Paşa, Vize, Çirmen, Silistre, Gelibolu, Sofya, Köstendil, Vidin, Niğbolu, Hüdavendigâr, Bolu, Kocaeli, Biga, Karesi, Saruhan, Sultanönü, Karahisar-ı Sahib, Menteşe ve Kastamonu livalarında çakır, şahin ve balaban avlamakla mükellef olan efradın isimlerini ve timarlarını havi defter", Biga'da icra edilen ilginç bir işi günümüze aktarır. Hicri 13 Cemazeyilahir 1008 (31 Aralık 1599) tarihli defterde Bigalı Çakırcıların "Sekiz bin sekiz yüz doksan sekiz akçe" vergi verdiği yazılı... Bir atmaca türü olan çakır kuşu ve Osmanlı'da kuşçulukla ilgili "Avcı" maddesi altında İslam Ansiklopedisi'nde (cilt: 04; sayfa: 114) şunlar yazılıdır:

"Osmanlı Devleti'nde ise avcılık teşkilâtça en mükemmel seviyede idi. Osmanlılar'da av partileri düzenlenmesi, devletin kuruluş yıllarına kadar uzanmaktadır. Avcı kuşuyla av yapma usulü erken devir hükümdarlarında göze çarpan bir husustur. (...)

Osmanlılar'da avcı kuşlarıyla ilgili kurumlardan bazısı merkezde, bazısı da taşrada idi. Meselâ çakırcıbaşının idaresi altındaki çakırcılar, şahincibaşının idaresindeki şahinciler ve atmacıbaşının idaresi altındaki atmacılar merkezde bulunurlar, bunlara devletçe ulûfe verilirdi. Taşradaki avcı kuşu yetiştiricileri timarlı olup hizmetlerine karşılık bazı vergilerden muaf tutulurlardı. Halktan doğancı alınmaz, doğancılık genellikle babadan oğula geçerdi. Her cülûsta bu görevlilerin muafiyet veya hizmet beratları yenilenirdi. Görevini kötüye kullanan, çağırıldığında sürele avına katılmayan yetiştiricinin görevine son verilirdi. Bir yerin ilk tahririnde avcı kuşu yetiştiricisi timarı olarak kaydedilen arazi, sonradan herhangi bir sebeple şekil değıştirse bile ilk statüsü değışmezdi. Taşradaki şahinci, çakırcı ve atmacıların vergilerini ancak merkezden gönderilen doğancıbaşılar toplayabilirdi.(...)"

Devlet Arşivleri
Osmanlı Arşivi'ndeki
Hicri 07 Cemazeyilahir
1230 (17 Mayıs 1815)
tarihli belge.

Devlet Arşivleri Osmanlı
Arşivi'ndeki Hicri 15
Cemazeyilahir 1235
(30 Mart 1820) tarihli belge
Biga Kemer Tersanesi'nde
çalışanların hangi işleri
yaptığını ve adetlerini
gösteriyor.

[illegible][illegible]

BİGA KEMER TERSANESİNDE ÜRETİLEN GEMİLER

19. yüzyılda buharlı gemilerin
hemen öncesinde deniz
savaşları, ahşap yelkenlilerle
yapılıyordu.

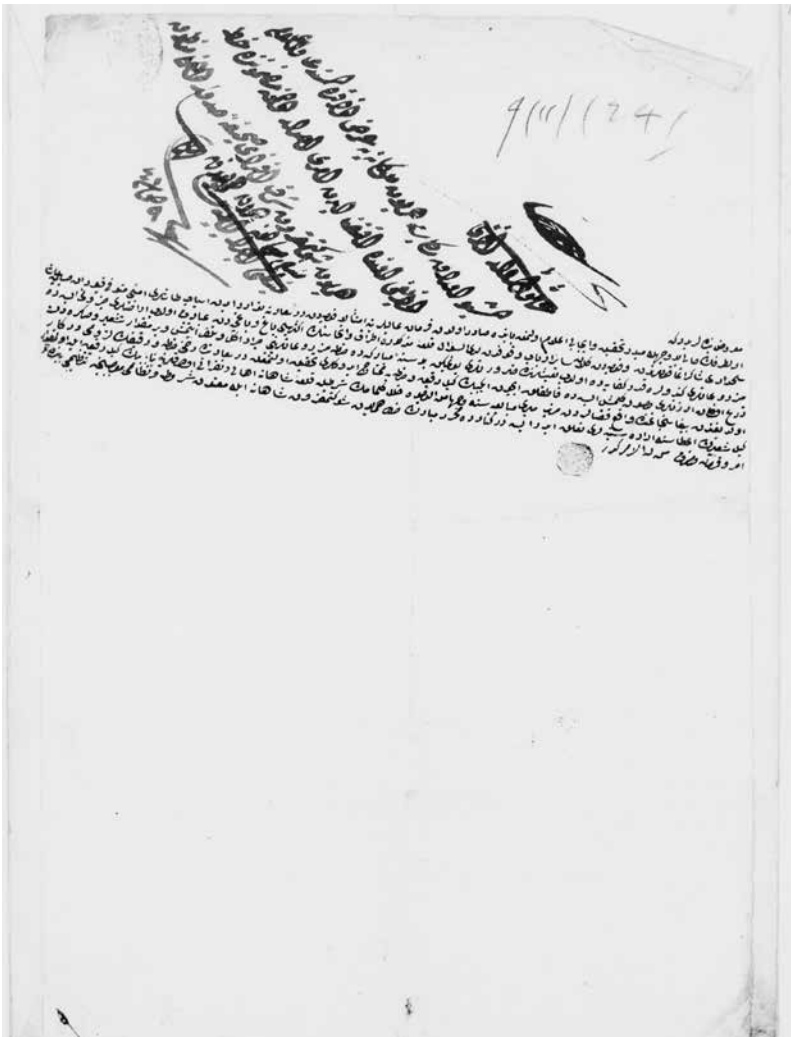
Biga Kemer Tersanesi'nde imal edilen gemilerle ilgili iki önemli belge, korvet ve fırkateyn gibi gemilerin 19. yüzyıl başında Biga'daki üretimleriyle ilgili ayrıntılı bilgi içeriyor.

Devlet Arşivleri Osmanlı Arşivi'ndeki Hicri 07 Cemazeyilahir 1230 (17 Mayıs 1815) tarihli belge, "Biga kemeri sahasına inşa edilmekte olan korvete iktiza eden (gereken) kerestenin serian kat'i (hızla kesimi) ile inşasının bir an evvel temini ve kereste kat'ına mümanaat edenlerin (kereste kesimine karşı olanların) tecziyeleri (cezalandırılmaları)" hakkında...

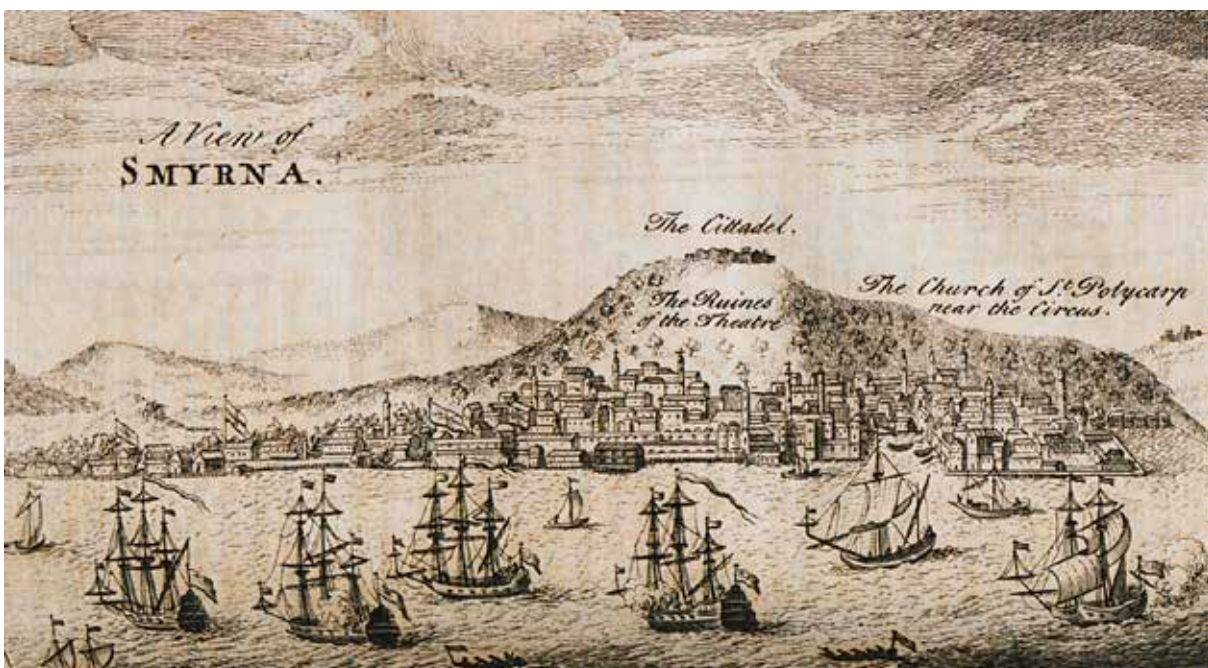
Bu ferman korvetin inşasıyla ilgili tüm bölge yetkililerinin işbirliğiyle, korveti hızla inşa edip bitirmeleri için uyarılar içeriyor.

Özellikle 19. Yüzyıldaki deniz savaşlarında kullanılan gemilerin bir kısmının Biga'da inşa edildiğini gösteren diğer belge de "Kemer-i Biga sahasında fırkateyn-i hümayun inşasında çalışan marangoz, burgucu, neccar, kalafatçı ve sair işçilere verilen yevmiyelerle, mimar, katip, mühendis ve sairenin mahiyyelerini havi defter"... Bu belge ise Hicri 15 Cemazeyilahir 1235 (30 Mart 1820) tarihli ve tersanede çalışanların hangi işleri yaptığını ve adetlerini gösteriyor.

Her iki belge de iki yüz yıl önce Biga'nın önemli gemi üretim merkezlerinden biri olduğunun göstergesi...

Eski bir gravürde İzmir limanı.

GÜÇLÜ BİGA TARIMI

Biga'nın 1800'lerde verimli topraklarında gelişmiş tarımı olduğunu gösteren kaynaklardan biri de Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'ndeki Hicri 9 Safer 1241 (23 Eylül 1825) tarihli belgedir. "Çekirge sebebiyle mahsulleri telef olan Foça-yı Cedit kalesi ahalisinin zahire ihtiyacının Biga sancağı kazalarından temin edilmesi" başlıklı belgeye göre İzmir körfezinin çıkışında, içinde sürekli askerlerin bulunduğu kalesiyle körfezin bekçiliğini de yapan Foça'da yaşanan bir çekirge felaketi sonrası Biga'dan temin edilmesi istenen zahireden bahsediliyor.

Belgede Foça'nın iki bin kile un ve buğdaya ihtiyacı olduğu vurgulanarak, İstanbul'da da un ve buğday ihtiyacı olduğundan Biga sancağı kazalarından bin kile un ve bin kile de buğday temini isteniyor.

Burada önemli noktalardan biri de Foça'nın normal şartlarda kendine yeten bir üretimi olduğunun vurgulanmasıdır. Kara yolunun pek kullanılmadığı bu devirlerde, bir günlük mesafe ile sınırlı ekonomi ve üretim bölgeleri vardı. Bu bölgeler kendine buğday, arpa gibi ürünleri kendine yetecek kadar üretir, bu olayda olduğu gibi bir sorun doğduğunda en yakın uygun yerlerden temin edilirdi.

Belgede özetle şu ifadeler vardır:

Gereği Foça'dan Dersaadet'e sefer yapan merhum Kaptan Hacı Paşa silahtarı Şakir Ağa ve Foçalı bilirkişilerden sual edilmek üzere...

Yeni Foça kalesinin etrafı bağ bahçelik olup cüzi arazilerini kendi ihtiyaçları için ettikleri ve bunun yeterli olduğu ancak bu sene yaşanan çekirge felaketi dolayısıyla ürünler telef olmuştur.

Bir miktar arpa ve darı hasat edilmiş ise de katıklık için iki bin kile un ve buğday ihtiyaçları olduğu anlaşılmıştır. İstanbul'da da un ve buğdaya ihtiyaç olduğundan Biga sancağı kazalarından elde edilen devlet satın almalarına halel getirmemek şartıyla söz konusu kalenin ahali ve askerleri için bin kile un ve aynı miktarda arpanın verilmesi iradelerinize arz edilir.

Devlet Arşivleri
 Osmanlı Arşivi'ndeki
 7 Şaban 1263
 (21 Temmuz 1847)
 tarihli belge.

BİGA'DAN PALAMUT İHRACI

Biga ormanlarından elde edilen palamut genellikle Çanakkale limanından ihraç edilirdi.

19. yüzyıl başlarında özellikle dericilik sektöründe yoğun olarak kullanılan palamudun ihracı iç piyasaya yeterli gelmediği için yasaklanmaya başlamıştı. İç piyasadaki talebin karşılanmasından sonra da ihraç edilecek palamuda yeni vergiler getirilmişti. İşte bu vergilerle ilgili Biga Meclisi İdaresi'nin bir kararını içeren belge, 7 Şaban 1263 (21 Temmuz 1847) tarihli ve tüccarların ilgili vergiyi vermeleri gerektiğini hatırlatıyor:

“Osmanlı imparatorluğunda alınıp satılmak amacıyla eşya ve mal satın alanlar dahili ticarete Osmanlı vatandaşı Müslüman ve gayri müslim tüccarın ödediği vergiler gibi vergi ödemeleri ve deniz yoluyla ihraç etmek üzere satın aldıkları her eşya ve malı münasip bir iskeleye ulaştığında iç ticaret vergisi yerine kıymeti oranında yüzde 9 iskeleden ihracında ise eskiden beri uygulanan yüzde 3 vergiyi ödemeleri...”

VERİMLİ BİGA ORMANLARI

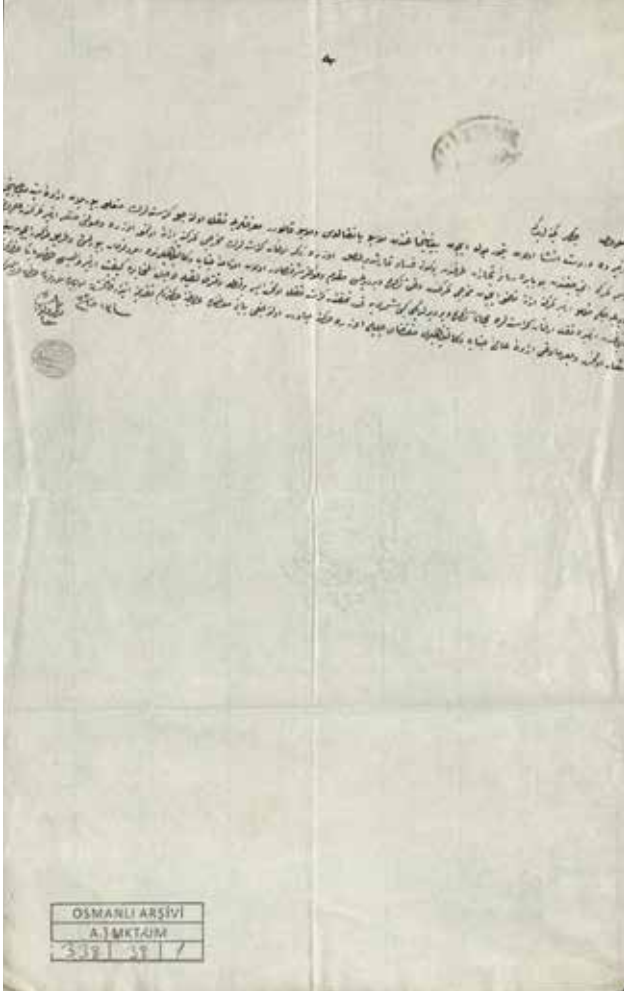

Biga bölgesinin ormanlarından asırlarca çeşitli amaçlar için yararlanılır. Özellikle ahşabın yerine geçecek metallerin yaygın kullanımı öncesi sadece yakıt için değil, bina ve gemi inşası gibi alanlarda da büyük bir kaynaktı.

Devlet Arşivlerindeki Hicri 23 Zilkade 1271 (7 Ağustos 1855) tarihli belgede, Biga ve Balıkesir civarındaki ormanlardan elde edilen ve Tersane-i Amire'de kullanılan kereste ve katranın yanında reçine, zift ve nef t yağ ı üretilmesi için fabrika kurulması amacıyla istenen izin hakkında bilgiler veriliyor:

“Kapdan Paşa Hazretlerine

Biga ve Balıkesir sancakları dahilinde kain (bulunan) ormanlardan tersane-i amireye verilmekte olan kereste ve katrandan başka reçine ve zift ve nef t yağ ı ihracı i'tası olunmak (verilmek) üzere icab eden (gerekten) mahallerine fabrika inşasına müsaade olunmak (izin verilmesi) istidasına dair (dilekçesi hakkında) Dmiczasi Gerbako? nam (isimli) şahıs tarafından takdim olunan (sunulan) müzekkere (resmi yazı) meclis-i valaya (yüksek meclise) lede'l-ita (verildiği zaman) meal-i istidaya vasıl (dilekçenin açıklamasına ulaşan) ve emsaline nazaran icabının (benzerlerine göre gereğinin) taraf-ı devletlerine istiş'arı tezekkür (yazılı olarak zikr) olunarak mezkur müzekkere (sözü edilen yazı) leffen tesyir-i savbı alileri (iliştirilerek yüksek taraflarına gönderilmesi) kılınmış olmağla iktizasının iş'arı babında (gereğinin bildirilmesi konusunda) irade efendimindir.”

İzmir Aydın hattının inşasında Biga'dan gönderilen keresteler kullanıldı. 19. Yüzyılda ciddi bir kereste üretimi olduğu anlaşılan Biga bölgesinden gönderilen ürünlerle ilgili Devlet Arşivlerindeki 21 Aralık 1858 tarihli belgenin başlığı şöyle: "İzmir'de inşa edilen demiryolu için Biga'dan nakledilen kerestenin miktarını bildirir defterin İzmir Valiliği'ne gönderildiği..."

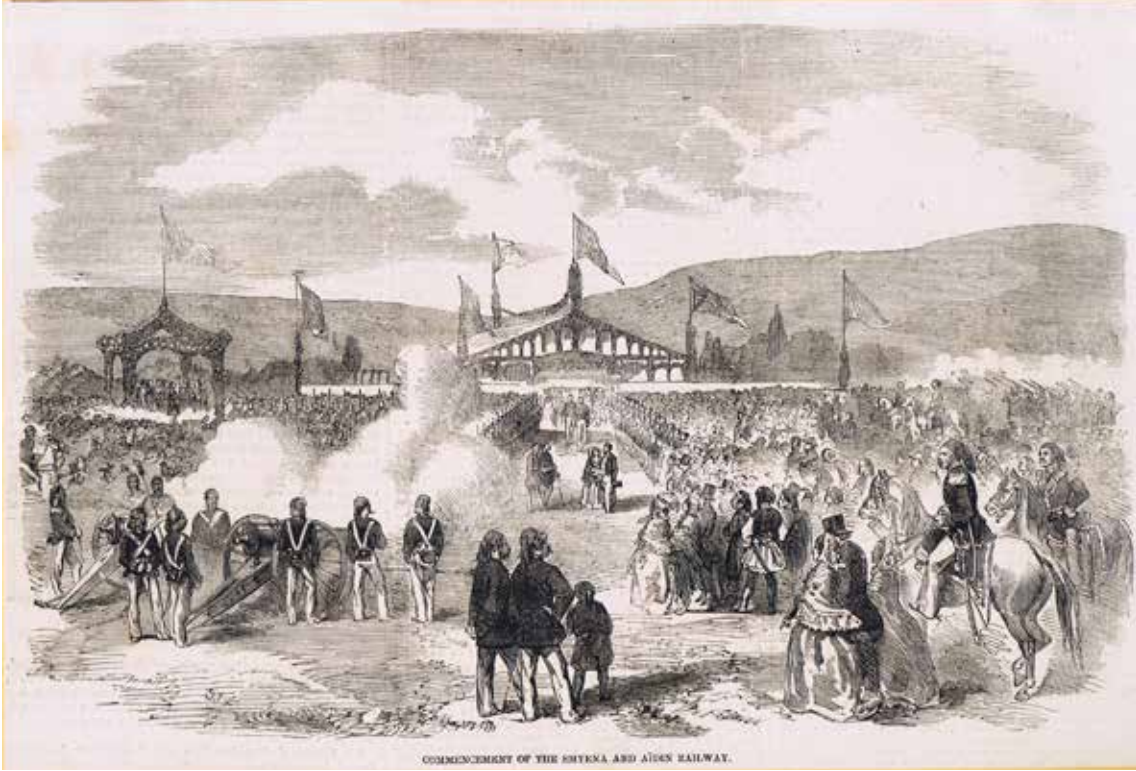

İzmir Aydın Demiryolunun Hisse Senedi.
Sermayesi 1.192.000 Pound...

İzmir Aydın Demiryolunun açılışı şerefine kartpostallar da basıldı.

İZMİR AYDIN DEMİRYOLUNDA BİGA KERESTELERİ KULLANILDI

İzmir Aydın Demiryolunun açılış töreni.

Ottoman Railway Company tarafından 1935 yılında TCDD tarafından satın alınıncaya kadar işletilen İzmir Aydın demiryolu Anadolu'daki ilk demiryolu hattıdır. Aydın'dan İzmir Limanı'na çeşitli madenlerin ve meyvelerin, özellikle de dönemin en bilindik ihraç ürünü İncirin nakliyesi için inşa edilen demiryolu hattının Biga ile ilgisi ise oldukça ilginçtir.

YÜZLERCE YILLIK BİR GELENEK BİGA PANAYIRI

1930'lu yılların Biga panayırlarından iki fotoğraf. Genç tüccar Recep İkizler'in seyyar sarraflık günleri.

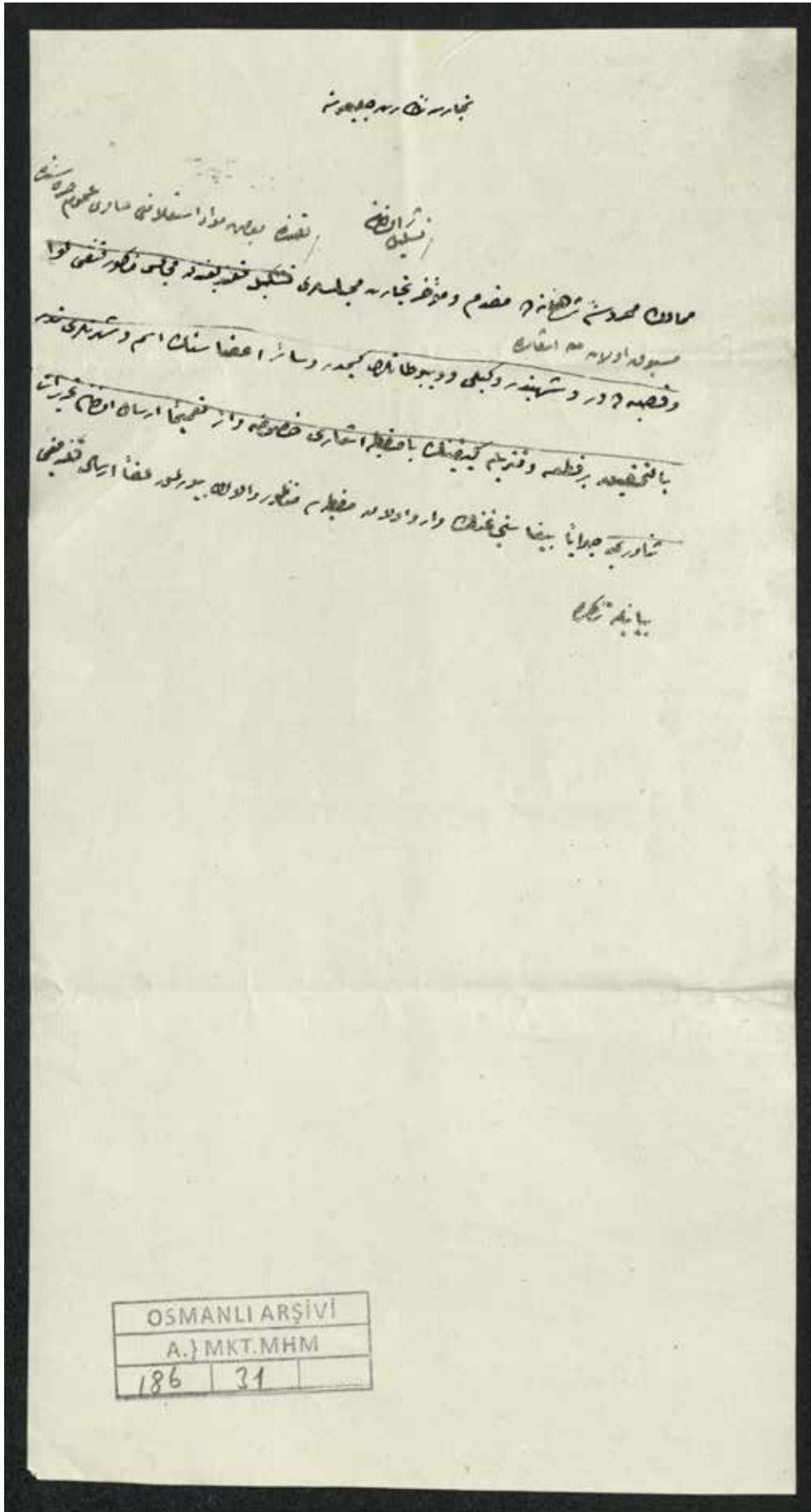
Panayır Biga'da yüzyıllardır süren bir gelenek. Kısa süre öncesine kadar panayırlardaki en önemli sorun güvenlikti. Devlet Arşivlerindeki 22 Haziran 1858 tarihli belgede de bu sorunun yansıması görülür: “Çan ve Biga'da küşad olunan panayırın olaysız geçtiği ve bunun temininden dolayı tüccarın müteşekkik olduğu.” Belki de sorunsuz geçen bir panayır, resmi yazışmalara konu olabilecek kadar nadirattandı.

20. yüzyılın sonlarına kadar Biga Panayırı, yüzyıllardır süregeldiği biçimini pek kaybetmeden gürültüyle kurulup, sessizce terk etti Biga'yı.

1930'lu yıllardaki panayırlardan görüntülerin yer aldığı fotoğraflar da bunun göstergesi...

Belgede özet olarak şunlar yazılıdır:

“Biga sancağı sınırları içinde bulunan Çan ve Biga kazalarında her sene Mayıs ayında açılışı yapılan panayıra 1859 yılında gelen tüccar ve ziyaretçilerin can, mal ve yol güvenliği bakımından asayiş ve istirahatın temin edilmesi amacıyla sancak merkezinden zaptiye neferleri gönderilmesi ve meclis üyelerinden Hacı Süleyman Ağa'nın da sorumlu tayin edilmesi; hem panayır mahallinde hem de yol esnasında güvenliklerinin sağlanması sebebiyle teşekkürlerin sunulması Biga Mutasarrıfı”

Devlet
Arşivlerindeki
23 Haziran 1860
tarihli belge.

BİGA TİCARET MECLİSİ

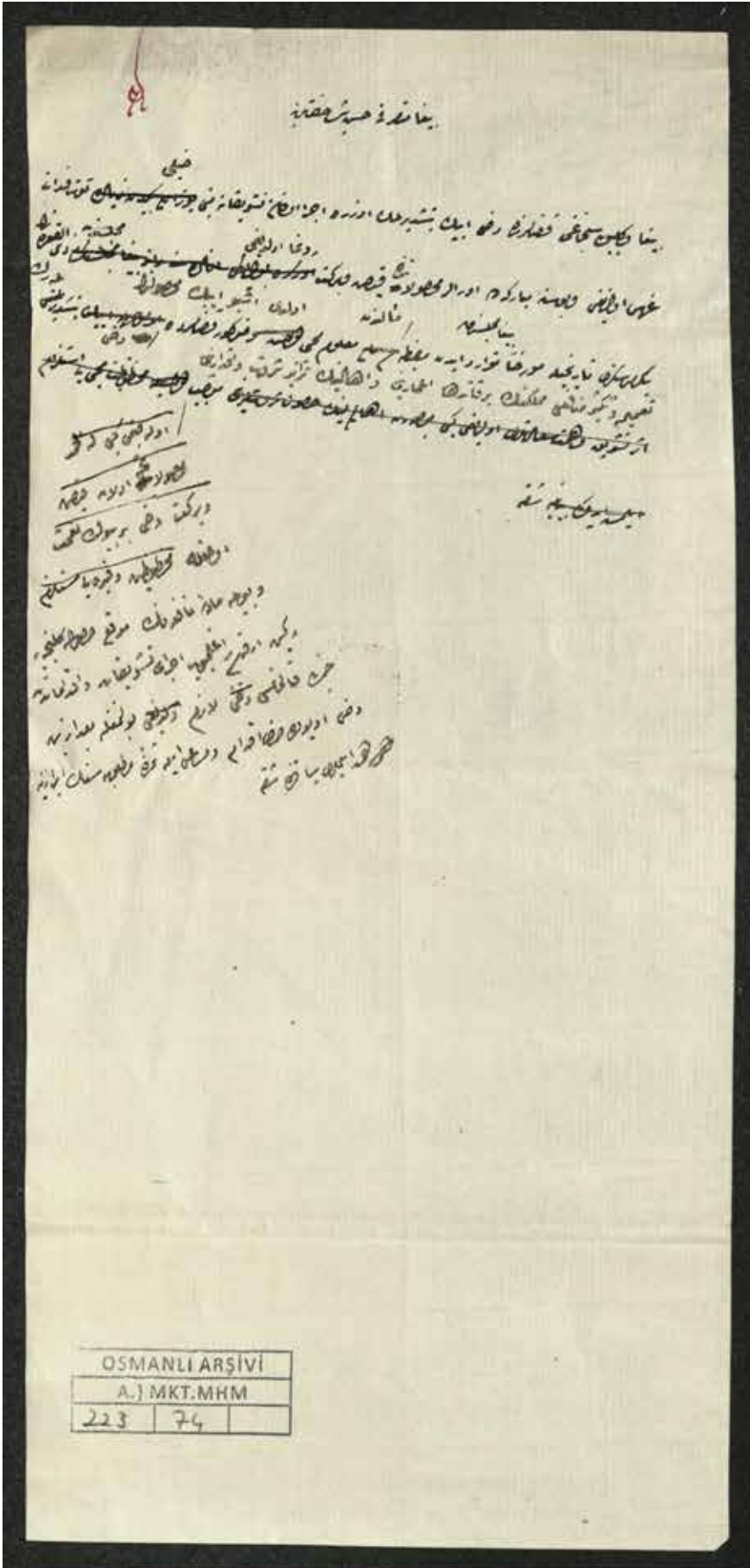
Biga'daki ticaret geleneğinin ne kadar köklü olduğunu gösteren, 23 Haziran 1860 tarihli belgede, Biga Ticaret Meclisinin kararnamesinin talep üzerine gönderildiği belirtiliyor.

Aslında birer ticaret mahkemesi olan ve tüccarlar arasındaki sorunları çözen Ticaret Meclislerinin nerelerde kurulduklarına dair bilgiler, Biga'nın önemini gösterir:

“1801 yılında gümrük emininin başkanlığında oluşturulan ecnebî ve yerli tacirler arasında komisyonlar ticarî davalara bakıyordu. Bu komisyon, 1840 Ticaret Meclisi'ne dönüştürölüp resmîleştirilerek Ticaret Nezareti'ne bağlanmıştı111. Bu meclis ile ilgili bazı düzenlemeler yapılarak, teşkilat yapısında önemli değişikliklere gidilmiştir. 1847 yılında mahkemeyi oluşturan komisyon, yabancı devlet temsilcilerinin seçtiği üye sayısı ile yerli (Osmanlı) üye sayısının eşitlenmesini kararlaştırmış, Ticaret mahkemesini karma mahkeme haline getirilmiştir. Bu meclisler, ticaretin gelişmiş olduğu yerlerde yaygınlaştırılmıştır.”

(Osmanlı Devleti'nde Kanunlaştırma Hareketleri, İdeolojisi ve Kurumları, Musa GÜMÜŞ, Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Okulu, İlkbahar-Yaz 2013, Sayı XIV, ss. 163-200.)

Ticaret Bakanlığına yazılan 23 Haziran 1860 tarihli belgede özetle: “Osmanlı İmparatorluğunda daha önce ve sonra kurulan ticaret meclisleri hakkında yazılı talepleri içeren talep yazısına cevaben Biga sancağından rapor ekte bilginize sunulmuştur.” denmektedir.

Devlet Arşivlerindeki
21 Zilhicce 1277
(30 Haziran 1861)
tarihli belge.

BİGA'DA İPEK BÖCEĞİ YETİŞTİRİCİLİĞİNİN TEŞVİKİ

Biga'da yetiştirilen
ipek böceği kozalarının
hemen tamamı Bursa'ya
gönderilir ve İpekhan'da
değerlendirilirdi.

Biga'da 20. Yüzyılın ortasına kadar yapılan ipekböceği yetiştiriciliğinin asırlardır sürdüğünü gösteren, 21 Zilhicce 1277 (30 Haziran 1861) tarihli belgede, Biga Mutassarrıfı Hasan Paşa'ya Biga'daki ipek yetiştiriciliğinin başarılı olması dolayısıyla yapılan teşviklerin süreceği bildiriliyor:

Biga Mutasarrıfı Hasan Paşa Hazretlerine hitaben yazılan yazıda özetle şu bilgile var:

“Biga ve Gelibolu sancağı kazalarında da uygulanan teşvikler hayli etkili olduğu ve bu berektli senede oralarda ürünlerin feyz ve bereket içinde geçtiği Meclisten 28 zilkade tarihiyle Biga Meclisine gelen mazbatada bildirildi. İpek mahsulünün anılan kazalarda da yetiştirilerek yaygınlaştırılarak çoğaltılması memleketin bir kat daha imarına ve ahalinin servet ve gücünün artmasına sebep olacağı ve bunu sağlayan faydalı bir maddenin ortaya çıkması sağlanıncaya değin peşinin bırakılmaması, teşvik ve çalışmaların sürdürülmesinin sağlanması gerektiği...”

Devlet Arşivlerindeki
24 Recep 1279
(15 Ocak 1863)
tarihli belge.

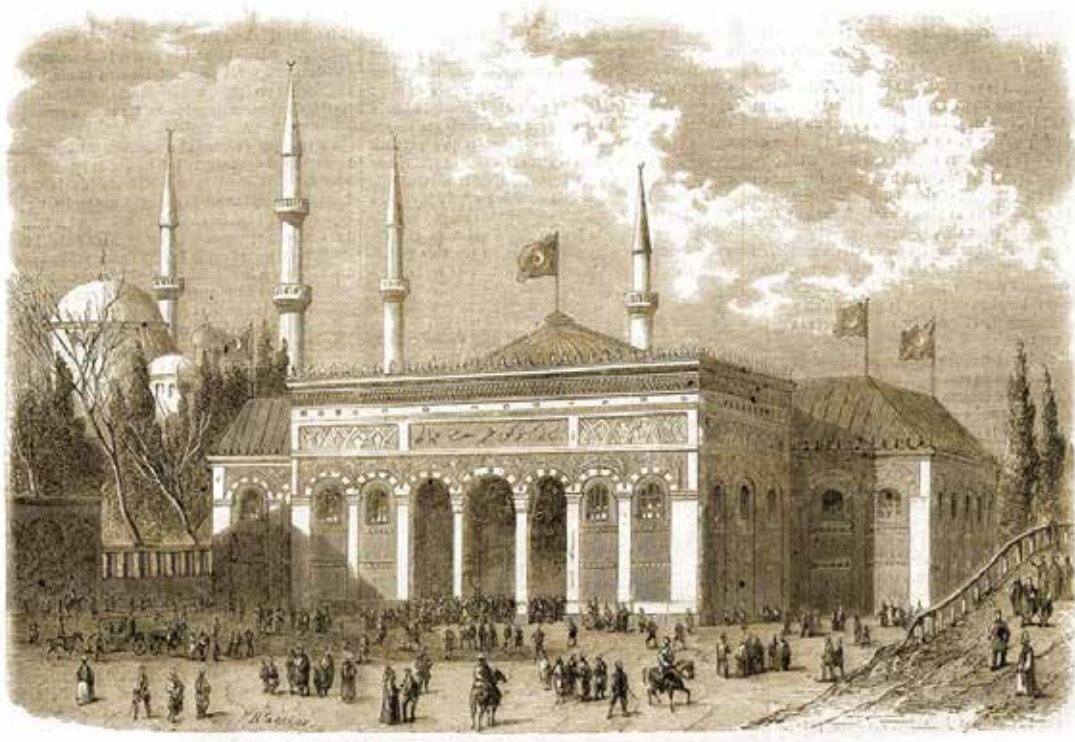
Sergi-i Osmani Madalyası

Sergi-i Osmani'nin
içinden bir görünüm.

OSMANLI ARŞIVI		
A. J. MKT. MHM		
253	1	

TÜRKİYE’NİN İLK FUARINA BİGA’DAN ÜRÜN

VUE EXTÉRIEURE DE L'EXPOSITION UNIVERSELLE DE CONSTANTINOPLE. — D'après un croquis de M. Montet.

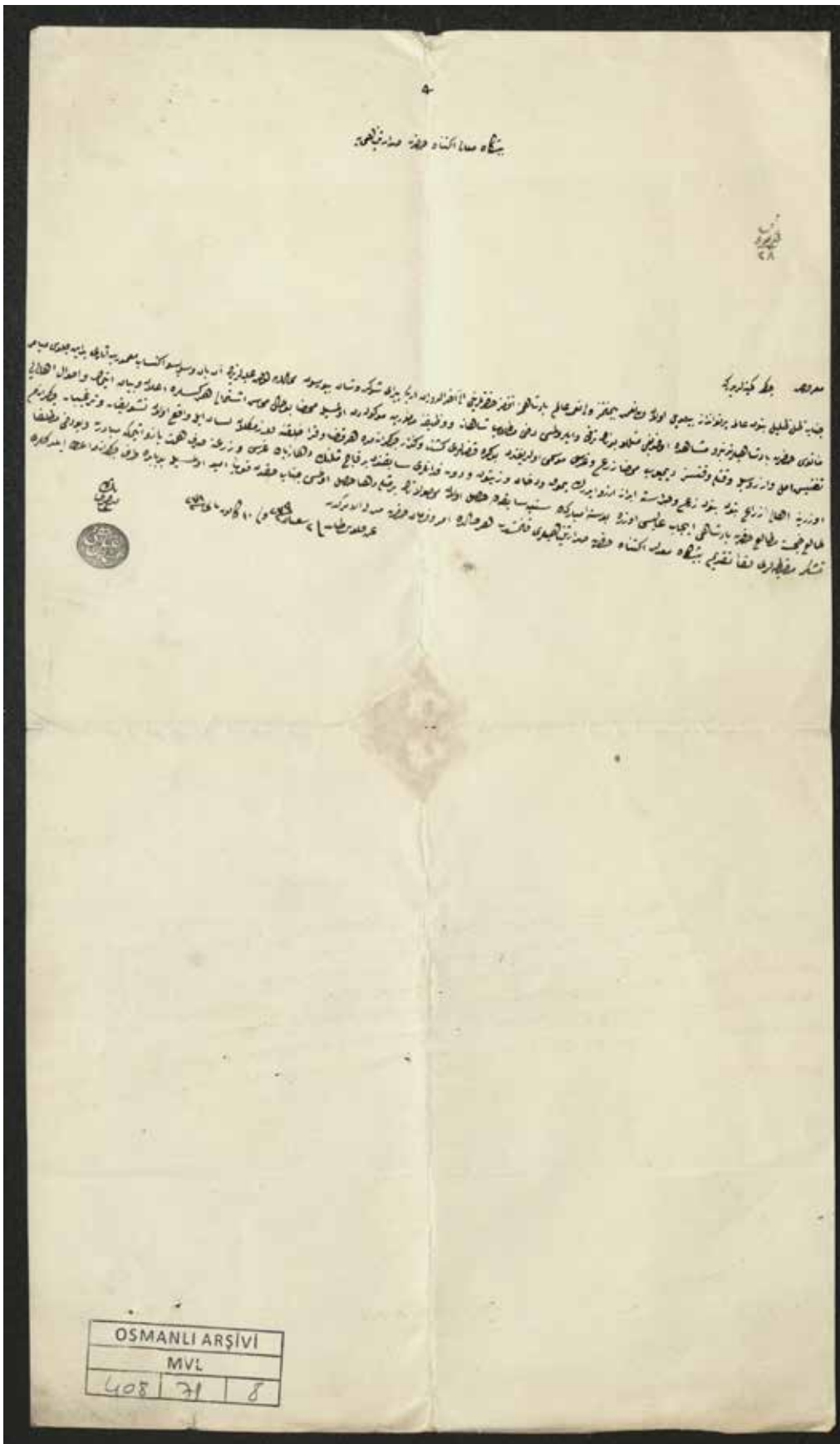
Sultanahmet Meydanına inşa edilen Sergiyi Umumi binası...

Türkiye’deki ilk çağdaş fuar 1863 yılında, İstanbul Sultanahmet Meydanında inşa edilen dünyanın ilk fuar binalarından birinde açıldı. 27 Şubat 1863 -1 Ağustos 1863 tarihleri arasında düzenlenen fuara Osmanlı Devletinin her köşesinden getirilen ürünler, gerek devlet erkânı, gerek yerli halk, gerekse yabancı ziyaretçiler tarafından ilgiyle izlenmişti.

İşte bu önemli fuara Biga’nın ürünlerinin de katıldığını gösteren Hicri 24 Recep 1279 (15 Ocak 1863) tarihli bu belge, fuarın açılışından bir buçuk ay önce Bigalıların ürünlerini İstanbul’a gönderdiklerini gösteriyor.

Maliye Bakanlığına hitaben yazılan yazıda:

“Osmanlı Sergisi için Amasya ve Biga Sancaklarında hazırlanmış olan eşyanın gönderildiğini içeren ve gelen mazbata ekte sunulmuştur” denmektedir.

Devlet
Arşivlerindeki
24 Şaban 1279
(14 Şubat 1863)
tarihli belge.

BİGA'DA MAHSÜL BOLLUĞU

Osmanlı dönemindeki tarım politikaları ve Biga bölgesindeki verimlilik ile ilgili önemli bilgiler içeren, 24 Şaban 1279 (14 Şubat 1863) tarihli ve “Yapılan teşvikat dolayısıyla Biga Sancağı dahilindeki Kazdağı, Kumkale, Güvercinlik, Bayramiç, Çan, Ayvacık ve Biga kazalarında pamuk, zeytin, dühan ve dut yetiştiren çiftçiler iyi çalıştıkları için bu yıl mahsulün bol olacağının tahmin edildiği.” Başlıklı belgeden, hem Biga’da uygulanan teşviklerle, hem de o dönem ekilen ve bugün pek bilinmeyen, pamuk, tütün ve dut gibi ürünlerle ilgili bilgiler öğreniyoruz:

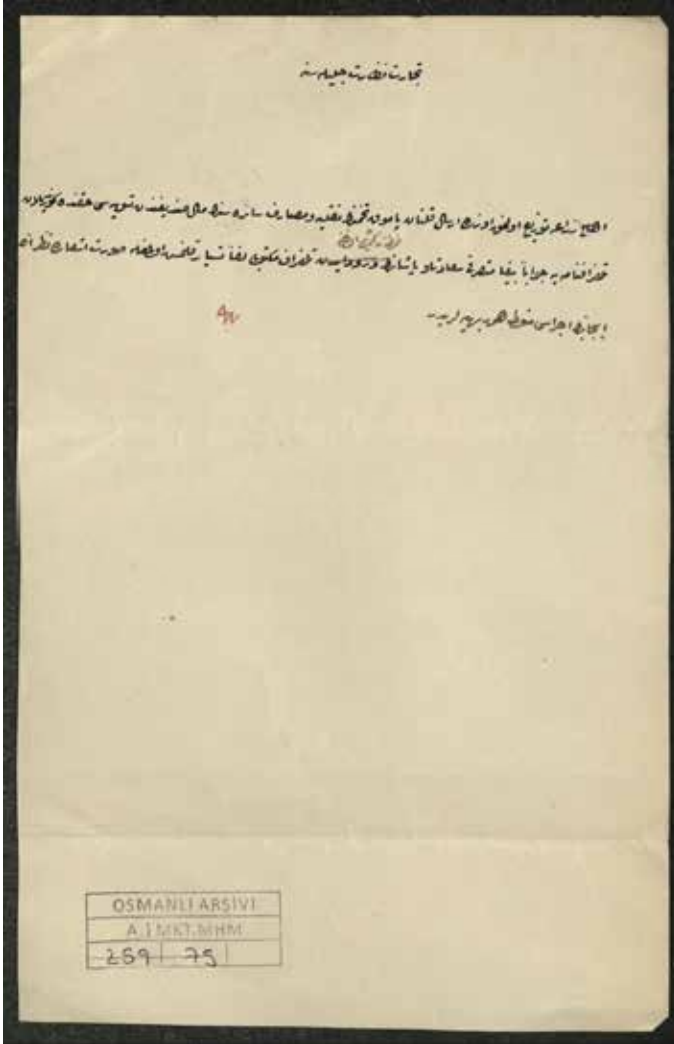
Belgede özetle şunlar yazar:

“Padişahın ülkenin ilerlemesi için yaptıklarını ve iyi gelişmeleri herkese duyurmak ve ahalinin durumunu teftiş arzusuyla vakitli vakitsiz demeyip ekim ve dikim mevsimi olduğundan bu kere kadılar her kaza ve köy halkına lazım gelen lisan ile teşvik ve rağbetlerini artırıyorlar. Bunun üzerine çiftçiler daha çok ekim ve dikime arzu ederek pamuk, tütün, zeytin ve dut fidanları birkaç mislinden daha fazla dikilip ekilmesine kuvvetli destek vermeye çalıştıkları; bu sayede bu bereketli senede geçen sene meydana gelen mahsulatın bir misli daha fazla olması cenabı hakktan kuvvetlice ümit ediliyor.

Mutasarrıf İsmail Hakkı”

BİGA'DA PAMUK EKİMİ

Devlet Arşivlerindeki
8 Şevval 1279
(24 Mart 1863)
tarihli belge.

150 yıl önce Biga'da pamukçuluk yapıldığını gösteren, 8 Şevval 1279 (24 Mart 1863) ve 18 Şevval 1279 (8 Nisan 1863) tarihli belgelerde, oldukça yüksek bir miktar olan on beş bin kıyye (1 kıyye, 1283 gr) pamuk tohumunun gönderilmesi ve ödemesinin hangi kaynaktan yapılması gerektiği yazıyor:

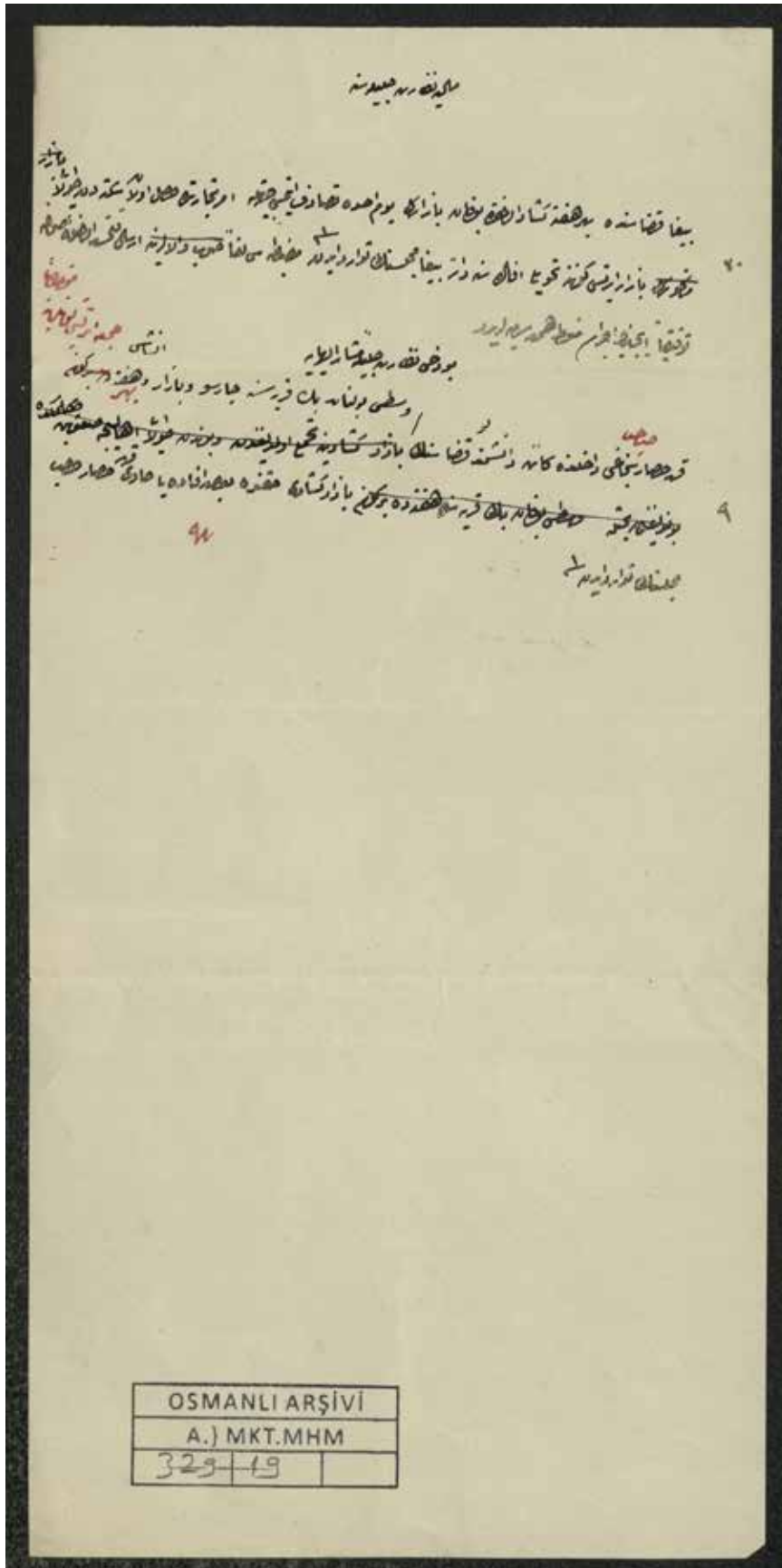
Ticaret Bakanlığına hitaben yazılan yazıda;

“Biga sancağında uygun arazilere ekilmek üzere çeşit çeşit onbeş bin kıyye pamuk tohumunun hızla gönderilmesi gerektiğine dair Biga Mutasarrıfı Paşadan gelen ekteki yazılı pusula ile beraber gereğinin hızla yapılması” isteniyor.

Ticaret Bakanlığına hitaben yazılan yazıda;

“Çiftçilere dağıtılmak üzere gönderilen pamuk tohumunun nakliye ve diğer masraflarının Mal Sandığından karşılanması hakkında gönderilen telgrafta cevap olarak Biga Mutasarrıfı Paşa hazretlerinden gelen telgraf mektup ekte gönderilmiştir. Gereğinin yapılması...” gerektiği vurgulanıyor.

Devlet Arşivlerindeki
15 Zilkade 1281
(11 Nisan 1865)
tarihli belge.

BİGA PAZARININ PAZARTESİYE ALINMASI

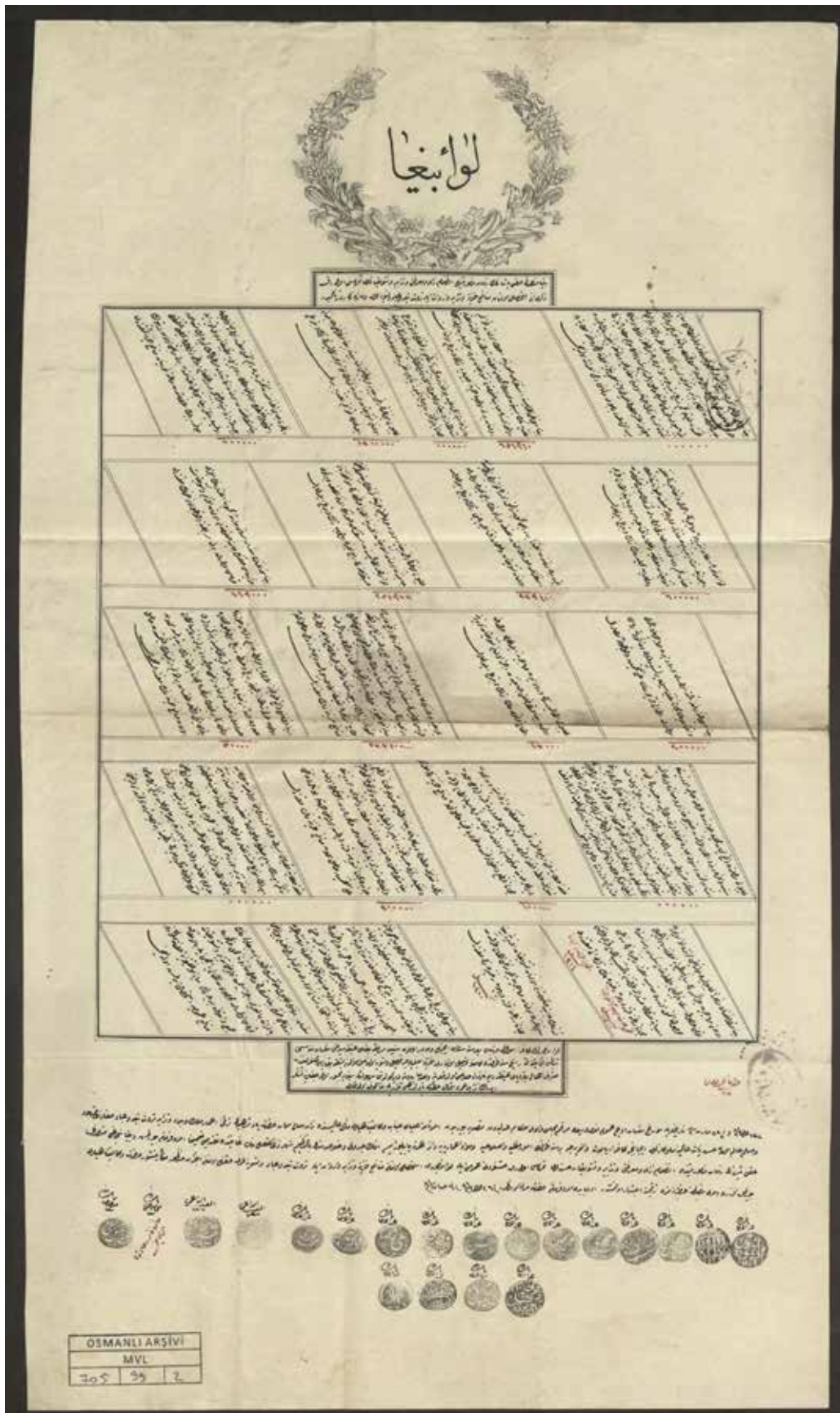
Günümüzde çarşamba günleri kurulan Biga pazarının 19. yüzyılda önce pazar, sonra da pazartesi günleri kurulduğunu gösteren, 15 Zilkade 1281 (11 Nisan 1865) tarihli belgede neden olarak “ticarete sekte”, 3 Rebiyülahir 1286 (13 Temmuz 1869) tarihli belgede ise “gayrimüslim ahalinin ticaretine sekte” gösterilir:

Belgede özetle şunlar yazılıdır:

“Biga kazasında her hafta kurulmakta olan pazarın Pazar gününe tesadüf etmesi sebebiyle ticarete meydana gelen durgunluktan dolayı Pazartesi günü olarak değiştirilmesine dair Biga Meclisinden gelen mazbata ekte gönderilmiştir. Aslına uygun olarak gereğinin icrasına himmet etmesini...”

Belgede özetle şunlar yazılıdır:

“Biga kazasında her hafta Pazar günleri açılan pazarın gayrimüslim ahalinin ticaretlerini engellemesinden dolayı pazartesi günü ile değiştirilmesi hususunda mazbata ulaştırılmıştır. Bundan dolayı gereken kayıtların defterdarlık ile maliye bakanlığının gelirler muhasebesine haber verilmesi emir ile ilan edilmiştir. Dolayısıyla anılan kazada her hafta pazartesi günü pazarın yeniden yapılması ve defterdarlıktaki kaydı padişahın fermanı gereğince düzeltildi.”

Devlet
Arşivlerindeki
26 Zilkade 1281
(22 Nisan 1865)
tarihli belge.

MUTASARRIF HAKKI PAŞA DÖNEMİNİN BİGA'SI

26 Zilkade 1281 (22 Nisan 1865) tarihli belge, Biga'nın mutasarrıf Hakkı Paşa dönemindeki idari yapısından üretimine kadar durumunu içeriyor:

Liva-i Biga

Biga Mutasarrıfı Hakkı Paşanın zamanı me'muriyetinde iltizam re'yi ve marifeti ve tedabir ve teşvikatın semeresi olarak zikri ati istihsal olunan menafi –i hazine ve tezayüd varidatı ile servet-i tebea ve ibad ve tesviye-i turuk vesairenin jurnalidir

Biga sancağı ahalisi şimdiye değin pambuk mahsulüyle me'luf olmadıkları halde saye-i vaye-i hazreti padişahilerine irsal buyurulan mazarratımda vaktiyle tevzi edilerek canibi hükümetten olunan tedabir ve teşvik üzerine gerek mezkur mısır ve gerek yerli pambuk tohumundan külliyetli tohum zer' ettirilip liva-i mezburda yetmiş dokuz senesinde on bin kıyye pambuk korenesi öşri hasıl olmuş ise seksen senesinde mevsim-i hasadda baranın kesreti üzere zaili cihetle olunan telefât-ı külliyyeden başka ikiyüz bin kıyyeden mütecaviz öşr hasadı geldiği vesair me'muriyetvaye-i hazret-i şahanede kale-i sultaniyede beş altı adet pambuk makinesi dahi ihdas olunduğu

Biga sancağı ahalisine istikraz suretiyle i'ta olunan kavaim-i nakdiyenin büsbütün memalik-i mahruse-i hazreti şahane de icrasına mukaddemce olmak üzere canibi hükümetten teşvikat-ı lazime icrasıyla bi'r-rıza istihsal olunan bedeli olub hazine-i celileye terk ve teberru olunan 656960 kuruş

Ba irade-i seniyye-i Bahri Sefid boğazında müceddeden tanzim olunmakta olan kalla-ı şahanede Biga ve Gelibolu sancakları ahalisinden hükümetin teşvikiyle meccanen bi'l iftihar beher yevm iki yüz yirmi nefer yedi mah hizmet eyledikleri

Gelibolu sancağının dahi Bigaya merbutiyeti münasebetiyle Biga mutasarrıfı canibinden olunan teşvikat üzerine gündelik liva-i mezbur ahalisinin terk ve teberru eyledikleri kavaim-i nakdiye bedeli 1300000 kuruş

Anadolu canibi ağnamından altmış para resm alınması mukarrer olarak ol vecihle istihsal kılınmakta olduğu hasılı Rumeliye tatbiken delaili kaviye ile Biga mutasarrıflığından olunan inha şayan-ı müsaade görülerek müteallik buyurulan irade-i seniyye mucibince dörder kuruşla iblağı ol veçhile tahsil kılınmakta olmasıyla yalnız Biga sancağı ağnamından bedel-i sabıkı olan dörtyüzün bu kadar bin kuruşdan maada görünen menafi-i hazine ol miktarı 800000 kuruş

Liva-i Mezkure iskan ettirilen muhacirinin ihmal ve işgallerinin nakliye ücretiyle inşa ettirilen haneler ve verilen çift hayvanatla i'ta kılınan tohum ve me'kulat mesarifi olarak gündelik canibi hükümetten teşvikat-ı mukteziye ve kelimatı iknaiye serd ve beyanıyla ahali-i Kırmı ve me'murini mahalliye'nin terk ve teberru eyledikleri
600000 kuruş

Yetmiş yedi senesinden itibaren bir rub'u mahsub olunmak üzere liva-i mezbu ahalisinden istikraz suretinde alınan nısf verginin rub'-ı ahiri olarak alınan teşvikat kelimat-ı iknaiye ye mebni terk ve teberru eyledikleri
339410 kuruş

Gelibolu sancağının dahi Bigaya olan merbutiyeti cihetiyle gündelik Biga mutasarrıflığı canibinden olunan teşvikat üzerine ahali-i merkumenin muvaffakiyetine binaen liva-i mezbur ahalisinden istikraz suretinde alınan nısf vergi -i mustakrızanın rub'ı ahiri olup terk ve teberru eyledikleri
254973 kuruş

Biga sancağının seksen senesi martına mahsuben aşarın icrayı müzayedesi hakkında canibi hükümetden olunan ikram ve teşvikat semeresi olarak bedeli sabıkına vuku bulan zammın mikdarı
469000 kuruş

Biga sancağına def'a-i salise olarak vurd eden muhacirinin ihmal ve intikallerinin meccanen nakliyesiyle yerleştirilmeleri ve me'kulat bahası olarak ahali-i kadimenin ala't-tahmin vuku' bulan masarifi
200000 kuruş

Gelibolu ahalisinde vurd eden muhacirine eyledikleri masraf olup Biga mutasarrıflığı canibinden icra olunan teşvikat üzerine ahali-i merkumenin terk teberru eyledikleri
17000 kuruş

Bahri Sefid boğazında kain Çam Burnu tabyası civarında vaki' Maydos karyesi ahalisinin seksen bir dönüm beşyüz elli yedi zürre' on kıta arazinin hesabu'l mevki' seksen bin kuruş kıymeti olduğu halde saye-i muvaffakiyetvaye-i hazret-i padişahide ahali-i merkumeden bi'r-rıza memnunen altı bin ikiyüz seksen dokuz buçuk kuruşa mebali'a olunarak tabya-i mezkure temlikten ilhak buyurulmuş ve bunlardan dahi hasıl olan menafi'-i hazinenin mikdarı
33710 buçuk kuruş

Ezine kazasında vaki' Tophane-i Amireye merbut Hanım Değirmeni civarında olup askeri şahane için pirinç ve hinta zer' olunacak mahallerde ilave olan arazilere bedel-i civar karye ahalisine yine kendileri hudut-ı dahilinde bulunan arazi-i haliyeden yerler iraesıyla ahali-i merkumenin bir temlik-i mezkure meccanen bir-rıza terk ettirilmiş olan yirmi iki kıta doksan bir dönüm arazinin kıymetinden hasıl olan menafi-i hazinenin miktarı muhammeni
50000 kuruş

Gelibolu sahilinde vaki liman-ı mahalliyle civarında arsa-i haliye üzerine sinin-i vafire den beru ahali tarafından haylice haneler ve mağaza ve dekakin inşa olunmuş ve senevi icare-i müeccelelerini ahaliden Hüseyin Bey Liman Reisliğine meşruttur diyerek zabt ve tahsil etmesinden icra olunan tedkikat ve tahkikat üzerine meydana çıkarılarak ferağ ve intikal mahlulatiyle senevi alınacak icaratından valid-i macid-i kesiru'l mehamid cennetmekan Sultan Mehmed-i Sani Efendi Hazretlerinin keyfiyeti akdemce arz ve inha kılınmış olduğundan bunlardan dahi külliyyet üzere vakfı müşarun ileyh varidat hasıl olacağı

Kale-i Sultaniyeden İzmiere kadar temdid-i muktezayı irade-i seniye den olan telgraf hattına kale-i merkumeden Karesi hududuna kadar lüzumu olan direkler canibi hükümetten olunan teşvikat semeresiyle ahali tarafından meccanen kat' ve nakl olunmasından dolayı tahminen hasıl olan menafi-i hazinenin miktarı
100000 kuruş

Mezkur telgraf hatları direklerinin Biga ahalisi misüllü meccanen kat' ve nakliye rekzi hasbe'l civariye İzmir valiliği ile Karasi ve Ayvalık Kaymakamlarının Biga mutasarrıflığı canibinden olunan ihtar ve teşvik üzerine Valilik müşarun ileyh ile kaymakamlık-ı mezkureden istihsal olunan civarda meccanen tesviyesine karar verilmiş olduğu bunlar dahi ale't-tahmin hasıl olan menafi-i hazinenin miktarı
300000 kuruş

Kale-i Sultaniye kasabası basit arsa üzerinde mebni olduğundan çerkabı terakim ederek eyyamı sayfa hasıl olan teaffün vücudu insana tesir ederek enva hastalıklar vuku bulmakta idiğinden cenabı hükümetten alınan tedabir üzerine sahn-ı zahiriyyeyi umumiyenin calibini muceb olacağı bi't-teemmül ahali tarafından kemal-i haheş ile arabalar tertib olunarak beher yevm nezafet ve taharetine mübaderetle badema çerkabı terakim edememesi zımnında tarafları kaldırımalarının tanzimine bed'e ve mübaşeret olunmuş olduğu

Biga mutasarrıflığının me'mure-i Geliboluda bulunduğu avanda liva-i mezburda olan muhacirin-i çerakesenin saye-i mealyedaye-i hazret-i padişahide tamamen husul iskanları için bi lütfu teala seksen bir senesinde mahsul alınmak üzere münasib mikdar zahirenin zer'i esbabına mutasarrıf müşarun ileyh tarafından bi't-tensib ahali-i kadime tarafından meccanen zer'ine karar verilen zahirenin zikri ati miktarı

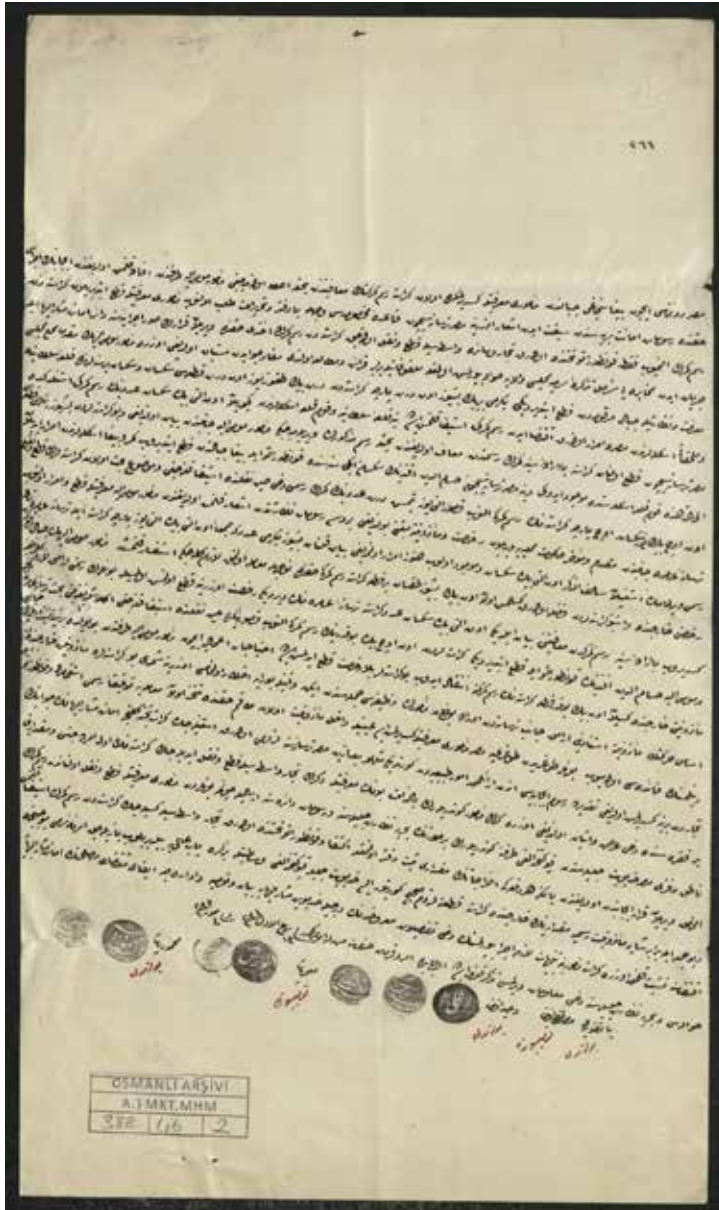
Ahali tarafından meccanen	Temmi canib yedinden ta'rizan
1314 kile	1200 kile

Gündelik canibi hükümetine olunan teşvikat üzerine Biga sancağında bulunan muhacirin için dahi ahali tarafından meccanen zer'ine karar verilen zahirenin mikdarı
1200 kile

Biga sancağında piriñ zer'inin vukuu olmadığı halde saye-i mamuriyet vaye-i hazreti padişahide iki seneden beri canibi hükümetden olunan teşvikat üzerine Bayramiç kazası hanedanından rütbe-i salise ashabından Hadimi zade Ahmed Bey ile ammiyadesi Osman Bey piriñ zerine mübaşeret ederek haylice mahsul ahz etmiş hatta bundan dolayı kendilerine canibi seniyyu'l cevanib hazreti padişahiden beratı iftihar nişanı olarak madalyalar dahi ihsan buyurulduğu

Seksen senesinde Gelibolu havalisinde zuhur eden çekirgenin indifai zımnında Biga mutasarrıfı derhal mezun mahalli mezkure bi'z-zat bi'l azime icra eylemiş olduğu tedabir ve teşvikat semeresi olarak mahsulat-ı ahaliye imeci ile bi'l ittifak cem ve itlaf edilerek saye-i muvaffakiyetvaye-i hazret-i mulukanede menafi-i umumiye istihsal edilmiş olduğu

Devlet Arşivlerindeki
5 Rebiyü'lahir 1284
(6 Ağustos 1867)
tarihli belge.

Dönemin en önemli
Mısır limanı
Port Said

MISIR DONANMASI İÇİN KERESTE

Biga ormanlarının 19. yüzyılda ne kadar verimli olduğu ve orman ürünlerinin çeşitli amaçlarla kullanıldığına dair, 5 Rebiyülahir 1284 (6 Ağustos 1867) tarihli belgeye göre Mısır donanmasının inşası için Biga ormanlarının kerestesi kullanılmış:

Belgede özetler şunlar yazılıdır:

“Mısır donanması için Biga Sancağı dağlarından kesilen keresteden resmi gümrük alınmayacağı ancak sözleşme altındaki tüccar vasıtasıyla kesilecek ve nakledilecek keresteler gümrük vergisi alımı hakkındaki kararın Rüsumat Emaneti tarafından Meclisi Valaya havale edildi.

Biga dağlarından kestirilen 20514 yirmi bin beşyüz on dört parça keresteden 4914 dört bir dokuz yüz on dört parçası 1280 ve 81 senelerinden Çanakkale ve bağlı iskelelerden Mısır’a gönderildi.

Bu kerestelerin gümrük vergisi alınmış ise de Çanakkale ve Kumkale iskelelerinden geçirilen 16080 adedin daha resmi gümrüğü istenmiş. Ancak Mısır tersanesi için kesilen kereste padişah iradesince gümrük vergisinden muaftır, dolayısıyla anılan verginin ödenemeyeceğini ilgili memur da beyan etmektedir. Bu kerestelerden 520 parçası şu an Kumkale iskelesindedir. Yine Mısır tersanesi için Hüsamettin efendinin 1282 senesinde sözleşme ile Biga dağlarından kestirip Kemer ve Biga iskelelerinden gönderilecek 13083 parça kerestenin gümrük vergisinin alındığı 174 adedinin gümrük vergisinin de nakledilirken ödeneceği belirtilmiştir.

Anılan kerestelerin kesilip nakli için imparatorluk tersanesi tarafından yerel yönetime verilen ruhsat ve izine dayalı olduğu Bursa rüsumat nezaretinden duyurulmuştur.

Dolayısıyla ilgili memur marifetiyle kesilip gönderilen vergisi verilmemek istenen yukarıda bahsedilen 16080 ve mevcut olup da henüz gönderilmeyen 520 adet olmak üzere toplam 16600 parça kereste ile imparatorluk tersanesinin ruhsatı dışında fazladan kesilmiş olan 10590 parça kerestenin gümrük vergisi hakkında nasıl hareket edileceği sorulmuştur.

Padişahın iradesi gereğince gümrük vergisinden muaf olduğu beyan edilen 16080 adet kereste imparatorluk tersanesinin verdiği ruhsatla kesilmiş olduğundan bunların vergisi almak gerekmez. Ayrıca bahsedilen Hüsamettin efendinin sözleşme ile kestirdiği kerestelerden “13000 bu kadarının” gümrük vergisinin alınıp küsurunun da nakledileceği anlaşıldığından bunun da imparatorluk tersanesinin izni haricinden kesilen 10 bin bu kadar kerestenin gümrük vergisine girdiği, bu keresteler ruhsatsız kesildiyse de şimdi izin aranmasının faydası olmayacağından buna ilişkin Mısır hıdivliğinin resmi makamlar nezdinde yürüteceği işlemler olduğunun beyan ve tavsiye edilmesine gereğinin yapılması için idareye havalesine bu konuda Bahriye Nezaretine malumat verilmesi görüşüldü...”

Devlet
Arşivlerindeki
2 Haziran 1886
tarihli belge

Dondurma satıcıları buzun en önemli
tüketicilerindendi.

Eskiden buzlar
gemilerle
nakledilirdi.

TÜRKİYE’NİN İLK BUZ FABRİKALARINDAN BİGA BUZ FABRİKASI

Buzdolabının olmadığı dönemlerde kışın toplanan karlar sıkıştırılarak “kar kuyusu” denen toprak altındaki depolarda saklanır, yazın da çeşitli biçimlerde kullanılırdı. 19. Yüzyılda buhar makineleri vasıtasıyla buz üretmek mümkün olunca bu yöntem de kullanılmaya başladı.

İstanbul, Eyüp, Galata, Üsküdar ve Biga’da buz fabrikası kurulması için Mabeyn-i Hümayun Bekçileri Müdürü Salim Ağa’ya imtiyaz verildi. Böylece Biga İstanbul ile birlikte buz fabrikası kurulacak ilk şehir oldu. Devlet Arşivlerindeki 2 Haziran 1886 tarihli belgenin başlığı: “Dersaadet, Bilad-ı Selase ve Biga kazasında buz imal ve fûruht etmek hususunda Mabeyn-i Hümayun Bekçileri Müdürü Salim Ağa’ya verilen fabrika kurma imtiyazına dair emr-i ali.”

Belgede özetle:

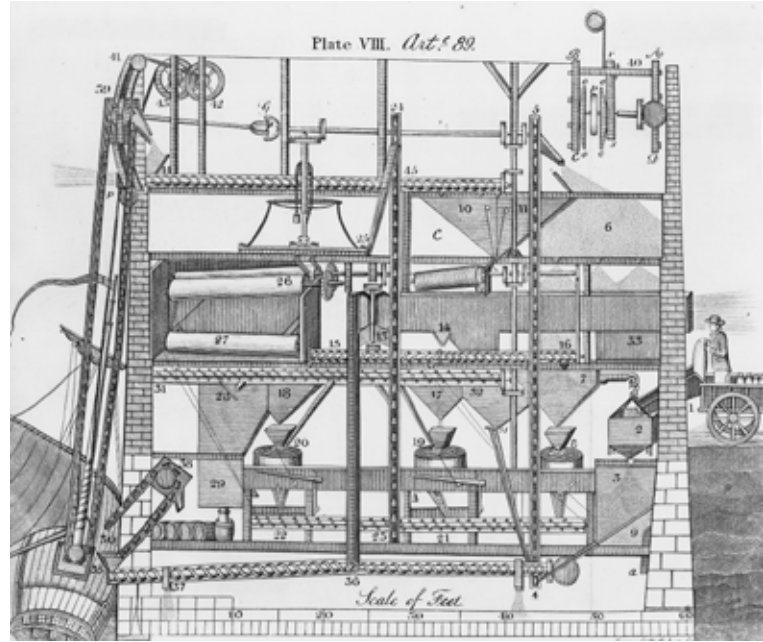
“İstanbul ve Biga’da buz imal etmek ve satmak üzere fabrikalar kurmak için Mabeyn-i Hümayun Bekçiler Müdürü Salim Ağa’ya 25 sene müddetle imtiyaz verilmesi” karara bağlanır ve imtiyazın ayrıntıları verilir.

İstanbul ve Biga’da kurulan fabrikalardan sonra İzmir de üçüncü buz fabrikası kurulan yer olacaktı.

[illegible]

Devlet
Arşivlerindeki
26 Recep 1299
(13 Haziran 1882)
tarihli belge.

BİGA'DA BUHARLI UN FABRİKASI

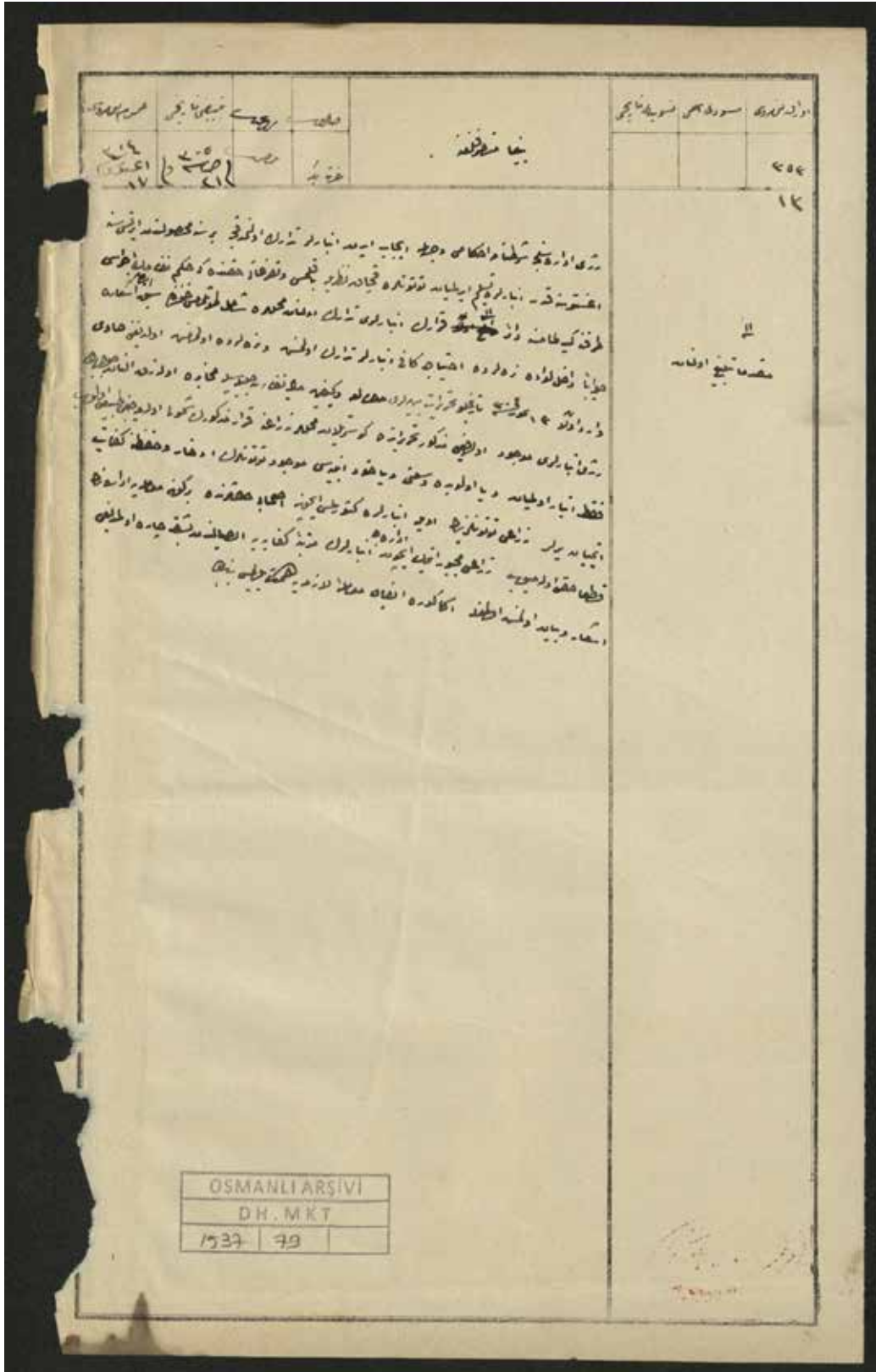
Dönemin
buharlı un
fabrikasının
teknik çizimi.

İzmir Rıhtımı Şirketi sahibi Dotos'un Biga'da kurduğu buharlı un fabrikasıyla ilgili, 26 Recep 1299 (13 Haziran 1882) tarihli belge, dönemin modern fabrikalarının Biga'da kurulmaya başladığını gösteriyor.

Ticaret ve Ziraat Nezaretine gönderilen belgede özetle şu bilgiler yer alıyor:

“İzmir Rıhtım Kumpanyası sahibi Mösyö Dosot'un Biga sancağındaki çiftliğinde hububat öğütmek için bir fabrika inşaatına başladığı bununla ilgili dilekçesini Karasi Valiliği İçişleri Bakanlığı ve Bakanlık üzerinden Şurayı Devlet'e gönderdiği oradan görüşülerek, özel arazide olması sebebiyle, fabrika için resmi bir ruhsata gerek olmadığı ancak ilgili nezaret tarafından kendi usul ve nizamlarına uygun olup olmadığının tedkikinin gerektiğine dair yazı.”

Devlet Arşivlerindeki
21 Zilhicce 1305
(29 Ağustos 1888)
tarihli belge.

BİGA'DA TÜTÜN AMBARLARI

Hem Trakya hem Anadolu'da yoğun olarak ekimi yapılan tütün, çeşitli tesislerde işlenirdi. Fotoğrafta, "İskeçe anbarlarında tütün yapraklarının tasfiye ve terbiyesi"

اسکجه آبارلرند توتون بارانلرندک تصفيه و تربيه

"Biga Mutasarrıflığı'na Reji İdaresi şartnamesi gereğince anbar olmayan veya anbarı yetersiz olan yerlerin tütünlerinin anbarlara götürülmesi için sahipleri hakkında herhangi bir muamele yapılamayacağı ziraatçıyı mecbur etmek için idarece anbarların yeterli mertebeye çıkarılmasından başka çare olmadığının bildirildiği." başlıklı ve 21 Zilhicce 1305 (29 Ağustos 1888) tarihli belge, ambarlara teslim edilmediğinde kaçak sayılacak tütünlerle ilgili anbar olmayan yerlerde çiftçiye müsamaha gösterilmesi gerektiğini belirtiyor. Belgenin önemi, bugün ekilmeyen tütünün 19. yüzyılda yoğun olarak ekildiği ve ambarların yetersiz kaldığını göstermesi.

Belgede özetle şunlar yazılı:

"Reji idaresinin şartnameye uygun ambarlar sağlanmadıkça bir sene mahsulünün ertesi sene ağustosuna kadar ambarlara teslim edilmeyen tütüne kaçak nazarıyla bakılması ve gerekli tedbirlerin alınması kararının ambarları bulunan mahallere uygulanmaması talebine cevaptır.

Buna göre livada hangi bölgelerde ihtiyacı karşılayan ambar olup olmadığının belirlenmesi durumla ilgili maliye nezareti ile yazışılması, alınan cevapta da reji ambarları mevcut olduğu görülen mahallerde çiftçilerin bu kararın kapsamına girmeyeceğinin açık olduğu vurgulanır

Ancak ambar olmayan ya da yeterli olmayan yerlerde çiftçilerin tütünlerini bu vasıftaki ambarlara götürmek için çiftçiler hakkında idarenin bir muamelede bulunmaya hakkı olmadığı, çiftçileri zorlamak için sadece ambarların yeterli düzeye ulaştırılmasından başka çare bulunmadığının bildirilmesi ve gerekli muamelenin buna göre uygulanması."

HÂLÂ GERÇEKLEŞMEYEN ASIRLIK RÜYA: BİGA DEMİRYOLU

Bugün bile gerçekleşmesi uzak bir ihtimal olan Biga demiryolunun aslında asırlık bir proje olduğunu gösteren, 21 Şevval 1309 (19 Mayıs 1892) tarihli bir belge ve haritası... Üstelik bu belgeye göre, konu ‘uzun süredir’ gündemdeydi: “Müddet-i medideden (uzun süreden beri) Dikili, Soma, Balıkesir, Bandırma, Biga, Lapseki arasıyla Gelibolu’dan Keşan ve Malkara ve Babaeski’ye kadar bir hayli zaman ve külli masarif ihtiyariyle istikşâfât icra edildikten sonra mezkur mevkilerden mesrûr etmek üzere bir demiryolu hattının imtiyazı taraf-ı devletten ihsan buyrulması istirham edilmişti.”

Anadolu’daki demiryolu tarihi 23 Eylül 1856 yılında ilk demiryolu hattı olan 130 km’lik İzmir- Aydın hattının bir İngiliz firmasının ilk kazmayı vurmasıyla başlar İmtiyaz İzmir Valisi Mustafa Paşa zamanında, 1857 yılında “İzmir’den Aydın’a Osmanlı Demiryolu” kumpanyasına devredilmiştir

Anadolu topraklarındaki ilk demiryolu olan, 130 km’lik bu İzmir Aydın hattının inşası sırasında gündemde olduğu anlaşılan Biga demiryolunun, projelendirildiği dönemde gerçekleşeydi bölgenin kaderi ne büyük ölçüde değişirdi kim bilir...

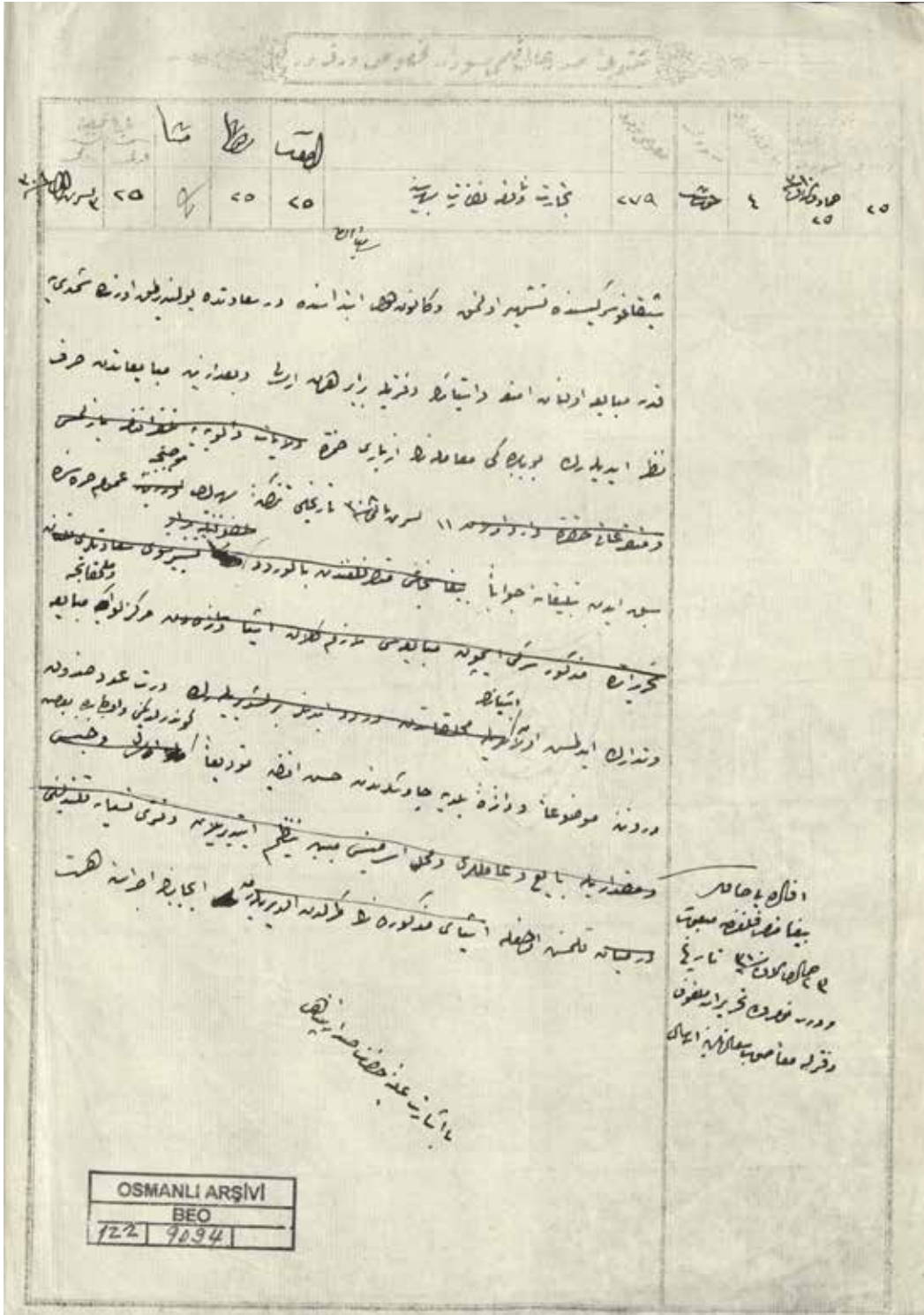
Belgede özetle şunlar yazılı:

“Uzun süreden beri Dikili, Soma, Balıkesir, Bandırma, Biga, Lapseki arasıyla Gelibolu’dan Keşan ve Malkara ve Babaeski’ye kadar uzanacak demiryolu hattı için bir hayli zaman ve para harcanarak keşif çalışmaları yürütülmüş, sonrasında da imtiyaz talep edilmişti. 1888 tarihli dilekçeyle imtiyaz talep eden Klimarit, Ticaret ve Nafia Nezaretine de gerekli teminat ile birlikte taslak sözleşme ve şartnameyi de iletmişti. İlgili daireler içeriği onaylayarak 1890 senesinde Padişaha arz etmişler, hattın imtiyaz talep eden tarafından inşası ve hükümetçe de işletilmesi şeklinde ferman çıkmıştı.

Hükümet tarafından sunulan yeni teklifin kabul edildiği, bu teklife ve Padişahın arzusuna uygun olarak Babaeski civarında bir noktadan Gelibolu’ya ve Anadolu cihetinde de Lapseki’den Biga’ya veya havalisine kadar uzatılacağı belirtiliyor.

Hükümetin teklifinin kabul edildiği Fransız sefiri vasıtasıyla sunulan bir dilekçede sabittir. Bu dilekçede sermaye sahiplerinin Padişahın arzusuna kabule hazır oldukları ve hattın inşası için gerekli meblağı tedarik ettikleri, Osmanlı devleti için son derece mühim olan böyle bir teşebbüsü gerçekleştirmek için Padişahın emrini bekledikleri arz edilmektedir.

Klimarit, ayrılan sermayenin uzun süreden beri kullanılmadığına dikkat çekerek bir an evvel imtiyazın ihsan buyrulmasını talep ediyor.”

Devlet
Arşivlerindeki
15 Aralık 1892
tarihli belge.

BİGA ÜRÜNLERİ ŞİKAGO'DA

Şikago Sergisinde
bir Türk standı.

1893 Şikago
Sergisindeki Türk
standlarının girişi.

1893 yılında ABD Şikago'da düzenlenen Evrensel Sergi'ye Osmanlı Devleti büyük bir stant hatta "köy" ile katılmıştı. Turkish Village olarak anılan Osmanlı standında ülkenin her yanından getirilen ürünler sergilenmiş, bir de Türkçe İngilizce gazete yayınlanmıştı. İşte bu sergiye Biga'dan da ürün gittiğini gösteren 15 Aralık 1892 tarihli belgede özetle şu bilgiler vardır:

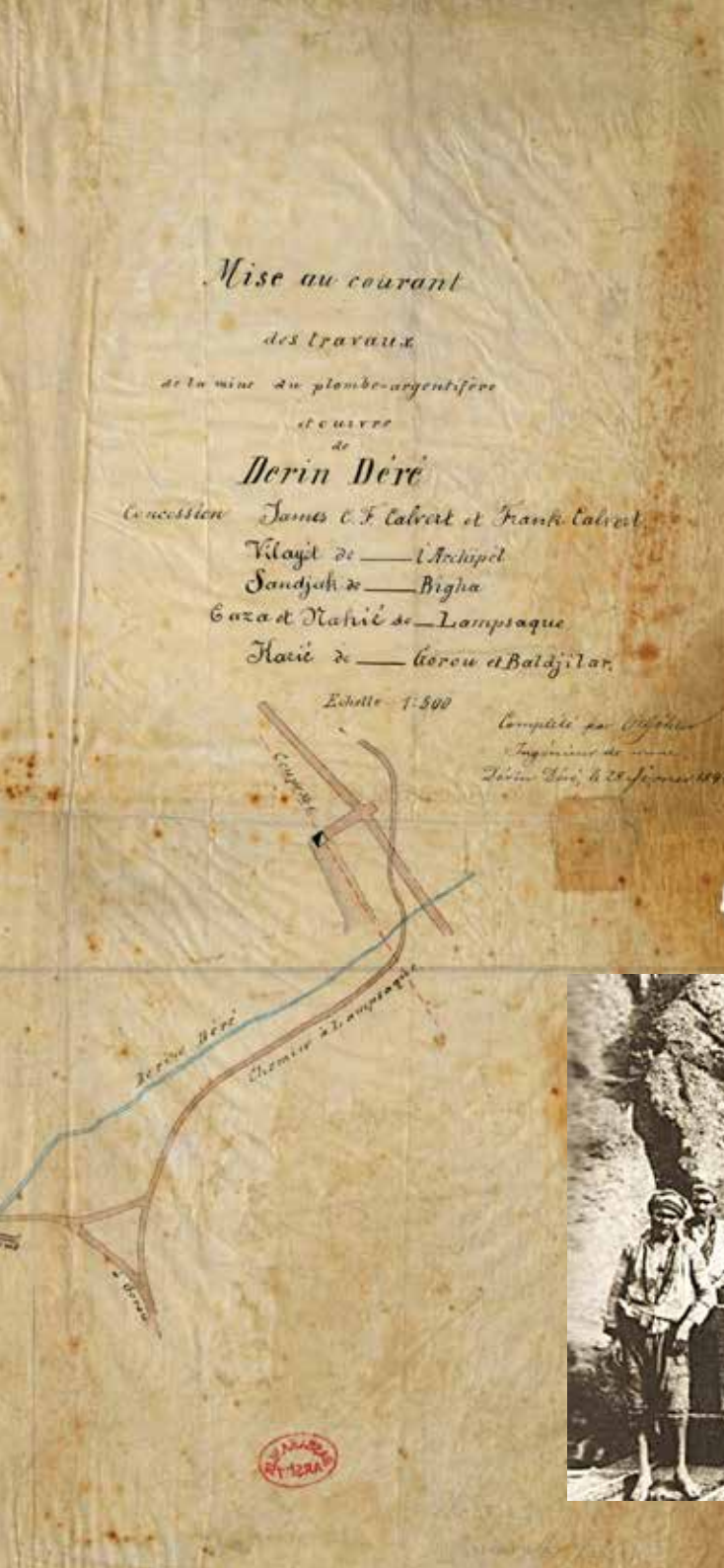
"1893 Şikago sergisinde sergilenmek üzere Biga Mutasarrıflığından temin edilen mal ve eşyanın yer aldığı dört adet sandık, listesinin bulunduğu defterle birlikte Belediye Çavuşu Hasan Efendi eşliğinde İstanbul'a gönderilmiştir."

Devlet
Arşivlerindeki
22 Şaban 1311
(28 Şubat 1894)
tarihli harita.

BİGA BAKIR MADENİ

Biga bölgesindeki zengin maden yataklarıyla ilgili bir başka belge... 22 Şaban 1311 (28 Şubat 1894) tarihli bir bakır madeni haritası.

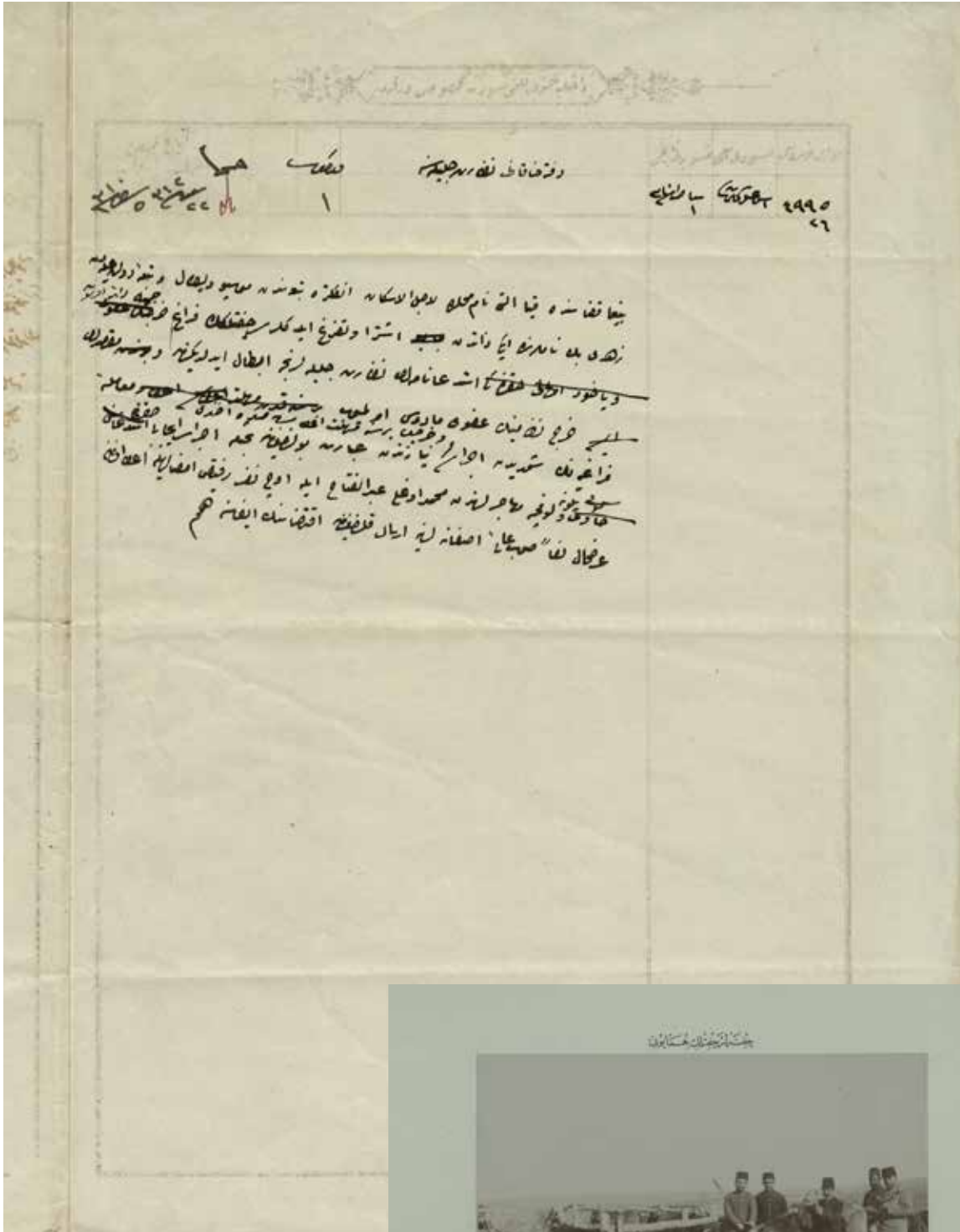
Yüzyıllarca ibrik, tencere, tabak gibi ev eşyalarının üretiminde kullanılan bakır, telgraf ve elektrikle aydınlanmanın başlamasıyla önemi artan bir maden olmuştur. Biga'daki bir bakır madeniyle ilgili harita bölgenin zengin maden yataklarının bir göstergesi.

O yıllarda Osmanlı'nın ana ihrac maddeleri tarım ürünleri ve madenlerdi...

Dönemin Osmanlı maden işçileri...

Çiftler Çiftlik-i Humayununda "hayvanlara serum zerki"

BİGA'DA ÇİFTLİK SAHİBİ BİR İNGİLİZ

"Çifteler Çiftlik-i Humayun-u Askeriyesinin Harman Makinesi" yazılı fotoğraf II. Abdülhamit'in meşhur fotoğraf arşivinden. Önemi, kurulan örnek çiftliklerde dönemin modern yöntemlerinin kullanıldığını göstermesi.

19. yüzyılda Biga'nın uluslararası sermayeye açık bir yapısı olduğunu gösteren bir belge. Bir İngiliz'in sattığı çiftlik hakkında feragatnamenin icrası ve harcın yatırılması hakkında belge, bir İngiliz vatandaşının çiftlik sahibi olabildiğini ve yabancıların Biga'da çiftlik işlettiğini gösteriyor.

Özellikle II. Abdülhamit döneminde numune çiftlikleri kurulmaya başlayan Osmanlı'da modern çiftçilik için girişimler başlamıştı.

Çifteler Çiftlik-i Hümayunu'nda bir harman makinesi ve ineklere serum uygulamasını gösteren fotoğraflar, modernleştirme girişimlerinin birer yansıması...

Belgede özetle şunlar yazılı:

"İngiltere vatandaşı Mösyö Vital ile Osmanlı vatandaşı Zühtü Bey, Kayaaltı mahallesinde bir çiftlik satın almışlar, harcın düşmesi için yazdıkları dilekçenin iptal edilmesi üzerine harç ödemesinin bir sene sonra gerçekleşmesini talep eden dilekçelerini Plevne ve Lofça muhacirlerinden Mehmet oğlu Abdulfettah ile üç nefer-i refiki imzalarıyla vermeleri ve gereğini talep etmeleri..."

BİGA'DAN AVRUPA'YA ÇAVDAR İHRACATI

Gelibolu Limanı

Çanakkale İskelesi

Tekirdağ Almanya Konsolos Vekili Mösyö Prilan Petraki tarafından Biga'dan ihraç etmek istediği çavdarın vergileriyle ilgili 5 Zilhicce 1312 (30 Mayıs 1895) tarihli belge, Biga tarımsal ürünlerinin Avrupa'da talep gördüğünü gösteriyor:

Belgede özetle şunlar yazılı:

“Tekirdağ Almanya Konsolos vekili tarafından vapura yüklenerек Avrupa'ya gönderilmek istenen çavdar küçük bir krize yol açar. Buna göre iskele yetkilileri, vapura yüklenecek çavdardan gümrük resmi talep eder. Çavdarın vergisiz geçişinin emsal oluşturacağı ve diğer sefaretlerin de bu yolla iltimaslar talep etmesinin mümkün olacağı endişesiyle vergi alınmaya çalışılan

Ayrıca iskele vergisinin, iskele inşaat masrafına karşılık konulan geçici bir vergi olup olmadığının ve daimi bir gelir şeklinin bulunup bulunmadığının Hariciye Nezaretinden sorulması.”

[illegible]

BİGA'DA UN FABRİKASI

Konya'daki bir buharlı un fabrikası

Çanakkale'de yel değirmenleri

Biga'nın Pekmezli köyüne 20. yüzyıl başında yapılan ve kalıntıları hala köyde görülen un fabrikasının makinelerinin gümrük vergisinden muaf olmasıyla ilgili belgede, fabrikanın dönemin gelişmiş teknolojisiyle çalışacağını gösteriyor:

18 Eylül 1900 tarihli belgede, "Biga kazasına tabi Petmezli köyünde Hacı Emin Efendizade Ahmed Efendi'nin inşa edeceği buharla çalışan Un Fabrikası için hariçten getirilecek alet ve edevatın gümrükten vergisiz olarak geçişine izin verilmesi talebi, Ticaret ve Nafia Nezareti'nin yazısı ile Şurayı Devlet ve Bakanlar Kurulu kararıyla" Padişahın iradesine sunuluyor:

Ticaret ve Nafia Nezareti ve Rusumat Emaneti Celilesine

Biga kazasına tabi Petmezli karyesinde Bigalı Hacı Emin Efendizade Ahmed Efendinin evvelce istihsal etmiş olduğu ruhsatname mucibince inşa edeceği Neccar ile müteharrik dakik fabrikasına aid ve te'sisat-ı ibtidaiye ye muhtas ve enva-i mekadiri sureti musaddakası melfuf pusulada muharrer alât ve edavatın gümrükten bila resm imrarı hususuna rüsumat 7 Rebiu'l evvel 1318 tarihli ve 30 numaralı tezkire-i devletleri üzerine Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesi iş'arı üzerine şurayı devlet ve meclis-i mahsus-ı vükela kararı ile bi'l istizan irade-i seniyye-i cenabı hilafetpenahi şerefmüteallik olmakla ifayı muktezasına himmet buyurularak Nezaret-i müşarun ileyhaya malumat verilmesi şerefsadır olarak rüsumat emanet-i celilesine tebliğ-i keyfiyet edilmiş olduğu beyanıyla tezkire

21 Cemaziye'l Ahire 1318

Ek= 11/1

۱۳۲۰ سنس شهر ميس خيبدنى بكونك ابقاع								استانام
سنة سابقه اسواقى بغير سندات				سنة هاب اسواقى سندات				
بكونك	معارف عطفه اسواقى سندات	قوتى بغير سندات	سنة سابقه	بكونك	معارف عطفه اسواقى سندات	قوتى بغير سندات	سنة سابقه	
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بندى
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بريد
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	سوز
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	خيز جوسفه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	مذوق
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	قطر
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	المنه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	خيز رده
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	ايريه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	ادفرد
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	قوسه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	انفرد
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	اور
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	خيز غريه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	يان
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	سندك
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	قوتيه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بقره
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	ديار بند
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	اشقوره
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	سيز
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	خاند
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	داره
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	موص
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بشم
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	حلب
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	سمور ولفيزه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بهر
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	روز سنجى عمر
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	جند
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	فدى سرفيد
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بينا
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	ازميه
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	مغف
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	سنگارى سنجى عمر
۱۵۹۸۷	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	۱۵۹۸۰	بكونك

BİGA'NIN 1904 MAYIS'I VERGİ TAHSİLATI

Devlet Arşivlerindeki Bağdat, Beyrut, Hüdavendigâr, Erzurum, Manastır, Biga, Çatalca vs. vilayet ve sancaklara ait muhtelif vergi gelirlerini toplu olarak gösteren cetveldeki Biga'nın 1904 yılı Mayıs ayına ait vergi tahsilatı bilgileri, 20. yüzyıl başındaki ekonomik potansiyeli hakkında önemli bilgiler veriyor.

1320 senesi şehir-i Mayıs tahsilatı yekününün izahı								
Sene-i haliye emvalinden								
	Mürettebattan		Tahrirat-ı Askeriye Tertibinden		Masarif-i Hassa-i İanesinden		Yekün	
Biga	34	399000	30	30564	10	8842	34	438407

1320 senesi şehir-i Mayıs tahsilatı yekününün izahı								
Sinin-i sabıkada emvali bakiyesinden								
	Mürettebattan		Tahrirat-ı Askeriye Tertibinden		Masarif-i Hassa-i İanesinden		Yekün	
Biga	20	70282	35	1442	10	125	25	71850

س ٢

Le 190

وصول نومروسی

N d'arrivée

دقیقه ساعت

h. m. du

ارسالی

Réexpédié

مأمورک امضایی

Signature de l'Employé

De pour

ف ١

Le 190

واسطه سلبه

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدا مخیره

Commencé à

خام مخیره

Fin à

مأمورک امضایی

Signature de l'Employé

عن قصد الی

L'état n'accepte aucune responsabilité

آشارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	مخبری تاریخی	غروب	عدد کلمات	مخبری نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt

دخیره وقت و مبلغ

نوع	مبلغ	نوع	مبلغ	نوع	مبلغ	نوع	مبلغ
سوی	٧٤٩١٩	سوی	٧٤٩١٩	سوی	٧٤٩١٩	سوی	٧٤٩١٩
بوزیک	١١٥٥١	بوزیک	١١٥٥١	بوزیک	١١٥٥١	بوزیک	١١٥٥١
باله	١٤٥٥٦	باله	١٤٥٥٦	باله	١٤٥٥٦	باله	١٤٥٥٦
صلا موه	١٤٧٥٧	صلا موه	١٤٧٥٧	صلا موه	١٤٧٥٧	صلا موه	١٤٧٥٧
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤	باله	١٤٧٦٤
بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤	بوزیک	١٤٧٦٤
باله	١٤٧٦٤</						

BİGA BÖLGESİNİN İHRACAT POTANSİYELİ

2 Ağustos 1894 tarihli Servet-i Fünun dergisinde yayınlanan
Çanakkale’de Hamidiye nıhtımı ve caddesi

Biga’dan Romanya’ya yapılan zeytin, zeytinyağı, palamut, nohut gibi ürünlerin miktarıyla ilgili bilgi veren, 29 Teşrinisani 1322 (12 Aralık 1906) tarihli belge, ihracatın önemli miktarda olduğunu gösteriyor:

Dahiliye Nezaretine yazılan belge, “1906’da Biga sancağından Romanya’ya yüz bin destiden fazla zeytinyağı, yüz elli bin kıyye salamura zeytini, çok miktarda taze üzüm, palamut ve nohut gibi tarım mahsülleri ihraç olunduğunu” gösteriyor.

BİGA ÇİFTÇİLERİNE DESTEK

O dönemde çiftçiliğin hayvansız yapılması düşünülemezdi bile...
Hatta "çiftçi" sözcüğünün kökeni de çift hayvan koşumundan gelir.

Biga'da ihtiyaç sahibi çiftçilere dağıtılmak üzere satın alınacak hububat ve hayvanlarla ilgili 11 Zilkade 1328 (14 Kasım 1910) tarihli belge, bu konudaki ödeneği talep ediyor:

Belge;

"Hükümetin Biga dahilindeki ihtiyaç sahibi çiftçilere dağıtılmak üzere belgenin ekinde yazılı bulunan miktarda buğday ve arpa yulaf ile çift hayvanı satın alınması için 31 bin 550 kuruş ayırdığı, ziraat mevsiminden önce bu ihtiyaçların satın alınmasına yetki verildiğini sert buğdayın ise İstanbul tarafından alınarak gönderileceğini içeren Ticaret ve Nafia Nezaretine gönderilen yazı..."

مجلس شورای امانت اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه

4

مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه	حاضر بولنامه ذوات قدامك ايسی	مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه
فهرست مطالب بحر سفید بوعاری منطقه سنده لم تعیناتك مفیدیه احاکه قدر باکذا انعامك و حیانه قلمه و لایک دفعه بیفاده جوبانك منع ارجاعه و دلم ایدلک حویله سار جردنده جوبانك سربت برانقده و احوال سیاسیه کوم ایفر و حوالیه بولندیرجه قونده اجتاجای تأیید لکده حکده و جرد ارجاع محو عینک دفعه محذو کویو مدیکه و از سبزه بره قرار و استعاره و داور مدوم مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه سوده و لکده اوزره و سوماه اوزره سنده بیانامین اخذ ائمه ارجاعه لکده ارجاعه ادریم فرد عکیریکه محافظه اوقاف اوزره با امانت جیه فقرته نه اوقاف جیه ملک فقرته ارجاعه اوقاف امانت تأمین حالده محو عینک رقت باس ارجاعه بلدیلس ارجاعه تحلیله امانت محو عینک اوقاف امانت ارجاعه فقرته ۸۰ لکده نایمیکه اوقاف امانت		
قشرا اوقاف		
بحر سفید بوعاری و حوالیه بولند اودونک اجتاجای بردجور ملک فقرته تأیید لکده حویله محو عینک اوقاف امانت دفعه باس کویو مدیکه فقرته اوقاف امانت جیه فقرته معلان امانت اوقاف امانت ایمانت مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه مجلس شورای اكرانه محضه ضبط و اوقاف اكرانه		

BİGA BÖLGESİNDEKİ ÜÇ LİMANDAN HUBUBAT İHRACAT YASAĞI

Biga bölgesindeki üç limandan, Çanakkale Boğazı muntikasındaki askerlerin ihtiyacının karşılanması için hububat yasağını gösteren, 2 Zilhicce 1331 (2 Kasım 1913) tarihli belge... Balkan Savaşlarının 10 Ağustos 1913'te bitişinden sonra da Çanakkale bölgesinde askeri varlığın normalden fazla varlığının göstergesi sayılabilecek bu belge, askerlerin yiyecek ihtiyacı dolayısıyla bölgede ihracatın yasaklandığı, askerlerin ihtiyacının karşılanmasından sonra tekrar serbest bırakılacağını gösteriyor:

Belgede özetle şu bilgiler yer alıyor:

“Bakanlar Kurulunda Çanakkale Boğazı muntikasındaki askerin et ve hububat ihtiyacının karşılanması için bölgedeki koyun ve hububatın buradan çıkartılmasını yasaklayan kararın devam edip etmeyeceği görülmüş, Harbiye ve Maliye Nezaretinin yasağın kaldırılmasında bir beis olmadığı görüşü doğrultusunda bu yasak kaldırılmıştır. Bilgi için de Harbiye Nezaretine gönderilmesi hakkında yazı...”

YILDIZ PORSELEN HAMMADDESİ BİGA'DAN

Yıldız Porselen Fabrikası içinden bir görüntü.

Yıldız Porselen Fabrikası.

Hâlâ faaliyetini sürdüren ve Türkiye'nin ilk sanayi kuruluşlarından biri olan Yıldız Porselen'in hammaddelerinden biri olan tebeşirin Biga'dan elde edildiğini gösteren, 14 Ekim 1915 tarihli belge:

Ticaret ve Ziraat Nezaretine gönderilen belgede özetle şunlar yazıyor:

“Biga kazasının Çan nahiyesinde çıkarılan tebeşir madeninin mektepler için büyük fayda sağlayacağı ve madeni eşyaların parlatılmasında etkili olduğu halk tarafından ifade edilmiştir.

Bu sebeple tebeşir madeninin işletilmesi Çanakkale Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından bildirildiğinden anılan madenin Çini Fabrikayı Humayını namına imtiyazının alınması için gerekli muamelenin Milli Eğitim Bakanlığınca yürütülmesine...”

داردات -		مصارف -	
مردم	۴۹۰۴۷	بارہ	۱۵۸۸۵
۴۰	۴۴۴۶	مصارف تالیف	۶۱۵۰
۴۰	۸۰۹۵	مصارف کتابخانه تفریح اولیاء شریف	۴۴۴۷
۴۰	۱۰۰۰	طبعہ و مصارف	۸۱۱۴
۴۰	۱۰۰	ماتریرہ و تحذیرہ مصارف	۱۱۶۰
۴۰	۱۰۰	سرکے مختصری مصارف	۱۴۶۵
۴۰	۶۱۹۹	مصارف تفریح	۱۸۱۹
۱۵	۴۴۷	عمدہ اجورات	۴۶۴۵
۴۰	۱۹۵۰۰	مختلف نفقہ مصارف	۴۰۸۹
۴۰	۶۷۹۸۷	اردو ہدیہ ایلیہ جو رہائے اتمانہ	۸۱۹۴
		صاحبوہ اتمانہ اصحابہ توبہ ایلیہ	۵۱۹۸۷
		اسیادہ بلات مجموعہ	۱۵۵۰۰
			۱۵

اجمال		مصارف	
داردات	۶۷۹۸۷	۴۰	۵۱۹۸۷
مصارف	۱۵۵۰۰	۴۰	۱۵۵۰۰
خلفہ تجارت			

TÜRKİYE’NİN İLK FUARLARINDAN BİRİ BİGA MAMULAT VE MAHSULAT SERGİSİ

Dahiliye nezaretine
Biga'dan gönderilen
6 Nisan 1916 tarihli
telgraf

7 Eylül ile 7 Kasım 1916 tarihlerinde ziyaret edilen Biga Mamûlat ve Mahsûlat Sergisi, Türkiye'nin ilk fuarlarından biridir. Savaş yılları olmasına rağmen Biga'da bir fuar açılması ayrıca önemlidir. Biga'da üretilen çeşitli ürünler ve madenler Türkiye'nin ilk fuarı olan Sergiyi Umumiyei Osmani ve 1893 Chicago Sergisi dahil birçok fuara gönderilmiştir.

Sergi sonrası Dahiliye Nezareti'ne gönderilen telgraf ve ekleri, serginin başarıyla tamamlandığı ve ziyaretçilerden elde edilen gelirle masrafının karşılandığı anlaşıyor.

Telgrafta özetle şunlar belirtiliyor:

"İki ay süreyle ziyarete açık kalan Biga Mamulat ve Mahsulat Sergisinin nasıl gerçekleştirildiği, bu süre zarfındaki gelişmeler, serginin kesin gelir gider hesabını gösteren süreter, Ziraat ve Ticaret ve Sanayi Nezaretine bir dilekçeyle sunulmuş ayrıca sergi planının sureti de arz edilmiştir."

فقہ سعید بن محمود خان بای طایر
تقدیم اولمورد استیاضت

راحمہ فقہ بن سعید

دائره دارالرشاد

امور مہر قلمی
۲۹۲

دوئل انتم سعید
۱. تہذیب ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۱ ۲. ۹۱۰۰ تا ۹۱۰۱ ۳. ۹۱۰۲ تا ۹۱۰۳ ۴. ۹۱۰۴ تا ۹۱۰۵ ۵. ۹۱۰۶ تا ۹۱۰۷ ۶. ۹۱۰۸ تا ۹۱۰۹ ۷. ۹۱۱۰ تا ۹۱۱۱ ۸. ۹۱۱۲ تا ۹۱۱۳ ۹. ۹۱۱۴ تا ۹۱۱۵ ۱۰. ۹۱۱۶ تا ۹۱۱۷ ۱۱. ۹۱۱۸ تا ۹۱۱۹ ۱۲. ۹۱۲۰ تا ۹۱۲۱ ۱۳. ۹۱۲۲ تا ۹۱۲۳ ۱۴. ۹۱۲۴ تا ۹۱۲۵ ۱۵. ۹۱۲۶ تا ۹۱۲۷ ۱۶. ۹۱۲۸ تا ۹۱۲۹ ۱۷. ۹۱۳۰ تا ۹۱۳۱ ۱۸. ۹۱۳۲ تا ۹۱۳۳ ۱۹. ۹۱۳۴ تا ۹۱۳۵ ۲۰. ۹۱۳۶ تا ۹۱۳۷ ۲۱. ۹۱۳۸ تا ۹۱۳۹ ۲۲. ۹۱۴۰ تا ۹۱۴۱ ۲۳. ۹۱۴۲ تا ۹۱۴۳ ۲۴. ۹۱۴۴ تا ۹۱۴۵ ۲۵. ۹۱۴۶ تا ۹۱۴۷ ۲۶. ۹۱۴۸ تا ۹۱۴۹ ۲۷. ۹۱۵۰ تا ۹۱۵۱ ۲۸. ۹۱۵۲ تا ۹۱۵۳ ۲۹. ۹۱۵۴ تا ۹۱۵۵ ۳۰. ۹۱۵۶ تا ۹۱۵۷ ۳۱. ۹۱۵۸ تا ۹۱۵۹ ۳۲. ۹۱۶۰ تا ۹۱۶۱ ۳۳. ۹۱۶۲ تا ۹۱۶۳ ۳۴. ۹۱۶۴ تا ۹۱۶۵ ۳۵. ۹۱۶۶ تا ۹۱۶۷ ۳۶. ۹۱۶۸ تا ۹۱۶۹ ۳۷. ۹۱۷۰ تا ۹۱۷۱ ۳۸. ۹۱۷۲ تا ۹۱۷۳ ۳۹. ۹۱۷۴ تا ۹۱۷۵ ۴۰. ۹۱۷۶ تا ۹۱۷۷ ۴۱. ۹۱۷۸ تا ۹۱۷۹ ۴۲. ۹۱۸۰ تا ۹۱۸۱ ۴۳. ۹۱۸۲ تا ۹۱۸۳ ۴۴. ۹۱۸۴ تا ۹۱۸۵ ۴۵. ۹۱۸۶ تا ۹۱۸۷ ۴۶. ۹۱۸۸ تا ۹۱۸۹ ۴۷. ۹۱۹۰ تا ۹۱۹۱ ۴۸. ۹۱۹۲ تا ۹۱۹۳ ۴۹. ۹۱۹۴ تا ۹۱۹۵ ۵۰. ۹۱۹۶ تا ۹۱۹۷ ۵۱. ۹۱۹۸ تا ۹۱۹۹ ۵۲. ۹۲۰۰ تا ۹۲۰۱ ۵۳. ۹۲۰۲ تا ۹۲۰۳ ۵۴. ۹۲۰۴ تا ۹۲۰۵ ۵۵. ۹۲۰۶ تا ۹۲۰۷ ۵۶. ۹۲۰۸ تا ۹۲۰۹ ۵۷. ۹۲۱۰ تا ۹۲۱۱ ۵۸. ۹۲۱۲ تا ۹۲۱۳ ۵۹. ۹۲۱۴ تا ۹۲۱۵ ۶۰. ۹۲۱۶ تا ۹۲۱۷ ۶۱. ۹۲۱۸ تا ۹۲۱۹ ۶۲. ۹۲۲۰ تا ۹۲۲۱ ۶۳. ۹۲۲۲ تا ۹۲۲۳ ۶۴. ۹۲۲۴ تا ۹۲۲۵ ۶۵. ۹۲۲۶ تا ۹۲۲۷ ۶۶. ۹۲۲۸ تا ۹۲۲۹ ۶۷. ۹۲۳۰ تا ۹۲۳۱ ۶۸. ۹۲۳۲ تا ۹۲۳۳ ۶۹. ۹۲۳۴ تا ۹۲۳۵ ۷۰. ۹۲۳۶ تا ۹۲۳۷ ۷۱. ۹۲۳۸ تا ۹۲۳۹ ۷۲. ۹۲۴۰ تا ۹۲۴۱ ۷۳. ۹۲۴۲ تا ۹۲۴۳ ۷۴. ۹۲۴۴ تا ۹۲۴۵ ۷۵. ۹۲۴۶ تا ۹۲۴۷ ۷۶. ۹۲۴۸ تا ۹۲۴۹ ۷۷. ۹۲۵۰ تا ۹۲۵۱ ۷۸. ۹۲۵۲ تا ۹۲۵۳ ۷۹. ۹۲۵۴ تا ۹۲۵۵ ۸۰. ۹۲۵۶ تا ۹۲۵۷ ۸۱. ۹۲۵۸ تا ۹۲۵۹ ۸۲. ۹۲۶۰ تا ۹۲۶۱ ۸۳. ۹۲۶۲ تا ۹۲۶۳ ۸۴. ۹۲۶۴ تا ۹۲۶۵ ۸۵. ۹۲۶۶ تا ۹۲۶۷ ۸۶. ۹۲۶۸ تا ۹۲۶۹ ۸۷. ۹۲۷۰ تا ۹۲۷۱ ۸۸. ۹۲۷۲ تا ۹۲۷۳ ۸۹. ۹۲۷۴ تا ۹۲۷۵ ۹۰. ۹۲۷۶ تا ۹۲۷۷ ۹۱. ۹۲۷۸ تا ۹۲۷۹ ۹۲. ۹۲۸۰ تا ۹۲۸۱ ۹۳. ۹۲۸۲ تا ۹۲۸۳ ۹۴. ۹۲۸۴ تا ۹۲۸۵ ۹۵. ۹۲۸۶ تا ۹۲۸۷ ۹۶. ۹۲۸۸ تا ۹۲۸۹ ۹۷. ۹۲۹۰ تا ۹۲۹۱ ۹۸. ۹۲۹۲ تا ۹۲۹۳ ۹۹. ۹۲۹۴ تا ۹۲۹۵ ۱۰۰. ۹۲۹۶ تا ۹۲۹۷ ۱۰۱. ۹۲۹۸ تا ۹۲۹۹ ۱۰۲. ۹۳۰۰ تا ۹۳۰۱ ۱۰۳. ۹۳۰۲ تا ۹۳۰۳ ۱۰۴. ۹۳۰۴ تا ۹۳۰۵ ۱۰۵. ۹۳۰۶ تا ۹۳۰۷ ۱۰۶. ۹۳۰۸ تا ۹۳۰۹ ۱۰۷. ۹۳۱۰ تا ۹۳۱۱ ۱۰۸. ۹۳۱۲ تا ۹۳۱۳ ۱۰۹. ۹۳۱۴ تا ۹۳۱۵ ۱۱۰. ۹۳۱۶ تا ۹۳۱۷ ۱۱۱. ۹۳۱۸ تا ۹۳۱۹ ۱۱۲. ۹۳۲۰ تا ۹۳۲۱ ۱۱۳. ۹۳۲۲ تا ۹۳۲۳ ۱۱۴. ۹۳۲۴ تا ۹۳۲۵ ۱۱۵. ۹۳۲۶ تا ۹۳۲۷ ۱۱۶. ۹۳۲۸ تا ۹۳۲۹ ۱۱۷. ۹۳۳۰ تا ۹۳۳۱ ۱۱۸. ۹۳۳۲ تا ۹۳۳۳ ۱۱۹. ۹۳۳۴ تا ۹۳۳۵ ۱۲۰. ۹۳۳۶ تا ۹۳۳۷ ۱۲۱. ۹۳۳۸ تا ۹۳۳۹ ۱۲۲. ۹۳۴۰ تا ۹۳۴۱ ۱۲۳. ۹۳۴۲ تا ۹۳۴۳ ۱۲۴. ۹۳۴۴ تا ۹۳۴۵ ۱۲۵. ۹۳۴۶ تا ۹۳۴۷ ۱۲۶. ۹۳۴۸ تا ۹۳۴۹ ۱۲۷. ۹۳۵۰ تا ۹۳۵۱ ۱۲۸. ۹۳۵۲ تا ۹۳۵۳ ۱۲۹. ۹۳۵۴ تا ۹۳۵۵ ۱۳۰. ۹۳۵۶ تا ۹۳۵۷ ۱۳۱. ۹۳۵۸ تا ۹۳۵۹ ۱۳۲. ۹۳۶۰ تا ۹۳۶۱ ۱۳۳. ۹۳۶۲ تا ۹۳۶۳ ۱۳۴. ۹۳۶۴ تا ۹۳۶۵ ۱۳۵. ۹۳۶۶ تا ۹۳۶۷ ۱۳۶. ۹۳۶۸ تا ۹۳۶۹ ۱۳۷. ۹۳۷۰ تا ۹۳۷۱ ۱۳۸. ۹۳۷۲ تا ۹۳۷۳ ۱۳۹. ۹۳۷۴ تا ۹۳۷۵ ۱۴۰. ۹۳۷۶ تا ۹۳۷۷ ۱۴۱. ۹۳۷۸ تا ۹۳۷۹ ۱۴۲. ۹۳۸۰ تا ۹۳۸۱ ۱۴۳. ۹۳۸۲ تا ۹۳۸۳ ۱۴۴. ۹۳۸۴ تا ۹۳۸۵ ۱۴۵. ۹۳۸۶ تا ۹۳۸۷ ۱۴۶. ۹۳۸۸ تا ۹۳۸۹ ۱۴۷. ۹۳۹۰ تا ۹۳۹۱ ۱۴۸. ۹۳۹۲ تا ۹۳۹۳ ۱۴۹. ۹۳۹۴ تا ۹۳۹۵ ۱۵۰. ۹۳۹۶ تا ۹۳۹۷ ۱۵۱. ۹۳۹۸ تا ۹۳۹۹ ۱۵۲. ۹۴۰۰ تا ۹۴۰۱ ۱۵۳. ۹۴۰۲ تا ۹۴۰۳ ۱۵۴. ۹۴۰۴ تا ۹۴۰۵ ۱۵۵. ۹۴۰۶ تا ۹۴۰۷ ۱۵۶. ۹۴۰۸ تا ۹۴۰۹ ۱۵۷. ۹۴۱۰ تا ۹۴۱۱ ۱۵۸. ۹۴۱۲ تا ۹۴۱۳ ۱۵۹. ۹۴۱۴ تا ۹۴۱۵ ۱۶۰. ۹۴۱۶ تا ۹۴۱۷ ۱۶۱. ۹۴۱۸ تا ۹۴۱۹ ۱۶۲. ۹۴۲۰ تا ۹۴۲۱ ۱۶۳. ۹۴۲۲ تا ۹۴۲۳ ۱۶۴. ۹۴۲۴ تا ۹۴۲۵ ۱۶۵. ۹۴۲۶ تا ۹۴۲۷ ۱۶۶. ۹۴۲۸ تا ۹۴۲۹ ۱۶۷. ۹۴۳۰ تا ۹۴۳۱ ۱۶۸. ۹۴۳۲ تا ۹۴۳۳ ۱۶۹. ۹۴۳۴ تا ۹۴۳۵ ۱۷۰. ۹۴۳۶ تا ۹۴۳۷ ۱۷۱. ۹۴۳۸ تا ۹۴۳۹ ۱۷۲. ۹۴۴۰ تا ۹۴۴۱ ۱۷۳. ۹۴۴۲ تا ۹۴۴۳ ۱۷۴. ۹۴۴۴ تا ۹۴۴۵ ۱۷۵. ۹۴۴۶ تا ۹۴۴۷ ۱۷۶. ۹۴۴۸ تا ۹۴۴۹ ۱۷۷. ۹۴۵۰ تا ۹۴۵۱ ۱۷۸. ۹۴۵۲ تا ۹۴۵۳ ۱۷۹. ۹۴۵۴ تا ۹۴۵۵ ۱۸۰. ۹۴۵۶ تا ۹۴۵۷ ۱۸۱. ۹۴۵۸ تا ۹۴۵۹ ۱۸۲. ۹۴۶۰ تا ۹۴۶۱ ۱۸۳. ۹۴۶۲ تا ۹۴۶۳ ۱۸۴. ۹۴۶۴ تا ۹۴۶۵ ۱۸۵. ۹۴۶۶ تا ۹۴۶۷ ۱۸۶. ۹۴۶۸ تا ۹۴۶۹ ۱۸۷. ۹۴۷۰ تا ۹۴۷۱ ۱۸۸. ۹۴۷۲ تا ۹۴۷۳ ۱۸۹. ۹۴۷۴ تا ۹۴۷۵ ۱۹۰. ۹۴۷۶ تا ۹۴۷۷ ۱۹۱. ۹۴۷۸ تا ۹۴۷۹ ۱۹۲. ۹۴۸۰ تا ۹۴۸۱ ۱۹۳. ۹۴۸۲ تا ۹۴۸۳ ۱۹۴. ۹۴۸۴ تا ۹۴۸۵ ۱۹۵. ۹۴۸۶ تا ۹۴۸۷ ۱۹۶. ۹۴۸۸ تا ۹۴۸۹ ۱۹۷. ۹۴۹۰ تا ۹۴۹۱ ۱۹۸. ۹۴۹۲ تا ۹۴۹۳ ۱۹۹. ۹۴۹۴ تا ۹۴۹۵ ۲۰۰. ۹۴۹۶ تا ۹۴۹۷ ۲۰۱. ۹۴۹۸ تا ۹۴۹۹ ۲۰۲. ۹۵۰۰ تا ۹۵۰۱ ۲۰۳. ۹۵۰۲ تا ۹۵۰۳ ۲۰۴. ۹۵۰۴ تا ۹۵۰۵ ۲۰۵. ۹۵۰۶ تا ۹۵۰۷ ۲۰۶. ۹۵۰۸ تا ۹۵۰۹ ۲۰۷. ۹۵۱۰ تا ۹۵۱۱ ۲۰۸. ۹۵۱۲ تا ۹۵۱۳ ۲۰۹. ۹۵۱۴ تا ۹۵۱۵ ۲۱۰. ۹۵۱۶ تا ۹۵۱۷ ۲۱۱. ۹۵۱۸ تا ۹۵۱۹ ۲۱۲. ۹۵۲۰ تا ۹۵۲۱ ۲۱۳. ۹۵۲۲ تا ۹۵۲۳ ۲۱۴. ۹۵۲۴ تا ۹۵۲۵ ۲۱۵. ۹۵۲۶ تا ۹۵۲۷ ۲۱۶. ۹۵۲۸ تا ۹۵۲۹ ۲۱۷. ۹۵۳۰ تا ۹۵۳۱ ۲۱۸. ۹۵۳۲ تا ۹۵۳۳ ۲۱۹. ۹۵۳۴ تا ۹۵۳۵ ۲۲۰. ۹۵۳۶ تا ۹۵۳۷ ۲۲۱. ۹۵۳۸ تا ۹۵۳۹ ۲۲۲. ۹۵۴۰ تا ۹۵۴۱ ۲۲۳. ۹۵۴۲ تا ۹۵۴۳ ۲۲۴. ۹۵۴۴ تا ۹۵۴۵ ۲۲۵. ۹۵۴۶ تا ۹۵۴۷ ۲۲۶. ۹۵۴۸ تا ۹۵۴۹ ۲۲۷. ۹۵۵۰ تا ۹۵۵۱ ۲۲۸. ۹۵۵۲ تا ۹۵۵۳ ۲۲۹. ۹۵۵۴ تا ۹۵۵۵ ۲۳۰. ۹۵۵۶ تا ۹۵۵۷ ۲۳۱. ۹۵۵۸ تا ۹۵۵۹ ۲۳۲. ۹۵۶۰ تا ۹۵۶۱ ۲۳۳. ۹۵۶۲ تا ۹۵۶۳ ۲۳۴. ۹۵۶۴ تا ۹۵۶۵ ۲۳۵. ۹۵۶۶ تا ۹۵۶۷ ۲۳۶. ۹۵۶۸ تا ۹۵۶۹ ۲۳۷. ۹۵۷۰ تا ۹۵۷۱ ۲۳۸. ۹۵۷۲ تا ۹۵۷۳ ۲۳۹. ۹۵۷۴ تا ۹۵۷۵ ۲۴۰. ۹۵۷۶ تا ۹۵۷۷ ۲۴۱. ۹۵۷۸ تا ۹۵۷۹ ۲۴۲. ۹۵۸۰ تا ۹۵۸۱ ۲۴۳. ۹۵۸۲ تا ۹۵۸۳ ۲۴۴. ۹۵۸۴ تا ۹۵۸۵ ۲۴۵. ۹۵۸۶ تا ۹۵۸۷ ۲۴۶. ۹۵۸۸ تا ۹۵۸۹ ۲۴۷. ۹۵۹۰ تا ۹۵۹۱ ۲۴۸. ۹۵۹۲ تا ۹۵۹۳ ۲۴۹. ۹۵۹۴ تا ۹۵۹۵ ۲۵۰. ۹۵۹۶ تا ۹۵۹۷ ۲۵۱. ۹۵۹۸ تا ۹۵۹۹ ۲۵۲. ۹۶۰۰ تا ۹۶۰۱ ۲۵۳. ۹۶۰۲ تا ۹۶۰۳ ۲۵۴. ۹۶۰۴ تا ۹۶۰۵ ۲۵۵. ۹۶۰۶ تا ۹۶۰۷ ۲۵۶. ۹۶۰۸ تا ۹۶۰۹ ۲۵۷. ۹۶۱۰ تا ۹۶۱۱ ۲۵۸. ۹۶۱۲ تا ۹۶۱۳ ۲۵۹. ۹۶۱۴ تا ۹۶۱۵ ۲۶۰. ۹۶۱۶ تا ۹۶۱۷ ۲۶۱. ۹۶۱۸ تا ۹۶۱۹ ۲۶۲. ۹۶۲۰ تا ۹۶۲۱ ۲۶۳. ۹۶۲۲ تا ۹۶۲۳ ۲۶۴. ۹۶۲۴ تا ۹۶۲۵ ۲۶۵. ۹۶۲۶ تا ۹۶۲۷ ۲۶۶. ۹۶۲۸ تا ۹۶۲۹ ۲۶۷. ۹۶۳۰ تا ۹۶۳۱ ۲۶۸. ۹۶۳۲ تا ۹۶۳۳ ۲۶۹. ۹۶۳۴ تا ۹۶۳۵ ۲۷۰. ۹۶۳۶ تا ۹۶۳۷ ۲۷۱. ۹۶۳۸ تا ۹۶۳۹ ۲۷۲. ۹۶۴۰ تا ۹۶۴۱ ۲۷۳. ۹۶۴۲ تا ۹۶۴۳ ۲۷۴. ۹۶۴۴ تا ۹۶۴۵ ۲۷۵. ۹۶۴۶ تا ۹۶۴۷ ۲۷۶. ۹۶۴۸ تا ۹۶۴۹ ۲۷۷. ۹۶۵۰ تا ۹۶۵۱ ۲۷۸. ۹۶۵۲ تا ۹۶۵۳ ۲۷۹. ۹۶۵۴ تا ۹۶۵۵ ۲۸۰. ۹۶۵۶ تا ۹۶۵۷ ۲۸۱. ۹۶۵۸ تا ۹۶۵۹ ۲۸۲. ۹۶۶۰ تا ۹۶۶۱ ۲۸۳. ۹۶۶۲ تا ۹۶۶۳ ۲۸۴. ۹۶۶۴ تا ۹۶۶۵ ۲۸۵. ۹۶۶۶ تا ۹۶۶۷ ۲۸۶. ۹۶۶۸ تا ۹۶۶۹ ۲۸۷. ۹۶۷۰ تا ۹۶۷۱ ۲۸۸. ۹۶۷۲ تا ۹۶۷۳ ۲۸۹. ۹۶۷۴ تا ۹۶۷۵ ۲۹۰. ۹۶۷۶ تا ۹۶۷۷ ۲۹۱. ۹۶۷۸ تا ۹۶۷۹ ۲۹۲. ۹۶۸۰ تا ۹۶۸۱ ۲۹۳. ۹۶۸۲ تا ۹۶۸۳ ۲۹۴. ۹۶۸۴ تا ۹۶۸۵ ۲۹۵. ۹۶۸۶ تا ۹۶۸۷ ۲۹۶. ۹۶۸۸ تا ۹۶۸۹ ۲۹۷. ۹۶۹۰ تا ۹۶۹۱ ۲۹۸. ۹۶۹۲ تا ۹۶۹۳ ۲۹۹. ۹۶۹۴ تا ۹۶۹۵ ۳۰۰. ۹۶۹۶ تا ۹۶۹۷ ۳۰۱. ۹۶۹۸ تا ۹۶۹۹ ۳۰۲. ۹۷۰۰ تا ۹۷۰۱ ۳۰۳. ۹۷۰۲ تا ۹۷۰۳ ۳۰۴. ۹۷۰۴ تا ۹۷۰۵ ۳۰۵. ۹۷۰۶ تا ۹۷۰۷ ۳۰۶. ۹۷۰۸ تا ۹۷۰۹ ۳۰۷. ۹۷۱۰ تا ۹۷۱۱ ۳۰۸. ۹۷۱۲ تا ۹۷۱۳ ۳۰۹. ۹۷۱۴ تا ۹۷۱۵ ۳۱۰. ۹۷۱۶ تا ۹۷۱۷ ۳۱۱. ۹۷۱۸ تا ۹۷۱۹ ۳۱۲. ۹۷۲۰ تا ۹۷۲۱ ۳۱۳. ۹۷۲۲ تا ۹۷۲۳ ۳۱۴. ۹۷۲۴ تا ۹۷۲۵ ۳۱۵. ۹۷۲۶ تا ۹۷۲۷ ۳۱۶. ۹۷۲۸ تا ۹۷۲۹ ۳۱۷. ۹۷۳۰ تا ۹۷۳۱ ۳۱۸. ۹۷۳۲ تا ۹۷۳۳ ۳۱۹. ۹۷۳۴ تا ۹۷۳۵ ۳۲۰. ۹۷۳۶ تا ۹۷۳۷ ۳۲۱. ۹۷۳۸ تا ۹۷۳۹ ۳۲۲. ۹۷۴۰ تا ۹۷۴۱ ۳۲۳. ۹۷۴۲ تا ۹۷۴۳ ۳۲۴. ۹۷۴۴ تا ۹۷۴۵ ۳۲۵. ۹۷۴۶ تا ۹۷۴۷ ۳۲۶. ۹۷۴۸ تا ۹۷۴۹ ۳۲۷. ۹۷۵۰ تا ۹۷۵۱ ۳۲۸. ۹۷۵۲ تا ۹۷۵۳ ۳۲۹. ۹۷۵۴ تا ۹۷۵۵ ۳۳۰. ۹۷۵۶ تا ۹۷۵۷ ۳۳۱. ۹۷۵۸ تا ۹۷۵۹ ۳۳۲. ۹۷۶۰ تا ۹۷۶۱ ۳۳۳. ۹۷۶۲ تا ۹۷۶۳ ۳۳۴. ۹۷۶۴ تا ۹۷۶۵ ۳۳۵. ۹۷۶۶ تا ۹۷۶۷ ۳۳۶. ۹۷۶۸ تا ۹۷۶۹ ۳۳۷. ۹۷۷۰ تا ۹۷۷۱ ۳۳۸. ۹۷۷۲ تا ۹۷۷۳ ۳۳۹. ۹۷۷۴ تا ۹۷۷۵ ۳۴۰. ۹۷۷۶ تا ۹۷۷۷ ۳۴۱. ۹۷۷۸ تا ۹۷۷۹ ۳۴۲. ۹۷۸۰ تا ۹۷۸۱ ۳۴۳. ۹۷۸۲ تا ۹۷۸۳ ۳۴۴. ۹۷۸۴ تا ۹۷۸۵ ۳۴۵. ۹۷۸۶ تا ۹۷۸۷ ۳۴۶. ۹۷۸۸ تا ۹۷۸۹ ۳۴۷. ۹۷۹۰ تا ۹۷۹۱ ۳۴۸. ۹۷۹۲ تا ۹۷۹۳ ۳۴۹. ۹۷۹۴ تا ۹۷۹۵ ۳۵۰. ۹۷۹۶ تا ۹۷۹۷ ۳۵۱. ۹۷۹۸ تا ۹۷۹۹ ۳۵۲. ۹۸۰۰ تا ۹۸۰۱ ۳۵۳. ۹۸۰۲ تا ۹۸۰۳ ۳۵۴. ۹۸۰۴ تا ۹۸۰۵ ۳۵۵. ۹۸۰۶ تا ۹۸۰۷ ۳۵۶. ۹۸۰۸ تا ۹۸۰۹ ۳۵۷. ۹۸۱۰ تا ۹۸۱۱ ۳۵۸. ۹۸۱۲ تا ۹۸۱۳ ۳۵۹. ۹۸۱۴ تا ۹۸۱۵ ۳۶۰. ۹۸۱۶ تا ۹۸۱۷ ۳۶۱. ۹۸۱۸ تا ۹۸۱۹ ۳۶۲. ۹۸۲۰ تا ۹۸۲۱ ۳۶۳. ۹۸۲۲ تا ۹۸۲۳ ۳۶۴. ۹۸۲۴ تا ۹۸۲۵ ۳۶۵. ۹۸۲۶ تا ۹۸۲۷ ۳۶۶. ۹۸۲۸ تا ۹۸۲۹ ۳۶۷. ۹۸۳۰ تا ۹۸۳۱ ۳۶۸. ۹۸۳۲ تا ۹۸۳۳ ۳۶۹. ۹۸۳۴ تا ۹۸۳۵ ۳۷۰. ۹۸۳۶ تا ۹۸۳۷ ۳۷۱. ۹۸۳۸ تا ۹۸۳۹ ۳۷۲. ۹۸۴۰ تا ۹۸۴۱ ۳۷۳. ۹۸۴۲ تا ۹۸۴۳ ۳۷۴. ۹۸۴۴ تا ۹۸۴۵ ۳۷۵. ۹۸۴۶ تا ۹۸۴۷ ۳۷۶. ۹۸۴۸ تا ۹۸۴۹ ۳۷۷. ۹۸۵۰ تا ۹۸۵۱ ۳۷۸. ۹۸۵۲ تا ۹۸۵۳ ۳۷۹. ۹۸۵۴ تا ۹۸۵۵ ۳۸۰. ۹۸۵۶ تا ۹۸۵۷ ۳۸۱. ۹۸۵۸ تا ۹۸۵۹ ۳۸۲. ۹۸۶۰ تا ۹۸۶۱ ۳۸۳. ۹۸۶۲ تا ۹۸۶۳ ۳۸۴. ۹۸۶۴ تا ۹۸۶۵ ۳۸۵. ۹۸۶۶ تا ۹۸۶۷ ۳۸۶. ۹۸۶۸ تا ۹۸۶۹ ۳۸۷. ۹۸۷۰ تا ۹۸۷۱ ۳۸۸. ۹۸۷۲ تا ۹۸۷۳ ۳۸۹. ۹۸۷۴ تا ۹۸۷۵ ۳۹۰. ۹۸۷۶ تا ۹۸۷۷ ۳۹۱. ۹۸۷۸ تا ۹۸۷۹ ۳۹۲. ۹۸۸۰ تا ۹۸۸۱ ۳۹۳. ۹۸۸۲ تا ۹۸۸۳ ۳۹۴. ۹۸۸۴ تا ۹۸۸۵ ۳۹۵. ۹۸۸۶ تا ۹۸۸۷ ۳۹۶. ۹۸۸۸ تا ۹۸۸۹ ۳۹۷. ۹۸۹۰ تا ۹۸۹۱ ۳۹۸. ۹۸۹۲ تا ۹۸۹۳ ۳۹۹. ۹۸۹۴ تا ۹۸۹۵ ۴۰۰. ۹۸۹۶ تا ۹۸۹۷ ۴۰۱. ۹۸۹۸ تا ۹۸۹۹ ۴۰۲. ۹۹۰۰ تا ۹۹۰۱ ۴۰۳. ۹۹۰۲ تا ۹۹۰۳ ۴۰۴. ۹۹۰۴ تا ۹۹۰۵ ۴۰۵. ۹۹۰۶ تا ۹۹۰۷ ۴۰۶. ۹۹۰۸ تا ۹۹۰۹ ۴۰۷. ۹۹۱۰ تا ۹۹۱۱ ۴۰۸. ۹۹۱۲ تا ۹۹۱۳ ۴۰۹. ۹۹۱۴ تا ۹۹۱۵ ۴۱۰. ۹۹۱۶ تا ۹۹۱۷ ۴۱۱. ۹۹۱۸ تا ۹۹۱۹ ۴۱۲. ۹۹۲۰ تا ۹۹۲۱ ۴۱۳. ۹۹۲۲ تا ۹۹۲۳ ۴۱۴. ۹۹۲۴ تا ۹۹۲۵ ۴۱۵. ۹۹۲۶ تا ۹۹۲۷ ۴۱۶. ۹۹۲۸ تا ۹۹۲۹ ۴۱۷. ۹۹۳۰ تا ۹۹۳۱ ۴۱۸. ۹۹۳۲ تا ۹۹۳۳ ۴۱۹. ۹۹۳۴ تا ۹۹۳۵ ۴۲۰. ۹۹۳۶ تا ۹۹۳۷ ۴۲۱. ۹۹۳۸ تا ۹۹۳۹ ۴۲۲. ۹۹۴۰ تا ۹۹۴۱ ۴۲۳. ۹۹۴۲ تا ۹۹۴۳ ۴۲۴. ۹۹۴۴ تا ۹۹۴۵ ۴۲۵. ۹۹۴۶ تا ۹۹۴۷ ۴۲۶. ۹۹۴۸ تا ۹۹۴۹ ۴۲۷. ۹۹۵۰ تا ۹۹۵۱ ۴۲۸. ۹۹۵۲ تا ۹۹۵۳ ۴۲۹. ۹۹۵۴ تا ۹۹۵۵ ۴۳۰. ۹۹۵۶ تا ۹۹۵۷ ۴۳۱. ۹۹۵۸ تا ۹۹۵۹ ۴۳۲. ۹۹۶۰ تا ۹۹۶۱ ۴۳۳. ۹۹۶۲ تا ۹۹۶۳ ۴۳۴. ۹۹۶۴ تا ۹۹۶۵ ۴۳۵. ۹۹۶۶ تا ۹۹۶۷ ۴۳۶. ۹۹۶۸ تا ۹۹۶۹ ۴۳۷. ۹۹۷۰ تا ۹۹۷۱ ۴۳۸. ۹۹۷۲ تا ۹۹۷۳ ۴۳۹. ۹۹۷۴ تا ۹۹۷۵ ۴۴۰. ۹۹۷۶ تا ۹۹۷۷ ۴۴۱. ۹۹۷۸ تا ۹۹۷۹ ۴۴۲. ۹۹۸۰ تا ۹۹۸۱ ۴۴۳. ۹۹۸۲ تا ۹۹۸۳ ۴۴۴. ۹۹۸۴ تا ۹۹۸۵ ۴۴۵. ۹۹۸۶ تا ۹۹۸۷ ۴۴۶. ۹۹۸۸ تا ۹۹۸۹ ۴۴۷. ۹۹۹۰ تا ۹۹۹۱ ۴۴۸. ۹۹۹۲ تا ۹۹۹۳ ۴۴۹. ۹۹۹۴ تا ۹۹۹۵ ۴۵۰. ۹۹۹۶ تا ۹۹۹۷ ۴۵۱. ۹۹۹۸ تا ۹۹۹۹ ۴۵۲. ۱۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۱ ۴۵۳. ۱۰۰۰۲ تا ۱۰۰۰۳ ۴۵۴. ۱۰۰۰۴ تا ۱۰۰۰۵ ۴۵۵. ۱۰۰۰۶ تا

BİGA FUARI ÜRÜNLERİNDEN PADİŞAHA TAKDİM

Serginin yapıldığı yer, belgelerde, daha sonra Osman Gazi İlkokulu olan Biga Numune Mektebi olarak belirtiliyor.

Biga Mamulat ve Mahsulat Sergisi ürünlerinden dönemin padişahı V. Mehmet Reşat'a sunulduğunu gösteren 12 Muharrem 1335 (8 Kasım 1916) tarihli belge...

Belgenin özeti şöyle:

“Kale-i Sultaniye Mamulat ve Mahsulat Sergisinden isimleri belirtilen eşya, Mutasarrıf Rauf Bey aracılığıyla Padişaha sunulmuş ve ulaşmıştır. Padişahın özel kalem baş kitabebinin cevabında gereğinin yapılması amacıyla yüce katınıza hatırlatma yazısı yazıldı...”

BİGALI KUNDURACI ABDULLAH MADALYASININ PEŞİNDE

Sanayi Sergisi heyetince kunduraları gümüş madalya ile ödüllendirilen Bigalı kunduracı Abdullah'ın, kendisine bir takdirname vermekle yetinen mutasarrıflığı şikayeti ve bu şikayet üzerine mutasarrıflığın yazısı gösteriyor ki, Abdullah Beyin bürokrasi ile arası pek iyi değilmiş. Mutasarrıflık yazdığı, 19 Rabiulahir 1335 (12 Şubat 1917) tarihli yazıda, Abdullah'a verilen takdirnamenin bile fazla olduğunu, yaptığı kunduralardan kimsenin memnun olmadığını belirtiyor: "Mahza Kunduracı Abdullah fi'l hakika sergi mükafatları tevzi kılındığı zaman yalnız bir takdirname itasıyla iktifa edilmiştir. Çünkü muma ileyh buna bile müstehak değil ve çünkü yapmakta olduğu ayakkabılardan herkes müşteki ve gayrı memnundur."

Belgedeki ilginç noktaların özeti ise şöyle:

"(...) Doğrusu Kunduracı Abdullah sergi mükâfatları dağıtıldığı zaman, yalnız bir takdirname verilmesiyle yetinilmiştir. Anılan kişi buna bile müstahak değildir çünkü yapmakta olduğu ayakkabılardan herkes şikâyetçi ve gayr-i memnundur. (...) Seçici Kurul tarafından verilen defterde buna (yani ayakkabıcıya) şevk ve hevesini artırmak amacıyla - o da Liva'nın takdirine bağlı olmak üzere- bir takdirname verilebileceği açıklanmış ve Liva'ca da ona göre hareket edilmiştir. (...) Anılan kişinin kendi hakkında birincilik iddia etmekte olması ne kadar garip ve merhamete muhtaçsa, Seçici Kurul tarafından kendisinin birinciliğe yükseltilmesi ve gümüş madalya ile ödüllendirilmesine karar verilmiş olduğu yolundaki iddiası da o kadar vahimdir. (...) "

İSTANBUL'UN ETİ BİGA'DAN

Mutasarrıf İbrahim Beyin et ihraç yasağının sürmesi gerektiğine dair telgrafi.

Bugün de İstanbul'da en tercih edilen etlerden olan Biga etinin bu cazibesini yıllar önce elde ettiğini gösteren, 23 Cemazeyilahir 1335 (16 Nisan 1917) tarihli bir belge...

Belgede, hayvan çıkışı yasaklanan Biga'dan İstanbul'a et götürmek isteyen tücarların ilgili bakanlıktan talebi yer alıyor:

Maruz-ı Çaker-i Kemineleridirki

Bigada ve Kara Bigada mevcud-ı malım olan kara sığır hayvanattan çiftte ve damızlığa katiyyen yaramayacak sırf kasablık yüz adet sığır ile dörtyüz adet erkek kuzunun İstanbul'a berren ve bahren (kara ve deniz yoluyla) sevkine mahallince muhalefet edildiği cihetle muhalefet-i vakıanın ref'ı (mevcut muhalefetin kaldırılması) hususunun ücreti tarafı çakeranemden verilmek üzere (telgraf ücreti tarafımdan karşılanmak üzere) mahalline telgrafla emr buyurulmasını istida eylerim ol babda emru ferman hazreti veliyyu'l emrindir."

Mutasarrıf İbrahim 2 Nisan 335 tarihli telgraf cevabında ise, "Liva'dan her ne suretle olursa olsun hayvan ihracının Bakanlar Kurulu kararıyla yasaklandığı hatırlatılarak, 100 adet sığır ve 400 adet kuzu çıkarmak isteyen Süleyman Asaf ile arkadaşı Mehmed efendilerinin bu taleplerinin hayvanların askeriye tahsis edilmesi sebebiyle karşılanamayacağı" hususunu bakanlığa arz ediyordu.

BİGA'NIN MADENLERİ

Biga bölgesinde altından bakıra, civadan kömüre kadar zengin maden yatakları ilkçağdan beri kullanılmış. Bir linyit madeninin imtiyaz devriyle ilgili, 22 Zilkade 1335 (9 Eylül 1917) tarihli belge maden işletmecileriyle ilgili ilginç bilgiler içeriyor. Örneğin madenin ortaklarından biri “Biga Nakşibendi dergahı müdürü umuru Mehmet Nuri Efendi”...

Belgedeki ilginç noktaların özeti ise şöyle:

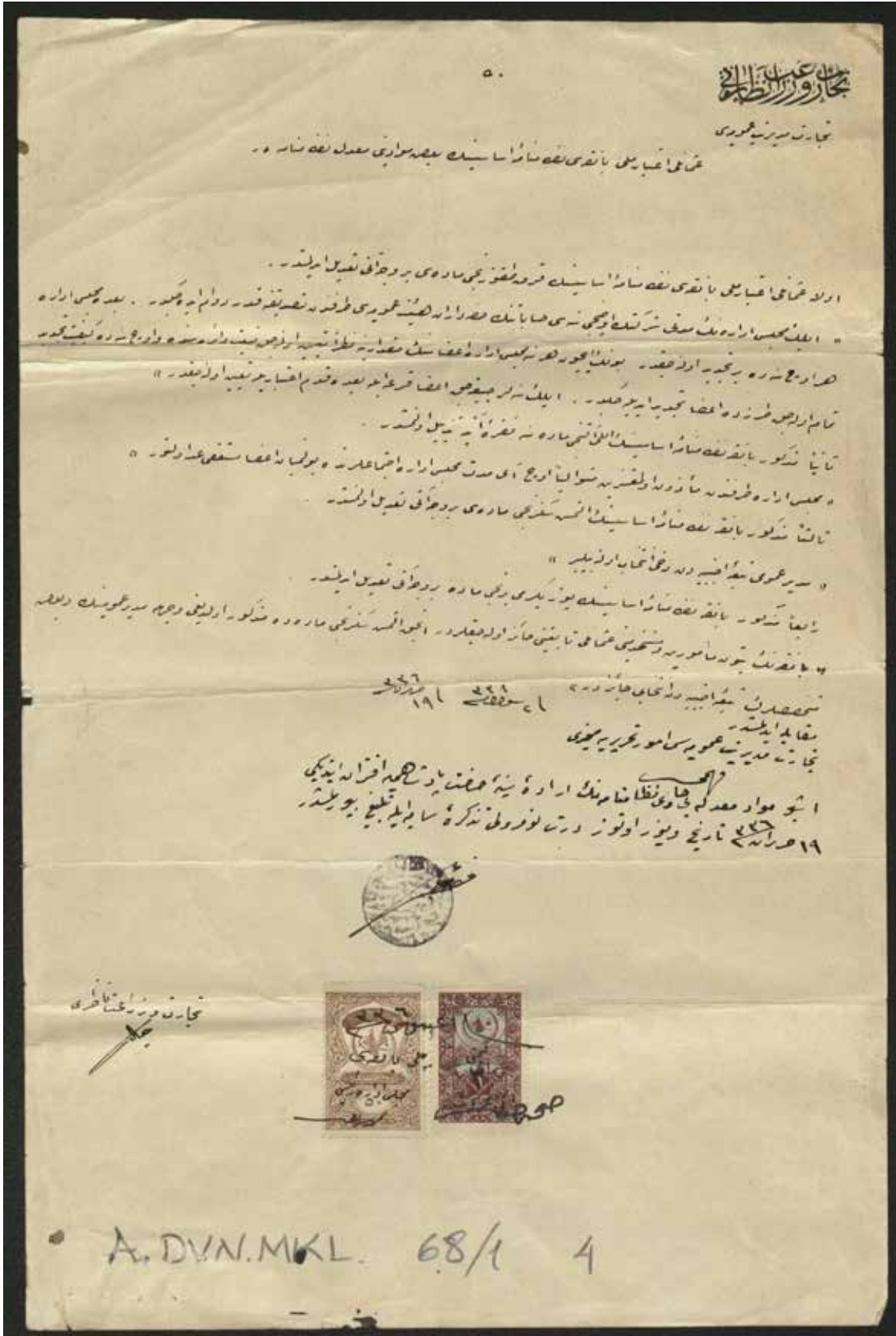
“(...) Kale-i Sultaniye Sancağının Biga kazasına bağlı Hisarlı köyünde linyit madeni araştırmak için 17 Teşrin-i sani sene 323 tarihli ruhsatnamesi ile madeni gün yüzüne çıkartan Osmanlı tebasından Yahya Sezai Bey ile ortağı Mehmet Nuri Efendi'ye ihale edilmesi hususunda Maden Genel Müdürlüğünün düzenlediği mazbata, sözleşme ve şartname ile raporları ve bölge haritaları, şurayı devletin maliye ve Nafia Dairesinde ele alındı.

(...)

komisyondaki müzakere ve incelemeler sırasında fenni rapor da ele alınmış maden cevherinin özellikleri incelenmiş ve imal edilmeye değer olduğu anlaşılmış, ayrıca madenin işletilmesinde askeri açıdan da bir mahzur olmadığı Harbiye Nezareti'nden öğrenilmiştir. (...)

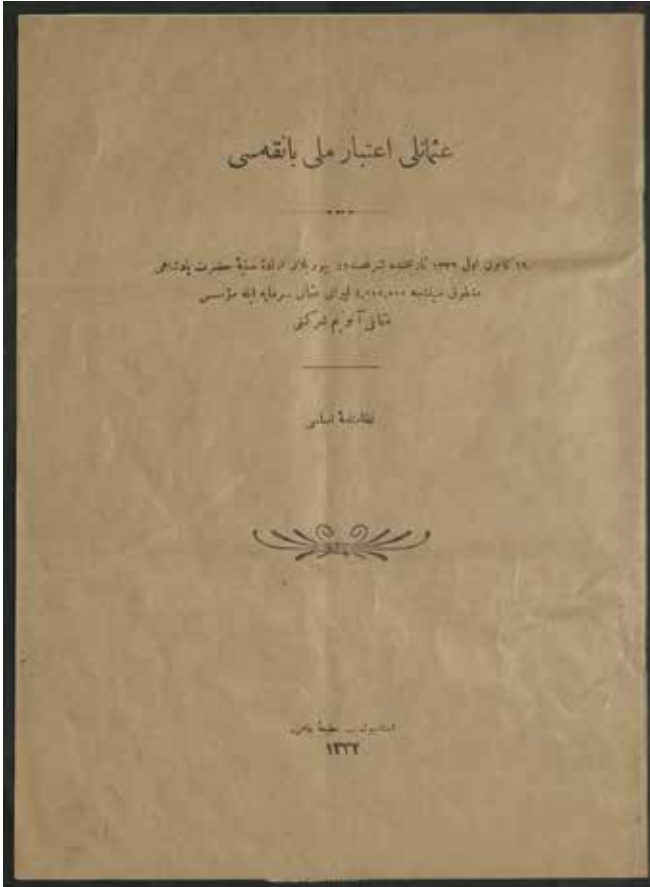
Komisyonunda okunan yazıda ilgili madenin bahsedilen şartlar çerçevesinde 99 yıllığına Yahya Sezai Bey ile ortağı Mehmed Nuri Efendiye ihale edilmesi talep edilmiştir. (...)

Şurayı Devletin ilgili Komisyonu, talebi ve sunular raporları inceledikten sonra bunun kanun ve Madenler nizamnamesine muvafık olduğuna karar vererek, son onay için Genel Heyete havale etmiştir.”

Ticaret ve Ziraat Nazırı Cavid Bey'in imzasının bulunduğu, Osmanlı İtibar-ı Milli Bankasının Esas Nizamnamesinin son sayfası...

OSMANLI İTİBAR-I MİLLİ BANKASI'NIN KURUCUSU BİGA MEBUSU CAVİD BEY

Osmanlı İtibar-ı
Milli Bankası Esas
Nizamnamesinin
kapağı...

Osmanlı Devletinin son döneminde yaşamış en önemli iktisatçılardan ve Maliye Bakanlığı yapan Cavid Bey'in Biga Mebusu unvanıyla imzaladığı, 5 Muharrem 1339 (19 Eylül 1920) tarihli bir nizamname. Liberal görüşleriyle tanınan Cavid Bey, 1923 İzmir İktisat Kongresi sonrası İstanbul Ticaret Odası tarafından yayınlanan raporu önemli yayınlarındanır.

YUNAN İŞGALİNDE İHRACAT YASAĞI

Yunan işgali döneminde
Biga bölgesinde Milli
Mücadeleyi yürüten şehit
Kaymakam Köprülülü
Hamdi Bey (solda)

Biga'nın Kurtuluş Savaşı yıllarında Yunan ordusu işgalinde bulunduğu sırada ekonomik olarak da zarar gördüğünü gösteren, 28 Safer 1339 (11 Kasım 1920) tarihli belgede, önce ihracat yasağı konduğu, sonra Ahilef adında birinin iznine tabi olduğu belirtilerek Müslüman ahalinin bu durumdan gördüğü zarara dikkat çekiliyor:

Ahilef'in Yunan kumandanlığından aldığı imtiyaz ile haksız kazanç elde ettiğine dair, Dahiliye Nezaretine gönderilen belgenin önemli kısımlarının özet şöyle:
“(...) Yunan askeri müfrezesi tarafından işgal edilen Biga kazasından, bu esnada hayvan çıkartılmasının yasak edildiği, ancak bazı hayvanların bazı kayıtlar çerçevesinde sadece İzmir, Ayvalık, Edremit, Çanakkale ve Marmara havzasındaki bazı adalara çıkartılmasına izin verilmiştir. (...) Söz konusu hayvan çıkarma işi ise Bandırma'daki Yunan İşgal Kumandanlığı tarafından Ahilef namında birisinin tekeline verilmiş (...) ancak Müslüman ahaliden, kaza müstahsillerinden ve vergi toplayıcılarından kimse hayvan çıkarmaya yetkili olmadığı için Ahilef'e eksik fiyata satmak mecburiyetinde kaldıkları Biga Kaymakamlığı tarafından öğrenilmiştir. (...) Mevcut durumun nezaketine halel getirmeden konu, Yunan kumandanlığına gereğinin yapılması için iletilmiş, bu durumdan da İçişleri Bakanlığı haberdar edilmiştir. (...)”

İŞGAL YILLARINDA BİGA'DA VERGİ

Aşar vergilerinin mültezimler (devlet adına vergi toplamayı devralanlar) tarafından toplanması konusunda Yunan işgali yıllarında yaşanan sorunlarla ilgili, 4 Zilkade 1340 (29 Haziran 1922) tarihli belge... İşgalin vergi toplanması ile ilgili de sorunlar doğurduğunu gösteriyor.

Belgede özetle şu bilgiler vardır:

“1922 yılında hububat aşarının (vergisinin) toplanması için açılacak ihaleye katılacak müstelzimlerin (vergi toplayıcıların) ihale için Yunan işgal mintikası dışında gösterecekleri teminatın kabul edilmeyeceği, ihale ile ilgili tüm belgelerin onlar tarafından tasdik edildiği, gerektiğinde ihale ve diğer işlerde nasıl hareket edileceği de Yunan Maliye Kontrol Müfettişliği tarafından verilen izin belgesinde açıklandığı, Kale-i Sultaniye Mutasarrıflığı tarafından İçişleri Bakanlığına aktarılıyordu.”

BİGA ALTIN MADENİ

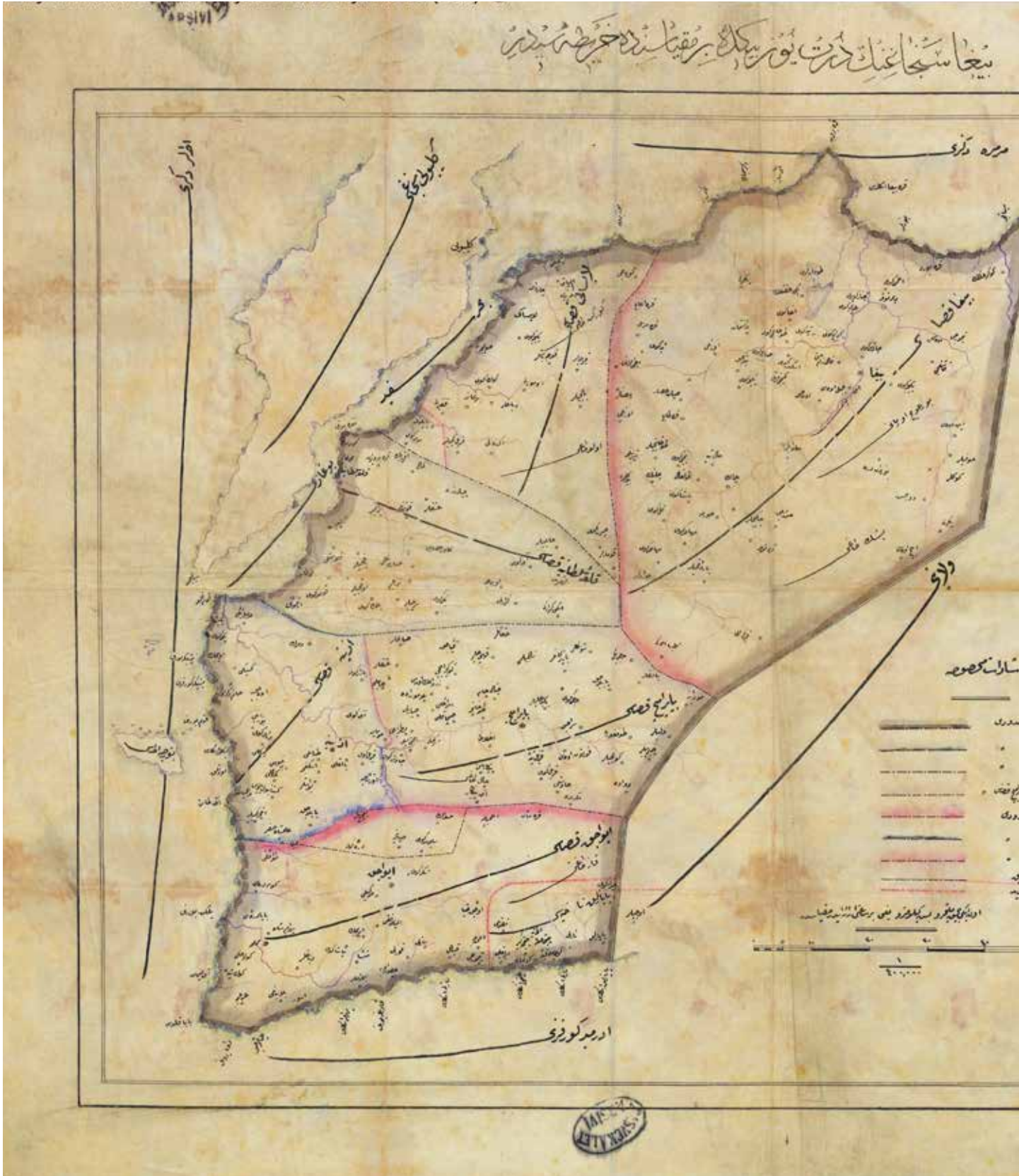
Bugün Çanakkale'ye bağlı Serçiler köyündeki simli altın madeninin 29 Zilhicce 1341 (12 Ağustos 1923) tarihli haritası, bölgede geçen yüzyıl başında da altın madeni işletildiğini gösteriyor...

Cezair-i Bahr-i Sefid Vilayeti dahilinde Biga sancağında Kale-i Sultaniye kazasına mülhak Serciler karyesinde zuhur eden Simli altın madeninin bir kıt'a ahriatsıdır

Mikyas

1/ 5000

MESAFELİ BİGA SANCAĞI HARİTASI

[illegible]

Biga Sancağı'nın kasaba ve köylerinin birbirlerine olan mesafesini ve yollarını gösteren, 29 Zilhicce 1341 (12 Ağustos 1923) tarihli harita...

Biga Sancağı'nın dörtyüz bin bir
milyasında haritasıdır

Müceddeden teşkil edilen kaza ve nahiye karalarının merkezleriyle yek diğerlerine bu'd mesafelerini irae eder cedvelidir

Esami-i kara	Merkeze mesafesi		Yek diğerine Mesafesi		
	Saat	Dakika		Saat	Dakika

Ayvalık kazasından bi't-tefrik teşkil edilen Paparlık nahiyesi kararı					
Paparlık Nahiyesi					
Paparlık	-	-		-	-
Narlı karyesi	1				
Çetm-i sağır karyesi	2			1	
Adanapa karyesi	2	15			15
Çetm-i kebir karyesi	2	30			30
Arıklı karyesi	3	15		1	
Nusretli karyesi	3	30		1	15

Ezine kazasından bi't-tefrik Ayvacık kazasına ilhak edilen kara esamisi					
Sapanca karyesi	1	15			
Süleyman karyesi	1	30		1	
Bağçeli karyesi	2	30		1	30

Bayramiç kazasından bi't-tefrik Ayvacık kazasına ilhak edilen kara esamisi					
Misvak karyesi	3				

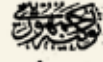
Lapseki kazasından bi't-tefrik Kale-i Sultaniye kazasına ilhak edilen kara esamisi					
Mus köprü karyesi					
Halil Paşa çiftliği	2	30			
Papıldak karyesi	3	30		1	

Ezine kazasından bi't-tefrik teşkil edilen Bayramiç kazasının kara esamisi					
Bayramiç Kazası	-	-		-	-
Ağaç karyesi		30			
Kutlu Obası	1				30
Çalı Ağası Obası	2			1	
Nebiler Obası	2			1	
Dağ Ahmed Habbesi	4			1	
Ortaca Karyesi	3			2	
Yemiş İli Karyesi	3				30
Çavuş Karyesi	3			1	
Türkmenler Karyesi	2			1	
Pınar başı Karyesi	2			1	
Pazar Karyesi	4			2	
Pata ili Karyesi	3			1	
Akca İli Karyesi	2				45
İsraillerKaryesi	2	30			30
Aşıklar Karyesi	3				30
Saçaklı Karyesi	1				15
Tuğcu Karyesi	1				15

Yiğit Aliler	1	15			15
Çatal Çam	1	30			15
Palamut Obası	2				30
Zerdalık Obası	2				15
Gökçe İçi Karyesi	3			1	
Camlıca Karyesi	4			1	
Salihler Karyesi	5			1	
Kus çayır Karyesi	3			2	
Uşak İli Karyesi	2	30			30
Hacı Karyesi	2				30
Totalar? Karyesi	1				10
Saraycık Karyesi	2			1	
Yeni Karyesi	2				30
Çiftlik Karyesi	2				30
Bıyıklı Karyesi	2				30
Kemus Karyesi	2	20			30
OvacıkKaryesi	3				30
Sablahak Karyesi	3				15
Yurtazlar Obası	3	30			30
Yangılar Obası	3	30			30
Hacı Bekir Obası	3				30
Söğüd Gediği Obası	4				30
Hacı Dervişler Obası	4				15
Mursaltı Karyesi	4			1	
Kara İbrahimler Karyesi	5				20
Bezirganlar Karyesi	3			2	
Kısar Karyesi	3				30
Beyler Karyesi	3				15
Şapcı Bala Karyesi	4			1	15
Şapcı Zir Karyesi	4				15
Şuyuk Bala Karyesi	2			2	
Şuyuk Zir Karyesi	2				15
Viranlı Karyesi		30			10
Gömük Obası		45			15
Kızıltepe Kareysi	1				15
Kızıl Karyesi	1	30			30
Yaltı karyesi	2				30
Serçe Obası	2	30			30
Ak Çakıl Obası	2				30
Çavuslu karyesi	2	30			30
Gülcüler Obası	4	1			
Avcılar Karyesi	3	1			
Dağ Obası	4			1	
Çırpılar Obası	5			1	
Deliler Obası	6			1	
Tongurlu karyesi	5			1	
Sarı On Obası	4	30			30
Gedik Obası	4	30			30
Melahalar obası	3			1	
Fakiler obası	3			1	

BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ - 160 -
آکړه

باسه وځان
قلم مخصوص مدیریت

د.د.د

۹۶۷
۹۶۷

د یو شمېر قانو

ساده - ۱ - قند سوغند - اړینه - باریج - دایه وژنه - ایوبیږه قند سوغند - کونان
په لومړیو قند سوغند سازه اوښکلی - سوغند سوغند
ساده - ۲ - ایوبیږه قند سوغند سازه - ۱۰/۱۰/۱۰

سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند
سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند
سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند
سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند سوغند

جواباً یازله جن اوراقه ۴ جواب اوله یی هر راتک تاریخ نومبر ۱۴ دیني دجا اولتور .

000 18 01 03 011 47 20

BİGA'NIN YOLLARININ GENEL YOLLARA DAHİL EDİLMESİ

Biga'dan çevre merkezlere ulaşımı sağlayan yolların “umumi yollar” arasına dâhil edilmesiyle ilgili 14 Ekim 1924 tarihli Bakanlar Kurulu kararı...

Türkiye Cumhuriyeti
Baş Vekalet
Kalem-i Mahsus Müdiriyeti
967
Layihayı Kanuniye
Madde -1 Kale-i Sultaniye
– Ezine- Bayramiç- Balya
ve Ezine – Ayvalık tarikiyle
Susurluk – Keşan – Biga
tarikiyle turık-ı umumiye
meyanına idhal edilmiştir.

20. yüzyıl
başlarında yollar
mandakanın
çektiği
silindirlerle
yapılırdı.

Madde -2 İş bu kanunun icrasına Maliye ve Nafia Vekilleri me'murdur.

14.10. 320

Maarif Vekili Vasıf, Maliye Vekili Mustafa, Dahiliye Vekili Receb, Adliye Vekili Mustafa Necati, Müdafa-i Milliye Vekaleti Vekili Mustafa, Baş Vekil Hariciye Vekili İsmet, Maliye İmar ve İskan Vekili Re'fet, Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Vekili Dr. Refik, Ticaret Vekalet-i Vekili Şükrü Kaya, Ziraat Vekili Şükrü Kaya, Nafia Vekili Süleyman

1924-1925 TÜRK TİCARET SALNÂMESİ'NDE BİGA

Biga

3 nahiye ve 160 köyden ibaret mülhakatıyla nüfusu umumiyesi 80000 raddesindedir. 3231 kilometre merbaı arazisinin 1471'ini ormanlar, 844'ünü çalılık ve taşlık arazi, 325'ini ziraata kabil yaylalar, 493'sini ziraata kabil ovalar, 99'unu bataklıklar ve göller teşkil eder.

Ormanla mestur dağları: Abdaldağı, Akdağ, Çataltepe ve Kuzudağı, Kazdağı, Karadağ olup cenupta Büyük ve Küçük Katran, cenubi şarkta Sığırcık, şarkta Karaoluk, Abdal ve Kırkgeçit, şimali şarkta Göktepe ve Tahtalı ormanları, garpta Ak ve Karadağ ormanları, şimali garpta Ayırdere, daha şimalde Zeytintepe, vasıta Bozgöç ve dikmiş, şimali garpte Çataltepe vardır.

Bu ormanlardaki ağaçların yüzde 50'si çam, yüzde 30'u adi meşe (palamut meşesi değil), yüzde 20'si kestane, gürgen, kavak ve saireden mürekkeptir.

Miyahı cariyesini Biga Çayıyla tevabı (?) teşkil eder.

21 kilometre merbaı vesaitindeki Ece Gölünde hasır imaline mahsus saz yetişir. Bundan başka 9 kilometre terbiinde Pekmezli ve 3 kilometre terbiinde Danişment Gölleri vardır. Bu göllerden maada 3 kilometre terbiinde Güğümalanı, Misakça ve kurutulması lazım sair müteaddit bataklıklar da mevcuttur.

Meadin ve miyahı madeniyesi:

Karadağ havzai madeniyesinde simli kurşun, imtiyazı alınmış alçı, demir, krom, manganez, kömür.. alçı ve kömür madenleri pek zengindir.

En mühim miyahı madeniyesi Pazar kariyesine 5-6 dakika mesafede kain 43 santigrat derece harareti haiz Çelikli Pazar Ilıcası, ve yine bu kariye civarında 48 dereceyi haiz kükürtlü bir ılıcanın derecei harareti 335 senesinin hareketi arzından dolayı 60 dereceye terfi etmiştir. Bunlardan başka Kırkgeçit Ilıcası da vardır.

İhracatı:

Karabiga iskelesi vasıtasıyla ticaret yapılmaktadır. Av derisi, beygir ve sığır, camış (?) hayvanatı, koyun ve keçi, metnev zehair(?), kuzu ve oğlak derisi, kavun ve karpuz, yumurta, balmumu, zeytin, soğan ihraç edilir.

İthalatı:

Bakkaliye, hırdavat; manifatura ve sair emtiayı ticariyedir.

تورکیه تجارت و صنایع اوطه‌لری

تجارت و صنایع اوطه‌لری بولنامه شهرلر

آتنه ، آرتون (مطلدلر) آطه پازاری ، آطه ، آقیون- قره حصار ، آقحصار ، آقشهر ، آماسیه ، آماضه ، آطالیه ، آتقره ، آیش ، آیدین ، آیواجی ، آیوالی ، ادرمید ، ادرنه ، اذمیت ، اربنه ، اردک ، ادهان (مطلدلر) اردو ، اضروم ، اطرغلر ، ارغنی ، ارکلی ، ارکوب ، ارمناک ، ازمیر ، اسپرطه ، اسکیشهر ، اکردير ، اکین ، اوده‌ش ، اورله ، اورفه ، اولو بورلو (مطلدلر) اولوقیشله ، اینه‌ولی ، اینه‌کول ، بالا ، (مطلدلر) بارطین ، بافره ، بالیکسر ، باندیر ، بایرامیچ ، بایزید ، بایندر ، بتلیس ، برمه ، بروسه ، بکپازاری ، بکشهری ، بودروم ، بور ، بودور ، بوزاق ، بوزقیر ، بولی ، بولیوادین ، بیغا ، بیرامیچ ، بیله‌جک ، بولانخانه ، تکفور طائی ، توقاد ، تیران ، تیره‌ولی ، جیل برکت ، جیده ، چارنجه ، چوق آباد (مطلدلر) چتالجه ، چورلو ، چوروم ، حیانه (مطلدلر) خداوندکار ، حوضه ، خربوط ، خوبه ، دکرلی ، دیاربکر ، دیکیلی ، دینار ، دیوریک ، ریزه ، زعفرانبولی ، زونفولداق ، زیر ، زیله ، سمود ، سکون ، سلفکه (مطلدلر) سلیمانیه ، سیواس ، (مطلدلر) سیلوری ، سیدشهری (مطلدلر) سورمنه ، سوکه ، سینوب ، سیواس ، سیوزبحصار ، شارکوی ، صالحلی ، صامسون ، صندقلی ، صومه ، طاطای (مطلدلر) ، طاش کویری (مطلدلر) طرزون ، طرسوس ، طوسییه ، عربکیر ، عزیزیه عشاق ، عمرانییه (مطلدلر) عیناجی ، غازی عینتاب ، فاتسه ، فتحیه ، فوجیه ، فوجیه عتیق ، قادیان خان ، (مطلدلر) قارص ، قرق آغاج ، قره برون ، قره بیغا ، قره بیکار ، قره‌جو بک ، قره حصار شرقی ، قره‌مان ، قره مرسل ، قسطمون ، قلمه‌جک ، قوزان ، قوش آطه ، قوله ، قونییه ، قیصری ، کره‌ده ، کسکین ، کنج (مطلدلر) کیره‌سون ، کلیبولی ، کلیک ، کنگری ، کوتاهییه ، کوردوس ، کورمه ، کونان ، کویجکیز ، کیوه ، لازستان ، افکه ، ماردین ، مدانییه ، مرزفون ، مرسین ، مرفه ، مرمریس ، معلقره ، معموره‌الغریز ، مغنیسا ، مکرری ملاطیه ، منمن ، موش ، میخالیچ ، میلان ، نازلی ، نعلوخان ، نیکده ، (مطلدلر) نیف ، نیکسار (مطلدلر) وان ، (مطلدلر) وزیرکویری - (مطلدلر) هریک (مطلدلر) یابان آباد (مطلدلر) یکی بازار

تجارت و صنایع مکتبلی

- ۱ — استانبول تجارت مکتب عالیسی و اقتصاد فاکولته‌سی
- ۲ — ازمیر تجارت مکتبی

- ۳ — طرزون تجارت مکتبی
- ۴ — استانبول صنایع مکتبی
- ۵ — بروسه ، قونییه ، آطه صنایع مکتبلی

مالیه وکالتی تشکیلاتی

۱ — قلم مخصوص مدیریتی

وکیلک رأساً تدقیق ایتک ایسته‌دیکی خصوصاتک ویاخصه خصوصات مهمه و مستعمله‌تک جمع و احضار و تلفیق ، وکیلک شخصیتنه عائد مخبرات ، ملاقات طلبلری ، مطبوعات ايله مناسبت وکالتلر اوراق مخابره‌تی آجوب بمداقید مدیرتله توزیع ایتک شیفره و محرم مخابره‌تیه توسط ، محلی و اجنبی جراند ورسائی بالمطالعه مندرجاتندن شایان دقت اولانلرینک وکیلک اراشمی ، کتبخانه‌تی محافظه ایتک ، فهرستی تنظیم ایتک ، وکالت کتبخانه‌سته و افلامه لزومی اولان کتابلری ماییمه و توزیع ایتک ، وکالتدن اصدار ایدیلن محررات عمومییه‌تی طبع ایتدیروب سوق ایتک و مجموعه محرراتی تنظیم ایتک .

۲ — محاسبه عمومییه مدیریتی عمومییه‌سی

موازنه قلمی — موازنه عمومییه دولتی تنظیم و احضاری ، وکالتلرک بودجه لایحه‌لرینک تدقیق و تلفیق ، تخصیصات منضمه و فوق‌العاده دائر قانون لایحه‌لرینک تنظیم و احضاری ، وکالتلر تخصیصاتی تبلیغ ایتک ، نقل تخصیصات طلبلری تدقیق ایدوب مقتضا کوسترمک و تخصیصاتک قیدی طوطیق ، مصارف تمهیداتی حسابلری جمع ایتک ، امتیازاتی متضمن ویا واردات مصارفات عمومییه تأثیری اولایله‌جک قانون لایحه‌لری تدقیق ایتک .

دفتر کبیر قلمی — دوائر مرکزیه محاسبیه مدیرتلدن کوندریله‌جک اعطای امری وحواله‌نامه جدوللری محاسب مسئوللری طرفندن کوندریله‌جک تأدیبات جدوللری تدقیق و مقایسه ایتک و خزینته‌تک حساب عمومییه‌تی تنظیم ایتک .

تدقیق قلمی — دفتر دائرک اداره حسابلری و شهریه جدوللری تدقیق ایتک دفاترک صورت قیدیه اوراق منته آوانس طریقیله ویریلان مبالغه صرفیات حسابلرینه ، صورت محسوبه وولایات محاسبانه تعلق ایدن سائر بالجله خصوصاته دائر کرک مأمورین مالیه ، کرک دوائر مرکزیه و ولایات ايله هر درلو مخابراتی اجرا و تمایلات لازمه‌تی احضار ایتک .

۳ — هیئت تفتیشیه مدیریتی عمومییه‌سی

هیئت تفتیشیه دولتی بالجله خدمات مالیه‌سی هر نقطه نفردن تفتیش ايله مکلفدر . وظیفه تفتیشیه وزنه و محاسبه ماملانته

1924 1925 TÜRK TİCARET SALNÂMESİ'NDE BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Türk Ticaret Salnamesi'nde Türkiye'de kurulan belli başlı pazarlar listesinde Biga da var. Biga pazarı, pazartesi günü kurulan pazarlar arasında sayılıyor.

Türk Ticaret Salnâmesi 1924-1925 adlı salnamenin 92. sayfasında yer alan Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları başlıklı bölümde Biga'nın da yer alması, en azından Cumhuriyet döneminin başından beri Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın faaliyette bulunduğu göstergesi...

BİGA ZAHİRE BORSASI KURULUYOR

1930'larda bir başka Bakanlar Kurulu kararıyla kapatılacak ve 1980'lerin ortasında tekrar açılacak Biga Ticaret Borsası'nın kuruluşuyla ilgili yönetmeliğin Adapazarı Zahire Borsası'ndan alınması ve uygulanmasıyla ilgili, 31 Mayıs 1925 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Kararda Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve Başbakan İsmet İnönü'nün de imzaları var.

“Kararname

19/6/1341 tarih ve 1706 numaralı kararnameye zeylidir.

Adapazarı Zahire Borsasında tatbik edilmekte olan Talimatnamenin Biga kazasında tesis olunacak Borsa'da da aynen tatbiki Ticaret Vekalet-i Celilesinin 21/5/1341 tarih ve 3633/116 [Ticaret Müdürü] numaralı tezkiresiyle vuku bulan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 21/5/1341 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.

21/5/1341

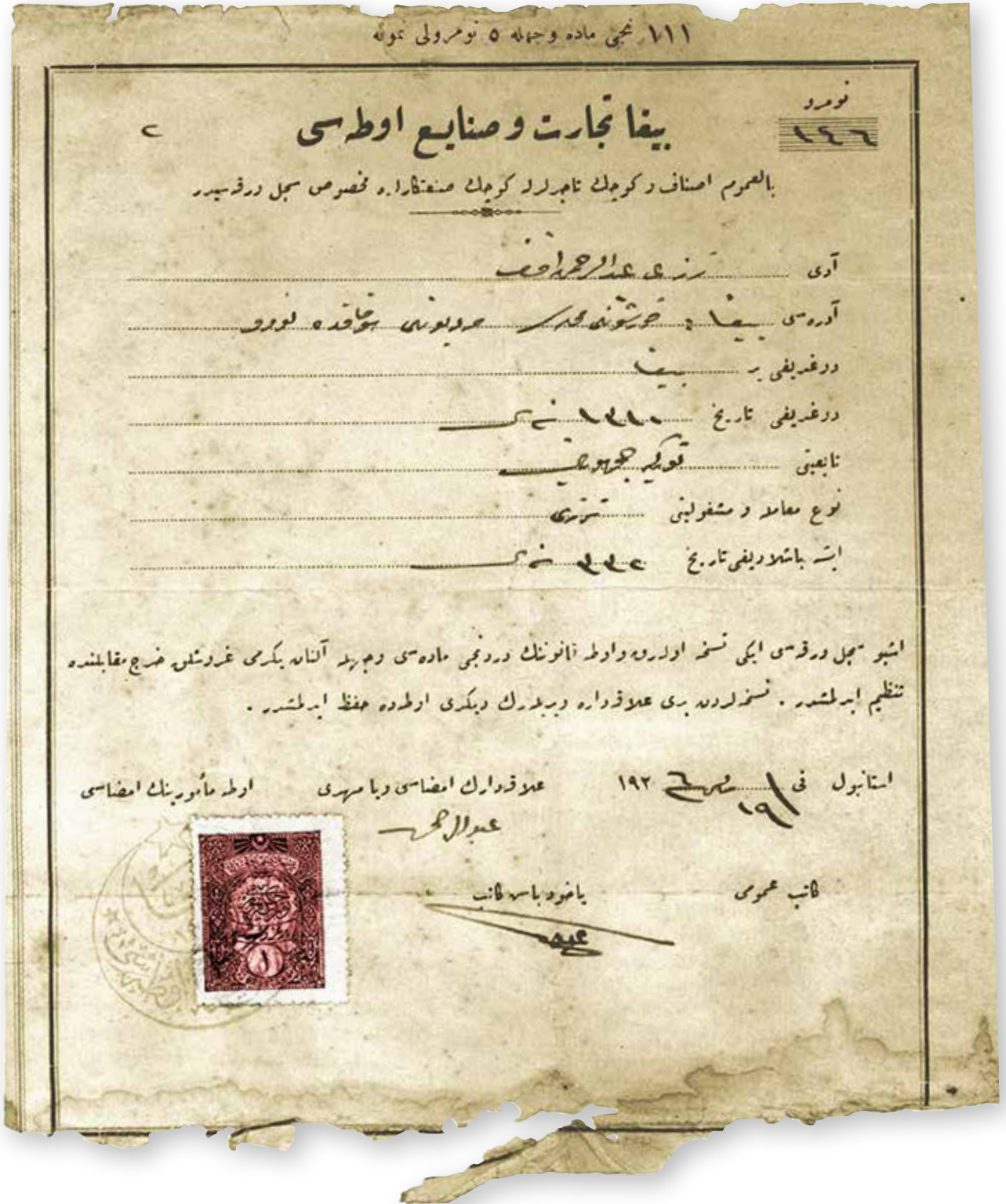
Türkiye Reis-i Cumhuru

Gazi Mustafa Kemal [İmza]

Başvekil İsmet

Bakanlar

Biga Ticaret ve Sanayi Odası
üyelerinden Terzi Abdurrahman
Akif'e ait, 19 Mayıs 1926 tarihli
sicil varakası...

TÜRKİYE’NİN İLK TİCARET VE SANAYİ ODALARINDAN BİRİ BİGA’DA KURULDU

Biga Ticaret ve Sanayi Odası tarafından 1932 yılında Degirmenci Davut Efendiden alınan 3 lira 20 kuruş aidatın makbuzu.

111 İnci Madde Vechile 5 Numaralı Numune

Numara
146

Biga Ticaret ve Sanayi Odası

Bilumum Esnaf ve Küçük Tüccarlarla Küçük Sanatkârlara Mahsus Sicil Varakasıdır

Adı: **Terzi Abdurrahman Akif**
Adresi: Biga Kurşunlu Camii / Merdivenli Sokakta
Doğduğu Yeri: **Biga**
Doğduğu Tarihi: 1310 (1894/1895) Senesi
Tabiyeti: Türkiye Cumhuriyeti
Nev'i Muamele ve Mesguliyeti: **Terzi**
İşe Başladığı Tarihi: **332 (1916/1917) Senesi**

İşbu sicil varakası iki nüsha olarak varit kanunun dördüncü maddesi vechile alınan yirmi kuruşluk harç mukabilinde tanzim edilmiştir. Nüshalardan biri alakadara verilerek diğeri Odada hıfz edilmiştir.

İstanbul fi 19 Mayıs 1926 Alakadar İmzası veya Mührü
Abdurrahman Oda Memurunun İmzası

Katibi Umumi

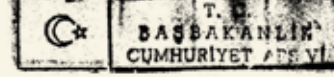
Yahut Baş Katip

Pul
Biga Ticaret Odası Mührü

Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın açılış tarihi kesin olmamakla birlikte çeşitli belgeler Türkiye'nin ilk odalarından biri olduğunu gösteriyor. Özellikle 1926 tarihli bir belge odanın bir süredir faaliyette olduğunu göstergesi: Biga Ticaret ve Sanayi Odası üyelerinden Terzi Abdurrahman Akif'e ait, 19 Mayıs 1926 tarihli sicil varakası...

19 Haziran 1932 tarihli makbuz da Harf Devrimi sonrasına ait bir belge. Makbuz Filibeliler Degirmencisi Davut Efendi'den alınan 1932 yılı aidatını gösteriyor: 3 lira 20 kuruş...

T. C.
BAŞVEKÂLET
MÜAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube: 99.96
Sayı: 99.96

KARARNAME

Biça belediyesine ait elektirik santralına lüzumu olan motörün 4800 lira mukabilinde 9682 numaralı kararnameden istisnaen satın alınmasına izin verilmesi , Dahiliye Vekâletinin 31/8/930 tarih ve 83 numaralı tezkeresiyle yapılan teklifi ve Maliye Vekâletinin 10/9/13 930 tarih ve 14189 numaralı mütaleasnamesi üzerine İcra Vekilleri x Heyetinin 8/10/930 tarihli i'timamında tasvip ve kabul olunmuştur.

8/10/930

REİSİCUMHUR

Gazi M. Kemâl

Bş. V.

[Signature]

Ad. V.

[Signature]

M. M. V.

[Signature]

Da. V.

[Signature]

Ha. V. V.

[Signature]

Ma. V.

[Signature]

Mf. V.

[Signature]

Na. V.

[Signature]

İk. V.

[Signature]

S. İ. M. V.

[Signature]

080 18 01 62 20

BİGA ELEKTRİK SANTRALİNE MOTOR ALINMASI

Biga Elektrik Santrali Belediye Binasının yanında hizmet görüyordu.
Jeneratörün motorunun soğutma suyu için kullanılan havuz ise
"Belediye Parkı"na güzellik katıyordu.

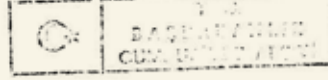
Biga Belediyesi elektrik santrali için motor alınması konusunda Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve Başbakan İsmet İnönü'nün de imzalarının bulunduğu, 8 Ekim 1930 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Biga'da Sosyal Yaşam adlı kitabımız için görüştüğümüz Ahmet Sucuka, söz konusu santralin ilk zamanlarda sadece resmi daire ve sokakların aydınlatılmasında kullanıldığını, İkinci Dünya Savaşı sırasında radyodan haber dinlemek isteyenlerin çoğalmasıyla elektriğin evlerde yaygınlaştığını belirtmişti.

Biga Türkiye'de santral ile elektrik sağlanan ilk yerleşim birimlerindendir.

T.C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELAT MUDURLUĞU
Şube :
Sey: 10.231

KARARNAME

Biga Kazasının itfaiyesi namına mübayaâ olunacak motopop otomobili ve emsali itfa vesaiti için " 5000 " liranın sarfına müsaade itası; Dahiliye Vekâletinin 14/II/930 tarih ve 83/25 numaralı tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye Vekâletinin 16II7/736 numaralı mütaleenamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 17/II/930 tarihli iktidarında tasvip ve kabul olunmuştur . 17/II/930

REİSİCÜMHUR

Gayi M. Kemel

Bş. V.

İzmir

Ad. V.

Abdullah Kemel

M. M. V.

Mehmedülhakik

Da. V.

İzmirde bulunmadı

Ha. V.

İzmirde bulunmadı

Ma. V.

Hasan

Mf. V.

İzmir

Na. V.

İzmir

İk. V.

Mustafa Kemal

S. I. M. V.

S. Refik

080	18	01	02	15	75	15

17 Kasım 1930
tarihli Bakanlar
Kurulu kararı.

BİGA BELEDİYESİ'NE İTFAİYE ARACI ALIMI

1935'teki büyük Biga yangınından sonra çekilmiş bir fotoğraf.

1950'lerde İtfaiye binası ve personeli.

Biga Belediyesi için alınacak itfaiye araçlarıyla ilgili kambiyo izninin verildiği, 17 Kasım 1930 tarihli Bakanlar Kurulu kararında, Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve Başbakan İsmet İnönü'nün de imzaları var.

Biga Belediyesi Türkiye'nin ilk belediyelerinden biridir...

T.C.
BAŞVEKALET
Kıbrıs Mühürü

KARARNAME

K.
14780

Biga Ticaret ve zahire borsasının varidatı masarifini karşılayamama kta ve mevcudiyetinin idamesinde de bir fayda görülememekte olduğundan x lağvile bütün evrak, defatir, eşya ve borcu varsa ödendikten sonra artaca cak parasının Biga Ticaret ve sarayı odasına devri; İktisat Vekillığının 13/II/932 tarih ve 8364/298 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heye- tince 5/8/933 te kabul olunmuştur.

5/8/933

REİSİCÜLHUR

Gazi M. Hemmi

Bp.V.

[Signature]

Ad.V.

[Signature]

M.M.V.

[Signature]

Da.V.

[Signature]

Na.V.

[Signature]

Ma.V. Y.

[Signature]

M.V.

[Signature]

Na.V.

[Signature]

E.V.V.

[Signature]

S.M.V.

[Signature]

G.V.

[Signature]

Z.V.

[Signature]

080	18	01	02	38	55	19

BİGA TİCARET BORSASI'NIN KAPATILMASI

Biga Ticaret Borsası'nın kapatılarak varlıklarının Biga Ticaret ve Sanayi Odası'na devriyle ilgili belgede Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve Başbakan İsmet İnönü'nün imzaları da var...

Muhtemelen 1930'lu yıllarda Biga Ticaret ve Sanayi Odası da kapatılacak ve 1973'te tekrar açılacaktır.

KARARNAME

T.C.

BAŞVEKÂLET

Kararlar Müdürlüğü

Sayı: K / 14780

Biga Ticaret ve zahire borsasının varidatı masarifini karşılayamamakta ve mevcudiyetinin idamesinde de bir fayda görülmemekte olduğundan x lağvile bütün evrak, defatir, eşya ve borcu varsa ödendikten sonra artacak parasının Biga Ticaret ve sanayi odasına devri; İktisat Vekilliğinin 13/11/932 tarih ve 8364/298 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 5/8/933 te kabul olunmuştur.

5/8/933

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V.
Başvekil
İsmet İnönü

Ad. V.
Adliye Vekili
Şükrü Saraçoğlu

M. M. V.
Milli Müdafaa Vekili
Zekai Apaydın

Da. V.
Dahiliye Vekili
Şükrü Kaya

Ha. V.
Hariciye Vekili
Tevfik Rüştü Aras

Ma. V. V.
Maliye Vekili Vekili
Refik Saydam

Mf. V.
Maarif Vekili
İmzasız

Na. V.
Nafia Vekili
Hilmi Uran

İk. V. V.
İktisat Vekili Vekili
Reşat Muhlis Erkmen

S. İ. M. V.
Sıhhat ve İçtimai
Muavenet Vekili
Refik Saydam

G. İ. V.
Gümrük ve İnhisarlar
Vekili
Ali Rana Tarhan

Zr. V.
Ziraat Vekili
Reşat Muhlis Erkmen

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kararname

Karar sayıs
2

3611

Biga kazasında tabak Ali ve ortacı Bekire 2643 sayılı kanunun 5 inci maddesine göre Lâle tepe mevkiindeki değirmenlerinin su ile işleyen kısmına elek tertibatı konulması için izin verilmesi, Maliye vekilinin 20/II/935 tarih ve 26716/163 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 27/II/935 de onanmıştır.

27/II/935

REİS İCUMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

İ. İsmi

Ad. V.

S. Sımsık

M. M. V.

K. Özalp

Da. V.

S. Kaya

Ha. V.

S. R. Aras

Ma. V.

S. Aygüli

Mi. V.

S. Arkan

Na. V.

A. Çetinkaya

Bk. V.

C. Bayaz

S. I. M. V.

S. R. Haydomy

G. I. V.

Kana Karhan

Zr. V.

Minkyaşan

59 90 17

BİGA'DAKİ DEĞİRMENE ELEK TERTİBATI EKLENMESİ İÇİN BAKANLAR KURULU KARARI

O dönem un fabrikalarından biri

Biga'da Tabak Ali ve Bekir isimli girişimcilere ait bir değirmene elek tertibatı eklenmesi için izin veren, 27 Kasım 1935 tarihli Bakanlar Kurulu kararı... Bir değirmene eklenecek işlev ile ilgili dönemin Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk ve Başbakan İsmet İnönü'nün de imzalarının bulunduğu bir Bakanlar Kurulu kararının gerekmesi, dönemin bürokrasisiyle ilgili önemli bilgiler veriyor.

DEVLET ARŞİNİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİNİ

BİGA

Sayı: Başbakanımızdan Bigalıların dilekçeleri.

- 1- Çan-Biga-Karabiga vilayet yolunun devlet yolu arasına alınması bu yol 55 kilometre olup biga, çan, yenice ilçelerinin karabiga iskelesine bağlayan önemli bir ticari ve iktisadi bir yoldur.
Çiftçi memleketi olan biga ve çan mahalleleri yine bu ilçeler ve yenice ilçesi ormanlarından istihsal olunan kereste ve mahrukat ve çan çevresindeki linyit kümürleri karabiga iskelesine bu yoldan nakledilmektedir.
- 2- Gönen- biga- lapsekiye yapılacak post devlet yolları arasında birinci üç şerhlik plana dahil olanından bunun bir an evvel yapılması biganın ticari, iktisadi inkişafına hizmet etmesi itibarıyla önemli hâlsedir.
Bu yol üzerinde biga kasabasından geçen kocabağ çayı üzerinde evkafa ait büyük anııt köprü tamamen harap olmuştur hâlen motorlu vasıtaların geçmesine müsaide edilemez Evkaf umum müdürlüğü bu ile temanın ilgisini kesmiştir biga belediyesi ise bunu yapmaya mali bakımdan takati yoktur benderme, gönen kazalarını ve biganın 440 ila 50 köyünü bigaya bağlayan bu köprünün müstacelen yapılmasını sağlamıştır.
- 3- Çarşaklı ilinde yapılacak tasarlanan çimento fabrikasının biga ilçesinde yapılması: Çünkü biga ilçesinde 65000 nüfus vardır yanında her hangi büyük sanayi tesisi bulunmadığından pek çok işsiz kimseler bulunmaktadır. Fabrikanın biga ilçesinde yapılması hem bu işsizlere iş bulmak ve hemde ilçenin karabiga kemer çevrelerinde denize yakın yerden çimento imaline müsaide iptidai müdelerin mevzuhiyeti ve vasıflarının çok elve içli olması itibarıyla tercihe şayandır.
- 4- Yıllardanberi bigalıların dilekçelerine rağmen karabiga iskelesine seri bir yolda vapura tahsis ettirilmemiştir. Bu yüzden 90 millik istanbula 24 saatte gitilmektedir halkımız bir taraftan zaman kaybederken bir taraftan da fena vapurların sıkıntılı seferlere katlanmaktadır. Bunun önüne geçilmesi için iskelemize süratli bir vapur tahsis kılınması.
- 5- 20 yıl evvel yapılan elektrik tesisi hâlen kasaba ihtiyacına yeter derecede değildir esasen 75 beygir kuvvetindeki iki motor eskimiş, bulunuyor gerek motor ve dinamo ilave etmek ve gerekse ona göre tanzim ve islah etmek için keşif bedeli (285000) lirası bu tesisatın bütçesi derdest ikmel olduğundan belediyemize fencar bu miktar paranın sağlanması.
- 6- Biga kasabasında küçük esnaf çokluğu vardır. çan ve yenice ilçelerinin teğenkülü dolayısıyla bu esnafın alışverişini çok kısıtlı ve bu yüzden küçük esnaf ve sanat erbabı yoksulluğa düğmüştür bu itibarla biga kasabasında bir askeri kıtanın bulundurulması.
- 7- Biga kasabasında şehirler arası telefon hattının tesis edilmesi.

030 01 2 13 3

Bigalıların Başbakan
Şemseddin Günaltay'a
yazdıkları 10 Kasım 1949
tarihli dilekçe.(2) DEVLET ARŞİNİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİNİ

- 6- Kocabağ tahsis çayına bitirmiş olan fakir göçmenlerin yüksek tahsisli devlet ekonomisi sebebiyle suun bulmuk için ilçe merkezine 40 km ve ertek erte sanat okulumu açılması.
- 9- Memleketinin çiftçi memleketi olduğundan kasabamız kenarında bir tohum islah istasyonu tesis ve birden şehir fabrikası kurulması.

10. 11. 1949

030 01 2 13 3

BİGALILARIN KALKINMA TALEPLERİ

Başbakan
Şemsettin Günaltay,
Biga Halkevi'nin
önünde...

Bigalıların Başbakan Şemsettin Günaltay'a yazdıkları 10 Kasım 1949 tarihli dilekçedeki tüm taleplerin kalkınma altyapısı ile ilgili olması ilginçtir. Bigalıların okul talepleri bile “sanat okulu”... Kısaca talepler şöyle:

1. Çan-Biga-Karabiga vilayet yolunun devlet yolu olması...
2. Kocabaş çayı üzerindeki büyük ahşap köprünün, Gönen-Biga-Lapseki'ye yapılacak şose devlet yoluyla birlikte yapılması...
3. Çanakkale'de yapılması planlanan çimento fabrikasının Biga'da yapılması...
4. Karabiga-İstanbul hattına seri bir yolcu vapurunun tahsisi...
5. Elektrik tesisatı ve jeneratörünün yenilenmesi...
6. Biga esnafının işlerinin iyileşmesi için kasabaya bir askeri kıtanın tahsisi...
7. Şehirlerarası telefon hattının tesisi...
8. İlçe merkezinde kız ve erkekler için sanat okulunun açılması...
9. Bir tohum ıslah istasyonu ve bir de şeker fabrikası kurulması...

Mehmet Şemsettin Günaltay (1883, Kemaliye, Erzincan - 19 Ekim 1961, İstanbul), Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. başbakanı, tarihçi ve eski Türk Tarih Kurumu başkanı. 16 Ocak 1949 - 22 Mayıs 1950 tarihleri arasında başbakan olarak görev yapmıştır.

Ali Katircioğlu tarafından, teksir baskı ile yayınlanan, Biga'da Sabah gazetesinin 21 Eylül 1955 tarihli sayısı. Daha sonra milletvekilliği yapan ve Türkiye'nin önemli gazetecilerinden olan Sadullah Usumi de ilk yazılarını bu gazetede yayınlı.

Başlık:
ALİ KATIRCIOĞLU

İdare yeri: Tecdüdi Sokak No. 82
Telefon: 43

Baskı yeri: Katircioğlu Minograf
(teksir) makinesi

Haftalık Nispeti: Gecerte

“Biga”da Sabah

Tesli tarihi: 21.12.1955

Çarşamba günde çıkar. Fiyat 2 kuruştur. Resmi ilanların tek satırı her hafta saatini 150 kuruştur. Resmi ilanlar pazarlıktır. Yılık aboneliği 250, cömür aylığı 55 kuruştur. Gelen yazılar basılmaması lade olunmaz. İlanlardan men'aliyet kabul edilmaz.

Devlet Nüshası

DEMOKRASİ : BAŞTAKİLERİ BAŞIBOŞ BIRAKMAMAK SAN'ATIDIR.

Yıl : 3, Sayı : 141, Çarşamba - 21.Eylül.1955

İş Bankası

REİSİ CUMHURİYETİMİZ TAHRİKANDA

İRAN ŞAHININ Davetlisi olan REİSİ CUMHURİYETİMİZ SAYIN CELAL BAYAR, refakatindeki zevatla birlikte tehrana varmış ve çok muhteşem bir tezahürat ve merasimle karşılanmış bulunmaktadır.

15 Eylül 1955 perşembe günü İş Bankasının Biga şubesi kendi inşa ettirdiği binasında merasimle faaliyete geçmiştir.

Açılış merasiminde Valimiz Cemal Tarlan, mebuslarımızdan Bedii Enüstün, Kaymakamımız, Çanakkale Basın ve İş bankası mensupları, memurlar ve kalabalık bir halk topluluğu hazır bulunmuştur.

Bedii Enüstünün kısa bir hitabesinden sonra Valimiz, İŞ BANKASI'nın ticari ve iktisadi hayatımızda oynadığı müsbet rolü izah etmiş, Bigada bir şubesinin açılmasını mes'ut bir hâdisce olarak vasıflandırmış ve Memleket çapında yalınca imtihan geçirdiğini tebarüz ettirdiği Bankanın 180.ci şubesinin kurulmasını kesmekle bahutiyarlık duyduğunu ifade etmiştir.

Müteakiben davetlilere, müteakiblere ve halk'a limonata ve pasta ikram olunmuştur. Akşam da Cumhuriyet lokantasında davetlilere mahsus bir ziyafet verilmiştir.

Banka binasının bilhassa iç tezyinatı zevki selimin tam bir ifadesi olarak vasıflandırılabilir. Memlekete hayırlı olsun.

(B.Sabah)

1970'li yıllarda Biga Akbank şubesi.

İPKAİYE YOLU

Valimiz Cemal Tarlan, inşa edilmekte olan Biga-İpkaiye yolunu refakatlerinde Çanakkale basın mensupları olduğu halde teftişe çıkarılarken Kaymakamımız da beni davet etmek nezaketini gösterdiler. İki Jiple hareket ettik. Yol, Hususi mubasebenin nakdi ve köylünün bedeni yardımı ile inşa edilmektedir. İnkender köyde az bir duruşumuz esnasında köylünün inşaatı ari veya karınca çalması ile devam ettiğini görüyoruz. Valimiz de bu çalışmayı tebrik ve tesvik ediyor ve köylüye hımla verici vecdî sözleri yep yeni hımlar hazırlıyor.

İpkaiyedeyiz ; istirahat ediyoruz. Karımız ağıla tok arası... Bir su getirdiler, lezzet beklemekten Aptal suyunu gölgede bırakıyor. Ben beş bardak içtiğimi hatırlıyorum, Üç-Dört bardak ta içen içene... Hakikaten alın hayat... Bedii Enüstün Hatunumuz köylüye yolun teknik ishanı yapıyor ve

(Devamı arka sayfada)

BİGA'DA İŞ BANKASI VALİNİN KATILIMIYLA AÇILIYOR

Eski Belediye binasındaki Biga İş Bankası şubesi.

Teksirle basılan Biga'da Sabah gazetesinin 21 Eylül 1955 tarihli sayısında yayınlanan haberi, Biga'da bir bankasının açılışına bürokrasinin ne kadar önem verdiğini gösteriyor.

“15 Eylül 1955 perşembe günü İş Bankasının Biga şubesi kendi inşa ettirdiği binasında merasimle faaliyete geçmiş bulunuyor.

Açılış merasiminde Valimiz Cemal Tarlan, mebuslarımızdan Bedii Enüstün , Kaymakamımız, Çanakkale Basının ve İş bankası mensupları, memurlar ve kalabalık bir halk topluluğu hazır bulunmuştur.

Bedii Enüstün'ün kısa bir hitabesinden sonra Valimiz İş Bankası'nın ticarî ve İktisadî hayatımızda oynadığı müspet rolü izah etmiş , Biga'da bir şubesinin açılmasını mesut bir hadise olarak vasıflandırmış ve Memleket çapında yıllarca imtihan geçirdiğini tebarüz ettirdiği Bankanın 180. şubesinin kurdelesini kesmekle bahtiyarlık duyduğunu ifade etmiştir.”

24 Mart 1961

Devlet Nüshası

Sahibi
M. CAHİT RENDA
Mes'ul Müdür
NAHİT RENDA
İdare Müdürü : BEDRİ GİDER

Birlik

27
Ekim
1960
Perşembe

Yıl : 1 Sayı : 82 Biga'da Çıkar. ATATÜRK'ÇÜ GÜNLÜK TARAFSIZ SİYASİ GAZETEDİR. Fiyatı 10 Kuruş

KÖY ÖĞRETMENİ

BEDRİ GİDER

Bence, şehir öğretmenliğiyle köy öğretmenliği birbirinden ayrı branşlardır. Nasıl ki, doktrülükta operatör, dahiliyecı, bevlıyeci, nısalıyeci v. s... ayrı birer ihtıssas kolıyssa, köy öğretmenlığı ile şehir öğretmenlığı de bunlar gıbi ayrı birer ihtıssas kolıdır. Çünkü köy, sosıyal, ekononık, kültürel, sağlık ve dığer faktörlerıyle şehırden apayı bir yapıdadır. Bunu böyle kabul edınce, enun kendı şartlarına uyabılecek ve gerekınce bu şartları değıştırebılecek bır öğretmen tıpine ihtıyağ var demektır. Ama bız, bu tıp öğretmenin yetışmesini bekleyecek durumdı değılız. Bır an önce askerlığı gelmış, lıse ve muadılı okuldı çıkanılarla Anadolunı cehaletten yanıp kavrılmış bağırına bır serınlık vermek, okuma - yazma bılmeıyen tek vatandas bırakmamak zorunludındayız. Demokrasi de buna bağlı, insan gıbi yaşamak, sömürülmemek, medenı olmak ta buna bağlı.

Eğıtım seferberlığının yukarıda belırtılen kutsal ateşını söndürmeden, aynı hız ve aynı tempoda yürürken, bır yandıdan da geleceğın köy öğretmenını yetıştırmeye bakalım. Çünkü yetıştıreceğımız bu tıp öğretmen, köyden kağmak için özürler, raporlar peşinde kışmıyacak, köye gıtmem dıye, gösteriler yapmayacak; kalbı köy için, vataa için çarpacaktır.

NOT: Bütün dúnıyanın lıgisını, hayranlığını üzerine çekmış köy enstitülerı deıneyı, dağ gibi gözümüz önünde. Tüm iyi ve kusurlu yönlerıyle. Búndan faydalanmak suretıyle daha olgun, daha kusursuz, daha gelışmış yepyeni bır okul tıpi (tabii ruh ve anlam bakımından) bulabılırız.

Nüfus sayımından notlar

Bir Şoförün evinde

Sayım yapan memur, bır şoförün evındeydı. şoför ev halkını yazdırıyordu. Sıra şoförün 4 yaşındakı oğına gelmıştı. Çocukun yaşı söz konusu edılıyordu. şoför, 1956 doğumıdır, deyince, küçük atıldı; «Ya.. ya.. ben, eyyi aytı anıdeyıymı»

CUMHURİYET BAYRAMI HAZIRLIKLARI

Cumhuriyetin kuruluşunun 37. yıl dönümü yurdumuzun her yerinde olduğu gibi şehrimizde de törenle kutlanacaktır. Cumhuriyet Bayramı Cuma günü saat 12 de başlayıp Pazar günü

saat 14 de sona erecektir. Bayram münasebetiyle bütün resmi ve hususi müesseseler, evler bayraklarla donatılacaktır. Şehrimizin münasip yerlerinde de taklar kurulacaktır.

Köylüler Pancar Şirketinden şikâyetçi

Pancar müstahsili Pancar Şirketinden şikâyetçidir. Köylünün pancar mahsulü kiminin toprakta, kiminin tarla üstünde veya arabada, kamyon sırtında pancar Şirketi'nin «getir» diye emrini bekliyor.

Dün Sarıkaya köyünden Ahmet Özmen isminde bir vatandaş idarehanemize geldi, ağlıyacak gibiydi. şöyle derı yandı:

«Bize Pancar Şirketi pancarları çıkarın diye emir verdi, çıkardık. Bu defa istemiyoruz, şimdilik getirmeyin dediler. Üzüntüden ne yapacağımızı şaşırdık.

Çıkmış mal tarla içinde öylecene kala kaldı. Bız de elimiz bögürmüzde bekleyıp duruyoruz, mahsul kalkcak ta yerine de kışlık mahsul ekeceğız. Benim durumunda komşularım da var?

Bu köylü yerden göğe kadar haklıdır. Yalnız bu köyde değil başka köylerde de durum böyle.

Müstahsili pancar ekiminden soğutmak ve onu müşkil durumda bıraktmak, işını gücünü hiçe sayıp onu üzmemk doğru mu? Köylüye reva görülen üzüntülü olaydan sorumlu kim? şeker Fabrikası mı, Pancar Şirketi mi? lıgililerden bu duruma bır hal çaresi bulmalarını pancar müstahsili beklemektedir.

Biga-Bandırma Yolu

Geçen günde yazdık, Biga-Bandırma atablıze yolu berbat bır durumdadır. motörlü nakıl vasıtalarını bu ondüleli yol berbat etmekte, hayatıyetını yarıya düşürmekte ve bu suretle döviz karışılığı alınan bu millı servet

ler mahvolarak memlekete pahalıya oturmaktadır. Bu arada yolcular da büyük zahmet çekmektedir.

Bu itibarla lıgililerin bır an önce bu yolun tamiri cihetine gıtmeleri beklenmektedir.

Birlik ve beraberlik, kaderi ilâhiden başka her şeyi yener.

BİGA'NIN PANCARLI GÜNLERİ

1 Aralık 1964 tarihli Biga Postası gazetesesi.

1949 tarihli ve dönemin başbakanı Şemsettin Günaltay'a verilen dilekçedeki taleplerden biri de şeker fabrikasıdır. Bunun en önemli nedeni Biga bölgesinde yoğun biçimde ekilen pancardır. 27 Ekim 1960 tarihli Birlik gazetesindeki bir haber, pancar üreticisinin sorunlarından bahseder:

“Pancar müstahsili Pancar Şirketinden şikâyetçidir. Köylünün pancar mahsulü kiminin toprakta, kiminin tarla üstünde veya araba, kamyon sırtında pancar şirketinin «getir» diye emrini bekliyor. (...) Müstahsili pancar ekiminden soğutmak ve onu müşkül durumda bırakmak, işini gücünü hiçe sayıp onu üzme doğru mu? Köylüye reva görülen üzüntülü olaydan sorumlu kim? Şeker Fabrikası mı, Pancar Şirketimi? İlgililerden bu duruma bir hal çaresi bulmalarını pancar müstahsili beklemektedir.”

Haberde bir üreticinin pancarının alınmaması dolayısıyla yaşadığı sorunlardan da bahsedilir:

“Dün Sarıkaya köyünden Ahmet Özmen isminde bir vatandaş idarehanemize geldi, ağlayacak gibiydi, şöyle dert yandı: «Bize Pancar Şirketi pancarları çıkarın diye emir verdi, çıkardık. Bu defa istemiyoruz, şimdilik getirmeyin dediler. Üzüntüden ne yapacağımızı şaşırdık. Çıkmış mal tarla içinde öylecene kala kaldı. Biz de elimiz böğrümüzde bekleyip duruyoruz, mahsul kalkacak da yerine de kışlık mahsul ekeceğiz. Benim durumumda komşularım da var?”

Bu köylü yerden göğe kadar haklıdır. Yalnız bu köyde değil başka köylerde de durum böyle.”

1 Aralık 1964 tarihli Biga Postası gazetesindeki haberde de “mahsulün bereketli ama üreticinin dertli” olduğu belirtilmiş. 23 bin ton civarında beklenen mahsulün 30 bin ton olduğu ama son zamanlarda yağın yağmurların pancarın tarladan sökülmesini imkânsız hale getirdiği vurgulanan haberde, “neticenin meçhul” olduğu da ekleniyor...

Bu kurslar 1970'lerde önce Protik Sanat Okulu sonra da Endüstri Meslek Lisesi olarak hizmet verecek teknik okulun açılmasını da sağladı. Pratik Sanat Okulunun temelini atıldığına dair haberin yer aldığı 13 Ocak 1976 tarihli Mücadele gazetesi.

Dönem gazetelerinde Biga'daki Demircilik ve Marangozluk Kursu hakkında haberler.

BİGA DEMİRCİLİK VE MARANGOZLUK KURSUNUN MEYVELERİ

Biga Demircilik
Kursu mezunu
Hamdi Gençoğlu ve
atölyesinin çalışanları.

Biga'da 1960'lı yıllarda birçok usta yetiştiren demircilik ve marangozluk kursu, önemli bir açığı kapatmakta çok etkili olmuş bir kurum. Özellikle Hamdi Gençoğlu gibi müteşebbis kursiyerler mezuniyet sonrası traktör römorku üretimi gibi işler de yaparak Biga ekonomisine katkı sağlamış.

25 Temmuz 1960 tarihli Birlik gazetesindeki yazısında, “öğretmen ve öğrencileri var olsunlar, elleri dert görmesin” diyen şair Bedri Gider, kursun iş örnekleri sergisiyle ilgili şunları yazıyor:

“İlçemizde yıllardan beri yavrularımızı yararlı birer evlât Ve sanatkâr olarak yetiştiren demircilik ve marangozluk kursumuz, birinci ve ikinci dönem öğrencilerinin temrinlerini belediye nikâh ve düğün salonunda sergilemiştir. Dünkü sayımızda bu serginin açılış törenini okurlarımıza belirtmeğe çalışmıştık. Bugün de gönlümüzü, gözümüzü doyuran eserleri anlatmaya çalışacağız.

Demircilik kursunun çalışmalarını üç kısımda toplayabiliriz. 1- Sıcak demircilik, 2- Soğuk demircilik, 3- Tenekecilik.”

16 Nisan 1968 tarihli Balıkkaya gazetesinde İsmail A. Hoşgör'ün yazdığı yazıdan da kursun 1952 yılından beri açık olduğunu ve 300'e yakın usta yetiştirdiğini öğreniyoruz:

“Kentimizde unutulmuş bir okul var. Bu okul 16 yıldan beri topluma gerçek sanatkârlar yetiştirmektedir, şimdiye dek 300 e yakın mezun veren bu okul kentimiz dışında Çavuş köy yakınlarında öğrenime devam etmektedir.”

SAHİBİ
VE
Mes'ul Müdürü
Hüseyin Oktay
İdarehane
ÇAN Caddesi No: 22/A
BİGA
Dizgi ve Baskı:
Yeni Matbaa
Tel: 331 BİGA

BİGA' nın SESİ

G Ü N L Ü K
Siyasi Tarafsız Akşam Gazetesi

İdare Müdürü: M. ERTOL AKIŞIK

Cumartesi
16
MAYIS
1970
Yıl : 2
Sayı : 455
Fiyatı 15 Kuruş

kim ne kadar verdi

Hüseyin Algül (Vergi tahsil etmedi)	
Ertan Dayı	1.740 TL.
Ahmet Keskiner	105 «
Hüseyin Manav	2.097 «
Mehmet Pişiren	995 «
Kâzım Çarık	865 «
Cemal Mantar	200 «
Ahmet Gerençer	4.460 «
Yasemin Gülşen (Vergi tah. etmedi)	
Nurettin Öçal	7.45 «
Fatma Altınbozar	9.090 «

Gümüşçay, konserve fabrikasının Makinalarını yüzlerce köylü sevinç gözyaşları ile karşıladı

17 milyon lira sermaye ile kurulan Gümüşçay konserve fabrikasının, İtalya'dan ithal edilen makinaları, dün 50 kamyon ile Gümüşçay'a gidiğinde tüm köylü, çoluğu çocuğu ile büyük sevinç gözyaşı döküp coşkulu tezahüratta bulundu.

İlk kez, köylünün kendi sermayesi ile kurulan ve ürünü işleyecek fabrikasının ithal makinalarını İtalya'dan gelen teknisyenler monte edecektir.

Paralarını fareler yiyince kalpten öldü

Ayyatık— Duvar içine sakladığı 9 bin liranın fareler tarafından yendiğini gören Eyüp Hacı adındaki zabit, geçirdiği kalp krizi sonucu ölmüştür. Gece rüyasında parasını yetim çocuklar yurduna astırdığını görmüş ve sabah parayı almak için deliği açmış elini deliğe sokmuş Eyüp, kâğıt paraları yerine bir vagon kıy- pıntı ile karşılaştınca fenalaşmış ve hastaneye götürülürken yolda ölmüştür.

Rusya, araplara yardım

Washington — Batılı gizli haber alma kaynaklarının belirttiğine göre Rusya, son olarak Mısır'a yüz jet pilotu daha göndermiş ve böylece ükedi Rus pilotlarının sayısı iki yuze yük- selmiştir. İngilizler halen Mısır'da on bine yakın Rus uzmanı ile askerlerin bulunduğunu ileri sürmüşlerdir.

BİGA İÇİN SEÇTİKLERİMİZ

ERTOL AKIŞIK
ERSİN ÇUNACI

pehlivan güreşi yarın

Şoförler derneğinin tertip ettiği, ikinci büyük Kırkpınar vağı pehlivan güreşi yarın yeni panayır yerinde yapılacaktır.

Türkiye'nin birçok ünlü pehlivanının katılacağı bu büyük güreşin hayli iddialı geçeceği sanılmaktadır.

VAKIFLAR TALEBE YURD ÖĞRENCİLERİNE YAPILAN BAĞIŞLAR

Ziraat Bankasının 11510 nolu hesabında	315 TL.
Yapı kredi bankası	150 "
Garanti bankası	100 "
Vakıflar bankası	50 "
Ali Ökyay (Ec.)	50 "
GP İlçe bşk.	25 "
Gazetemiz Per.	25 "
Mehmet Pişirgen	25 "
Abdullah Atalay	25 "
Tahir Akman (Ec.)	50 "
Atlas mağazası	50 "
Orhan Erkan (Dr.)	25 "
Ali Bala (Sarraf)	25 "
Ali Oğuz (Dr.)	10 "
Sami Bozlar (Tüc.)	20 "
Alpaslan Şerhetçi	10 "
Remzi Okur (f sünneci)	15 "
İsmi mahfuz	10 "
Fikriye Özmen	5 "
Salim Andaç	15 "
Tahir Yalman	15 TL
İsmet Pişirgen	10 "
İsmi mahfuz	10 "
İsmi mahfuz	10 "
İsmi Mahfuz	10 "
YEKÜN	1052

Kent sorumluluklarını üzerlerinde taşıyan BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ... Her 4 yılda bir oy pulu- salarında isimlerini görüpte oy verdiklerini kimlerdir? Tahsil dereceleri, yaşantıları, bu günkü işleri... A.P. 13, C.H.P. 8 üyesiyle yapılan raporlar.

204

GÖZYAŞLARIYLA KARŞILANAN FABRİKA

Gümüşçay'da kurulan Demko domates salçası fabrikasının makinelerinin köye ulaşmasıyla ilgili, Biga'nın Sesi'nin 16 Mayıs 1970 tarihli sayısında yer alan haber, bölge insanının fabrikaya hasretinin göstergesi:

**“GÜMÜŞÇAY KONSERVE FABRİKASININ MAKİNALARINI YÜZLERCE KÖYLÜ SEVİNÇ
GÖZYAŞLARI İLE KARŞILADI**

17 milyon lira sermaye ile kutulan Gümüşçay konserve fabrikasının İtalya'dan ithal edilen makinaları dün 50 kamyon ile Gümüşçay'a girdiğinde tüm köylü, çoluğu çocuğu ile büyük sevinç gözyaşı döküp coşkun tezahüratta bulundu.

İlk kez, köylünün kendi sermayesi ile kurulan ve ürününü işleyecek fabrikanın ithal makinelerinin İtalya'dan gelen teknisyenler monte edecektir.”

“Demko Şirketi Yıllık Genel Kurul Toplantısında Kârın Yüzde 70'ni Ortaklarına Dağıtmaya Karar Verdi” başlıklı Yazıyor gazetesinin 1 Nisan 1974 tarihli haberi ise faaliyete geçen ve kar etmeye başlayan şirketin kar dağıtımıyla ilgili:

“Demirci Konservacilik Anonim Şirketi 25 Mart 1974 tarihinde İstanbul'da Dünya Sineması salonunda yaptığı yıllık mutat toplantısında; önemle beklenen kür dağıtımı konusu, görüşmeler sonunda 1973 yılı faaliyetinden doğan şirket karının ortaklara dağıtılmasına karar vermiştir. (...)

Biga'nın Sesi'nin
12 Mayıs 1973
tarihli sayısı.

Hüseyin Onan, Biga'nın simge iş adamlarından biriydi ve siyasi kişiliğiyle de tanınıyordu.

BİGALI İŞADAMLARIN BAŞARILARI

Biga'nın Sesi'nin 12 Mayıs 1973 tarihli sayısında "Bigalı İşadamlarının Büyük Başarıları" başlığıyla bir yazısı yayınlanan, Çanakkale'nin önemli gazetecilerinden Mehmet Cantürk, Bigalıların girişimciliği ve işadamlarının hayırseverliğiyle ilgili, basiretle şunları yazmış:

Samimiyetle ifade etmek isteriz ki, Biga ilçesi, gerçekten en aktif ilçelerimizden bilidir.

Ticarette, tarımda, sosyal hizmette, olduğu kadar, fikir ve zarafette de öyle güzel örneklerle tanık olunmaktadır ki, ilimizin favorisi Biga ile kıvanç duymak, örnek göstermemek için ya hissiz veya duygusuz olmak gerekir.

Allah, bu şirin ve mümbit ilçemize kâfi derecede kaynaklar nasip etmiştir. Bu hususları şükrederek ele almakta olan ve değerlendirip sosyal hizmetin her dalına ulaştırmada başarıların zirvesine ulaşan Bigalı işadamlarını gönülden tebrik etmek için insan hiç sıkılmamakta, kıvanç duymaktadır.

Biga ilçesine vaki ziyaretimde bu hususları yakinen görüp tetkik ettiğimden ötürü mutluyum.

Eminim ki, yakın bir gelecekte bu ilçenin sayın işadamları daha da çoğalacak ve başta il merkezi olmak üzere, ilin bütün ilçelerinde örnek olarak gösterileceklerdir.

Daima rahmet ve minnetle anılan merhum Bigalı iş adamı İlyas Bayram'ın büyük sosyal hizmeti, gençliğe armağanı stadyumdan nasıl yüzlerce yeni kuşak sportif yönden yararlanıyor ve her törende mana da saygıyı kalplerde görüyorsa;

Yine, kendi tebrikleriyle, halka dönük büyük bir amme tesiri olan Kale Un Fabrikası'nın kurucuları değerli şahsiyetler muktendir işadamları Hüseyin Onan, Abdullah Atalay, Hamdi Engin, Muhittin Gürgün de, İl çapında yankılar yapan Kale Un Fabrikası tesisleriyle, zaman gelecek minnet duygularıyla, nesilden nesle hürmetle anılacaklardır.

Kalan bu kubbede boş bir sedadır. Fakat bu sedayı layıkıyla bırakabilene ne mutludur."

BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI'NIN TEKRAR AÇILMASI

20. yüzyıl başında faaliyette olduğu belgelerle kesinleşen ve 1930'lu ya da 1940'lı yıllarda kapanmış olması muhtemel Biga Ticaret ve Sanayi Odası'nın yeniden açılması ise 1973 yılında olacaktır.

14 Eylül 1973 tarihli Biga'nın Sesi gazetesinde yer alan "Kentimizde de Ticaret ve Sanayi Odası ile Ticaret Sicil memurluğu Kuruluyor" başlıklı haber, oda ile birlikte "Ticaret Sicil Memurluğu"nun da açılacağına dair:

"Memnuniyetle haber aldığımıza göre kentimizde de Ticaret ve Sanayi Odası ile Ticaret Sicil memurluğunun kurulması için yapılan teşebbüsler olumlu neticeler, vermiştir.

6/10/1972 tarihinde Ticaret bakanlığına yapılan müracaatla kentimizde de Ticaret ve Sanayi Odasının kurulması istenmiş, gerekli formaliteler yerine getirildikten sonra, vilâyetten gelen bir yazı üzerine kurulmasına müsaade edildiği bildirilmektedir.

Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulmasını müteakip, Ticaret Sicil Memurluğu da tesis edilecektir.

Önümüzdeki hafta içerisinde Kaymakamımız ve Hüseyin Uysal'ın başkanlığında meslek grupları ile seçim kurulu teşkil olunacak seçimleri müteakip Ticaret ve Sicil memurluğu da tesis edilmiş olacaktır.

Kentimiz çevresindeki ticari, sınai ve meslek mensuplarına ve tüm hemşerilerimize ticaret ve sanayi odası ile ticaret sicil memurluğunun hayırlı ve uğurlu olmasını dileriz."

Bir gün önce yayınlanan Birlik'teki "İlçemiz Nihayet Ticaret ve Sanayi Odasına Kavuşuyor" başlıklı haber ise oda için kimlerin emek verdiğiğine değiniyor:

"İlçemizde Ticaret ve Sanayi Odası kurulması için 1972 yılı Ekim ayında girişilen teşebbüsler nihayet olumlu bir sonuca varılarak, Biga Ticaret ve Sanayi Odasının kurulması gerçekleşme safhasına girmiştir. İlk kuruluş çalışmalarını sürdüren muhasebeci Selami Koyuncu'dan sonra işi ele alan Emek Koll. Şti. Muhasebe Müdürü Sayın Hüseyin Uysal, müteşebbis heyet adına geceli gündüzlü faaliyet göstererek müteşebbis heyet başkanı olarak yıllardan beri Biga'da kurulması özlenen, Odanın hukuki ve kanuni bütün işlemlerini tamamlayarak kuruluş sahasına getirdiğini memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz.

(...)

Çanakale Ticaret sicil Memurluğuna kayıtlı ilçemiz tacirlerinin işlerini kolaylaştırmak bakımından. Odanın kuruluşunu müteakip, ilk iş olarak Adalet Bakanlığından Biga'da bir Ticaret Sicil Memurluğu ihdası talep edilerek, en geç Ekim ayı sonunda Ticaret Sicil Memurluğunun Biga'da faaliyete geçmesi sağlanacaktır.

Bu konuda başta Sayın Hüseyin Uysal olmak üzere büyük hizmet ve gayreti geçenlere teşekkürü bir borç biliriz."

Biga'nın ilk nakliyecilerinden Hamdi Koşak'ın otobüsü, içinde tüccarları
üstünde de ürünleri taşırdı...

BİGA EKONOMİ TARİHİNDEN FOTOĞRAFLAR

AİLE ALBÜMLERİYLE KİTABA KATKIDA BULUNANLAR

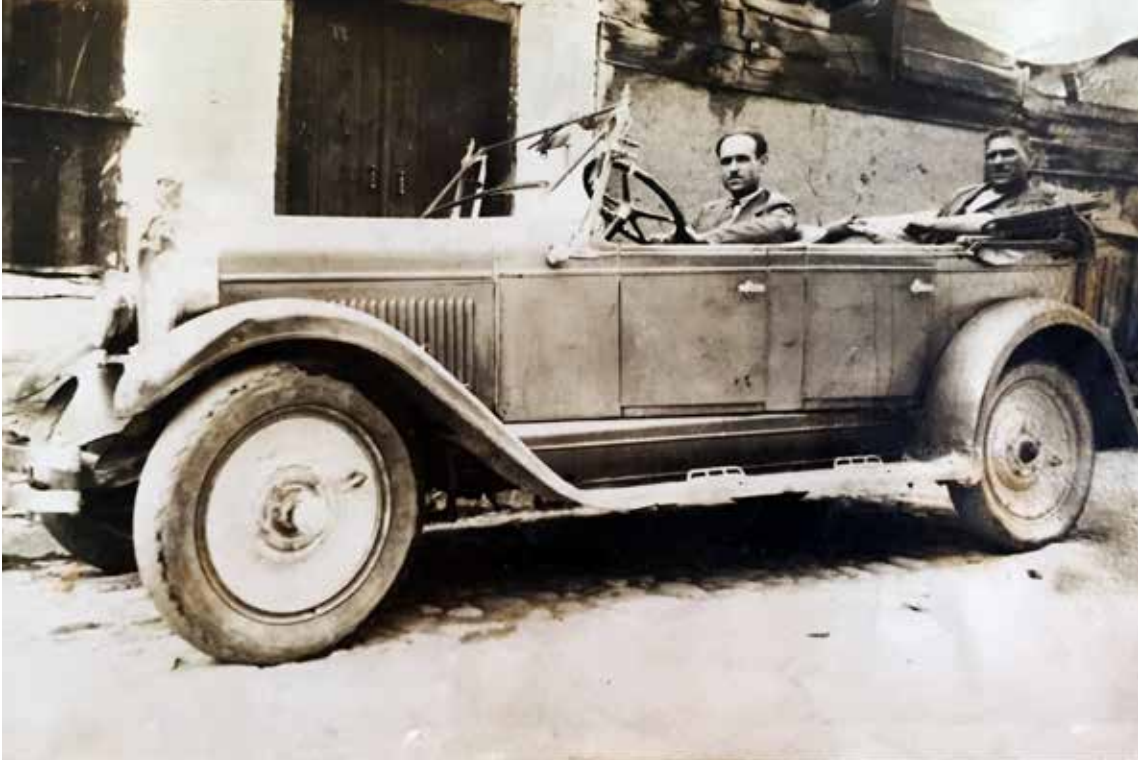
Adnan Onat
Ahmet Koşak
Ahmet Şahin
Ahmet Tarhan
Ali Kömürcüoğlu
Asuman Biramen
Aydoğan Ünver
Aysel Bayram
Ayşenur Köseoğlu
Cahit Karakaya
Cahit Köse
Davut Bayram
Davut Doğan
Dilek Köseoğlu
Elmas Adıgüzel
Emin Başarır
Engin Şen
Erol İkizler
Ersin Çuhacı
Ertol Akışık

Fikret Akyıl
Gökhan Aydın
Gönül Gezer
Gürkan Alkış
Haldun Nalça
Hamdi Gençoğlu
Hanife Akay
Hayriye Açıksöz
Hikmet Dizman Dönmez
Hüseyin Dereli
İlhami Ekinci
İrfan Şahin
İrfan Zeren
İsmail Ülkü Güvenir
Kadir Ürün
Mehmet Ali Akyıl
Mehmet Sokullu
Mehmet Tarhan
Melih Akyıl
Muammer Elibol

Muhittin Darıcı
Mustafa Mutlu
Necmettin Oktay
Nüket Bozkurt
Rıdvan Aydın
Sabriye Dizman
Sadık Ak
Sadık Aydoğan
Savaş Biramen
Sevgi Aksoy
Şükran Gönülhan
Tuğrul Bozkurt
Ural İkizler
Vecihi Erdoğan
Yıldız Arık
Zafer Taşkın
Zekiye Yöncel
Zühtü Zeren

Bakırcı Hasan Çavuş ve oğlu Reşat... Feslerden anlaşıldığı kadıyla 1920'li yılların ilk yarısında çekilmiş Biga'nın en eski görüntülerinden biri... Bakırcı Reşat Usta (sağ başta), 20. Yüzyıl boyunca Türkiye'deki camilerin birçoğunun alemlerinin üreticisidir.

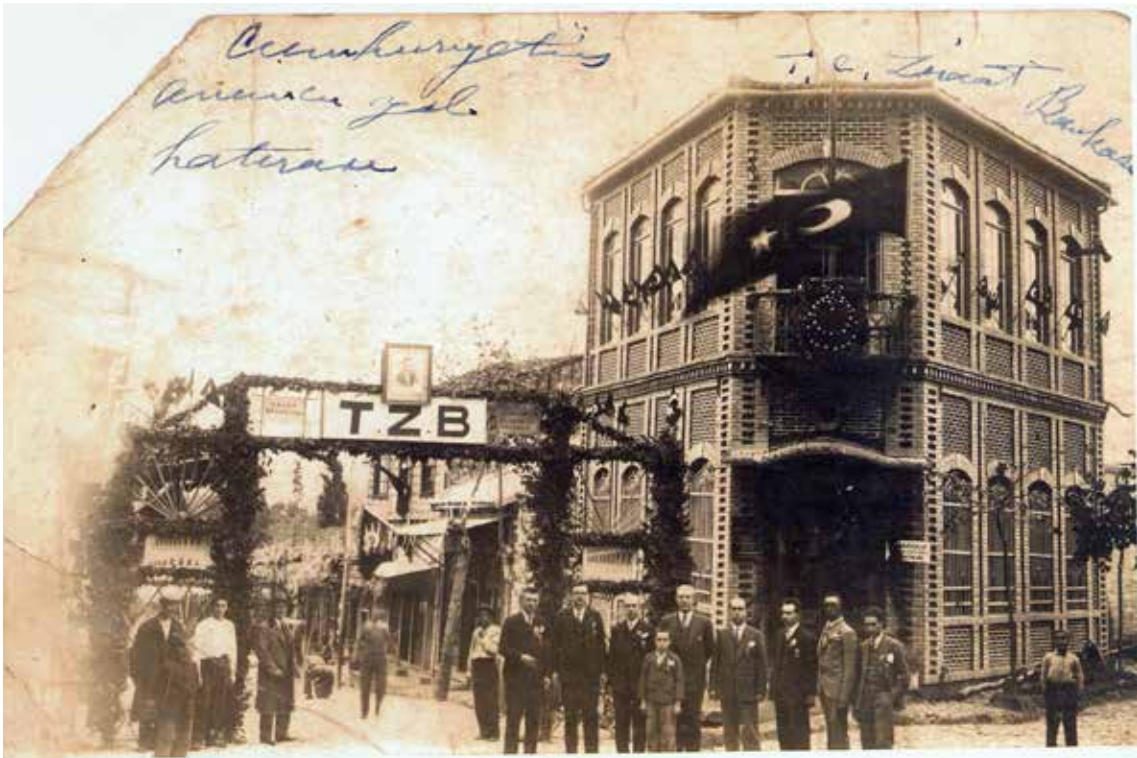

Biga'nın emektar gazeteci ve matbaacısı Ersin Çuhacı'nın dedesi manifaturacı Şemsettin Çalış ve şoförü Hamdi Anıl (Avni Anıl'ın babası). Şemsettin Çalış, Küçük Şadırvan bölgesindeki mağazasında uzun yıllar manifaturacılık yapmış Bigalı bir tüccar...

Fotoğraftan 1929 yılında kurulduğu anlaşılan Biga Kunduracılar Cemiyeti'nin mensupları, muhtemelen Cumhuriyet'in 10. Yılı törenleri korteji için hazırlanmışlar. Fotoğrafın sağ üstünde "Milli Bayram hatırası" yazıyor. Arka koltukta sağdan ikinci kişi daha sonra Belediye Başkanlığı da yapacak, tüccar Zühtü Zeren.

29 Ekim 1933'te Cumhuriyetin 10. Yıl kutlamaları günü Ziraat Bankası ve çalışanları...

Bigalı esnafların kahve ve nargile keyfi... Elinde kahve fincanıyla oturan Hamdi Koşak.

Bigalı dokumacı çocuk ve genç işçiler...

Biga'nın son keçecilerinden Mustafa Atıcı usta, çırak ve kalfalarıyla.

Biga'da İkizler Sinemasının işletmecisi olan Recep İkizler, ağabeyi Şahap'la ortak işlettikleri mağazanın kapısında. Mağaza önündeki çeyiz sandıklarını aynı noktada, yıllar sonra Doğtaş'ın kurucusu Hacı Ali Doğan da satacaktı.

Biga'nın ilk şoförü Hamdi Koşak (sağ başta), BİGA 25 plakalı otobüsünün önünde. "Çalıkuşu" isimli araç, Karabiga – İstanbul arasında çalışan Seyyar adlı geminin yolcularını taşırdı. Seyyar, Karabiga'dan İstanbul'a 24 saatte giderdi.

Gürkaynak ailesinin Karabiga'daki Kırmızı Hanları... Tüm tüccarların İstanbul'a gitmek için kullandıkları Karabiga limanındaki hanların yanında zahire ambarları ve gemiden incekleri bekleyen kamyonla karoser eklenerek otobüs haline getirilmiş araçlar görünüyor.

1930'lu yılların ilk yarısında Biga panayırında esnaflar tezgahlarının önünde...

1930'lu yıllarda Biga panayırında hayvan pazarı... Köprü'nün iki yanındaki sütunlar, muhtemelen sadaka taşı olarak kullanılıyordu.

Biga'nın önemli tüccarlarından Mehmet Tarhan (sağda) panayırdaki ayakkabı tezgahında. Tezgahta sergilenen fötrler 1930'lu yıllar olduğunu düşündürüyor.

Biga panayırında bir saraç tezgahı...

29 Mart 1937. Bigalı tüccar ve esnafların kurduğu Musiki Birliğinin gezi hatırası. Ortada Zühtü Zeren.

Kasap Salim Bozkurt ve dükkanı...

1930'lu yılların başında inşa edilen Biga Tekel binası... Daha sonra yıkılıp yenisi yapılan binanın önündeki alanda 1980'lere kadar, tütün balyaları eksilmezdi.

1930'lu yılların başında Bigalı esnafların kahvehane keyfi... Sol başta fötrlü, Bayram Yeri'nde hâlâ oğlu Ahmet ve torunu Halit tarafından çalıştırılan bakkalın kurucusu Halit Şahin.

Çanakkale Vilayeti Tahsilat Kontrol Memuru ve Biga Maliye Tahsilatı Servisi

1. Tahsilat Kontrol Memuru Hüsamettin Harmankaya, 2. Tahsilat Memuru Mustafa Güler, 3. Tahsilat Katibi Hüseyin Kıran, 4. Tahsilat Katibi Hasan Çatalkaya, 5. D.3 Tahsildarı Ziya Kırşen, 6. D.5 Tahsildarı Atıf Tekin, 7. D.6 Tahsildarı Salih Akkurt, 8. D.4 Tahsildarı Yaşar Sezgin, 9. D.1 Tahsildarı Veysel Önder, 10. D.2 Tahsildarı Hasan Temel, 11. Maliye Odacısı İsmail.

Biga Terziler Sokağındaki bir terzihane usta, kalfalar ve çıraklar: Oturanlar, soldan; Nevzat Yüksel, (.). Ayaktakiler, soldan; Muharrem Nalça, Recai Layık, Kadir Ürün, Hakkı Umut (usta), Şükrü Sokullu, (.)... Hakkı Usta'nın yetiştirdiği Mehmet Ali Akyıl hala terziliği sürdürüyor. 2018 yılı Ahilik Ödülü sahibi...

Dereliler'in bakkaliye dükkanı. Önde, 1940 yılında orta birinci sınıfa başlayan Nermin Dereli.

Kesenkes'te esnaflar... Ayaktakiler soldan; İbrahim Güran, Mehmet Aksoy, Bandırmalı Mehmet, Süleyman Nalça.

Biga Kızılay Şubesi önünde, İstanbul'dan gelen Philips aracı ve Bigalı tüccarlar. Öndekiler soldan; (.), (.), Zühtü Zeren, (.). Arkadakiler soldan; Muharrem Sinayış, (.), (.), Tefvik Emin Başanır, (.), (.).

1960'lı yıllarda kamyon karoseri eklenerek yapılan otobüslerin yerini alan Commer marka minibüsler, "ticari" yolcu taşımacılığına hakim olmuştu. Biga'nın eski şoförlerinden Kamil Mutlu Biga Birlik'e bağlı minibüsüyle.

Bigalı tüccar ve esnafların kurduğu Avcılar Kulübü... Ortada elinde tüfekte Ali Özer, solunda Biga Belediye Başkanlarından Fethi Usumi, sağında beyaz ceketli Hasan Dedeoğlu, önde oturan Hasan İpsala...

Bigalı esnaf ve tüccarlar, yazlık Özkan sineması bahçesinde, banka müdürü uğurlaması yemeğinde...
Ayaktakiler, soldan: Hamdi Akyıl, İsmail Okyay, Nuri Özkan, Kazım Manav, Cemil Yavaşca, Ekrem Ergün (Diyarbakırlı)
Oturanelar, soldan: Kani Köse, (.), Süleyman Kemerli, Muhittin Gürgün, Ziraat Bankası Biga Şube Müdürü Mehmet Ünsan,
Hüseyin Güremen, Sami Yelkenci, (.), Saffet Akyıl
Ön sıra, soldan: Hamdi Engin, (.)

Esnafların dükkan önu keyfi... Soldan; Bakkal Halis Çalışkan, Aşçı Mehmet Pişirgen,
Sezai Çalışkan, Ahmet Meral, (.), (Turist) Ömer, (Şeker Onbaşı) Hüseyin Alkış.

Biga'da üretilen ilk römork ve ustası Hamdi Gençoğlu (ortada)... 1962 yılında çekilen bu fotoğraftaki römorklardan 50 adet yapıp satılmış.

Biga'nın ilk benzin istasyonlarından birinin önünde Mehmet Akınl. Mobil istasyonu Sahilyolu'ndaydı.

Muhtemelen bir bayram için hazırlanan çelenk ile Biga Şoförler Derneği çalışanları ve yönetimi. Soldan: Lütfü Gezer (Dernek katibi), Mümin Şen (Dernek Başkanı), Sami Özgören, Kahya Hulusi, Kemal Akarçay, Ali Ceylan

1955 yılında kurulan Biga Bakkallar Cemiyeti, bir bayramda geçit töreninde.

1960'lı yıllar... Kasaplar Cumhuriyet Bayramı geçit töreninde. Biga'nın ünlü kasapları; Kemal Akarcalı, Numan Kuzucu ve M. Ali İbolar da fotoğrafta...

Biga Esnaf ve Sanatkarlar Derneği 1970'lerdeki bir bayram İlyas Bayram Stadyumunda... Solda; Niyazi Dülger ve Yusuf Eğribaş. Sağda; Emin Tülümen.

(Gülüm) İbrahim Bayram, atölyesinde iş başında...

1963'ten beri Biga Arçelik bayisi olan Üçel Kollektif Şirketi'nin temsilcisi Mehmet Akynl, ilk bayi toplantılarından birinde Vehbi Koç'la.

Doğtaş'ın kurucusu Ali Doğan ve bugün şirketi yöneten çocukları. Soldan; Adnan Doğan, Davut Doğan, Ali Doğan, Şadan Doğan, Ali Doğan'ın kucagında: İsmail Doğan ve İlhan Doğan. Murat Doğan ya çok küçük olduğu ya da henüz dünyada olmadığı için fotoğrafta yok.

Doğtaş'ın kurucusu Ali Doğan, Doğtaş Mobilya mağazasının önünde.

20-21 Mayıs 1978'de Ankara'da gerçekleşen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği 33. Genel Kurul Toplantısında Biga Ticaret ve Sanayi Odası Heyeti, dönemin Adalet Partisi Çanakkale Milletvekili İrfan Binay ile beraber: Soldan; İsmail Koyuncu, Mustafa Sokullu, Hüseyin Raif Uysal, İrfan Binay, Rıza Uz, Cahit Kırıcı.

1970'li yıllarda Biga Ticaret Odası'na Mal Müdürü Ali Kalay'ın ziyareti... Soldan; Hüseyin Raif Uysal, Muhittin Gürgün, Hamdi Engin, Mal Müdürü Ali Kalay, Hüseyin Onan, Tefvik Emin Başanır, Abdülhahat Atalay.

1970'li yıllarda bir Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulunda Biga Ticaret ve Sanayi Orası Heyeti: Soldan; İsmail Koyuncu, Mustafa Sokullu, Hüseyin Raif Uysal, Rıza Uz.

1970'li yıllarda bir Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulunda Biga Ticaret ve Sanayi Orası Heyeti: Soldan; İsmail Koyuncu, Rıza Uz, Hüseyin Raif Uysal, Mustafa Sokullu.

1980'li yılların başlarında Biga Ticaret ve Sanayi Odasında, muhtemelen bir vergi ödül töreni sonrası: Soldan; Hüseyin Raif Uysal, Ali Aygen, İsmail Engin, Hüseyin Onan, Kaymakam Vekili Erdoğan Ülker, Hasan Yürekli, Tevfik Emin Başarı, Mustafa Güremen, Mustafa Çaçan, Müfit Okyay, Adnan Aykol.